

Mat. 23. d
Joan. 11. f

trati fuerunt. Venite (inquit) occidamus eum: et nostram hereditas. Et alibi, Ne forte veniat romanus, tollant nostrum locum et gentem: eredit vt motus homo. Sed eorum opinio facta est irrita: quia eo qd hereditas dei, scz terra iuda se habituros crediderunt per Christi mortem: potius perdidit eandem: quia scilicet paterfamilias deus perdidit istos iudeos: et eos per romanos vendidit et disperst: vinea sua: scz ecclesia z fide alijs agricolis. i. gentibus ad fidem conuersis tradidit: istos vero repudiavit et in infidelitate dimisit. Igit bene concluditur ibi. Auferetur a vobis regnum dei: et dabitur genti facienti fructum eius. ¶ Uel die mystice qd vinea dñi est ecclesia: in qua deus a principio posuit torcular. id est memotiam domini cepassonis: turrem, id est altitudinem cōtemplationis: sepem. i. tuitionē pastozalis ptectionis. biera. Ego plātavi te vineā meā electā, omne semē verū: qui agricolis. i. christiānis viris z ecclesiasticis ipsam colendā tradidit: et inde fructus bonozū operū expectauit: p qd habēdis seruos suos scripturā legis psalmistaz z prophetarū: vltimo vero filiiū suū misit, scilicet doctrinā filij euāgelico. Ibi enim sunt christi serui spirituales: qui ad vineā ecclesie misunt: vt per eos fructus bonozū operū reportent. Sed reuera isti agricolae iam omnes istos expulerunt et occiderunt: qz ecclesiastici legē per prophetias et euāgelia, diuinā scientiā z gratiā hodie quasi penitus deiecerūt. Nostra (inquit) erit hereditas: qz hereditas ecclesie acti esset suū propriū patrimonij sibi appropriant: z se nō esse agricolas, sed dominos putant. Ezechie. Dederūt terram meā sibi in hereditatē. Et ideo pro certo (scz cut iam videmus) dominos istos agricolos. i. viros ecclesiasticos diuersimode disperdit: z propter peccata eozū vineā eozū ecclesie alijs agricolis. i. secularibus tyānis ipsam diripiendam tradidit. Esa. Auferā septem eius: z erit in direptionem. ¶ Uel die qd ista vinea est anima: cuius cultores sunt sensus z affectus: qz debitū suū nō faciūt, nec fructū bonozū operū deo reddūt: sed seruos eius, id est bonas inspirationes strāgulant et repellūt filiū eius. i. christū et eius gratiā in seipsis interficiūt. Ideo finaliter isti perdunt: z vinea. i. anima ab alijs agricolis, id est a vitis et demonibz occupat. Psal. Destruxisti macerā eius: z vindemiant eam omnes pretergrediētes: et exterminauit eam aper de syon zc. De lapide reprobo vide supra secūdo regū qnto: in fine.

Alter.

biera. 2. d

Ezech. 36. b

Esa. 5. b
Alter.

Psal. 79. b

Capitulum xxiij. Textus.

Simile factū est regnum celozū homini regi qui se. Moralitarum Ca. viij.

Ex quidā fecit

filio suo nuptias et misit seruos suos hora cene dicere invitatis vt veniret. Quibz nolentibus / misit alios seruos dicere. Ecce prandiū meū parauit: tauri mei et altilia mea occisa sunt, et omnia parata, venire ad nuptias. Inuitati vero noluerūt venire: sed alius in villā suam: alius ad negociationē suā abiit. Quidam autē ex eis seruos suos tenuerūt: et affectos cōtumelios occiderunt. Quod audiens rex, misit exercitū suū perdidit homicidas illos: et mitens seruos suos alios conuocat dicens. Nuptie paratę sunt: sed qui inuitati erāt, nō erāt digni. Itē igit ad exitus viarū: z quoscūqz inueneritis vocate ad nuptias. Serui autē abeuntes congregauerunt bonos et malos: z implete sunt nuptie

discubentū. Intrauit autē rex vt videret discubentes: z vidit ibi hōiem nō indutū veste nuptialī: z ait illi. Amice quomō huc intrasti: nō habēs vestē nuptialē? At ille obmutuit. Tūc rex ministros vocauit: z eum in tenebras exteriores ligatis manibz z pedibus mitti iussit. Ibi inquit erit fletus z stridor dentū. Multi em̄ sunt vocati zc. ¶ Ista exponunt allegorie de gentibz z iudeis. Constat em̄ qd rex de filio suo vxore. i. humanā naturā duxit: z ex hoc nuptias z solēnitatē fidei catholice z cōgregationē ecclesie catholice celebravit. Ad qd cōuulsiū primo iudeos vocauit: qz scz huius fidei fieri participes ipsos pre alijs ordinauit. Aplos. Iudeo primū et greco. Oia parata sunt: dixerūt serui. i. p̄dicatores z apli: tauri z altilia occisa sunt. i. christi z pphete z martyres p fide sunt mortui. Ac si dicerent. Oia fidei festi monia z mysteria parata sunt: venite ad nuptias. i. ad incarnationis fidē. Esa. Oēs sitiētes venite ad aquas. Sed reuera isti ad nuptias venire noluerunt: sed poti⁹ ad villā suā. i. ad synagogā p incredulitatē abierūt: z multos de seruis christi z p̄dicatozibus occiderunt: scz iacobū stephanū z multos alios: ideo rex nosse de p̄missis exercitibz, scz romanoz: illos perdidit z destruxit: et eos indignos nuptias. i. salute et fide christiana iudicās: seruos suos p̄dicatores z alios conuocādos ad istas nuptias. i. ad incarnationis fidē misit. Ideo dicit. Vobis oportebat primū loqui vobis dñi: sed qm̄ repulistis illud: z indignos vos iudicāstis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes zc. Igit igit p̄dicatores ad exitū viarū. i. ad gentes qd nō erāt in via salutis, sed in exitu mittunt: qui fidē recipiētes ad ecclē nuptias inducunt: inter quos boni z mali pariter cōcludunt: ita qd discubentibz tā bonis qm̄ malis nuptie tā implent. Vñ Job. paruulus z magnus ibi sunt zc. Sed reuera in fine seculi replebit de⁹ ad suos fideles iudicandū, z ad discubentes videndū etiā ad examinandū intrabit: z istos quos nō indutos veste nuptialī videbit. i. charitate etiā et gōa: eternis vinculis, carceribz z tenebris eos cōdenabit, dicēs. Amice quō huc intrasti, nō habēs vestē nuptialē: z quō in ecclesia venisti, et fidē christianā suscepisti: cū vestē nuptialē. i. charitatē z gratiā nō acquisisti: sed poti⁹ peccatis z vitijs sordulisti? At ille statū obmutescet: qz prohdolor peccatoz nullā excusationē habebit: imo sine reclamatiōe in tenebras ibit: vbi erit fletus et stridor dentū. Vñ Apoc. Beat⁹ qd custodit palliū suū ne nudus ambulet. Et sequit. Multi sunt vocati: pauci sō electi. Et qz oēs gñalr ad fidē vocati sunt: z tamē multi ppter defectū vestis nuptialis ad infernū descēdūt. ppter qd cōsulit Esa. Consurge, cōsurge hierusalem: induere vestimētis glorie ciuitatis sancta. Uel die qd nuptie iste statū significāt ecclesiasticū: in quo tauri z altilia. i. actiui z contēplatiui suis doctoris z exēplis bonos antiquit⁹ refecerūt: qui in fide christi et in isto cōuulsiō. i. in ecclesie statu mortui sunt: ita qd in sanguine suo vel bona vita statum ecclesiasticū fundauerunt. Quidā autē sunt qui ad illud conuulsiū venire remanent: sicut sunt nobiles et auari qui magis negōcia seculi et statū secularē qm̄ statū ecclesiasticū cum eligunt z exquirūt. Unde Job. Esse sub festibus, delicias computabant. Alij vero ad istas nuptias, id est ad ecclesie diuitias ardētē venerūt: ita qd iam discubentibus, id est clericis/religiosis et sacerdotibus plene sunt in quibus boni et mali sine dubio simul viuunt. Verūtamen quia nullus ad aliud conuulsiū, id est ad ecclesiasticā beneficia vel officia venire siue intrare debuerat nisi sanctus: ideo deus in fine seculi illos qui sine veste nuptialī, id est sine gratia z cōuersatio.

Allegoria.

F

Rom. 2. b

Esa. 51. a

Actu. 13. g

Job. 3. c

Apoc. 16. c

Esa. 51. a

Alter.

Job. 30. a

Liber XXIX Moralitatum Ca. XVII

ne spiritali vixerunt, redarguet: eos in tenebras exteriores, id est in inferno recidat dices. Quomodo huc intrasti indignus: ubi nulli debet intrare nisi dignus: et tu es non habens vestem nuptialem. Tunc dicitur: Uidit geres ingressas sanctuarium suum: de quibus preceperat ne intrarent ecclesiam tuam. Et sic multi sunt vocati: pauci vero electi. Quia multi intrant ecclesiam: pauci percipiunt fructum: sed per osius infernales tenebras et iudicium. Unde cum postulassent a Christo si liceret centum dare cesari: facit sibi Christus affertur numisma census. De quo cum ab eis postulat esset, cuius imago esset, et numismatis super scripto. Et ipse dixissent, cesaris. Christus respondit, dicens. Redate igitur que sunt cesaris cesari, et que sunt dei deo. Ac si diceret, quod illi debet reddi numisma, cuius imago est impressa. Dic quod duplex imago possit impressa in numismate anime humane christiane: scilicet imago dei, que fit per gratiam: et imago cesaris, que dicitur a cedendo: et interpretatur possidens principem. I. figura diaboli: qui malos principes mundi possidet: et per dices ceditur: et damnatur: que imago in anima imprimitur per peccatum. Sic est quod illud numisma. I. anima ista illi domino finaliter reddetur, cuius imago. I. figura per mortuum conformitatem in ipsa inuenitur: quia anima iusta que in se imaginem dei representat, deo reddet. Anima vero peccatrix cesari. I. diabolo propter conformitatem similitudinis offerretur. Apo. Quis acciperit characterem. I. In ca. xxiij. ca. mulre redargutiones et maledictiones ponuntur: et multa cum vicia moralia: que omnia per te patent. In ca. xxvij. vero multa de vltima tribulatione ponuntur: sed vide infra in Luca, ubi ponit. In ca. xxv. c. ponitur parabola de decem virginibus, scilicet quinq; prudentibus et quinq; fatuis: que exponit et ponit venientibus ad nuptias obuiam fieri: et oes iste lampades tenuerunt in manibus. Ista tamen fuit differentia: quod prudentes cum lampadibus oleum habuerunt: fatue vero habuerunt lampades: sed oleo caruerunt. Tandem igitur hora faciente spolio cum omnes virginis dormissent: media nocte clamor efficit. Ecce inquit spolio venit: exite obuiam illi. Que cum surrexissent: et lampades suas parassent: fatue caritibus oleo dixerunt: Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostre extinguuntur. Qui bus responderunt. Ne forte non sufficiat nobis et vobis: ite potius ad vendentes et emite vobis. Dixerunt autem emere venit spolio: et que pate erat cum eo ad nuptias intraverunt: et clausa est ianua. Fatue autem virginis venientes, suppliciter aperiri petierunt, dicentes. Domine domine, aperis nobis. Sed eis dixit dominus. Amen dico vobis, nescio vos. Tunc dicitur igitur dominus quod liber debet esse paratus: quia nescit quando veniet spolio. Ista parabolam nunquam possum ita bene exponere, sicut exponitur per doctores: et ita dicam secundum Augustinum. secundum alios magis novos. Decem virginis significant vniuersitatem animarum fidelium: que pro eo decem dicuntur: quod obferuante decem mandatorum subiugant. Iste tamen memorantur esse bone et male, prudentes et fatue: quod de fidelibus animabus constat aliquas esse bonas, et aliquas malas: que tamen oes quinq; videntur: quod omnes tam boni quam mali quinq; sentium passio: submittuntur: vel quod bone quinq; sentium imperare: male vero eis seruire noscunt. Iste tamen inter se multum differunt: quia quibus omnes lampades. I. exempla bona et splendor aliquales bonos operum habent: bone tamen oleum pietentionis, et gratie et deuotionis cum lampadibus habent. Male vero licet exteriorum splendentem apparentiam habeat: oleo tamen pietentionis carerit:

acceptis lampadibus, non sumferunt oleum se cum: sicut maxime faciunt hypocrite: qui non curant habere veritatis nitorem: dum tamen habeant exterioris apparentie splendorum. Contra quos nullus dicit. Quid prodesis foris strenue agere? Omnes igitur virginis. I. omnes anime christiane, tam bone quam male sperant ad nuptias agni. I. ad conuiuium paradisi finaliter ingredietur: omnesque expectant spolio. I. christum in resurrectione vltima venturum: et nuptiarum introitum concessurum. Veruntamen quia nunciat: necesse est quod illi interim per mortem corporalem dormiant: et quod tam boni quam mali debitum mortis soluant. Unde dicitur. Dormite iam et requiescite. Finaliter tamen media nocte. I. subito et imperato clamor tube angelice fiet: qui omnes dormientes et mortuos per resurrectionem aduocabit: et ipsis aduentum iudicis patefaciet dicens. Ecce sponsus venit, exite de sepulchris obuiam ei. Hieronymus. Semper sonat vox (inquit) illa terribilis in auribus meis. Surgite mortui, venite ad iudicium domini. Tunc omnes tam boni quam mali surgent: et lampades suas: id est bona opera preparabunt et numerabunt, et dicitur. Domine in romine tuo prophetaui. et. Veruntamen quod mali et hypocrite oleum recte intentionis non habuerunt: id est lampades suorum operum extinguuntur: in quantum fructus et utilitate omnimoda priuabuntur. Unde: Lucerna impiorum extinguetur. I. Ihs igitur non proficiet sed iustus et sapienter dicit: date nobis de oleo vestro. I. inuenitis nos virtute merito: vestrorum: quia tunc boni poterunt respondere. Ne forte non sufficiat nobis et vobis: ite potius ad vendentes, et emite vobis. Ac si dicerent. Oleum merituum nostrorum non est tantum quod ad saluandum nos et vos sufficiat, siue sufficere possit: sed ite potius ad vendentes: et videte quid vobis proficiat illi pro quorum captando fauore lampades et non oleum, id est opera vana sine conscientia bona dum vixistis in seculo habuistis. Ac si dicerent. Videte quid vobis proficiat nunc vana gloria, vana laus, et comedat se mundanos. Et dicitur. Ubi sunt hi eorum in quibus habebat fiduciam? Surgat et opitulentur vobis. Sed per certodum illi voluit oleum bone conscientie emere. I. dum incipiunt bonam conscientiam habere: et de vanitate operum penitere: et tunc bona conscientiam querere: sapientes et bone que habebant oleum cum lampadibus, cum spolio christo intrabunt nuptias paradisi: et clausa ianua paradisi. I. exclusive tempore merendi: illi hypocrite, et fatue perpetuo foras stabunt: et in inferno dolentes, nunquam apertiones venie seculi ianue de cetero intrabunt. Unde Matth. Non omnis qui dicit mihi domine domine, intrabit regnum celorum. Ideo oleo bone conscientie muniamur: et semper parati et in bono vigilantes inueniamur: ut quacumque hora spolio christus veniat: cum ipso ad nuptias iducamur. Ecclesia. Omni tempore, sine vestimenta tua candida: et oleum de capite tuo non deficiat. Omnibus dico vigilare. Vel si vis dicere quod illud quod hic ponitur: quod fatue virginis pro eo oleum non habebant, lampades suas extinguunt dicebant: potest contra hypocritas allegari: quorum lampades, id est quorum educationis splendor non potest diu durare: imo cum oleum bone conscientie, intentionis et diuine gratie interitosis istis deficiat: necesse habet cito extinguere et deficere. Sen. nihil quod simulatum est a fictum, potest esse diuturnum. Unde Job. Nonne lux impiorum extinguetur? Vel dic quod quilibet debet plus se diligere quam alios: quod charitas incipit a seipso: ubi ubi homo non potest sine ui preciditio alteri subuenire: debet illi dimittere: et de sua solammodo salute tractare: exemplo prudentium virginum que dixerunt. Ne forte non

Tren. r. d

Eod ca. b

Moralitas.

Apo. r. d

Luc. r. g
Luc. r. b
Ca. r. v. a.

B

Moralitas.

Matt. r. d

Moralitas.

F
p. r. d. r. d.

Matt. r. d

E
Ecc. r. b
Aster

Job. r. a
Aster

Matt. r. d

Aliter.

sufficiat &c. ¶ Uel ista allega, q̄ semp̄ debet quilibet esse paratus: pro eo q̄ christi aduersus est in cogitatus & incertus: vt quacuq̄ hora clamor: diuine uocacionis insonuerit: et ipse christus per mortem decreuerit nos uocare: taliter paratos nos inueniat, vt cū eo possimus ad celi nuptias introire. Dat. Estote parati &c. ¶ Homo quidā peregre p̄ficec̄s uocauit seruos suos: et tradidit illis oīa bona sua. Et vni quidē dedit quinque talenta: alij vero duo: alij vñ: vnicuiq̄ s̄m̄ p̄portū virtutē: p̄fectus est statim. Igit̄ q̄ quinque talenta acceperat: lucratus est alia quinque: q̄ aut̄ duo acceperat: lucratus est alia duo: q̄ aut̄ vñ, abiens fodit in terrā, & abscondit pecuniā dñi sui. Cū igit̄ lapsus tēpore rediret dñs, et p̄oneret rationē cū teruis suis: audiēs q̄ vnus quinque et alij duo talenta lucrati fuerāt: et q̄ pecuniā suā multiplicauerunt: ipsos supra maiora constituit: et eorū diligentia cōmendauit, dicens cui libet, Euge serue bone et fidelis: quia in pauca &c. Intra in gaudij dñi tui. Accessit aut̄ qui vñ acceperat talentum, dicens ei, Domine scio quia homo durus es: merēs vbi nō seminasti, & cōgregans vbi nō sparasti: et timēs abij, et abscondit talentū tuū in terra: ecce habes quōd tantū est. Dñs vero negligentia seruū arguit: ipsum ex proprijs verbis condēnauit, dicens, Si inquit homo durus sum, et merito vbi nō semino: oportebat te pecuniā meam dare numularij, vt sic ego venies recepissē quod meū est cum ytura. Itā fecit igit̄ talē cōmissio p̄uarit: et illi qui quinque lucratus fuerat dari. Seruū vero illū tanq̄ pigrū et inutilem fecit in exteriores tenebras alligari, dicens, habēt dabitur et abundabit. Illi aut̄ qui non habet etiā quōd habere videt, auferet ab eo. ¶ Ista exponuntur seriose per Grego. in homil. q̄ ille homo q̄ peregre p̄ficec̄s, est saluator noster: qui in ea carne quā assumpserat, abijt in celū. Carnis em̄ locus pp̄rie tunc est: que quasi ad peregrinātum ducit: dum per redemptorē nostrū in celo collocatur. Unde dicit, homo quidā abijt in regionē longinqua accipere sibi regnum. Iste igit̄ seruus suis, i. christi fidelibus & christianis tradidit bona sua, i. gratias gratis datus: et vni dat quinque: alij duo: alij vñ. hoc est q̄ vnicuiq̄ dat et dispēsat gratias suas s̄m̄ maius & minus: diuersis diuersimode dedit eas: q̄ sicut dicit Apl̄s. Diuisiones gratiarū sunt: idem aut̄ spiritus diuidēs singulis prout vult. Vult autē q̄ de istis talentis suis quilibet negociet: et q̄ quilibet gratijs istis sic vtatur, q̄ lucrū et fructū virtutū et meritōrū multiplex reportetur. Unde, Negociamini dum venio. Et ideo quidam vni qui pecuniā sibi cōmissam, i. gratias sibi cōcessas multiplicat: et alij quinque talenta, et alij duo lucrant: in quārum s̄m̄ maius et minus in bonis operibus se exercent: s̄m̄ q̄ plures gratias naturales acceperunt, de lucro meritōrū plus reportant. Unde dicit, Cui multū datū est, multū exiget ab eo. Igitur in die iudicij vel in morte: quādo deus qui ab ipsis p̄fectus faciat: et qui quēbet eorum in manu: nisi liberi arbitrij dimiserit. Istos seruos ad rationē vocabit. Tunc tales bene operantes supra multas cōstituet: et in gladio dñi suis, scz in paradiso multipliciter p̄remiabit. Verū tamen quia alij sunt pigri seruū: qui pecuniā sibi cōmissam, i. sciētiam, gratiā vel industriā sibi a deo cōcessam in bono non multiplicauerunt in terram ipsam fodiunt: et ad terrena lucra et negocia applicant: idiq̄ totū censum cumulat et q̄ parant. Ideo tales finaliter condēnantur et in exteriores tenebras alligant. Mat̄. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. Et dicit dñs, Sciebas quia homo sum durus, rigidus,

ustus et seuerus: qui volo colligere vbi nō seminasti: hoc est: volo q̄ quilibet vir virtutes et merita reportet vitra gratiā quā sibi p̄ semine dedit: q̄ ipse auget & multiplicet gratiā et sciētiam quā sibi cōmissit: quare igit̄ ista in terrā ros diluit: quare ipsam in terrenis negocijs ponit: et nō potius tradidit nūmularij, i. pauperib̄, si fuerit pecunia tēporalis: vel audiret̄ si fuerit spūalis et sciētia: vt sic lucrū debuit reportare. Ac si diceret, Iste in tenebras est cōmissus: q̄ magis spūalia q̄ terrena dilexisti. Ista potissime allegant per Grego. de predicatore s̄m̄ bus: q̄ s̄m̄ q̄ homo habet plura talenta, spūales gratias et sciētias a deo recepit, s̄m̄ hoc p̄dicans do et docēdo magis debet p̄ficere: vt lucrū cū vitra de animabus conuersis possit dño reportare. Unde, Cui cōmendauerūt multū, plus p̄tent ab eo: ita q̄ de laborando & p̄dicando s̄m̄ magis et minus nullus potest dño reportare. Unde s̄m̄ ipm̄ illi quid dicit, Scio dñe quia durus es, i. scio quia p̄dicationis et religionis status difficilis est et durus: et ideo nolo mihi traditū talentum, id est sciētiam mihi traditam in tali cōgocio exponere: nolo tam ardua querere: sufficit mihi in sciētia & administratiōe viuere: & talentū mihi traditū in terra, id est in terrenis occupationib̄ seculire: nolo saltem multorū querere: sufficit mihi circa tēporalia iuste viuere: et de vtilitate propria non aliena curare. Ibi a dño sicut seruū inuites redarguunt: et in eternis tenebris concluduntur. ¶ Uel si vis illud quōd hic dicit: habēt dabit et abundabit: et autē qui nō habet etiā quōd habere videt, auferet ab eo. Quod etiā ipse pater familias exemplo demonstrat: qui vñ talentū ab illo abstulit: et ipsum alteri q̄ plus abdidit dari mādauit. ¶ Allega hoc de mundi fortibus: etiā de mundi principib̄ et tyrānis cum isti habeāt multos seruos et subditos: quorū quidā abundāt, et alij indigēt: quidā sunt diuites, et alij pauperes: quidā magna lucra faciūt: sicut ad hēteram sunt eorū officiales: quidā qui solū vnum talentū habēt, id est modica habent substantiā: et hoc in terra abscondit, id est in terrenis agriculturis et laboribus acquirit: sicut sunt inferiores subditi, agricolae et similes. Istud est verū: q̄ illi dñi & tyrānis ab illis qui parū aut nihil habent, scz ab agricolis et fossorib̄ cōtinue rapiūt: et illud modicū quōd habēt, ab eis auferunt et tollunt: quōd alij, scz suis causidicis et officialib̄ vendunt. Cōstat em̄ q̄ inferiores spoliāt: de spolijs suis diuites officiales suos munificunt et dant: bona em̄ sua cōtinue a pauperib̄ auferūt: diuitibus vero aliena quotidie cumulat. Esa. Rapina pauperis in domo vestra. ¶ Uel dic q̄ hic dicit: q̄ ille qui talentū nō multiplicauit, ille fuit p̄uatus: et census ille alteri datus: et ipse in tenebris ligatus. Iste vero qui lucrū dño apportauerat, fuit magnificatus: et in gaudiū dñi receptus, et muneribus ampliat. Potest applicari cōtra modernos doctores: qui reuera nullū seruū aut familiārē diligūt, nisi lucrū apporret: et nisi vtilitatē eorū faciat: et pecuniā multiplicet et augmētet: tales em̄ solēt magnificari: donis et beneficijs ampleri. Euge inquit &c. Unde isaac amabat esau &c. Illis vero qui lucrū non procurāt, solent regere & vilipendere: et talentū eorū, id est beneficiū vel officiū ab ipsis quādoq̄ tollere: et ipsos repellere & fugare, dices, Seruum inutile reijcite: quicquid munera et lucra nō procurat, a diuitibus reijcite: et alius in officio eius subrogat: quōd potissime videt de officialibus domino: quia nisi per rapinas & exactiones lucrū acquirat dominus suis: cōtinue submouentur: et ipsorū talentum, i. officiū statim alteri

Mat. 14. b
Ca. 25. b

f

Moralitas.

Luc. 19. b

1. Cor. 12. a

Luc. 19. b

Luc. 12. f

Dat. 11. b

Luc. 12. f

Aliter.

Moralitas.

B

Esaie. 3. c
Aliter.

Gen. 15. d

Matt. 21. d datur. Unde Mat. Aufere a vobis regnū dei: et
Aliter. dabitur genti facienti fructū. ¶ **¶** Vel dic q̄ habenti
 gratiam dabit gloria z abundantia: ei autē qui nō
 habet, supple gratia: etiam q̄d habet aufere ab
 eo: quē admodū ad literā cōtingit in hypocritis.
C ¶ **¶** Vel dic q̄ qui non fuit iustus talento sibi p̄mis-
Aliter. so, illud perdidit: q̄ q̄ homo nō exercitat inge-
 niū suū, q̄q̄ sit vtile z bonū: vel q̄ ip̄m in terrā
 abscondit, vel q̄ ip̄m in terrestribus ponit,
 ip̄m pro certo perdit, inquantū rudis z hebes
 efficitur: et ad ignorantiam se defleat: q̄ serui
 negotiū sine exercitio et ingenio in arrubus, et
Aliter. brachia in corporib⁹ irrigescūt. ¶ **¶** Vel dic q̄ per
 talentū intelligitur sensus: quē homo dū vivit, ad
 voluntatē dñi debet expendere, vt ex eo lucrum
 virtutū exquirere possit: q̄d mūdi sapientes nō fa-
 ciunt: imo illud in terrenis negocijs sepeliunt: in
 cautelis z malicijs sensum suum cōtra dei volun-
bler. 4. tatem expendūt. Quia sicut dicit. Sapientes sunt
 vt faciant mala: bene autē facere nesciūt. Ideo
 in fine q̄d paterfamilias dicit vult cū eis pone-
 rōnem, scz in morte: illud talentū scz sensus z rō,
 de ip̄s aufere: inquantū de his q̄ ad salutē p̄si-
 nēs oblitiscunt: quapropter in exterioribus
 tenebras perpetue reponunt: teste Augu. hac
 animaduersione percutit peccator: vt mortuus
 oblitiscat sui qui, dū viveret oblitus est dei. Un̄
 Ap̄t. per dā sapientiā sapientiū zc. ¶ **¶** Hic fit mē-
 tio quomodo in die iudicij boni a malis separa-
 buntur: z illi ad dexteram, isti ad sinistram ponē-
 tur. fit etiā mentio quō de operib⁹ pietatis dñs
 discerebit: q̄ tū illos q̄ pietatis opera exerce-
 runt, ad paradysum vocabit: illos q̄ contrariū fe-
 cerūt, etiā qui erga tribulatos z pauperes sunt
 crudeles, in ignē diaboli paratos condemnabit.
 fit etiā mentio quō opera pauperibus impensa
 christus in extremo iudicio sibi facta fuisse repu-
 tabit: z quō in persona pauperū seip̄m in hōie ef-
 se clamabit. ¶ **¶** Ista oia allega, q̄ boni z mali qui
 nūc vix possunt distingui in mūdo, i iudicio opti-
 me distinguentur: q̄ tūc in presentia oim boni a
 dextris. i. in eterna prosperitate: mali a sinistris
 i. in eterna aduersitate ponent sicut dicit in Pro-
Pro. 4. uerb. Uias que a dextris sunt nouit dñs: peruer-
 se autē vie q̄ a sinistris sunt. Item ista possunt alle-
 gari quō opa pietatis inter cetera bona videntē
 deo placere: de q̄b⁹ solū legi in iudicio mentionē
 facere. Sicut satis dicit Ap̄t. Pietas ad oia va-
 let. ¶ Item ista possunt allegari, quō deus bona
 vel mala facta paupib⁹ suis reputat sibi facta:
 z quō persona pauperū personam dñi represen-
Matt. 10. d tat. Unde Matth. Qui recipit vos, me recipit.
Mat. 18. a Idem. Qui suscipit talem paruulum in nomine
 meo, me recipit.

hoc est in curijs ep̄orum z principū mandanoz,
 cōgregant sacerdotes z seniores. i. mali p̄siliarij
 tā laici q̄ clerici, tam regulares q̄ seculares: et
 hoc nō vt iesus. i. iustitia z innocentia defendat,
 sed poti⁹ vt dolo, fraude z iniustitia perimat: q̄
 omnia colloquia z cōsilia que sunt hodie, z etiā
 cōsilia in principum parlamentis ad hoc solum
 sunt, vt detur locus fraudibus z actiōibus: z vt
 christū. i. pauperes z innocentes qui xpi p̄ionā
 in hoc mundo representant: p̄ dolo z fraudulē-
 tas machinatōes suis exactionibus subiciant z
 tormentis. p̄s. Cōgregati sunt z cōueniunt zc.
 Verūtamen tales mali consiliarij multū bene ca-
 uēt, ne talia fiat i die festo, i. loco publico z apto:
 z hoc ne tumultus fieret in populo: q̄ tales ma-
 la z fraudulenta sua consilia que machinant cō-
 tra xpm. i. cōtra ecclesias z pauperes nō solent
 publice facere, sed priuato: nō notorie, sed occulte.
 Scit em̄ q̄ tumult⁹ in poplo fieret. Et si ppl⁹
 suas videret malicias, ip̄os forsitā dentib⁹ lania-
 rent. Querūt igit ista sua secreta cōsilia facere: et
 notitias hōim declinare: q̄ dicit. Ois qui malū agit
 odit lucem. ¶ Cū esset iesus in bethania in domo
 simonis leprosi: accessit ad eū mulier habēs alaz
 bastrū vnguētū pedis: z effudit sup caput ip̄s
 recubentis. Et sicut dicit sup pedes quos capillis
 suis terxit: z impleta est domus ex odore vnguētū
 ti. Quidā igit discipulo hoc indigne ferēbāt, di-
 cētes. Ut q̄d perdidit hec? poterat em̄ venenda
 ri multo z dari pauperib⁹. Iesus autē ipsam excu-
 sauit, z deuotionē ip̄s cōprobauit: z curā ei⁹ er-
 ga se magis q̄ erga pauperes cōmēdauit, dicens.
 Pauperes semp habebitis vobiscū: z cū uolueritis
 potestis eis bene facere: me autē semp non habebi-
 tis. Mittens autē hoc vnguentum in corpus meū
 ad sepeliendū me fecit. ¶ **¶** The christus in domo
 simonis qui inter pretaur obedientia: z in betha-
 nia domus obedientie afflictionis sp̄s aliter discū-
 bit, q̄ in boni obedientis cōfictiā conquisiuit.
 Talis em̄ dom⁹ z talis dñs hospitari bene xpm
 dicunt: q̄ reuera nunq̄ requiescit dñs grati q̄
 vbi obedientia, humilitas z afflictio penitētē et
 penalitatis cōseruant. In ista domo mulier. i. bo-
 na volūtas ip̄m vnguētū inungit: z vas alaba-
 stri. i. cor firmū z solidū scz p̄ deuotionē aperit: z
 caput eius. i. diuinitatē pedes. i. ei⁹ hūmanitatē
 vncionis vnguētū recreat, ita q̄ tota dom⁹ cō-
 sciētē odore sp̄s aliter suauitatis implet: z op⁹ il-
 lud elemosynis pauperū antefertur. Maius em̄
 bonū est deuotio erga deū, q̄ cōpassio erga p̄ri-
 mū: z plus deo obedientia q̄ elemosyna vel sacri-
 ficium placet: vt p̄t in lib. Regū. Nunquid vult
 de⁹ holocausta, z nō poti⁹ vt obediatur volunta-
 ti eius? Melior em̄ est obedientia q̄ victima. ¶ **¶** Vel
 allega cōtra infamias, que de lepro nō tollitur. Si
 mon iste ante leprosus fuerat sed modo nō erat:
 q̄ tā diu ip̄m ante sanauerat: z tñ adhuc voca-
 bat leprosus: dato q̄ esset san⁹ realiter. In quo
 notatur q̄ q̄ quis leprā alicuius criminis q̄q̄
 vel defectus incurrit: vix amplius p̄t nomē. i. fa-
 ma recedere: q̄ nimo dato q̄ san⁹ z emēdet de cri-
 mine intantū q̄ dignus possit dici dñm sp̄s aliter
 hospitari: solet tamen nomē illud infamie quam
 incurrit, apud eū p̄petuo remanere. 23. Multo
 labore sudatum est, z non exiuit de eo nimia rubi-
 go eius. ¶ **¶** Vel allega q̄ nunq̄ p̄t aliquis opus
 piū vel meritorū facere, q̄n satis inueniat q̄ op⁹
 illud delectentur mordere: sicut in ista apparuit
 q̄ dñm vngēdo op⁹ sanctissimū faciebat: z tñ nō
 carebat detractorib⁹ dicētib⁹. Ut q̄d p̄ditio hec?
 ¶ **¶** Vel allega hoc, q̄ detractor nō parit dño vel
 amico sicut p̄t hic de istis, q̄ detractor sub spe-
 cie boni z colore z occasione virtutis: semp niti-
 tur alioz bonis derogare: sicut patet hic, vbi isti

Cap. xxvj. Textus.
 Et factum est cum consummasset Iesus
 sermones hos Moralitatu Cap. xvlij.

Consilium ca-
 piendi christū fuit sumptū
 in atrio principis sacerdo-
 tū qui dicit caphas. Un̄
 hic dicit q̄ cōgregati sunt
 principes sacerdotum z se-
 niores ppli in atriū princi-
 pi sacerdotū q̄ dicebatur
 caphas vt tesum dolo te-
 nerēt z occiderent. Dicebāt em̄ nō in die festo, ne
 forte tumult⁹ fieret in poplo. ¶ **¶** Ista possunt alle-
 gari cōtra mala que sunt in curijs dominop: q̄
 hodie in atrio principis siue summi sacerdotis:

Moralitas

Ps. 47. a

Joā. 3. c
Eod. c. a

20. 2. 11. 9

5

1. Reg. 15.
Aliter.

3. 2. 1. 4.
Aliter.

Aliter.
4

Aliter sub specie elemosyne faciēde, denotioni alteri^o detrahebant. ¶ Vel allega ista, q̄ semper est ad rē magis necessaria primo z p̄ncipaliter recurrēdū: z negotiū magis cogens faciēdū primo: z minus cogentibus preferendū sicut hie dicit q̄ pauperes semper erat cū discipulis remāsurī. Christus aut cito erat recessurus ab eis: z s̄cōcludebat si bi primo obsequiū vncionis p̄beri debere: cum elemosyne pauperū possent alias fieri z sine p̄riculo differri. ¶ Hic habem⁹ q̄ cum xp̄s discipulos fugitivos z eū dimissuros p̄diceret: petrus auctus p̄teritis se iactavit secū in mortē z i carcerē iturū: se nunq̄ negaturū p̄misi: z tñ ip̄e p̄ri dñm negavit, z turpi⁹ deliqt̄ ceteris. ¶ Allegat ad hoc q̄ vt cōiter illi q̄ magis se iactat, min⁹ reddat: z q̄ fortiores z cōstāntiores amicos tpe pacis se asserūt, tādē qñ venit tētatioz tribulatio, p̄mi cedūt. Senē. Infirmitoz canis magi idulget latratib⁹. ¶ Vel dic q̄ petrus q̄ erat pastor⁹ ecclesie pastor: z q̄ fortior credebat esse alius, put̄ ex p̄bis ei⁹ ap̄paret p̄missa z a deo cadere: ad ostēdēdū q̄ nullus dz de virib⁹ suis p̄mureret: ad ostēdēdū q̄ p̄larus dz cadentibus z delinquentib⁹ cōpati: z ex p̄ria fragilitate alioz fragilitatē cognoscere: z sic nō n̄m̄is asperē corrigere, s̄z poti⁹ cōdolere. Un̄ dī. Disce ex seipso q̄ sunt p̄r̄m̄i tui zc. ¶ Petrus in atrio p̄ncipis sacerdotis, postus ad ignē se calescatis cū ministris: ibidē ad vocē ancille xp̄s negavit: audito tñ gallo, petrus respectu sa christo p̄cti sui recordatus est: z sic egressus atriū, amare fieri denegavit. ¶ Illud allega, quōd isti q̄ sunt in curia z in atrio dñoz, z cū ministris z officialib⁹ eorū dē, sedent ad ignē auaricie in aliquib⁹ officijs p̄stituti, facili ter mēdacia z p̄uria solēt incurrere: ibi p̄ q̄ salubri ad vocē ancille. i. ad carnis suggestionē, vt ad pecunie delectationē solēt graua crimina p̄petrare. ¶ Vel dic q̄ dato q̄ hō grauisime delinqueret: s̄t tñ q̄ ip̄m dñs oculo mie respicit z gallū cātantē. i. aliquē p̄dicatozem audit: z ductus penitētia foras. i. extra statū peccati exit z amare p̄lōas querit atq̄ gemit: z sic vniū obtinet atq̄ acquirit. ¶ Vel dic q̄ nullus est s̄t petrus, q̄n vocē ancille. i. carnis suggestionē dz foridat: z q̄n p̄ ipsam possit a statu salutis cadere z cōsentēdo peccato dñm negare. ¶ Judas osculatus est iesum: z tñ ip̄e est q̄ prius tradidit ad mortē z tormentū. ¶ Sic hō hodie mali sacerdos q̄ dē in sacramento quidē osculānt, sunt illi q̄ h̄ amplius inimicant: z q̄ ip̄m osculādo. i. indignē recipiēdo, in manus inimicorū suoz. i. vitioz q̄e habēt in corde, tradere dinoscuntur. Unde Lc. Judas osculo filium hominis tradis.

Capitulum xvij. Textus.
Mane utem facto. Moralitatum Capitulum xix.

De precio sanguinis xp̄i venditi sacerdotib⁹ restituto, fuit emptus ager signi in sepulturā p̄grinoz, q̄ ab el demach vocabat, id est ager sanguinis. ¶ Sic hō precio mortis xp̄i fuit emptus: z acq̄situs ager opulentissimi paradisi. In quo scz peregrini. i. viri iusti q̄ se putāt p̄grinos z aduenas super terrā, in morte: tñ ad aiaz sepeliunt: z ibidē felicitur reponunt̄. Et hoc ager sanguinis p̄prie dz: p̄ eo q̄ sanguis p̄cipio p̄parat. Ager ē dz signus: p̄ eo ip̄s dicit z vendidit factor mūdī Un̄ dī. Odoz agri pleni s̄i bñdixit dñs. ¶ Judas p̄nta duct⁹ de xp̄o in me vendidit a equis legis rehtuisse, z de crimino quo displicētia habuisset. ¶ Qd

Moralitas
 opulentissimi paradisi. In quo scz peregrini. i. viri iusti q̄ se putāt p̄grinos z aduenas super terrā, in morte: tñ ad aiaz sepeliunt: z ibidē felicitur reponunt̄. Et hoc ager sanguinis p̄prie dz: p̄ eo q̄ sanguis p̄cipio p̄parat. Ager ē dz signus: p̄ eo ip̄s dicit z vendidit factor mūdī Un̄ dī. Odoz agri pleni s̄i bñdixit dñs. ¶ Judas p̄nta duct⁹ de xp̄o in me vendidit a equis legis rehtuisse, z de crimino quo displicētia habuisset. ¶ Qd

est contra obstinatos vsurarios, q̄ sine displicētia z penitētia de mūdo recedūt, z nihil de alieno omnino restituere volunt. ¶ Barrabas nocēs in curia p̄lati fuit liberat⁹, christus vero innocēs crucifixus. Quod q̄ pilatus ad vocē p̄p̄i fecit: s̄cōculatus esse credit: in cuius signū manus suas lauidicens, Innocens sum a sanguine iustitū. ¶ Illud allega moraliter et generaliter, q̄ in curia maloz iudicū boni q̄ innocēs maxime quādo sunt egeni z pauperes: condemnant: mali vero z nocentes, dū tñ dicunt barrabas q̄n inter pretas filius magistrū: q̄ erat vir nobilis z insignis: hoc est dictū: dum tamen sint homines nobiles z diuites: z q̄ magistrōs habeant dominos vel parentes, contra iustitiam absolūtur: q̄ isti sunt de quib⁹ dicit. Ne quis iustificatis implū zc. ¶ Vel dic q̄ multos fatuos q̄ qñ faciūt aliquod malū: ad clamorem alioz reputant se innocēs, dicentes. Innocens ego sum: vos videtis: z tamen isti deberēt aduerrere illud. Exo. Non sequaris turba: ad faciēdū malū: nec in iudicio acquiesces plurimozū sententię, vt animo deutes. ¶ Oriente vero domino, velum templi in duas partes scissum est: terra mota est: petre scilicet se sunt: sol obscuratus est: tenebre per vn̄iuersam terrā factę sunt: monumenta plurima aperta sunt z sanctorū corpora surrexerunt z in sanctaz ciuitate hierusalem introauerūt: z multis apparuerūt. ¶ Sic vere in tempore mortis z passionis christi, potissime, in septimana sancta: terra, id est peccator terrenus debet per timorem moneri. ¶ Respicit terram z facit eam tremere zc. Petre, i. corda quantuncūq̄ dura debēt per timorē scindī. Unde Johells. Scindite corda vestra, z nō vestimenta vestra. Soli. Splendor z leuita cordis debet per compassionem obscurari. Unde Johellus. Sol conuertetur in tenebras. Monumenta. i. corda immunda z cadaueribus filioz plena: per p̄fessionem debent aperiri: z corpora sanctorū. i. ipsi penitētes sancti sp̄s aliter resurgēt: ita q̄n cū ciuitatē paradisi poterunt ingredi, z ibi felicitate introduci. Apostolus. Festinemus ingredi in illā requiē. ¶ Hō q̄ dāditus ab arimathia note ioseph, qui discipulus erat iesu: a pilato petiit corpus eius: z accepto corpore in sindone munda in uoluit: z in nouo monumento in quo nondū quiss q̄ positus fuerat sepeliūt: z grāde saxū ad ostiū monumētī aduoluit. ¶ Iste hō significat virū iustū, q̄ dicit hō p̄ rōnem z discretionē: dicit diues p̄ virtutū z meritorū possessionē: discipulus iesu p̄ obedientiam z imitationem: ab arimathia q̄ interpretatur vigilia, p̄ diligentia z discussionem: nobilis p̄ generosam animi conditionē: z decurio per decalogi impletiōē dicitus ioseph, id est augmentū, p̄ cōtinuā virtutū accumulatiōē. Un̄ dicitur. Filius accrescēs ioseph. Quia reuera talis corpus xp̄i in sacramento altaris digne recipit: z eū in sindone mūda. i. in puritate cōscientie ponit z in monumento. i. in corde humilī z deuoto ip̄m sepelit z recedit grandē lapis. pondus diuini timoris adhibet: virtute cuius ip̄m defendit melius z custodit. Cuilibet em̄ illud corpus recte p̄ri dī. Custodi virum istū: qm̄ si lapsus fuerit, erit aia tua. p̄ aia eius. ¶ Vel dic q̄ in hoc ioseph q̄ erat iustus, recepit a pilato, q̄ erat inder pessim⁹ ita q̄ rursus crucifigat dñm in seipso p̄ vltis: sicut fecit pilatus. Nihilomin⁹ ip̄e pot̄ ioseph q̄ erat iustus. i. cuilibet bono xp̄iano verū corpus xp̄i tradere sacra ecclesiastica ministrare: ip̄e ioseph. i. christianus, licite pot̄ ab ip̄o p̄cipere: q̄ virtus sacramētoz nō ē a ministris: s̄ a deo: z iō ministri mali nō possunt sacramētū effici: cū in illo q̄ digne recipit vittare. Unde Mat. Vos autē cum sitis mali, nō stis bona dare filijs vestris.

Eodem, c.c.
Moralitas
Esa. 5. f
Aliter
Exo. 23. 2
Eodem, c.c.
Moralitas
Ps. 119. b
Johē. 2. c
Idem. g
heb. 4. c
Eodē. c. g
Moralitas
Eccl. 4. 9. c
1. Reg. 3. f
Aliter
Mat. 7. b

Capitulum xviii. Textus.

Vespere autē sabbati que lucebat in prima sabbati. Moralitatum Cap. xv.

Ustodes quibus

fuerat commissum custodire corpus domini in sepulchro: a facie angeli descendētis de celo, cuius aspectus erat sicut fulgur: et a facie tremotus qui tunc factus est ita fuerunt territi, quod quasi mortui corruerunt: quia propter dominum periderunt: quia ipsi sic perstratis, christus sepulchro dimisit: et ipsi ignorantibus abiit et resurrexit. Unde ipsi testificati sunt, quod ipsi dormientibus christus erat eis surreptus, et de eorum custodia plangant. Illud potest exponi: quod illi qui in paschate corpus domini in corde sine in sepulchro custodiendum recipiunt, quibus valde male custodiunt: quoniam ipse pro vitia perdit. Angelus enim qui descendit de celo, id est diabolus: cuius aspectus per violentiam tentationis ardet et penetrat sicut fulgur: iuxta illud. Uidebat sathanā de celo cadentem sicut fulgur. Una cum tremore tentationis ipsos per peccatum perstrinit ita quod in vitis statim dormiunt atque cadunt: et sic thesauro quem custodire debuerat, spoliatur: et sepulchro sue perfidie a christo quem receperant euacuatur. Unde dicitur. Surrexit, non est hic. Ecce locus ubi posuerunt eum. Et si vis dilata vitam tuam: quanto multa genera vitiorum videntur circa sepulchrum dormire, et male dominum custodire. Unde dicitur. Uinit dominus qui filii mortis estis vos, quoniam non custodistis christum dominum, hic dicitur quod cum custodes christum resurrexisset, et angelum descendisse testificaretur: principes sacerdotum ipsos pecunia corruperunt: et quod ipsum a discipulis suis furatum dominum dormiebant dicerent, pacta pecunia induxerunt. Quia accepta pecunia, sicut fuerant edocti fecerunt: et resurrexisset dominum negauerunt. Illud si vis allega exemplariter, quoniam pecunia et auaritia facit veritatem dimittere, mendacium dicere, et articulos fidelitatis quoties negare, et ab illis que quibus homo testificatus fuerat, deuiare. Unde significat dicitur, pecunie obediunt oia.

Moralitas

F

Luc. 10. c

Marc. vi. b

1. Reg. 2. c. Sodē ca. b

Moralitas

Ecclesiastes 10. d

Moralitatum super Mattheum finis.

Moralitatum Liber tricesimus super Marcum.

Capitulum iij. Textus.

Et introiit iterum in synagogam: et erat ibi homo habens manum aridam. Moralitatum Capitulum i.

uia quicquid

est in Marco, tota ut coiter predicatur in Mattheo: ideo pauca que remanent, superaddat. In tertio capitulo dicit, quod cum christus quadam die feruentissime predicaret: visum est discipulis suis, quod humanam discretionem excederet: et ideo accesserunt ut eum tenerent. Dicebant enim quod si furor istus erat. Scribe et dixerunt, quod Beelzebub habebat: et quod in principe demonio per demones expellebat. Illi talia que, quod viri iusti qui feruenter predicant, et operantur pro ceteris agunt: in tantum quod demonia, id est vitia, scilicet demonum potentiam de obsessis peccatoribus suis doctrinis expellunt, isti hodie

Moralitas

furiosi et sine sensu a viris carnalibus credunt, nisi huiusmodi potestas valere a mundanis hominibus reputatur: quia quicumque hodie mundana continent, et de salute sui et aliorum meditantur, et lunaticus existimat: sicut de prophetis qui ad inuadendum iherosolimam venit, dixerunt alii. Quid ad te venit subreptici? Iste? Sic etiam si quis mirabilia opera et virtuosa facit: statim mali hoc per hypocrisim et malam intentionem factum asserunt: et hoc magis beelzebub qui veritati diuine ne attribuit. Unde dicitur. Venit iohannes neque manducans, neque bibens: et dicit, ecce demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens, et dicit, ecce homo vorax et potator vini, publicanorum et peccatorum amicus.

b

4. Reg. 9. c

Matth. 12

Capitulum xij. Textus.

Et conuenerunt ad eum principes et pharisaei. Moralitatum Cap. ij.

desum cum

fusserat adductus homo surdus et mutus, ut sponeret sibi manum: apprehendens eum de turba secus visum digitos suos in auriculis eius: et spiritus tetigit linguam eius, et inspiciebat in celum dixit. Efferte, quod est adaperire. Et statim aperte sunt aures eius: et solutum est vinculum lingue eius: et loquebatur recte. Sic reuera cum ad dominum quorundam venissent pharisaeos, qui surdi et muti esse dicunt: pro eo quod illa que pertinent ad salutem suam, non putant loqui aut dicere, seu aliqua honesta et utilis predicare: vitia. Ad correctionem et bonam monitionem non putant audire: nec ad aliquam bonam doctrinam cor suum applicare. Hier. Incircumcise aures eorum: et non possunt audire. Sed quibus christus vel platus istos secusum a tumultu negotiorum et hominum per contemptum separatur, donec salina bone doctrine linguam taliter tagat: et sic ad recte loquendum, consistendum, laudandum et gratias agendum ipsos acuit et disponit. Ipsos etiam digitis suis, id est donis spiritus sancti, vel digitis se liberalis gratie vel distributionis, vel digitis sue inductionis, ostensionis et intentionis, vel digitis sue percussiois, vel correctionis illos aures, auditum et attentionem aperit: vinculum eorum linguam, veritatem, ignorantiam, obstinationem insolentiam ac impudicitiam resolutum: ita quod diligenter loqui et recte audire et attendere eos facit. Unde de tali spiritu medici eo potest dici quod sequitur. Bene oia fecit: quia surdos se fecit audire, et mutos loqui. Et alibi. Surdi au-

Moralitas

Matth. 12

Matth. 7. d

Matth. 12

Capitulum ix. Textus.

Et dicebat illis. Amen dico vobis: quia sunt quedam de hic stabunt. Moralitatum Cap. iij.

Quodam homo

in loco ducto ad iesum, ab eo sanatur, dicit hic quod patet dixit christo. Arruat ad te filium meum habentem spiritum autum ab infantia sua: ubi cumque apprehendit, aliquid eum: et spumatur, et scider deus, et crescit: sepe etiam eum in igne et aqua misit, ut eum perderet. Et attulit eum ad discipulos quos et eum sanare non poterunt. Christus igitur istum sanauit: et spiritum surdum et mutum, qui inuitate et surditate in eo causauerat, effugauit. Et iste demoniacus significat quod a discipulis sanari non potuit, ad significandum quod solus deus et non homo potest dimittit. Unde. Quis potest dimittere petram nisi solus deus? Iste igitur quod ab infantia a demone obsidebat, id est demone vitio pro vitia subiugatus: et propter quem multis spiritualibus imitantibus

b

Moralitas

Luc. 7. 4

occupatur. Et primo, quid est istu facit surdū in
 quantū non dignatur bonū audire: mutum in
 quantū nō vult dicere: alitum in terram in quā
 hoc solet per auariciā ad bona mūdi effundere/
 z ea cōcupiscere z amare. Et breuiter istum facit
 spumare per inxuriam/irridere per detractionē
 vel iracūdiā/arefcere per inuidiā. In aquam
 etiā ipsum projicit p gule in glauie: z eū in ignē
 mittit per malā cōcupiscenciā: z sic diuersimode
 nititur ipsum perdere per dānationis molestiā.
 Et breuiter qñ in mūdū spūs mētē occupat/per
 pctm ipsam solet diuersimode inuadere: z nunc
 p vnū vitū/nunc per aliud infestare: ita qd qñq
 est ita obstat: z malū: q discipuli christi. s. pōi
 catores, z prelati ipsum nequeunt corrigere/cō-
 uertere vel sanare. Quinimo necesse est qd ipse
 xps per seipsum. s. per spūalē inspirationē z vo-
 cationē ipm dignet inieriscorditer liberare. Ca-
 les igit demoniaci z obstinati deo dimittuntur:
 qz per alios nullaten cōuertunt. Unde dicit. Per-
 uersti difficile corrigunt. Ab ipso autē deo qñq
 miraculose curant, z ad salutis semitā reducū-
 tur. psal. Tibi derelictū est pauper: orphano tu
 eris adiutor. ¶ Vel dicim scōs: q iste significat
 genus humanū/demonib⁹ p idolatriā z diuer-
 sos errores subditū: qd per moysen z pphetas
 z alios discipulos sanari ac saluari nō poterat:
 quinimo ipm diabol⁹ grauabat. necesse fuit igit
 q ipse seipsum, z nō per discipulos istū saluaret.
 ¶ Ego veniā z curabo eū. Vide similē exposi-
 tionē de baculo helisei. iij. Reg. iij. ¶ Discipu-
 lis petrib⁹ a christo, qre quodā demoniū nō
 poterāt expulisse: Dixit iesus, q hoc genus de-
 moniorū nō expellit nisi in oratiōe z ieiunio. De
 isto dicit, q propter incredulitatē suā nō poterāt
 ipm discipuli eiecisse: z sic patet, q fides ieiunū
 z oratio valent summopere contra demonia et
 peccata. Cum dñs velle istū demoniacū quē pa-
 ter suus sic ad xpm adduxerat, sanare, diabol⁹
 cepit eū crudellius impugnare: ita q expulso de
 monio homo quasi mortu⁹ erat: z cecidit: s. ipm
 dñs humiliauit. ¶ Sic vere eū diabol⁹ videt, qd
 homo debet de sua potestate per penitentiā re-
 cedere: z q christus ipsum vult de suis manib⁹
 liberare: vtpote qñ videt q pater suus. s. predi-
 cator eū ad dñm nititur adducere z apporare:
 tūc fortū p tētatōes eū inuadit: ne ipm pdat
 cōtra eū plus insurgit. Quod tñ parū sibi valet,
 qñ ipsum deus saluare decreuit: qz dato q mor-
 tuus. i. obstinatus z pctōr appareat: qñq tñ ma-
 nū sibi sue misericordie porrigit: et ipsum ad sta-
 tum et vitam gratie reducit. psal. Suscitans a
 terra inopē, z de stercore erigēs pauperē. ¶ Vel
 dic q qñ quis a diabolo per tētatōes fortius
 inuadit: tūc magis est ppe q a diabolo liberet
 z salus perpetuo sibi detur. ¶ Hic dicit de quo-
 dam homine q in christi nomine demoniū eiec-
 bat: et tamen christum non sequebatur. Quem
 cum discipuli prohiberēt, deus noluit: imo ipm
 sic dimitti mandauit. Nolite virtutē prohibere
 eum: quia nemo est qui facit virtutē in nomine
 meo: z possit male loqui de me: qui em nō est ad-
 uersus nos: pto nobis est. ¶ Ista possunt allega-
 ri: q non debet esse aliquis ita malus volēs ma-
 la loqui de illo, in cui⁹ nomine virtutes facit. i.
 de illo a quo virtutē et dignitatem recepit, sub
 quo honorē et potestātē acquirit. Nemo inquit
 dñs qui fecit virtutes in me meo, pōt cito mala
 loqui de me. Quod tñ est cōtra multos, qui lace-
 rant z mordēt benefactores suos, z illos in quo-
 rum nomine. i. sub quorum potestate exercēt in
 hoc seculo actus magnos. ¶ Vel dic q mali qui
 non sequuntur christum in moribus z vita: quā-
 doq in nomine ei⁹ virtutes faciūt in exēplis, in

operib⁹ z doctrinis: sicut ad literā patet de hys
 pōcritis: q quis sint mali: demonia in in xpi, noie
 eiciunt, in quātum bene docendo peccatores cō-
 uertit. Un nec isti hec debēt phiberi facere, cū a
 bonis z malis christi⁹ z xpi virtus debet pdicari.

Capitulum x. Tertius.

Et inde exurgens venit in fines indee.
 Moralitatū Capitulum iij.

Am quidam ge

nusiero a christo petisset, qd facie
 do vitā eternam haberet: z christi-
 stus sibi dixisset. Si vis ad vitam
 ingredi, serua mādātā: z ipse se
 ea seruasse iuuentute lactaret:
 incepit ius psuadere p hec vba. Unū tibi deest:
 vade z vende oīa q habes z dā pauperib⁹: z habe
 bis thesaurū in celo: z veni z sequere me. z p se au-
 tē hīs auditis, abijt tristis merensq. Erat em ha-
 bēs multas possēssiones: christus autē occasione
 eius locutus est dicens: q facilius est camelū, q
 forāmc acus trāsire, q diuitēz in regnū celozū in-
 troire. ¶ Ista allega qz vix est ita bon⁹ diues nec
 tantus mandatorū obseruator, si agit q diuitias
 dimittat, post christū p paupertatis imitationem
 vadat: terrena cum eternis cōmuret: z thesaurū
 sibi prestare querat celestem: quā tristis z deso-
 latus efficiatur: z quā a christo potius recedere
 eligat, qz per viam pfectionis dominūz sequatur.
 Difficile enim est diuitem intrare celum, cū diui-
 tias nolit saltem quantuncqz ad effectū vitare
 de quo dicit: Diues difficile intrabit regnū celozū.
 ¶ Water filioz zebedi accessit ad dñm: z petens
 ab eo, q dum in regno suo veniret: vnus filioz
 ad ipsius christi dexterā, alius ad sinistrā fede-
 ret. Ipsi autē domnus de imprudētia reprēhē-
 dit, dicens. Nescitis qd petitis. Calicem meū bibe-
 rit, z baptilimo quo ego baptizor: baptizabimini:
 sedere autē ad dexterā vel ad sinistrā, nō est meū
 dare vobis: sed quibus parat⁹ est a patre meo.
 ¶ Ista possunt allegari: qō carnalis affectus fa-
 cit quandoqz matrem. i. affectu osu m hominem p
 suis iniusta petere: eum velle plus qz erigant
 sua merita promouere. Veritamen christus. i. vn-
 ct⁹. s. prelat⁹, cui sit talis petitor: debet tales in-
 digne petentes redarguere: eos ad virtutum
 exercitium inclinare. Si enim a prelato petatur
 qz det alicui sessionem. i. officium vel promotio-
 nem: primo ante omnia debet eis proponere cali-
 cem z baptilimū: calicem dico tribulationis: et
 baptilimū purificationis. Ac si diceret. Ante de-
 betis tribulationem sustinere: z puritatē mētis
 habere, an qz debeatis ad dignitates ascendere.
 Meū inquit nō est dare vobis, supple calicēz aut
 baptilimū: huiusmodi non expertis vel insufficē
 tibus z indignis huiusmodi sessionē: s. solū illis
 quibus a patre meo parat⁹ est: qz habēt sanctita-
 tē z perfectionem. Ac si diceret. Necum in digni-
 tatibus non debent sedere, nisi qz calicēz dñi bibe-
 rit, z amici facti sunt. Unde ps. Calicem saluta-
 ris accipiam zc. ¶ Cecus quidam sedebat secus
 viā mendicans: z non obstante impedimento tur-
 barū, multo magis clamabat dicendo. Miserere
 mei fili dauid: cū a christo fuisset vocatus: statim
 vestimentum proiecit, z exiliens ad christū venit
 z ab ipso illuminationē recepit. ¶ Cecus vero pec-
 cator: quīs sit obstinatus z cecus: si tamē sentiat
 se a deo vocari, z ad salutis semitā p inspirationē
 inuitari: statim debet per consensum post eū sur-

Eccle. 9. d
 psal. 9. g
 Aliter.

Mat. 8. a
 Eodē ca. d
 Mat. 17. c

Moralitas.
 ps. 117. a
 Aliter.

Eodē ca. f

Moralitas
 120.

Aliter.
 E

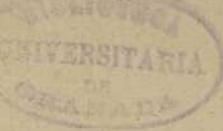
Moralitas

Mat. 19. c
 Eodē ca. e

Moralitas

ps. 117. a
 Eodē ca. g

Moralitas

gere: et per bona opera post eum salire. Vestimē-
tum male conuersationis vel operimentum cus-
luscāq; male excusationis deponere: vt sic poterit
lumen diuine gratie a dño recipere. Unde apłs.
Surge qui dormis et erurge mortuis: et illu-
minabit te xps. Illum enim xps illuminat: qui
deponit male conuersationis habitum: ipm sequit̃
et honorat. Vide cetera in Mat. de duob' cecis: et
sine. De vidua et de duobus inimicis: vide infra.

Cap. xiiij. Textus.
Erat ante pascha et azyma post biduū.
Moralitatum Cap. v.

Udas deside-

Iras pecuniā: cū nō haberet qđ
vederet qđ ipm xpm: ad iŷ pncis
pes iudeorū: et de xpo p pecu-
nia vedēdo incepit tractare dñs
cens. Quid vultis mihi dare et
ego eū vobis tradā? Acceptis
aut̃ ab eis triginta argēteis: ip̃s vedidit: et eū oscu-
lo tradidit: qđ finaliter penitēs se male fecisse cla-
mauit: et desperās se laqueo suspendit: et viscera
ei' effusa sunt medius crepuit. Sic vere vidē-
tur facere simoniaci platī. Nisi em̃ xpm. i. gratiā
spūsc̃i vel accessione ad xpm. i. bñficiū vel officii
ecclesiasticū nō tradūt alicui: nisi pueniāt de mer-
cede: dñctēs. Quid vultis mihi dare: et ego eū vo-
bis tradā? At isti p̃stiterūt ei triginta argēteos.
Finaliter tñ post mortē xpi penitēbāt i inferno:
vbi ad inferni patibulū suspendent̃: et p̃re dolore
crepabūt: feda viscera. interiora cogitamina
et crimina effundent̃: z apparebūt: vel vbi viscera
impia cōtra xpm et deū z desperationem eructas
būt. Uel dic qđ plari simoniaci: qđ vedūt xpm/pe-
cuniā suspendent̃: per mēt̃is: elationē crepāt: et
per iactantiam z presumptionem viscera sue mi-
sericordie perdūt: ipsa in terrā effundunt̃ per
renorūm auariciā z affectionē. Uel etiā vis-
cera istorū significant eorū nepulos quos in
ecclia p̃mouent dñi sunt ibi: qđ reuera post iporū
mortē cōsuenerūt de corpore ecclie ei'ci: z effun-
dit̃ id est de beneficiis suis expellit̃: z in terram: id
ad statū infimū deduci. Treñ. Effusum est in
terram secur meū. Udas aut̃ volens xpm in
mortem tradere: minis dedit signum dñctēs.
Quē osculat' fuero ipse est zc. Cum igitur chu-
stus esset in horro: iudas ad eū accedens osculū
sibi dedit: z sic osculat' ipsum ip̃s monstrauit
qui gladijs z fustibus eū apprehenderūt: z ipm
ad supplicia dederūt. Udas proditor est
mund' qui ipm quē osculat' prosperis: cui arris-
der: z quē fauoribus sp̃alib' amplectat: fatellit̃: si-
bus. i. demonibus in inferno z tribulationibus
tradere cōprobat dñctēs. Quēcūq; osculat' fue-
ro zc. Qui reuera hor' delictarū in quo homo
spaciā: arrisus fauorū z diuitiarū quib' homo
in mūdo ditat̃: osculū z amplex' fortune z p̃spe-
ritatis quib' hō in hoc mūdo iocundat̃: signum
sunt: qđ talis finaliter dz capi: z a turba demonū
ad tormēta deduci: qđ quāto plus homo talib'
osculis alludit̃: tāto captio eius paratior z cele-
rior inuenitur: teste ambrosio. Continuus suc-
cessus sp̃alib' eternē dñctōis est indicii. Uñ de
tali iuda. De tali mundo vel fortunato successu
dz. In labijs idulcat̃ inimic'. De Johāne dz: qđ
ad olefcēs quidā amfēt' sindone super audū: vis-
dēs qđ ministrī per vestē tenebāt eū vt p̃ntirent:
relicta sindone nud' pfugit. Sic vere si fatel-
lites diaboli p vestes honorū sp̃alū nos capiāt
z si istis medijs: in malis cōp̃lacōijs nos det̃i-
nēt z inuolnāt: ipsas terrenorū bonorū vestes de-

bemus p cōtēptū rejicere: z nud'i. panperes et
cōsciētia mūd'i debem' de eorū manib' recedere
Unde. Robust' corde inter fortes nud' fugiet.
Milites crucifixerūt dñm: z iter sevestes suas
diuiserūt. Sic vere milites regū z pncipū offi-
ciales xpm in p̃ona ministrorū clericorū z pan-
perū crucifigūt: in q̃stū istī xpi seruitores mole-
stāt multipliciter z affligūt. Uñ dicit. Quod vni
ex minimis meis fecistis zc. Et vestes etiā sp̃alū
bonorū suorū ip̃s per rapinā subtrahūt: z in-
ter se diuidūt z dispergūt. p̃s. Diuiserūt sibi ve-
stimēta mea. Tunica saluatoris qđ incōfutilis dz
cta est: quā nullus nō diuiserāt: z ea sortiti fue-
rūt: dz fuisse quedā tunica incōfuta: scz acu sine
sutura cōtēta: quā beata vgo sibi existētī par-
uulo dz fecisse: qđ tādē km cremētū corporis dz
cōcreuisse: z sic semp suo corpori aptata fuisse: qđ
sine decemēto qđ diu virgē durabat̃: qđ ipsam
nulla antiquitas cōsumebat. Illā etiā sicut post
ea ponunt alij/pilat' habuit: z quēcūq; vocabat̃
ad cesarē ipm volētē occidere: mor vt eū videret
fra ipsius cōtra eū quifcebat: mor hō cū ab ipō
exierat statim contra eū seuebat: sed eo iterum
ad imperatoris presentia reuocato: statim vir-
tute tunice p̃nceps ad māuetudinē redibat:
z eū tanq̃ iustū absoluerē p̃ponebat. Aduertēs
igitur ad hoc p̃nceps: ipsum expoliare fecit: z
tunc cōtra eum insaniēs ipm ad exiliū condēna-
uit: sicut hec omnia in historijs quibusdā conti-
nētur. Tunica saluatoris. i. salutis tunica: est
diuina gratia: quam maria virgo. i. a marito do-
penitentie cum acu contritionis: cum virginitas
re z cum purificatione z munditia confessionis
componit̃: qđ nullā scissuram vel rupturā ali-
cuius d̃scontinuationis vel imperseuerantie ibi
ponit: vnde ad hoc qđ maris: id est amara penitē-
tia tunicam gratie faciat: potest dici illud Joā.
Tunica succinxit se: z misit se in mare. Ista enim
tunica in christo: id est in personis bonis semper
augetur: et quanto plus per bona opera creue-
rit: tanto ad etatem maiorē perueniunt: z tan-
to in ipsis tunica incōfutilis: id est gratia z p̃-
seuerantia plus augetur. Ista autem tante vir-
tutis est: qđ si pilatus: id est peccator quācūq;
fuerit malus ipsam induat: nōq; erit sibi impera-
tor: celestis deus irritat' quin quando cum ista
tunica coram ipso in die iudicij comparēbit: sibi
in māuetudinē conuertatur: z quin ab ipso mi-
serico: id est cōsequat'. Si vero cōtingat qđ sine tu-
nica diuine gratie homo tūc adeat imperatorē:
ira domini statim contra eum mouēbitur: et da-
bit sibi infernale exilium et tormētum. Bene igitur
dicitur. Beatus qui custodit vestimenta sua:
ne nudus ambulet. Uel dic qđ ista tunica christi
significat ecclesiam: que enera simplex et incō-
futilis: et sine diuisiōe schismatis vel erroris de-
bet esse: et sic poterit semper crescere z augeri.
Apłs. Fecit sibi ecclesiam nō habentē maculam.

Capitu. xvi. Textus.
Et cum transisset sabbatum maria ma-
gdalene. Moralitatum Cap. vi.

Valde mane p̃-
ma sabbatorū mulieres de no-
cte venerūt ad monemū: vt
vngēt eū aromatis: qđ eme-
rāt corp' xpi. Cū igit cōques-
rerent de lapide ab officio re-
uolūdo: em qđ dz. Ecce terre
mōt' fact' est magn' angel' dñi descēdit de ce-
lo: et accedens reuoluit lapidē: et sedebat super
eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur: et

Eph. 5. d

Mat. 20. d
Luc. 11. a

Act. 1. c
Moralitas.

Alter.

A

Alter.

Tren. 2. d
Eodē ca. c

Moralitas.

Joan. 10. b

B
Ecl. 1. d
Eodē ca. c

Moralitas.

amos. 2. b
Ca. 1. b
Moralitas.

Mat. 2. d

P̃s. 1. b
Tunica sal-
uatoris ma-
confutilis.

Moralitas.

Joā. 1. b

Apo. 6. d
Alter.

Eph. 5.

Mat. 1.

vestimenta ei⁹ sicut nix. Satellites vero qui cor-
pus christi in sepulchro seruabāt/ quasi mortui
ecceiderunt. Mulieres etiā predicte ad aspectū
eius fortiter obstupuerūt: sicut Marcus dicit
hic: q̄ mulieres intrātes in monumentū/ vides-
runt istum in forma vnus iuuenis stola cādidā
coopertū. Iste autē angelus mulieres fuit conso-
latus: et resurrexisse dñm protestatus. Satellites
vero terruit: et ipsos quasi mortuos dereliquit.
¶ Per sepulchri dñi pōt intelligi ecclesia
materialis: in qua corpus christi in sacramento
altaris seruatur. ¶ Vel etiam ecclesia vniuersalis:
in qua corpus christi in persona pauperum
mortuum et depresso facit et subternitur. Vel
sacre scripture mysterium/ in quo corpus christi
mortuum facit. In quo etiā de morte corporis
christi mysterium continet. Mulieres iste deuote
animas seu mentes vel personas simplices de-
signat: que aromata virtutum vel ynguēta de
uotionis lenitūraḡ cōpassionis portāt: et iesum
sive in psona propria siue pauperū per cōpassio-
nē vngere et linire affectant. Unde dicitur. Venit
mulier habēs alabastrum ynguēti preciosi: et
effudit super caput iesu. Lapis grandis qui iesum
claudit: pondus difficultatis significat: q̄d
est in via veniēdi ad iesum mulieres istas. I. sim-
plices retrahit atq; grauat. Venientes enim ad
paupera obuiat lapis proprie paupertatis: ve-
niendo ad scripturam obuiat lapis difficultatis:
ueniendo ad eū in sepulchro mentis per de-
uotionem/ obuiat lapis nostre male consuetudi-
nis et fragilitatis. Et ideo iste mulieres ante oīa
debent aueritā bonorū querere/ vt lapidē hmoi
valeant submouere/ dicentes. Quis reuoluet nos
bis lapidē? per istū angelū possunt intelligi boni
ecclesiastici vel prelati: qui reuera debent dici
inuenes per virtutē fortitudinis et cōstantie. An-
geli p̄ virtutē simplicitatis et prudētie: aspectu
fulgure/ p̄ virtutē severitatis et iustitie: cū vesti-
mentis candidis/ per virtutē castitatis et iudicie
sicut de angelo Tob. dicit. Qd̄ ipsi inuenerūt inue-
nem splēdidum stantem precinctū, paratum ad
ambulādum. Isti em̄ debēt aspectu sue severitatis
et iustitie satellites diaboli. i. peccatores ter-
rere. Isti per equitatē et mētis tranquillitatē de-
bēt sedere. Isti in monumēto christi p̄ sue passio-
nes meditationē/ vel scripture expositionē/ vel
p̄ pauperū nutritionē debēt manere: ita q̄ et mu-
lieres. i. simplices debēt consolari et fouere: et lapi-
dē. i. oī impedimētū quomin⁹ iesum inuenire/ et ad
eū p̄ spē et deuotionē venire valeant/ remouere:
et de resurrectione et alijs articulis ip̄os instruere.
Apo. Uidi angelū dei fortē volātē p̄ mediū celi.
Vbi dicitur: cui⁹ facies erat sicut sol. Ista igit̄ est veri-
tas/ q̄ quotiēs mulieres et deuoti ad iesum volūt
p̄ spē et penitentiā accedere/ et eū p̄ cōpassionē et de-
uotionem in se vel in suis pauperibus vngere
semp debēt angelos. i. viros ecclesiasticos et pla-
tos obuiā h̄re: q̄ oīa impedimēta debēt tollere: et
oīem offēdicillū lapidē remouere: et eos consolari
benigniter et innuere: vt sic de salib⁹ angelis. i. vi-
ris ecclesiasticis dicit illud qd̄ de angelis dicit. Ecce
duo viri astitērūt iuxta illos in vestib⁹ albis.
¶ Moralitatum super Marcum finis.

De euangelio

Luce nihil intrēdo ponere
nisi solū illa q̄ permittunt
et arthe⁹ et Marc⁹. Iō hic
dicit q̄ missus est angelus
gabriel ad virginē mariā
et nazareth salutatā: qui in
gressus ad eā ipam suo lu-
mine stupefecit: et consolatus

ēa p̄bo nūciavit eadē. Qd̄ credēs ipsa dei filium
mor̄ cōcepit. ¶ Ista possunt applicari ex plari-
ter ad virgines: et maxime ad sanctimoniales: qz
reuera exēplo beate virginis iste debēt manere
in ciuitate nazareth: q̄ interpretat̄ vnctio/ vel mū-
dicia custodiens: aut separatio: qz iste debēt h̄re
vnctionē deuotionis/ mūdiciā pure et caste cōuer-
sationis/ custodiā suspensius p̄ diligētē discretio-
nem et separationē a mūdi negocijs: vel seculari
rū nungis/ vel quibuscūq; malis cōsuetib⁹ p̄ soli-
tariā habitationē. Iste em̄ debēt dici maria per
amarā pnia et cōtritionē/ et debēt manere et stare
infra domū et claustrū p̄ oīs vagatiōis abductio-
nē. Qd̄ ostēdit eū ingressus ad eā. Qui nō in-
uenit eā in platea/ s; in domo. p̄. Ecce elōgāui
fugiēs et. Ad tales virgines nō sunt qualiscūq;
viri mittēdi: s; solū q̄ sunt angel⁹ gabriel/ q̄ iter
pretat̄ fortitudo. i. viri angelici fortes in bonis
morib⁹ et robusti. Tales em̄ de quib⁹ nulla pōt
esse suspicio/ debēt virgines visitare: lumine bo-
norū explorū et documentorū ip̄as illuminare: et
verbū dei ip̄is annūciare et p̄dicare: et sic ipse po-
terunt mediantib⁹ istis verbū dei p̄ gratiā susci-
pere vel cōcipere: et ipm in vtero consuetūe retin-
nere. Esa. Ecce virgo cōcipiet et. Audi tñ qd̄ dicit
q̄ ego expaui delumine: et de angeli p̄ntia in cō-
suetā: in quo notari pōt q̄ nō est aliq̄ ita angeli-
cus/ quin h̄gines ei⁹ cōsuetū et p̄ntiā debēt ex-
pauescere: et quin quo aduersus ip̄os p̄baues-
rint/ debeant de ip̄is dubitare. Virile em̄ collo-
quū debēt metuere: quousq; ip̄os cognouerint
p̄bū salutis veraciter p̄dicādo. Uñ dicit. Vñ audi-
ui auditū tuū et timui. ¶ Cū brā h̄go filii dei cō-
cepisset: et quadā die ad salutā dā elizabet: q̄ iā p̄
sex mēses ante iōannē baptistā cōceperat, in mo-
dana celeriter ascendit: sic factū est q̄ iohānes
existēs in m̄ris vtero xp̄i et matris presentia sen-
sit: et ob eorū reuerentiā exultauit. Uñ dicit heli-
sabet. Uñ mihi h̄ vt mater dñi veniat ad me: et
em̄ facta est vox salutatiōis tue in aurib⁹ meis.
exultauit infans in vtero meo. ¶ Ista possunt al-
legari ad confirmatiōē fidei in carnatiōis: quā
iohānes sensit in vtero et p̄dicauit in gaudio.
¶ Vel pōt allegari de sanctitate iohānis: q̄ in vte-
ro existēs xp̄m honorauit: et diuinitatē ei⁹ mor̄
agnouit. ¶ Vel allega de humilitate virginis: q̄
ad salutā dā cognata dignata est ascendere: et ad
eā celeriter festinare. In quo dat nobis exēplū
q̄ nullus debet esse ita magnus dign⁹, quin m̄-
nores cōsanguineos debet diligere: et eos q̄nq;
benigniter visitare. ¶ Vel die q̄ xp̄i et b̄tē v̄rgi-
nis auxiliatrix p̄ntia faciet pueros. i. pueros et
inocētes sp̄ialit̄ exultare: et ob ip̄os reuerentiā
gaudere. ¶ Zacharias pater iohānis baptiste
aī natuitatē ip̄i iohānis matris exiitit: quo-
nato statim loquēti recuperauit: et in laudē dei
proturpit, dicens. Bñdicit⁹ dñs de⁹ isrl. ¶ Iohā-
nes qui interpretat̄ in quo est gratia, significat
diuinā gratiā: qui igit̄ tali iohanne. i. tali gratia
carerem⁹. i. linguis effici: qz sibi nihil dicere
vt loqui cōprobaret. Uerū qñ iste puer. i. iohānes
diuisa ḡra sibi nascit̄, et deo p̄cedit: sic dñs p̄grue
verba salutis loquit̄. Uñ Greg. Inuanū laborat
lingua p̄dicatoris nisi affuerit ḡra saluatoris.

Moralitas

Miser.

Mot. 1. 6. 8

Jf

Tob. 5. 9

Apo. 17. 4. b
Apo. 1. 10. a

8

Moralitas.

P. 354. b

Esa. 7. e

Abacuk.
3. a
Eod. Eccl. 1. b

Moralitas.

Miser.

Miser.

Miser.

Eod. ca. c

Moralitas.

8

Liber tricesimusprimus
Moralitatum super Lucam.
Capitulū s. Tertius.
Fuit in dieb⁹ herodis regis iude. sacer-
dos quidā nomine. Moralit. Ca. j.

Capitulū ij. Textus.

Factū est autē in diebus illis. Erāt edictū a cesare augusto. Mora. Ca. ij.

Historos erāt in re

gione vigilātes et custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Ecce angel⁹ dñi stetit circa illos, et claritas dei circumfulsit illos: et timuerunt eis more magno. Iste autē angel⁹ stetit p̄solat⁹ eos extitit: et gaudiū magnū illis retulit: et natam in bethleē mundū salutarē nūciauit. Illi cōtinuo laudes celestis exercit⁹ audierūt: vsq; in bethleē venerūt: et mariā, ioseph et infantē inuolutū pānis et positū in p̄septo reppererūt. Isti pastores possunt significare bonos p̄latos et p̄dicatores puidos: q̄ p̄bulo sacre scripture. i. subuento n̄ spalis substatie cibo deuotiōis et eucharistie se et alios nutriūt: greges sub dñi et lupis sfernas lib⁹ custodiūt: et sup ipos diligēter attendūt. Un̄. Si sciret paterfamilias qua hora sur veniret: vigilaret: et nō sneret p̄fodi domū suā. Tales igit ab āgelis visitant: lūmie charitatis et gratie circumfunduntur: timore dñi cōstituant: et ab ipso sp̄aliter cōsolant: et finaliter aut post mortē vsq; in bethleē, q̄ interpretat dom⁹ p̄antis. i. vsq; in paradisum trāsēdūt: vbi mariā cū ioseph. i. cū sanctor: et infantē christū inuolutū pānis humanitatis nostre natre: reclinatū in p̄septo p̄fectiōis eterne p̄sonaliter inuenerūt: ita quo gaudiū et cōsolationē glorie sempiternē recipiūt et acquirūt. Glorificantes (inquit) et laudantes deum in omnib⁹ que viderāt et audierāt. Mat. Uidentes stellā gaudisunt: et intrātes domū inuenerunt puerū cū mariā matre ei⁹. Debēt ergo pastores n̄si sollicitē vigilare: vt tale possent premiū reportare. Apoc. Best⁹ q̄ vigilat. De oblatione data pro christo in tēplo oblato, de symeone, et anna nihil dico: nec etiā de ipso in medio doctorū inuenio: nec etiā de alijs. que in. iij. vel in. iij. caplis cōtinent: q; sup̄ra in Mattheo. p̄ maiori pte ponunt.

Capitū. iij. Textus.

Iesus autē plenus sp̄sctō egressus est a iordane. Moralitatum Cap. iij.

Christus postq̄

cōtra diaboli tēdātē se p̄ualuit: rādē in nazareth veniēs, synagoga iudeorū intrabat. Exhortabatur igit ipm iudei, vt ibi patria sua qua nutrit⁹ fuerat et ceperat aliqua mirabilia faceret dīcētes. Quanta audisimus facta in capharnaum, fac et hic in patria tua. Christus vero in ipsa patria nulla facere voluit mirabilia: q; nullū prophetā in sua patria fore acceptū dixit: etiā per exēplū helie et helisei pbauit: quorū ip̄i multo fuerāt vidēe et multo leptos in israel: helias tñ ad vn̄ est missus vīduam sareptanam: et helizeus vn̄cū sanauit leprosum, namā. s. syrum: qui aliunde, non de israel natus fuerat. Ac si recte veller dīcere dñs, q; isti prophete nō illis de patria sua, sed alienigenis fecerūt miracula: et q; nullus hō sanctus in sua patria cōdigne honoratur: et ideo ad extremos recesserūt. C̄sta etiā hic verificata sunt de xpo: q; cū in synagoga stans exponeret: isti cōpatriote sui indignabant de ipso: et filium fabri appellabant. Un̄ dicit q; isti de ipso sic dicebāt. Nōne iste est fili⁹ fabri et. Un̄ igit habuit oia ista: Sicut ab h̄p̄dici dicit: isti de indignatione ad inia-

rias proruperūt: et eū ad supercilij cūmatis duxerūt: et eū p̄cipitare voluerūt: ipse tñ p̄ medij iporum trāsīuit: et de ipso: manibus euasit. C̄sta oia allega q; n̄nta familiaritas parit cōceptum q; reuera sepe est q; sapēs hō minus reputat in patria sua q; in aliena: et minus q; ab extraneis: et minus a suis familiaribus q; ab extraneis populis remoria. Facile est est, vt pares paribus inuideat: et vicino: sū suoz sapientia et virtutes alij mordeat et cōtēnāt. Un̄ cū ab illo philosofo q̄reret a quo esset potissime cauēdū i hac vita: Respōdit, q; ab inuidia amici, et iustitia inimici: vñ sit q; q; mali et inuidi cōpatriote contra bonos vicinos insurgūt: et q; suis eos in virtute et sciētia vidēt p̄cellere: ip̄s tñ tūc detrahēdo genus ipoz ad memoriā reducit: et q; cōtra p̄sonas aliq; nequeūt dicere: ipsum tñ occasione q; h̄s vili p̄dāt, dicētes: Nōne iste est filius fabri: nōne patres eius apud nos sunt: Un̄ hule oia ista: Ac si dicerēt. Iste nō ē dign⁹ a nobis honorari: nec est credibile ipm virtutis operari, quē de tā infimis parētibus apud nos cōtigit ḡari. Dicit em̄ illud. Quis est deus id videramus illi. Et tñ q; q; stud nō sufficit: quoniam cōtra eū p̄sonat in surgūt: et eū de statu et gradu p̄cipitāt et p̄sternūt: et a sua ciuitate et patria fugere et recedere eū alii quoties cogūt. Mat. Inimici hoīs domesticū eius. Sicut de illo scipione, q; dato q; reipublice roma ne infinita bona fecisset: ciues tñ romani eius p̄ speritatē et virtutē magnā diē ferre p̄ inuidia nō valētes: ip̄m in eū illū propulerūt: sicut ponit Macrobius. Sicut em̄ dicit dñs. Nō est p̄pheta sine honore nisi in patria sua. Et id sepe fit q; viri prudentes p̄p̄iā patriā negligūt, et mansiones in alia patria querūt: ubi q; amplius honorant: et prosperitate maiorali q; apud suos promouent. Quapropter dicit est abzac. Exi de terra tua et de cognatione tua, et veni in terram quā monstrauero tibi: et faciam te in gentem magnam.

Capitulū v. Textus.

Factum est autē cū turbe irruerent in eū vt audirent verbum dei. Moralitatum Capitulum iij.

Am petrus et sui

locū piscarent, et p̄ totā noctē laborassent et nihil cepissent: et igit q; dñs nauē illā ascendēret, et vna uicula turbas doceret, et q; nauē in altū ducit: et retia in capturā laxari iuberet. Cū igit petrus cuius erat nauis, de vano labore toti⁹ nocius p̄queres ret et diceret. Preceptor inquit p̄ totā noctē laborātes nihil cepimus: in s̄bo aut tuo laborare te. Sic factū est q; tāta pisciū multitudo in cōcluserūt q; recte eoz rumpebat: ita q; alia nauiculā auxiliū vocabat: et abe piscib⁹ repleterūt. C̄sta nauis moralitatem significat: quā q̄ibet in mari et fluctib⁹ hui⁹ vite h̄z regere, et ab ipso rete bone voluntatis laxare: et p̄ces meritorū in hac nauicula congregare. Un̄ tñ q̄d̄m nō est xps in ista p̄p̄az. s. q̄d̄m durat nox et tenebrositas visionis: tāta in dicit captura piscū. i. meritorū. Nocte em̄ culpe satis p̄t hō laborare: et bona opa p̄petrare: vt circa p̄p̄a lūca et zneoz cōsistat: q; n̄n̄q; sibi p̄t get ex tali labore p̄ces. i. merita acq̄rere vel h̄re. Un̄. Per totā noctē (inquit) laborātes nihil cepim⁹. Etia. Inuanū laboraui sine causa mane consumi: p̄i fortitudinē meā. Sic reuera q; q; christus ibi p̄ gratiam intrat: vt turbas malorū cogitationū

Moralitas.

L. 1. 1. c.

C

Mat. 1. b.

Apoc. 1. c.

Moralitas.

Mat. 1. g.

Moralitas.

2. re. 1. d. 3. re. 1. d.

Mat. 1. d.

Mat. 1. g.

Secūta.

Moralitas.

L. 1. 5. 2. Etia. 4. 9.

doceat z cōpescat: z tūc ad ad ei⁹ monitionē z in-
 spirationē rete bone volūtatis in altrū ducit: in-
 quantū affectus eius z opa ad eterne vite altitu-
 dinē ordinant: z sic p certo p̄fices. i. merita cumu-
 lanſita q̄ due nauiculae. i. non solū aīa, imo etiā
 corp⁹ istis p̄fiscib⁹. i. meritōz operib⁹ mox replē-
 tur. In xpi em̄ presentia nō absentia, sicut talis ca-
 p̄tio: in die gratie, nō in nocte culpe, sit meritōz
 acquisitio. Unde dicit dñs. Me oportet laborare
 donec dies est. ¶ Uel dic q̄ nauicula significat sa-
 crā scripturā: in qua petrus. i. quicūq; p̄dicatoz
 p̄t̄ satis sine fructu laborare: q̄ sicut rete p̄dica-
 tionis a mari hui⁹ mūdi p̄o p̄fiscib⁹ capiēdis. i.
 p̄o peccatozib⁹ cōuertēdis p̄t̄ inuanū mittere
 z laxare, nisi xpi presentia p̄ gratiā dei assistat: q̄
 rete p̄dicationis in altrū ducere. i. ad spem eterne
 retributionis ordinare doceat. Sine em̄ xpi gra-
 tia, nec p̄dicatio p̄ficat: z sine eius gra in officio
 p̄dicationis p̄nullo laborat. ¶ Psal. Nisi dñs ed-
 ficauerit domū zc Quod etiā bene supponit h̄ic:
 vbi xps post piscaturā pisci dicit Petro. Noli
 timere: iam enim eris capiens hoies. ¶ Cū circa
 xpm infirmi multi vadit̄ cōfluxissent: ecce viri q̄
 portantes hoīem in lecto, q̄ erat in paralyticus,
 cū ipsum p̄t̄ turba ante ipm nō possent ponere,
 supra tectū ascēderūt: et per tegulas dimiserunt
 in lecto in mediū ante eū. Christus igit̄ v̄t̄ h̄ic il-
 loz vidit̄, paralytico peccata dimisit: z vt lectum
 suum tollerēt, z sanus corporaliter recederet, im-
 perauit dicens. Surge, tolle lectū tuū z vade in
 domū tuam. ¶ Iste paralyticus est animus pec-
 cator, q̄ est debilis, infirmus, z p̄ carnis mollicie
 resolutus: z more paralyticū qui ad executionem
 bonoz operū inhābilis z ineptus est: de quo d̄r.
 M̄te puer meus zc. Quatuor viri qui istū porta-
 bant z corā iesu ponere cupiebant: sunt quatuor
 cardinalia virtutes, vel quatuor affectiones: q̄
 istū paralyticū ante iesum, qui interpretat̄ salua-
 tor. i. ad salutis statū cupiūt adducere: z sibi gra-
 tie sanitatem p̄o virib⁹ p̄curare. Verum q̄ tur-
 ba malarum cogitationū z t̄tationū, necnō solli-
 citudinū mūdānozi illā sanitatē impedit: ideo
 isti portitores debēt istū infirmū supra tectū do-
 mus. i. supra apicē rōnis eleuare z erigere: z ab
 istis turbis malis se mouere: vnde ipm p̄ suis p̄s-
 humilitationē ante iesum deponere: z eum p̄ mie
 implorationē eidē offerre: z ab ipso remediū z ve-
 niā implorare: q̄ si fecerit: christus sibi pctā di-
 mittet: z lectū carnalis delectationis ipm tollere
 carnis desideria anteferre p̄cipiet: ipsumq; de vi-
 tio negligentie surgere iubebit: z in domum suā
 i. ecclesiā vt bonam conscientiā p̄gere impera-
 bit: vt delecto carnalis delectatiōis exeat dicēs.
 Surge, tolle lectū tuū z vade. Aposto. Surge q̄
 dor. zc. Unde Luce. Refedit qui erat mortuus.
 ¶ Uel per istos portitores qui supponuntur esse
 quatuor: intelligo esse quatuor euāgeliozū do-
 ctōres vel p̄dicatores, vel quatuor virtutū pos-
 sessores: qui paralyticos. i. peccatores dño offer-
 runt: ita q̄ eoz industria z xpi clementia sanī et
 mundari recedunt.

Capitu. vii. Textus.
Cum autem impleisset omnia verba sua
inaures. Moralitatum Cap. v.

Ibat Jesus in ci-
 uitate que vocat Naim: et cum
 appropinquaret ad portas ci-
 uitatis, z ecce mortu-
 us iuuenis filius sue matris: et
 hec cum esset vidua, z turba mul-
 ta ciuitatis: iesus misit manus,

portitores locali stare iussit: z ipsa stantibus lo-
 culū tetigit: z vocās adoleſcentem, ipsum a mor-
 tuis suscitauit: z ipsum matri sue sanum dedit.
 Adoleſcens inq̄t, tibi dico surge: z reſedit q̄ erat
 mortu⁹: z cepit loq̄: z dedit eū matri sue. ¶ Iste
 fili⁹ significat quēlibet fidelē: q̄ matris sue. i. ec-
 clesie filius vnicus dicit̄: p̄ eo q̄ ab ipsa vnice di-
 ligit z fouet. Militans enim ecclesia, q̄ nūc a xpi
 personali p̄sentia vidua est: quā fidelē vnice dil-
 git: summēq; dolere dicit̄, q̄n p̄ vitiā ipsum p̄dit.
 Unde d̄r. Sicut mater vnici amat filiū zc. Quis
 etiā sit, q̄ talis fili⁹ per pctm̄ morit̄, q̄ iam a qua-
 tuor portitorib⁹. i. a mala dilectione, a penitētie
 timore, a spe longe vite, z a spe finalis penitentie
 in sepulturā infernalem offertur. Jamq; in por-
 ta trinitatis. i. in extremis in publica executione
 maloz operū cum turba vitiōzū: inuenit̄ etiā
 in loco seu, feretro proprie carnis seu male cō-
 fuerudinis inuoluit̄ zc. Sed christ⁹ q̄nq; sibi mi-
 fertus, de pctō ipsum suscitauit: loculū carnis ei⁹
 per correctionē tangens, ipsum per inspirationē
 z p̄dicationē ad fidē z salutē vocat. Adoleſcēs
 tibi dico surge. Qui per cōtentionē surgit: z p̄ cō-
 fessionē alloqui incipit: z sic per satisfactiōē ipm
 matri sue. i. ecclesie reddit: dicens illud. Mulier
 ecce fili⁹ tuus. ¶ Uel dic q̄ christ⁹ tres mortuos
 in tribus diuersis locis dicit̄ suscitasse. Puellā in
 domo: adoleſcentem in porta sicut h̄ic: lazaru in
 sepulchro. Per illos igit̄ tres mortuos intelligū-
 tur tres spēs hoīem p̄ctōz: quos q̄nq; dñs susci-
 tat a pctō. Puella enim mortua in domo, signifi-
 cat aīam in domo conscientie mortuam per malū
 desideriu seu cōsentium. Iuuenis in porta, signifi-
 cat peccatozē, q̄ inde exiit ad malū op⁹ z ad a-
 ctū Lazarus in sepulchro, significat peccatozē q̄
 tandē feridus z corrupt⁹ est p̄ male p̄uerudinis
 vitiū. Isti ergo a dño suscitati legunt̄: q̄ nullus
 peccatoz siue sit solū mortu⁹ in p̄sentia, siue sit v̄-
 teri⁹ in actu, siue in male p̄uerudinis est nō p̄t̄
 suscitari vel iustificari p̄ alterū, q̄ p̄ xpm. Christi⁹
 aut̄ istos tres suscitauit: q̄ de oi genere pctōz xps
 aliquos ad vitā vocat. ¶ Cū dñs i domo, simonē
 leprosi recūberet, z eum illic q̄ erat i ciuitate pec-
 catrix, attulit alabastrū vnguenti: z stās retro, ore
 p̄t̄ lachrymis abluere, capillis suis tergere, ore
 osculari, z vnguentū vngere pedes ei⁹. Vidēs au-
 tē dñs simonē indignatū, ex hoc q̄ peccatrice se-
 tāgi p̄mitteret, ipm increpauit: de duob⁹ debito-
 ribus parabolā recitauit: penitentia mulieris cō-
 uisio hospitis preposuit: z ipsi mulieri peccata
 oīa relaxauit. ¶ Ista possunt allegari, q̄ de p̄o
 peccatozē d̄lligit p̄fecte diligentiē, q̄ iustū arrogā-
 tē: z de suis virtutibus p̄fumentē, alioq; contē-
 nentē. Illud etiā phariseo z publicano dicit̄. Quis
 pharise⁹ q̄ publicanū cōtēnebat, z suas iustitias
 recitabat, se q̄ alteri p̄ferēbat, reprehendit. Pub-
 lican⁹ vero qui sua peccata memorās, vix an-
 debat celū aspicerē: z pectus suā p̄cūrens, misit
 clamabat: iustificatus recessisse p̄bat. Ideo bene
 dicitur. Quis gaudiū est angelis zc. q̄ sup nona-
 gintanouē iustis. ¶ Uel allega q̄ pl⁹ p̄acet dño
 sacrificium spūs contritūlati, q̄ opus exterius
 p̄palatū: plus em̄ cōmendatur penitētia lachry-
 mosa magdalene, q̄ simonis cibaria copiosa: et
 magis fuit reſectus dominus peccatricis fletu-
 bus, q̄ hospitis cibis z potibus. ¶ Psal. fuerunt
 mihi lachryme mee panes zc. ¶ Uel allega quo-
 modo multi sunt ita p̄sumptuos, q̄ qui semel
 peccatoz fuerit, non credūt eum ad dominū pos-
 se conuerti: nec debere a Christo recipi: nec in
 eius obsequiis delectari: quoniam si ipsos peni-
 tentes iuxta se vident, debeant intendere et va-
 care. Apostolus. Contemptibiles in ecclesia des-
 bent ad talia iudicia requiri. ¶ Illud autem

Jo. 9. a
Aliter.

ps. 116. a

Eodem. c. b

Moralitas

Marc. 8. a

Luc. 5. e
Eph. 5. d
Luc. 7. c
Aliter.

Moralitas

1. Reg. 1. d

Jo. 9. e

Matth. 9. e
Luc. 7. c
Jo. 11. f

C

Eodē. c. f

Moralitas

Lucas. e

D
Luc. 17. d
Aliter.

ps. 41. a
Aliter.

1. Co. 10. a
Cap. 12. c

quod hic se quis de illo diuile, cuius ager fructus vberes attulit: quod multa congregare et horrea augere disposuit: et anime sue dicebat. Anima mea, multa bona habes reposita in anis plurimos. Cui vox de celo facta est. Stulte, hac nocte repetent animam tuam a te: que autem congregasti, cuius erunt? Hoc allega contra auaros: qui per superabundantiam diuitiarum non student pauperibus erogare: sed potius congregare, et in annos plurimos conferuare: qui de propinqua morte non cogitant: sed in bonis suis diu luxuriant student. In quibus quibusque repente interitus venit et eorum animas subito capiunt. Job. Ipse rapier armatus. Et hic fit mentio de duobus generibus seruorum, quos constituit dominus super familiam: quibus preceptum est a domino vigilare: quorum quidam vigilat, et dominum suum spectat: ut quacumque hora venerit vigilans prima, secunda, quarta, ipsos inueniat vigilantes: et isti proculdubio beati dicuntur: et sic finaliter a domino ministratur. Amen. Inquit dico vobis, quod precinget se, et faciet illos discipulorum: et transiens ministrabit illis. Alii qui tamen eorum contrarium faciunt: quod de aduentu domini solliciti non sunt: sed ipsum morari videntem, ad mala plurima scilicet ad bibendum, edendum et inebriandum: et ceteros sibi commisso spectandum querunt: quod si quid dixerit seruus ille: moram faciet dominus me: et ceperit percutere et inebriare: et de talibus dicit quod hora qua dominus eorum veniet, nesciet ipsos, ab alijs diuidet: et parte eorum cum fidelibus ponet. Et fit etiam hic mentio de duobus alijs generibus seruorum: de quibus qui sciunt voluntatem domini, et non faciunt eam: et isti plangunt et vapulare merentur: et de alijs qui nesciunt, nec faciunt, et isti non tantum vapulant sed etiam peccant. Et sequitur ibi verbum christi. Quia ois cui multum datum est, multa querent ab eo. Sic vero cum dominus tradiderit familiam populi sui seruis suis, scilicet prelati et principibus gubernandam: et oibus precipit quod sint vigilantes et attentis. Cogitat quod de istis seruis inuenient due species boni et mali: boni semper timent dominum christum subito ad eos in iudicio venturum: et eos per mortem vocaturum: et eos rationem viliacionis periturum: et ideo continentur in bono vigilantes: mortem et iudicium semper expectant: ut quacumque hora vocati fuerint, ipsos in bono statu christus inueniat, summe student: quapropter a domino commendantur: et in celesti gloria discubentes adiuuam ministerium perueniunt. Unde Mattheus. Beatus seruus ille quem cum venerit dominus, inuenierit eum vigilantem. Mali autem econuerso faciunt: quod isti videntur habere oculum ad moram quam facit dominus suus. Id est dilacionem iudicii et mortis: et ad longam vitam quam sperant sibi concessam. Et ideo isti per negligentiam dormiunt: per gulam comedunt et bibunt: per crudelitatem seruos sibi commissos, id est populum sibi subditum rapinis percutiunt, quapropter sepe huiusmodi morte preuentur: et a bonis fidelibus diuiduntur: et cum damnatis in inferno damnantur. Mar. Veniet dominus seruis illis: quoniam non sperat, et hora quam ignorat: et partem eius ponet cum hypocritis: quia licet sit sternis et stridor dentium. Illud quod sequitur de seruo sciente voluntatem domini sui et non faciente potest allegari contra viros scientificos: qui sciunt bonum et non faciunt: quod isti pro ceteris damnabunt: quia sicut dicitur. Scientes bonum facere et non facientes, peccatum est illis. Illi autem qui nesciunt: nec faciunt, ut simplices et illiterati fideles et pagani: et si per ignorantiam non excusant a toto: quod ignorantia ignorabitur: per ipsum tamen excusantur a tanto: quod non tantum punientur sicut domini voluntati scientes: et ipsam facere non dignantur: plus damna tione accipiunt clericis etc. Et ideo bene sequitur. Cui multum datum est multum erigitur ab eo. Quanto plura receperunt talia, tanto plura reportauit.

runt lucra. Ad plura igitur tenet scientificus qui recepit plura, quam ignarus qui recepit pauciora. Illud autem quod sequitur: quia dominus dicit se venisse ad ignem in terram mittendum et pacem tollendum: et pariter a filiis diuidendos. Hoc autem potest allegari quomodo prudens princeps vel prelati summe debet studere, ut confederationes malos impios tollat: dicens illud. Non veni pacem mittere in terram sed gladium. Et ad litteram illud fecit christus in ecclesia primitiua: ubi de vna domo aliqui conuertebantur, alij non: et signis zelus et discordia nascebatur. Apocalyp. habebat gladium magnum: et datum est ei ut tolleretur pacem de terra.

Eod. c. f
Moralitas
Act. 23, b
Mat. 10, b
Aliiter.
Apoc. 6, a

Capitulum xiiij. Textus. Alderant autem quidam eo in tempore nunciantes illi de galileis. Capitulum vij.

Um pilatus

quorundam galileorum sanguinem cum eorum sacrificijs miscuisset: et eos crudeliter (ut supponitur) occidisset. Cuius in illo quodam turris super decem octo hoies cecidisset: et eos oppressisset: nec illos qui talia passi fuerant ceteris magis peccatores credidit: de qua tamen crudelitate christus reprehendit et eos non plus peccatores alijs asseruit: nisi penitentiam agerent, oes simul perituros predixit. Putatis inquit quod isti debitorum fuerat propter oem? Non dico vobis: sed si non penitentiam egeritis oes simul peribitis. Ista possunt allegari quod in mundo culpe non semper correspondent penis, sicut nec premia meritis: nec econuerso. Constat enim quod quibus in dispositionem occulte dei iustitie, multum qui non sunt ceteris peiores, casus in hoc mundo sustinent grauios: quinimo sepe fit quod illi qui peiores sunt, in hoc mundo amplius prosperitate letantur: et qui boni sunt, quibus maiori aduersitate grauantur: non debent hoies illos deterioris credere, quos vident grauioribus fortune casibus succidere. Bene ergo dicit. Nolite iudicare: et non iudicabimini. Vide de hoc infra. Actum vltimo. Hic fit mentio: quod cum quidam qui haberet ficam in vinea sua: et annis singulis fructum quereret, et in ea non reperiret voluit eam succidere dicens. Ecce anni tres sunt ex quo veniens fructum in ficulnea hac quesui, et non inuenio. Succidite ergo illam: ut quod etiam terram occupat? Agricola dno respondit. Dne dimitte eam et hoc anno, ut fodiam circa eam, et mittam stercorem: si autem non fecerit fructum in futurum succide eam. In vinea ecclesie talis ficulnea ficulnea est peccator: qui nulli bonorum operum producit fructum: quos proculdubio dominus non inuenit: et eo fructum per tres annos: quod nec fructum fidei spei nec charitatis, nec cordis, operis, nec oris: quapropter quantum est de se statim vult eam succidere per mortem et damnationem euellere: cum sine fructu terra ecclesie non debet occupare. Unde Succidite arborem. Sed pro certo sub spe quod agricola scilicet prelati vel predicator illum arborem per correccionem fodiat: quod stercorem scilicet proprie vilitatis consideratione apponat, sic quod fructus bonos producat: quod dimittit ipsam vacare. Si vero nec sic conuertitur: sed longanimitatem diuine patientie

Moralitas

Job. 5, a
Ca. 11, e

Eod. c. f

Moralitas

Mat. 24, b

Mat. 24, b

Moralitas

Ja. 4, b

1. Cor. 14, 8

Mat. 25, b

Moralitas

Mat. 7, a

Eod. ca. b

Moralitas

Mat. 4, b

60

stentem vilipendens in sterilitate vitioꝝ ceciderit
 et fructus bonoꝝ operuꝝ nō proualerit: in futurū dñs
 ueniet, et eā p morte tpale z eternā succidet z des-
 truet. Luc. 3. In securis ad radicē arborū zc. In
 trās iesus in synagoga, uidit ibi mulierē q̄ habe-
 bat spm̄ istruuitatis annis decē z octo. Erat em̄ ad
 terrā taliter incuruata: vt oīno nō posset respice-
 re. Cui dñs cū manū imposuisset: statim erecta est
 z dñm glorificauit. Sic uere fit q̄ in synagoga
 fidelium inuenitur aliquando aliqua mulier, i.
 aliqua anima uel persona diuersis uitijs aggra-
 uata: z ad terrā, i. ad terrena p auaritiā inclina-
 ta, q̄ nec celū pōt inuentaliter respicere: nec de ces-
 lestib⁹ cogitare. Sicut ad lzaz uidem⁹ de secula-
 rib⁹ z terrenis hoīb⁹: q̄ uident posse dicere cū ma-
 nasse. Incuruat⁹ suz uinculo ferri z nō ē respira-
 tio mihi zc. ps̄. Dorsum eoz semp incurua zc. Isti
 em̄ octo decem anni q̄ cōstant ex decē z sex z duo-
 bus, infirmi dicunt in quantū decē pcepta legis,
 sex opa mie, z duo charitatis mādata transgres-
 sū fuisse pbant: z tñ talibus xps̄ qñq; manū
 sue mie porrigit: z eos a curuitate terrenoz erig-
 git: dicēs illud. In sublime erigere z esto glōsiosus
 Ita q̄ isti de terrenoz auaricia ad celestiu amō-
 rē sani surgunt: z deum glorificant z extollunt.

Luc. 3. b
Eodem ca.

Sen. 12.
B
Moralitas

paral. in
oratione
manasses.
ps̄. 98.

Job. 4. a

Moralitas

Pro. 17. a

ps̄. 12. f. i
Eodem. c. e

Moralitas

Mat. 5. d
Alter.

Eccl. 3. c

Capitulum xiiii. Textus.
 Et factū est eū introisset Iesus in domū
 cuiusdam principis phariseozum. **Mor-**
ralitatem Capitulum vii.

Modo christus hydropticū sanauit
 in sabbato. In hoc notari iſt
 q̄ nullus est ita hydropticus. i. p
 superbia inflatus: nec ita per auar-
 itia sitibundus, quin salte in sabbato.
 In festiuitatibus debeat sanari: z quin qñ
 xps̄ in religione uel ecclesia offer animus ei⁹
 debeat quietare. Christus inuitatus ad conui-
 uium, intendens quo primos recubitus eligeret
 incept eos instruere dicēs. Recumbe in nouissi-
 mo loco: vt ueniens qui te inuitauit dicat. Amice
 ascende superius: z nō discubas in primo loco, ne
 forte honorabilior te inuitatus fuerit: ppter quē
 oporteat te descendere, z cum rubore nouissimū
 locum tenere. Ista possunt allegari ptra ambi-
 tiosos: cōstat em̄ q̄ deus ad nouissimū statu eccle-
 sie, uel ad nuptias mūdane pperitatis km diner-
 fos gradus uolueros inuitat. Veruntamen ipse
 uult q̄ vnusquisq; gradū suū custodiat: z nullus
 ad altiorē gradū q̄ deceat pambitionē ascēdat.
 Sz quia multi sunt hi q̄ primos recubitus, i. al-
 tiores status primatas ambiūt z eligūt: ibidem
 iure uel iniuria se reponūt z iō finaliter in morte
 ad locū infimū, scz ad infernū cū rubore ppetuo
 descēdēt: z a celsitudine quā impudētē ascende-
 rūt, deponant. Esau uero illi q̄ mō in nouissimo
 loco, i. in statu humilitatis z paupertatis sedēt,
 z q̄ in hoc mūdo gradū suū custodiat: finaliter
 in morte superius ad locū honorabile para-
 disti inuitabunt: z ibi feliciter extollent. Amice in-
 quit ascende superius. An oīs q̄ se exaltat humili-
 abit zc. Cū quidā fecit cenam magnā: z uocauit
 multos: z misit seruū suū hora cene dicere inui-
 tatis vt ueniret: q̄ paratis sunt oīa. Oēs tñ ceperūt
 se excusare. Primus dixit q̄ uillā emerat uolens
 exire uidere illā. Alius dixit, se quinq; iuga bouū
 emisse: z ad pbandū illos uelle exire. Alius ait,
 x̄ro se dixisse: eā accipere debere. Quib⁹ au-
 ditus pater familias itez seruos misit: debiles z
 claudos ciuitatis ad conuiuiū trōduci mādauit;

Moralitas

Eod. c. b

Moralitas

Eodem. c. b

D

de ipsiq; domū suam repleuit. Ipsos uero qui se
 excusauerunt, de cena sua nunquā gustaturos
 ppetuo ordinauit. Sic uero cū de a principio
 ordinauit quandam cenam, scilicet refectionem
 glorie paradisi: z ad ipsam uocauerit z inuitaues-
 rit uolueros: cōstat q̄ hora cene scz nūc in tem-
 pore gratie ipse non cessat seruos suos, i. predi-
 catores mittere: z ad illud puiuium homines cō-
 uocare, Sz prouidubio communiter omnes bla-
 mites se excusant: z primo auari qui emere, uide-
 re, acquirere, possidere uillam huius mundi ipsi⁹
 diuitias, honores prediligūt: z ideo circa ista in-
 tentis, plus debito ad hoc celeste puiuiū per bona
 opera non accedūt. Uillam inquit em̄ habe me
 excusatum. Unde in Prover. Anima saturata cal-
 cabit fauim. Alij excusantur propter uozem, i.
 propter carnales delicias. Qui enim uozem, i.
 carnes uel carnalē affectionē uult pducere: necesse
 habet ab affectu z desiderio celestis glorie retro-
 ire: z celeste conuiuiū fastidire. Alij excusant⁹ pro-
 pter quinq; iuga bouū id est propter quinq; sensu-
 suum illecebras: quia ista sunt aliqui uagi, z ista
 dederūt sensus suos ad exteriorē illecebras hu-
 ius uite: q̄ de eternis z spiritualibus nihil curāt:
 z ideo breuiter nullus talis cenam paradisi gustabit:
 qz non est dignū q̄ aliqs admittat ad illā
 qui mundi delectabilis sibi pzeponit. Pauperes
 igitur tribulati z debiles illuc per tribulationes
 intrare coguntur: z de talibus aula paradisi im-
 pletur: quia diuites circa terrena vacantes, cele-
 stia repudiant: soli restant pauperes, qui ad con-
 uiuium illud uadunt. ps̄. Pauperes saturabunt
 zc. Illud qd̄ hic ponitur scz qui uult turris edi-
 ficare: prius sedens computat sumptus qui ne-
 cessarij sunt si habeat ad perficiendum: ne postq̄
 edificare inceperit, z edificare nequierit, dicatur
 sibi illudendo illud. Iste homo cepit edificare
 z non potuit consummare. Et illud de rege q̄ cogi-
 tat si cum suo exercitu poterit occurrere illi q̄
 uenit cōtra eū cū maior: uel alias, qui missis le-
 gatis rogat eā q̄ sunt pacis. Ista possunt alle-
 gari ptra illos qui in suis uiribus nimis p̄fidūt.
 z q̄ merita sua uires z uirtutes non bñ p̄dēāt.
 Constat iem q̄ quilibet hz facere cū vno potētis-
 simo rege: cum deo, hz enim edificare necessario
 vnā altissimā turrim, i. celsitudinē contēplatiōis
 apicē perfectionis: z iō quilibet hz seipsum colli-
 gere, uirtutes suas mēsurare, cōputare: vt in se-
 ipso cognoscat si sua merita sufficiant ad hoc q̄
 possit regi in die iudicij occurrere, z turris mo-
 lis celsitudinis cōsummare: alioquin si diminu-
 tūse z insufficientē inueniat, bz legationē oratio-
 nis deuote ad deū mittere: z ipsius pacē z ueram
 misericordiā implorare. Uñ. Esto contentiens zc.
 Uel dic cōtra p̄sumptuosos: qui qñq; de suis vi-
 rib⁹ p̄sumunt se turrim pfectionis z contēplatio-
 nis posse in se z ex seipsis pficere: z regi x̄po dis-
 gne occurrere credūt. vñ sepe fit q̄ isti ad pficien-
 dū nō habēt: z q̄ vltra uires suas aggreduntur
 ardua: ita qd̄ assumunt: nequeunt consummare:
 quapropter necesse ē eos in uia desicere, z ipse
 etiam edficiū dimittere: z sic necesse habent homi-
 nū derisionē sustinere diocentū. Ille hō incept
 edificare zc. Sicut ista quosdam experimur in re-
 ligione. Viri nouitij qñq; sunt ita seruētes in pi-
 cipio, q̄ ardua opa incipiūt, z vltra uires facere
 cōtendūt qui tñ post cito deficiunt: z ad uia quā
 ceperāt ad uite cōis latitudinē se deflectūt. Null⁹
 igitur debet ex abrupto ardua opera incipere: sz
 deliberando super hoc cogitare uirtutes suas
 mēsurare, z eas computare: ne forte si inceperit, non
 ualeat consummare. Uñ. Sen. Diu deliberandū ē
 est quod semel statuendum est. z deo bene con-
 siliu Eccl. Altiora te ne quesieris.

Mora. Berro.

Capitulum decimum quintum Tertus. Erant autem appropinquantes ei publicani et peccatores. Mora. Lapi. viij.

Quier que decez

habens drachmas, si vna pdiderit, solet lucerna accendere, domū euertere, donec inueniat drachmā pditā. Quam cū inuenit, solet conuocare vicinas: et de inuentioe drachme q̄ pdita fuerat, cōgaudere. ¶ Dic si vis de decima drachma sicut de oue centenas restituta. sc. de natura humana q̄ per dita fuerat, et nouē ordinib⁹ angeloz ad ducta: vt habes supra. Et dic q̄ mulier est diuina sapientia: que de repatione rulse angelici gaudet. ¶ Vel dic moraliter, q̄ si mulier, i. aia de decez drachmis, i. de decez mandatis vel de cōplemētō z pfectioe virtutum aliquid perdidit: p aliquod peccatū: statim debet lucernam rōnis accendere: domū cōfessionē per contritiōē euertere: et totū se p cōfessionē reuoluere, z ita per satisfactoriā diligentiā querere q̄ eā possit recuperare, et spūaliter inuenire. Quā si inuenit: debet summe gaudere et exultare. ¶ Vel dic q̄ mulier debet gaudere de recuperatiōe pdite drachme. Lanime peccatricis: et ad hoc totis virib⁹ laborare. Supra eodem. Gaudiu est angelis dei su per vno peccatoze penitentiā agente, q̄ super no nāginta nouem iustis. ¶ Quidā hō habuit duos filios: quorum iunior paterne substantiē portio nem se contingentem petens et capiens a patre recessit: et profectus est in regionē longinquam: substantiam suam luxuriose viuendo psumpsit. Tandem vero cū oīta fame esuriret, vni ciuū reglonis adhefit: et ipsos porcos pavit: z plerumq̄ ventrē suū de porcōz siliquis implere cupiebat: z tñ nemo sibi dabat. Ille igitur fame afflict⁹ opulentiam paterne domus memorat⁹: z ad p̄sem suū redire, et misericordiā cogitabat petere, dicens. Quantū mercenarij in domo p̄ris mei abū dant panibus, ego autem hic fame pereor? Sur gam et dicam transeundo ad patrē meū. Pater peccanti in celum etc. Ille igitur ad patrē, hoc mō venit. Quem videns pater, misericordia mot⁹ in oscula eius ruit: et sola prima ipsū induit, cala cimenta in pedib⁹ eius et anulū in manibus eius posuit: et occiso faginato vitulo, vitulū fecit ei dicens. Epulemur et manducemus: quia hic filius meus mortuus fuerat et reuixit: perierat, z inuentus est. filius autē senior qui tunc in agro erat duz ad domū rediret, et sonū instrumentoz rum musicozum audiret: et causam conuiuij cog nosceret: q̄ plurimū indignatus, et iam intrare renuens, contra p̄stem dicebat. Ecce tot annis seruiui tibi, et nunq̄ mandata tua non preter sivi: et tamen nunq̄ dedisti mihi hedum vt comederem cum amicis meis. Pro isto autem vitulū faginatū occidisti qui substantiam suam cum meretricibus dissipauit. Pater vero de inuētiōe fratris perditū se oportere gaudere, dixit. Et sic primogenitū indignationem temperauit: et finaliter ad conuiuium introiit. ¶ Ista posunt allegoie exponi z mystice. Allegoie. Vō iste significat deum patrem: qui a principio duos filios, id est duos populos subditos habuit: scilicet iudaeoz qui erat primogenitus atq̄ maior. ¶ Exo. filius meus primogenitus israel: et p opulenta gentilem, qui erat adolescentior et indocior. Matt. homo quidam habuit duos filios etc. Ille igitur insipientis adolescens, id est populus gentilis, in principio a patre suo deo, substā

tie portionem, scilicet dona naturalia et scēnas philosophicas accepit: et a patre deo per idolatriam recedens: et in regionem longinquam, id est in statum damnationis et peccati: bona sua z virtutes naturales cum meretricibus, id est carnis delicijs deuastauit, in quantum veris virtijs carnalibus se fedauit, et in quantum substantiā suam, id est naturā per ea corrupit z grauauit. Vñ vni ciuū regiōis, scilicet diabolo adhefit: q̄ ipsum porcōz i. poezaz et carnalis philosophoz consortio copulauit: quozū silijs, i. q̄rum errores et vanas doctrinas comedere z acquirere q̄ pluri: sū affectauit: et tamen de ipsis habere ad plēnū neq̄bat: qz nemo ad sufficientiā sibi dabat. Treno. Paruuli petierūt panē: nō erat q̄ frāgeret eis. Ille igitur hīl⁹ pdigus, scz gētilis p̄p̄s: fame z desiderio cognoscendi verū deū esuas, ad patrē deū suū finaliter reuertit⁹: z errores suos cōfite miam deprecas, dicens. Peccanti in celū z corā te. Quez vidēs p̄? pater in domū suā suscipiens, scz in ecclesiāz introduxit: anulū sibi fidei tradidit: sō la p̄ma. i. ḡfa ipsum veltit: calca mēta. i. sanctorū exempla, in pedib⁹ suarum affectionū ponit: z vitulū faginatū pro eo interfecit, scz xp̄i occisi sī dem, et sue passionis memoriā tradidit: et sic de eius inuentioe z cōuersione gaudium magnum fecit. Unde dicit. Congratulamini mihi: qz inueni drachmam quam perdidit. Sed primo genit⁹ filius, id est iudaeus populus in agro sacre scri pturę circa expositionem literalem vacans: au dīto choro et symphonia conuiuij, id est audīta predicatorū t̄nba, et vīsa solennitate conuiuij, vīso gaudio fidelitū, idignā sī in domū p̄ris. i. ecclesiāz intrare, z fidē xp̄ianā recipe nō dignat⁹: nī mo p̄ra deū p̄z nūc p̄q̄rit, q̄ isti filio pdigo. i. ge tili populo, plura q̄ sibi beneficia distribuit, dicens. Ecce tot annis etc. Verba estū possunt esse iudaei populi, prosperitate christiani populi inuē dēns, et de cōuersione gentiliū ad fidem eius dem conquerentis: qz isti mā data legis ad lites ram optime custodiunt: et in cerimonijs legalibus deo seruiunt: z tamē nullā gratiam a deo re ciunt: quinimo ip̄i optime possunt dicere il lud Eia. Inuanum labraui: sine cūsa z vane cō sumpti fortunūdinem meam. finaliter tamen de istos pacificabit, et conuertet: et in domū eccle się cum iuniorē fratre ad conuiuium ecclesie intro ducet: et ad vitulū faginati epulas, id est ad chris tī passionis fidem ipsos recipiet. Quia sicut dicit apostolus. Cūz subintrauerit plenitudo gen tiam: tunc omnis israel salu⁹ erit. ¶ Vel ista pos sunt ad religionum apostatas applicari. Cōstas enim quandoq̄, q̄ adolecētes de domo religio nis et a patre suo prelato recedunt: portionem bonozum patris, id est illa que possunt furari dese runt: et in regionē longinquā, id est in mundum fugiunt: vbi vni ciuū scilicet diabolo in diuer sis seruiunt virtijs: et ibi substantiam suam, id est naturalem et temporalem, in luxuria et carnali ter viuendo consumunt: tunc autem illis que se cum furtim portauerant, z de regione furati fue rant consumptis: esuri e incipiūt: et siliquis q̄s porci manducant: id est bona terrena que peccatores possidēt: acquirere et comedere cupiunt. Sed cū ipsa acquirere nesciūt: nec aliquem qui ea sibi det inueniant: ideo sepe fit q̄ ip̄i esuriunt: et vilem vitā egenam et pauperē foris ducunt. Iusto enim dei iudicio fit, q̄ tales qui diuitijs et delicijs sectandis, deum et religionē apostatando dimittunt: ad illas nequāq̄ attigant: sed in paupertate et miseria in mundo viuunt. Unde. Paupertas a domino in bono imp̄i. Sepe ergo fit q̄ isti fame z miseria viuunt, de recessu z apo stasia penitētes: ad patrē suū, id est prelātū et religio

Moralitas, Matt. 18. b, Aliter, Luc. 15. b, Exo. ca. c, Moralitas, Eo. c. b, Lucas, a, Moralitas, Allegoria, Matt. 22. e

tre. 4. 9, Luc. 15. b, Eia. 4. 9, Rom. u. e, Proh. 1. 0

nem redire pponit: et vt saltē tēporalē esadant miserā: ad pristinū statū se cōuertunt, dicentes. Quāti mercenarī abundāt panib⁹ in domo patris mei: Surgā igit, et ibo. Unde istorū vox videt esse. Remertat ad vniū meā vnde exiui. Cōtrariū igit et humiliatī qñq; reuertunt ad religiosem: et misericordiā postulātes/suā fatent culpā et cōfessionē. Pater plar⁹ dō tales benigniter recipere: solā. i. habitū ipsoz induere: anulū/arram salutis. i. penitentīā eis concedere: et calciamēta bonorū tēporaliū pro sustētāmēto eis tribuere: vitulū saginatū. i. christū in eucharistia, scz passionis christi memoriā ipsiq; offerre, et de eorū cōuersione gaudere. Et q; cōiter frater primogenitus q; nō fuit pdignus. i. alij fratres et religioz, q; nunq; deliquerūt: sed pfi et plato seruētēs in religione manserūt: contra tales indignant: et ipsoz post cōuersionē et reditū detestant: aliozq; depri mere a dignitatib⁹ et officijs repellere, et culpas pcedētes exprobare cōprobant: quinimo si talibus fiat cōuincitū. i. si talib⁹ detur beneficiū: vel a patre plato eis fiat pte ceteris aliquid tēporale solatiū: tales primogeniti cōquerunt, dicētes. Ecce tot annis seruo tibi: et non dedisti mihi hēdum. i. bhñficiū: huic autē deuorator et apostate cōfers fauorē et obsequiū. Tunc pfi iste plar⁹ dō tales reprehēdere: et a suis detractionibus cōhibere: et pro suis cōuersis peccatorib⁹, ne iterato incendant: aliorū mrmurib⁹ obuiare, dicēs ei. Ffill tu semp meciū es, et oīa mea tua sunt. hic autē frater tuus mortuus fuerat et c. Acti diceret. Vos nō debetis cōtra tales indignari: nec eos exacerbare: sed de eorū salute benigniter exultare. Luc. Gaudū est angelis dei sup vno peccatore penitentīā agere et c. Uel dic gener aliter q; quicūq; peccator a deo peccādo recedit: et patre sue substantie. i. bona naturalia in diuersis vitijs expēdit: et vni cuiū regionis, id est mūdo adherens: porcorū. i. immūdicarū obsequijs se submittit: si fame tribulationis cogēre, ad patre deū p penitentīā reuertit: ipsum statim solet misericorditer recipere: vestib⁹ virtutū induere: vitulū saginatū. i. sue carnalitate lasciuā occidere: et eum cū gaudio festinare, sicut supra. Uel dic q; multi sunt hodie dñi huic parifamilias similes qui nouiter venientes ad suā curiā, vto q; sint prodigi et mali: dum tamē sciant verba adulatoria dicere. Pater peccauī et c. solent letius recipere et lati⁹ p̄miant: q; illi q; semp cū eo fuerūt: et qui diu in familia sua manserūt: et in agro suo. i. in administratione sua diuinitus laborauerūt. Noua em placēt. Quia sicut dicit. Nouis superuentib⁹ vetera proicietis. Uel dic q; apud patre deū acquirūt dona ampliora tam gratie q; glorie, illi qui quādoq; peccatores fuerunt et penituerunt: q; illi qui nunq; deliquerūt. Tantus enim potest esse seruo post lapsum, q; penitens plus mereat, q; qui lente in iusticia conuersatur. Unde Apostolus. Vbi abundauit delictum et c.

D
Mat. 12. b

E
Luc. 15. b
Aliter.

Aliter.

Leui. 16. b
Aliter.
F
Rom. 7. b

q; fodere non valebat, et mēdicare erubescere: vocauit debitorē dñi sui, et debita pro parte remisit: et sic eorū gratiā acquisiuit: q; vtiq; fecit, vt cū amotus esset ab officio, ipm in tabernacula sua reciperet, et factā gratiā recōpensaret, dicēs primo. Quārum debes dño meo? Centum cados olei. Accipe igit cautionē et scribe quinquaginta et c. Hic igit iustus hoc audito ipm de pietate sua cōmendauit. Christus em a simili docet nos de alieno largos esse, et de māmōna iniquitatis amicos, scilz pauperes nobis facere: vt cum deserimus/nos possint in eterna tabernacula acceptare. Verba saluatoris illā parabolā exponunt: et eam esse datā propter misericordiā dicit. Unde ista est veritas: nam quilibet habet a deo aliquē villi arū: habet em ministrare bona nature et fornice. Apłs. Quid em habes homo q; a deo nō accepit? homo em i administratione sensuū corporalū vel bonorū tēporaliū, nō est nisi villicus dei. Cū igit necesse sit quēlibet in morte talē villicationē p̄dere: ideo an acū debemus de remedio p̄uidere. Igit debem⁹ de bonis cōmissis et t̄palib⁹ pauperib⁹ benefacere: et si que nobis debet, remittere: vt post mortē quādo villi cautionē et tēporaliū administrationē amiserim⁹: vbi nō erit fodiendū. i. bhñ operandū: et vbi erit vt recundū in inferno degere possint isti pauperes quib⁹ in hoc mūdo bhñ fecerimus, in celestib⁹ tabernaculis nos recipere et fouere. Quod si fecerimus: dñs nos cōmendabit. Et quāsi ista bona nō sint nra, sed potius sua: si inde elemosynā fecerimus, ipse dñs approbabit. Igit de māmōna iniquitatis. i. de terrena substantia: q; reuera multas iniq;itates inducit: debet vnusquisq; amicos, i. pauperes et sanctos sibi facere, vt in eorū tabernaculis. i. in regno celoz, q; est pauperum: mereat cū eis exultare. Unde olei. Date et dabitur vobis. Homo quidā erat diues, et induebatur purpura et bysso: epulabatur quotidie splendē. Et ad sanū ei⁹ iacebat quidā infirmus et vlcerosus noie lazarus: q; cupiebat saturari de micis que cadebāt de mēsa ei⁹: et nemo ei dabat: sed vniebāt canes, et lingebāt vlcera eius. Cū igit diues et lazarus morerentur, lazarus in sinu abrae fuit posit⁹, et diues in inferno sepult⁹. Cum igit diues qui erat in tormētis, oculos leuasset, et lazarus in sinu abrae vidisset: guttū aque p lingue refrigerio per lazarus quē vidēs cōtempserat, sibi dari petijt: quā tñ abra sibi non cōcessit. Mitte inquit lazarus q; intingat extremū digiti sui in aquā, et refrigeret et linguā meā: q; crucior in hac sāmā, sfill inquit abra, recordare: quia recepisti bona in vita tua, hic autē similiter mala: ideo hic cōsolat, tu nō cruciaris. Diues autē se nō exauditu vidēs, pro fratrib⁹ suis qui in mūdo miserāt, vt ad eos mitteret lazarus, intercessit. Mitte inquit lazarus quinq; fratrib⁹ meis: ne et ipsi veniant ad hunc locū tormētōrū. Quē nec abra exaudiuī, sed sibi dixit, habent moysen et propheras, audiant illos et c. Ista parabola potest ad multa moraliter applicari. Allegatur em q; iudiciū sine misericordiā fieri illi, qui nō facit misericordiā: quia cum ipse posset facere misericordiā lazaro, non fecit: ideo cum indigeret, nullam misericordiā impetrauit. Pro verb. Qui obturat aures suas ad clamorē pauperis, clamabit ipse et non exaudietur. Ista etiā possunt allegari, q; extrema gaudij luctus occupat. Et quia deus post tempestatem tranquillum facit. Diues qui fuerat in epulis, et in vestibus preciosis, postus est in fāmīs et supplicijs: lazarus vero qui fuerat in dolore positus, est cum abra in quiete locatus. Luc. Scitantes impleuit bonis et c. Uel applica ad oculos

Moralitas.
S
1. Cor. 4. b

Luc. 6. f
Eodē ca. e

b

Moralitas.

puer. 11. b

Aliter.
puer. 14. b

Tob. 3. d

Luc. 11. c

Caplm xvi. Textus.
Dicebat autē et ad discipulos suos. Nemo quidā erat diues qui habebat villi cum. Moralitatum Capitulum ix.

Hic ponitur parabola de villico qui cū diffamatus esset apud dñm suum, propter qd villicationē suam perdere oportebat, dū adhuc haberet officiū, et administrationē bonorū dñi sui cogitās

tam dei ordinatione vel predestinatione: que di-
uersimode variat mor^o reru: et illis quos nouit
in eternu dñandos, dat hic p^osp^oeritatē. Illis ve-
ro quos scit p^opetuo saluandos, dat aduersitatē.
Nullam causam allegat ab rāa de dñatione dis-
iunctis, nisi q^o receperat bona in vita sua: lazarus
autē mala: et ideo vicem debere oportere mutari
asseruit. De isto em̄ diuinitate non legitur q^o fuit rap-
tor, nec fornicator, vel supbus: s^oz solū q^o diues
et epulo. De Lazaro autē q^o aliq^o bonū fecerit: s^oz
solū: q^o miser erat. Timeat igit^o diuites: et adhuc
deco timeat: q^o portat secū signū dñationis. Les-
tenc pauperes: q^o scēt trahūt signū saluari dīs:
teste ambrosio. Successus tpalib^o, dñationis est
indicijū. Dat. Beati pauperes: qm̄ ipsoz est res-
gnum celozū. Et iterū. Impossibile est diuinitate in-
trare in regnū celozū. Vel dic q^o q^o contingit
ab illu in aduersis auxiliū petere, quē homo in
p^osp^oeris nō dignab^o respicere. Diues em̄ iste p^o
lazarū sibi auxiliū dari petiit: quē languentē ad
sanū nō respexit. Vel dic q^o homo semp debet
de amicis suis curare: et de eozū dñatione do-
lere: sicut ille qui in tormentis positus, petebat
lazarū ad fratres suos mitti: magis volens so-
lus perire, q^o fratrum damnationem videre.

Capitulum xvij. Textus.

Et dixit ad discipulos suos. Impossibilē est vt nō veniāt scādala. Mora. Ca. x.

Capitulum xvij. Textus.

Et dixit ad discipulos suos. Impossibilē est vt nō veniāt scādala. Mora. Ca. x.

Currerūt chris-
to, x. leprosi supplicātes q^o sa-
narent^o ab ipso iesu: d^oceptor
inquisit miserere n^ori. Quibus
miser^o dñs: pcepit q^o irēt: et se
sacerdotib^o ostēderēt. Ipse au-
tē cū irēt: mūdati sunt. Un^o au-
tē ex illis q^o samaritan^o erat: q^o mūdāt^o est: regref-
sus est ad dñm p^o gratiās offerēdis. Alij p^o nouē
q^o hebent erāt: nullatenus fund reuersi. Quod vl-
dēs dñs inq^or. Ecce decē mūdati sunt, et nouē vbi
sunt: nō fuit q^o rediret: et gl^oiaz deo daret: nisi h^oc
alienigena. Vel dic q^o ire ad sacerdotē: nisi aliū
est q^o de pctis cōfiteri et pponere cōfiteri: q^o scilz
q^o decē leprosi peccatores: decē pceptoz trās-
gressores: ex his transgressionib^o sunt corrupti:
volūt a lepra vitioz suoz curari atq^o purificari:
necesse habēt ad christū p^o onē et p^o venie implo-
rationē: nec nō p^o contritionē clamare: et ad sacer-
dotes p^o cōfiteri, p^ostrū ambulare: et tūc dū so-
lum ad sacerdotes ire incipiūt: et dum solū cōfite-
ri proponūt: a culpa hui^o liberant. Verū tamen
necesse est q^o cōfessio sequat^o: alio q^o in culpā pri-
stinam relabunt: sola em̄ cōfritio cū p^oposito cō-
fritendi pctā tollit: et gratiam restituit. psal. Dixi
cōfitebor. Vel allega ista: q^o allenigene. i. secu-
lares: et laici: q^o cōmuniter mel^o regratiānt deo
de collatis bñficijs q^o regulares et clerici: quia isti
deuote ad dñm reuertunt. Illi vero obiectis bes-
nificijs tpalib^o et spūalib^o/ pctoz indulgētis in
sua ingratitude torpescere cōprobant. Uo-
lens dñs cōfitionem diei iudicij declarare: et q^o
ignote et subito veniet demonstrare: dixit. Sicut
fulgur in sperate appet sic erit aduē^o filij hoīs.
Sicut in dieb^o nō eadebāt: bibebāt: vendebāt, et
emebāt: et de diluio non cauebāt: qñ sez diluuiū
subito venit: q^o oēm hoīez submersit et inuoluit:
sic inquit erit de die iudicij. Et subiungit: q^o tunc
erūt duo in lecto vno: duo in agro vno: due mor-
lentes in mola vna: et de omnib^o istis vnus assus
met^o: alius relinquet. Illud allega: quomodo
iudicij: et extrema tribulatio sunt hominib^o: igno-
ta, et ideo cautius p^ouidēda. Allega quomodo

de omni statu aliqui erūt saluari: aliqui dñari:
quia de illis q^o sunt in lecto. i. in statu quietis et
cōtemp^otionis: et de illis q^o sunt in agro. i. in la-
bore mūdialis negociationis: et de illis qui mor-
lunt in mola vna. i. in vna cōbinatione et cōiugalīs
cōhabitationis: vnus assumet: et alter relinquet^o:
tur: aliqui saluabunt: aliqui damnabunt: aliqui
a deo eligent: et aliqui tanq^o reprobi condēnas-
buntur: et breuiter de omni statu et gradu ali-
qui sunt boni et mali. Unde Jac. De eodem fontē
te egreditur aqua dulcis et amara.

Jaco. 3. c

Capitulum xvij. Textus.

Dicebat autē et parabolā ad illos: qm̄ oportet semper orare. Mora. Ca. xi.

Hic ponitur de
vidua q^o apud iudicē iniquis-
tatis se vindicari ab aduersa-
rio petebat. Quod iudex in-
iustitias nō ppter iusticiā: sed
ppter importunitatē sibi con-
cessit. Hoc potest applicari
ad instātiā orationis: q^o si iniquus ppter impo-
tunitatē illorū voluit iusticiā facere: multo for-
tius deus propter orationis instātiā volēt q^o
iuste peti cōcedere. Vide supra de amico qui pe-
tebat tres panes. Ap^os. Intra opportune et im-
portune. De phariseo qui se iustificabat: et pu-
blicanū cōtēnebat: et bona sua corā deo recita-
bat, dicēs. Non sum sicut ceteri hoīm: raptores/
inuisti: adulter: sicut hic publicanus: te iuno bis
in sabbato. Et de publicano q^o percutiēs pectus
sū miser cordiā implorabat: sed nec oculos eri-
gere ad celū p^osumebat. Dixit hic q^o publicanus
iustificatus recessit: q^o tñ non legit de phariseo
p^osumptore. Ista exemplariter possunt allega-
ri: q^o plus placet deo humilitas peccatoris q^o se-
ueritas p^osumptoris. Magis est deo acceptabilis
peccatorū cōfessio penitētiā: et proprie fragilitas
tis et vilitatis recordatio: et ex cōsideratio cul-
pe nata humiliatio: q^o illius q^o nunq^o taliter des-
p^oquit: arrogās iusticie proprie p^osumptio: aliorū
cōtemp^otus et sup^osp^o bona opinio. Ideo sequit^o.
Ois q^o se humiliat: exaltabit. Illud p^ocepit acci-
dit in religione: vbi sunt quidā pharisei, qui res-
putant se ceteris magis iustos: si vident aliquē
publicanū. i. aliquem qui ante deliquit: dato q^o
ipsum vident penitētiā et implorantē miam: tñ
ipsum solent cōtēnere et abominari: et ei pre-
ferre, et eum detestari: et tamen apud deū magis
diligitur iste non p^osumptus proprie fragilita-
tis non erectus, apud deū magis q^o alius repu-
tatur. Unde dicitur. Saudium est angelis etc.

D

Moralitas.

Luc. 11. b
2. Tim. 4. b
Eodē ca. b

Moralitas.

Luc. 18. c

Luc. 15. b

Capitulum xix. Textus.

Et ingressus perambulabat hierico. Moralitatum Cap. xij.

Cum esset Jesus
in hierico: princeps quidā pu-
blicanorū zachēus noīe queres
bat videre Iesum q^o esset: et nō
poterat p^oire turba: quia statura
p^o null^o erat. Et p^ocurrēs ascēdit
in arborē sycomorū vt videre
eū: q^o inde erat trāstritus. Iesus autē vidēs des-
uotionē ipsi^o ipm^o vocant, dicēs. Zachēe festinā
descēde: q^o hodie in domo tua oportet me mane-
re. Qui festinās descēdit: et gaudēs in domū
sua recepit. Qui est tūc ad dñm cōuersus est: q^o di-
midijū bonoz suoz dedit pauperibus: et si quem

Matth. 5. a
Matth. 19. c
Bliter.

Bliter.

B

Moralitas.

psal. 31. b
Bliter.

C
Eodē ca. c

Moralitas.
Bliter.

defraudauerat/in quadrupla sibi restituere p
 misit,dicēs.Ecce ego dimidiū bonoz meoz do
 paupib⁹:z si quē defraudauit,reddo quadruplū.
 ¶ Per istū zachē itelligunt simplices boni secu
 lares:q̄ in scēria et morib⁹ sunt pusilli:et q̄ dato
 q̄ iesum p cōtēplationē videre cupiāt:turba tñ
 seculariū negocioz sunt aliq̄ dō impediri.¶ Wat.
 Turba increpabat eos vt tacerēt zc.¶ Uerū tñ qñq̄
 str,q̄ tales supra vires conant:z ad vidēdū iesu.
 i. p̄tēplationē spūaliū subleuant: ascēdit in arbo
 rē crucis p passionis p̄tēplationē:z sic vidēt xpm
 p simplice deuotionē.¶ Uñ dz. Egredimini filie sio
 z videte regē zc.¶ Christ⁹ nō bonā istoz z simplice
 affectionē intūēs, in domū eoz p gratiā descēdit
 z eos totaliter ad bonū exoptat z puertit:q̄ alie
 na restituere,et pp̄ia paupib⁹ dare fecit.¶ Et iste
 recte tenet xpm boni elemosynarū,q̄ nō pcrasti
 nat.¶ Ideo dicit dñs. Qui modicū nō dat.¶ Ideo di
 cit. Dimidiū bonoz meoz dō paupib⁹:q̄ disere
 te indigētib⁹ nō diuitib⁹ bona sua dispēsat.¶ Ideo
 dicit paupib⁹: quib⁹ alijs sua interesse z dāna res
 tituit:ideo dicit. Si quē defraudauit,reddo qua
 druplū.¶ Ita dilata sit vis. ¶ Volens dñs intrare
 hierusalē p̄cepit pullū asine alligatū, supra quē
 nullus hoim sedit, solū z sibi adductū supra quē
 ciuitatē intraret. In quo introitu spm puerozuz
 collegiū honozauit: et ofanna in excelsis clama
 uit. Alij tollētes ramos oliuarū de arborib⁹ /sibi
 obuia p̄cesserūt. Et aliq̄ vestimēta sua p̄strae
 runt:z ipm honorifice receperūt:z ipm tñ iudeisa
 tis cito post occiderūt. ¶ Illud allega q̄cūq̄ vo
 luerit ciuitatē hierlm intrare. i. paradysum:et ibi
 a pueris hebreoz. i. ab angelis honorē eternū re
 cipere:debet nō supbe p̄cedere: s̄ poti⁹ sap
 pulū asine qd est animal humile, laboris patiens:et
 p̄tūte humilitatis z paciētie q̄rere:z sic cū ea po
 terit intrare:z ibidem gaudēt recipi z venire.
 Nullus est in celestē hierlm cū honore suscipit,
 nisi q̄ sup asinū. i. cū humilitate z paciētia illic fe
 retur. Uñ. Qui se exaltat humiliabit. ¶ Uel dic q̄
 christus solū illos spūaliter equitat et sibi appli
 cat quos pullos asine. i. humiles z patientes:et
 cognoscit:z quos in hoc mūdo alligatos vincu
 los mandaro:ū vider:z sup quos nullus sedet. i.
 quos nullus demonū z vitorū subiecit:tales fi
 naliter a penis z laborib⁹ suis soluet:z eos in ce
 lestem hierusalē ducet. ¶ Uel dic qñ christ⁹ vult
 in hierlm. i. in mentē nostrā venire: ipm debem⁹
 honorifice recipere, veltimēta terrenozū bonozū
 exuere q̄tū ad affectū:et ea in terra. i. inferi⁹ ad
 pauperes p elemosynas deponere: et cū ramis
 oliuarū. i. cū pietatis operib⁹ eidē obulare, z gra
 tias agēdo debemus spūali vīstatiōe sua: bene
 dictus q̄ venit, mētaliter clamare:z hoc ipse mo
 net in psal. Exurge in occursum meum et vide.
 ¶ Uel dic q̄ christ⁹ fuit in hierlm ita honorifice
 recept⁹:et tñ cito post extra ciuitatē eiectus,et
 crudeliter crucifixus:pōt notari,q̄ extrema gau
 diū luc⁹ occupat:et q̄ ciuitas huius mūdi illos
 quos p̄pere solet in leticia recipere donis z ho
 noribus extollere:solet qñ cito post mortē in
 fortunio expelleret:et crucifixioni, id est penis et
 cruciatib⁹ subigere. Unde. veri venisti z hodie
 cōpelleris egredi. ¶ Iudei cam dicerēt christo q̄
 pueros clamātes ofanna sibi, increparet. Respō
 dit iesus. Sibi tacuerint, lapides clamabunt.
 ¶ Hoc potest allegari q̄ lapides qñq̄ in defectu
 clericozū secularēs detum landāt:et quādoq̄ de
 ipsa lapidibus. i. de ipis duris z ob̄stinatis pec
 catoribus inueniunt aliqui q̄ deū magnificāt et
 exaltāt. Unde potēs est deus de lapidib⁹ suscita
 re filios abrae. Illa est que sequunt̄ hic de decē
 virginibus, vide Mat. vii agis de talentis. Illa
 que sequuntur capi. x. vide Mat. xxi. et. xxij.

Caplm xxi. Textus.

Respiciens aut vidit eos qui mittebat munera sua. Moralitatum Ca. xiiij.

Am quadā die

in tēplo multi multa ponerēt z offerēt: inter eos fuit quedam paupercula vidua q̄ duo minus ta in gazophylaciū mittebat. hocigit vidēs dñs: ipsam oib⁹ alijs p̄stulit: et donū suū ceteris mai⁹ iudicauit, dicēs. hec vidua pauperula plus q̄ oēs misit: q̄ ceteri ex abundantia sibi miserūt: hec aut oēm victū quē habebat: misit. ¶ Hoc pot allegari q̄ deus in elemosynis z operib⁹ eroga tionis magis attēdit affectū q̄ effectū: et magis cogitat voluntatē, q̄ operis quātitatē: q̄ magis reputatur illud qd habēs homo dat deo necessa rius, q̄ qd dat opulētus et plenus. Quod etiam apud homines debet esse: quia magis debet ho mo diligere z plus ponderare munus amici pau peris q̄ munus amici diuitis. Unde Cato. Exi guum munus cum dat tibi pauper amicus zc.

Caplm xxij. Textus.

Appropinquabat autē dies festus iudeorum. Moralitatum Cap. xiiij.

Christus factus

in ago nia plis orabat, q̄ trāfferet ab eo calix: p̄is auxiliū inuocabat. Uerū tamē vo luntatē suā volūtati p̄is subdeclinat dicēs. Pater si possibile est: trāseat zc. ¶ Hoc pot allegari: quāto maior instat tribulatio, vel periculo s̄or agonia. i. mētis anxietas: tāto debet ad deū fernētior fieri oratio. Uerū tamē q̄uis homo se videat multipliciter tribulatū: nunq̄ tñ debet simpliciter petere talē tribulationē amoueri: sed semper sub cōditione ebet diuinā volūtātē an teponere:z sui corpis salutē /suoq̄ naturali appe titui dō dei placitū anteferre, dicēs. Non mea vo lūtas, s̄ tua, fiat. Debet em supponere q̄ de⁹ scit melius qd sit homini vtile q̄ ipsemet homo. Unde Greg. dicit. Nonit celestis medicus qd necessa rium sit egeno: z qd creditur esse pena / medicina est. ¶ Hic dicit q̄ sudor Christi fact⁹ est vt gutte sanguinis decurrerent in terrā. ¶ Allega q̄ san guis nostrē substantie tēpotalis q̄ per sudorē. i. per liberalitatē emittit: non debet sursum ad dis uites ascēdere, sed deozum per elemosynas ad pauperes declinare. ¶ Illud qd hic dicit Chris tus iudeis ad se caplētum veniētib⁹. Sed hec est hora vestra et potestas tenebrarū: et similiter illud qd dicit. Nemo misit in eū manū zc. ¶ Ita vident supponere q̄ certa negocia certis horis attribuunt: et km p̄oportunitates horarū euentus negotiozū variant: sic ista verba christi ad opi nionem astrologozum prima facie accedere dis noscentur: de hoc tamen nihil ad presens.

Capl. xiiii. Textus.

Ana aut sabbati valde dilucnoloverūt ad monumentū. Moralitatu Ca. xv.

Obus discipulis

euntib⁹ in emaus adiunxit se dñs / specie peregrini: oculi autē eoz dū te nebant ne eū agnoscerent: dato qd eis / interpretaret̄ scripturas: finaliter qñ venerunt ad hospitiū: cū christus incepit

Moralitas.

Wat. 20. b

Cap. 3. b

Eodē ca. e

Moralitas.

Luc. 18. c

Mlter.

Psal. 78. a

Mlter.

puer. 14. b

1. Reg. 17. b

Eodē ca. f

Moralitas.

Luc. 3. b

Wat. 25. b

Moralitas.

Moralitas.

Eodē ca. c

Moralitas.

Eodē ca. f

Johā. 7. d

Moralitas.

Mora. sexto.

T ij

Moralitas

Mar. vi. b. Liber

Lnc. i. c. 2. ob ca. f

D

Moralitas

p. 31. b

eis panē frangere, ipm cognouerūt: et eū in fractōe panis plenarie pceperūt. Sic vere in via huius vite, boni simplices secū habent xp̄m per grām: ipm tñ p scientiā nō cognoscūt: qz isti sunt q̄ simpliciter cōstent, z veraciter credit: finaliter tñ i hospittio padisti: vespe mortis qñ panē etne factietat: ipis diltribuet: ip̄z pfecte cognoscēt: z facie ad facie diuinitatei entrā intelligēt. Uñ Mar. Ibi eū videntibz, sicut dixit vobis. Uel dic q̄ duo discipuli sunt duo populi, gētiles z iudei: q̄ cum in forma peregrini, in carne scz hūana: in itinere huius mūdi psonaliter xp̄m viderūt: ipm per fidem cognoscere nequērūt: tandē postq̄ scripturas ip̄s p̄dicatores expoluit, z postq̄ panem facte scripture ip̄s diltribuit, ipm cognouerūt: in q̄tuz in eā crediderūt, z fidē receperūt. Cognouerūt de verbo qd̄ dictū erat eis de puero. Hic dicit q̄ Iesus in medio discipuloz suoz post resurrectionē appuit: s; eū pre stupore et gaudio mirarent, z se videre sp̄m optarent, resurrectionē suā p̄ duo testimonia pbauit, in q̄tuz pedes z manus palpādos z videndos obtulit: z prē piscis assis, z fauū mell sibi ab ip̄s traditū māducauit. Sic dic sp̄at̄ loquēdo, q̄ ille, a mortuis, i. a pctis resurrexisset p̄ n̄iaz, pacit cognoscit, q̄ se p̄ cōfessionē viderēt, z p̄ correctionē trāgēdā volūtarie, exhibet: q̄ piscēca, i. xp̄i passionē p̄ passionē māducat, z fauū eterne dulcedis p̄ deuotionē gustat. Ps. Sustate z videte qm̄ suauis est dominus.

Moralitatum sup Lucam Finis.

Moralitatum liber tricesimussecundus super Joannes.

Capitulum 11. Tertius. Et die tertia nuptie facte sunt in chana galilee. Moralitatum Capitulum.

Ioannes euāgelista q̄ post alios euāgelistas subscripsit euāgelium: aliqd̄ super addidit de factis z opibz saluatoris, q̄ aliq̄ omiserūt. De istis breuiter aliqua ponā: z huic opti meo s̄m capitula in quibus sunt, iter ferā z adiungatur hic sit mēto: q̄ xps̄ eū ad nuptias q̄ facte sunt in chana galilee cū matre eius maria esset vocat: z vinū defecisset: hoc curauit m̄ ei sibi dicere: z hoc ad finem vt facto miraculo possit sponsi verecūdiam operire dicēs. Vinū nō habent. Christ̄ vero primo satis dure respondisse videtur. Quid mihi z tibi mulier? Uerū tamē respōsiōnē durā p̄ facti sequētis dulcedinē temperauit. Sed hydrias lapideas in loco positas es seōm purificationē iudeoz ordinatas, aqua impleri iussit: aquā mox in vinū cōuertens: architriclino z q̄ erāt in nuptiis ppinari māducat: qui vt gustasset aquā vinū factū: sponsum vocās et arguēs: mell̄ vinū vsq̄ in fines seruasse curauit, dicens. Ois hō bonū vinū primo ponit zc. Et cum nebia t̄ fuerint, id qd̄ deterius est. Tu autē seruasti bonū vinū vsq̄ adhuc. Nuptie iste significent p̄peritatem mūdāz. Que nuptie bene in galilea, q̄ interpretat̄ trāsmigratio, facte dicunt p̄ eo q̄ oē mūdānuz gaudiuz trāsmigrās z trāstōiūm reperit. Ad istas tamen nuptias vocantur quandoq̄ tā Christus q̄ Maria: in quantum illi qui mundi gaudia celebrant: hoc sine peccato z cū bona intentione. i. cum aliqualls contritionis z amaritudinis cōsideratione facere studeant: et sic Iesum et Mariam p̄culdubio secum habent. Iesus enim bonā intentionē significat: Maria autem discipline amaritudinem designat. Matth. Inuenerunt puerū cum Maria zc. Quid igitur? Profecto vinum recte consolationis sibi deficit: q̄ h̄z nullum potest esse ita magnum gaudium temporale vbi p̄fecta solatio sit. Vinum inquit non habent: quia omnibus confideratis semper est pl̄ inuenire de amaro q̄ de dulci, et de aqua q̄ de vino, et de tribulatione, q̄ de gaudio in nuptiis et p̄peritatibus huius mūdi est. Cū cāctico non bibet vinū: amara erit portio bibētibz ipsam. Sed p̄o certo dominus p̄cepit ministris huius conuiuī. i. mundane prosperitatis sectatoribz: q̄ hydrias lapideas. i. corda sua dura et indurata: primo aqua compunctionis impleant, et q̄ primo s̄ctibus et lachrymis culpam lanent: et tunc finaliter dūs de aqua ista vinum faciet: in quantum suam amaram cōpunctionem in dulcedinē eterne consolationis cōuertet: aqua enim vinum efficitur, quādo presens lachrymosa cōpunctio in vinū qd̄ licetificat cor: hōis. i. eterne consolationis gaudium cōmutatur. Matth. Scati qui lugent: quoniam ipsi cōsolabuntur. Nullus est conuiuia presentium nuptiarū. i. mundi letitiarū et vinum future cōsolationis poterit obtinere: nisi primo aquā lachrymarum studeat in hoc seculo possidere. Quilibet igit cōuiuia presentium gaudio: i. aquā cōpunctionis in hydria cordis habeat: et quis exteri⁹ gaudeat, intus tñ fleat: alioquin vinū eterne solatiōis in postez vane sperat: qz sibi aliq̄ dicit finaliter illud. Uulgate q̄ bibitis vinū zc. Uel dic q̄ conuiuia z nuptie ad quas vocatur xps̄ et discipuli: significāt statum pauperum: vbi q̄ vinū, id est terra cōsolatio sepe deficit: hydree lapidee sex. i. sex opera misericordie in quibus iudei, deum cōstiterunt, scilicet fideles conuicti sunt et purificati: debēt istum defectū supplere: et aquam bonoz op̄aliū in vinū consolationis, et recreationis et refectiois pauperum et coniuuiarum commutare: vt sic architriclinus. i. deus pater inde possit per complacentiam refici et gustari. Uel dic q̄ iste hydrie significant diuites: qui vt communiter sunt lapidei atq̄ duri: qui dicunt consistere metretas binas vt trinas: in quantum dno precepta charitatis et fidei sancte trinitatis debent seruare: se etiam in quantum sex opera misericordie debent perficere et implere. Ibi ergo quoties videt pauperibus vinum temporalis consolationis deficere: debent aquis aliene miserie repleri: per cōpactionem: et in vinum consolationis ipsas vertere per elemosinarum subuentionem: et sic hoc vinū ab architriclino, id est a deo cōmendabitur per acceptionem et approbationem. p̄oū. Date sicram merentibus, z vinū his qui amaro alio sunt zc. Uel dic q̄ architriclinus significat mūdum et mundi principes vel diuites: quibz videtur q̄ bonum vinum debet p̄poni: deinde quod deterris est apponi: quia apud eos meliora iudicantur presentia q̄ futura: bona t̄palia q̄ eterna: qd̄ verum est inter peccatores: quia modo bibit in hoc seculo bonum vinū. i. prosperitatem et gaudium: sed postq̄ hic fuerint inebriati, titati z impinguati et repleti: tunc apponetur eis illud vinum quod est deterius. i. eternum supplicium et tormentum: quoniam erit fel diaconum vinū eoz z venenū sp̄idum. Cū Christus quadam die inuenisset in tēplo vendentes oues, boues, columbas, n̄mularios sedētes: legit flagellū de funiculis fecisse: z n̄mularioz es effudit dices. Zuferte ista hinc: z nolite facere domū patris mei domū negociatiōis. Et sicut d̄ in Matth. istd̄ dixit. Scriptū est em̄: dom⁹ mea, dom⁹ ofonis vocabis

F. Matt. 2. b.

Es. 2. 4. b

Matth. 5. a

iohel. 1. b. Alter

Alter

p̄o. 31. a. Alter

D. Deu. 32. e

Matth. 21. b

gelista q̄ post alios euāgelistas subscripsit euāgelium: aliqd̄ super addidit de factis z opibz saluatoris, q̄ aliq̄ omiserūt. De istis breuiter aliqua ponā: z huic opti meo s̄m capitula in quibus sunt, iter ferā z adiungatur hic sit mēto: q̄ xps̄ eū ad nuptias q̄ facte sunt in chana galilee cū matre eius maria esset vocat: z vinū defecisset: hoc curauit m̄ ei sibi dicere: z hoc ad finem vt facto miraculo possit sponsi verecūdiam operire dicēs. Vinū nō habent. Christ̄ vero primo satis dure respondisse videtur. Quid mihi z tibi mulier? Uerū tamē respōsiōnē durā p̄ facti sequētis dulcedinē temperauit. Sed hydrias lapideas in loco positas es seōm purificationē iudeoz ordinatas, aqua impleri iussit: aquā mox in vinū cōuertens: architriclino z q̄ erāt in nuptiis ppinari māducat: qui vt gustasset aquā vinū factū: sponsum vocās et arguēs: mell̄ vinū vsq̄ in fines seruasse curauit, dicens. Ois hō bonū vinū primo ponit zc. Et cum nebia t̄ fuerint, id qd̄ deterius est. Tu autē seruasti bonū vinū vsq̄ adhuc. Nuptie iste significent p̄peritatem mūdāz. Que nuptie bene in galilea, q̄ interpretat̄ trāsmigratio, facte dicunt p̄ eo q̄ oē mūdānuz gaudiuz trāsmigrās z trāstōiūm reperit. Ad istas tamen nuptias vocantur quandoq̄ tā Christus q̄ Maria: in quantum illi qui mundi gaudia celebrant: hoc sine peccato z cū bona intentione. i. cum aliqualls contritionis z amaritudinis cōsideratione facere studeant: et sic Iesum et Mariam p̄culdubio secum habent. Iesus enim bonā intentionē significat: Maria autem discipline amaritudinem designat. Matth. Inuenerunt puerū cum Maria zc. Quid igitur? Profecto vinum recte consolationis sibi deficit: q̄ h̄z nullum potest esse ita magnum gaudium temporale vbi p̄fecta solatio sit. Vinum inquit non habent: quia omnibus confideratis semper est pl̄ inuenire de amaro q̄ de dulci, et de aqua q̄ de vino, et de tribulatione, q̄ de gaudio in nuptiis et p̄peritatibus huius mūdi est. Cū cāctico non bibet vinū: amara erit portio bibētibz ipsam. Sed p̄o certo dominus p̄cepit ministris huius conuiuī. i. mundane prosperitatis sectatoribz: q̄ hydrias lapideas. i. corda sua dura et indurata: primo aqua compunctionis impleant, et q̄ primo s̄ctibus et lachrymis culpam lanent: et tunc finaliter dūs de aqua ista vinum faciet: in quantum suam amaram cōpunctionem in dulcedinē eterne consolationis cōuertet: aqua enim vinum efficitur, quādo presens lachrymosa cōpunctio in vinū qd̄ licetificat cor: hōis. i. eterne consolationis gaudium cōmutatur. Matth. Scati qui lugent: quoniam ipsi cōsolabuntur. Nullus est conuiuia presentium nuptiarū. i. mundi letitiarū et vinum future cōsolationis poterit obtinere: nisi primo aquā lachrymarum studeat in hoc seculo possidere. Quilibet igit cōuiuia presentium gaudio: i. aquā cōpunctionis in hydria cordis habeat: et quis exteri⁹ gaudeat, intus tñ fleat: alioquin vinū eterne solatiōis in postez vane sperat: qz sibi aliq̄ dicit finaliter illud. Uulgate q̄ bibitis vinū zc. Uel dic q̄ conuiuia z nuptie ad quas vocatur xps̄ et discipuli: significāt statum pauperum: vbi q̄ vinū, id est terra cōsolatio sepe deficit: hydree lapidee sex. i. sex opera misericordie in quibus iudei, deum cōstiterunt, scilicet fideles conuicti sunt et purificati: debēt istum defectū supplere: et aquam bonoz op̄aliū in vinū consolationis, et recreationis et refectiois pauperum et coniuuiarum commutare: vt sic architriclinus. i. deus pater inde possit per complacentiam refici et gustari. Uel dic q̄ iste hydrie significant diuites: qui vt communiter sunt lapidei atq̄ duri: qui dicunt consistere metretas binas vt trinas: in quantum dno precepta charitatis et fidei sancte trinitatis debent seruare: se etiam in quantum sex opera misericordie debent perficere et implere. Ibi ergo quoties videt pauperibus vinum temporalis consolationis deficere: debent aquis aliene miserie repleri: per cōpactionem: et in vinum consolationis ipsas vertere per elemosinarum subuentionem: et sic hoc vinū ab architriclino, id est a deo cōmendabitur per acceptionem et approbationem. p̄oū. Date sicram merentibus, z vinū his qui amaro alio sunt zc. Uel dic q̄ architriclinus significat mūdum et mundi principes vel diuites: quibz videtur q̄ bonum vinum debet p̄poni: deinde quod deterris est apponi: quia apud eos meliora iudicantur presentia q̄ futura: bona t̄palia q̄ eterna: qd̄ verum est inter peccatores: quia modo bibit in hoc seculo bonum vinū. i. prosperitatem et gaudium: sed postq̄ hic fuerint inebriati, titati z impinguati et repleti: tunc apponetur eis illud vinum quod est deterius. i. eternum supplicium et tormentum: quoniam erit fel diaconum vinū eoz z venenū sp̄idum. Cū Christus quadam die inuenisset in tēplo vendentes oues, boues, columbas, n̄mularios sedētes: legit flagellū de funiculis fecisse: z n̄mularioz es effudit dices. Zuferte ista hinc: z nolite facere domū patris mei domū negociatiōis. Et sicut d̄ in Matth. istd̄ dixit. Scriptū est em̄: dom⁹ mea, dom⁹ ofonis vocabis

Joh. 2. a

Moralitas

Ma. 16. c. d. d. c. 7. b. Moralitas.

tur: vos autem re, que sumpta sunt ab Esa. et Hier. Templum significat ecclesiam: boues significat laborem bonae operationis et predicacionis. Oves significat simplicitatem honeste et humiliter conuersationis. Columbe spississimi graui seu sacramentalis comunione. Numularij significat reuolutores auaricie et agregatores temporalis subitane et possessiois. Cum igitur in templo ecclesie sint aliqui uelut boues. i. laboriose bonorum operum et predicacionum: per spiritum retributionis faciunt. Alii qui uendunt oues. i. hypocritam sub spe glorie in uane simplicitate et humiliter uiuunt. Alii uelut colubas. i. qui gratiam scripturarum et ecclesie sacramenta, officia et beneficia. p. tpali mercede conferunt. Alii numularij. i. alij auarici soli lucris et pecunijs intendunt. Ideo christus flagello suo seuerius in facie per mortem temporalem et eternam illos et eorum sequaces de templo ecclesie eiecit: et pecunijs auarorum ipsorum dispersit: et cathedras uenditorum colubas. i. i. i. et dignitates simoniaco subuertit. Ad uult enim quod domus patris sui que est ecclesia/efficiat domus negociationis: nec quod illa quod semper orationis esse debuerat spelunca latronum domus habitaculum malorum hominum noceat. Omne enim turpe lucrum exinde percipit auferri: et ante oia secularia negocia necno oia uana opa simoniaca et hypocrita scelera subuolueri: dicens: auferre ista hinc. Et breuiter ista est uitas/que cathedra. i. officia et dignitates illorum qui in templo ecclesie uendunt colubas. id est simoniaco: qui uendunt spiritum ualiam a deo subuertunt: et in prosperitate manere nullatenus permittunt: sed aut deponunt/aut infortunij affligunt. Ques. propter malicia ad inuentionem ipsorum. de domo mea eiecisti eos. Numulariorum etiam qui sunt ibi. auarorum ecclesiasticorum es a deo effundis: in quantum post mortem saluum diuitie ipsorum a quibusdam rapiunt: et partim a parentibus. et partim a familiaribus/partim a latronibus dispergunt: ita quod pro aia sua dum uiuere cogitare noluerunt: nec misse. nec elemosyne celebrantur. Qui potest capere capiat.

Capitulum iiii. Textus.

Et ergo cognouit Iesus. Moralitas

Capitulum h. Quid quod pontifex

de fatigatoe domini super fontem schar: quod mulier Samaritanae que uenit ad hauriendam aquam predicauit: et quod quinqz uirorum habuerat sibi dixit: et ea. et multos alios per ea ad conuersit: quod illa cocines suos ad Iesum uocauit et ad duxit: et quod miratus apostolos quod cum muliere loqueretur in messum alienam misit: sicut diffuse ponit hic Johannes. Exponit per doctores de generalitate: que a principio quinqz uiros. i. quinqz sensus naturales habuit: sed ipsos mortuis et corruptis. alteri uiro qui non fuit sed fornicarius. scilicet diabolo per idolatriam adhestit. Quinqz inquit uiros habuisti etc. que tandem ad christum/qui ad carnem schar. i. in mundum uenerat: et in infirmitate carnis assumptus quasi fatigatus sedebat: et de fonte sue misericordie aquam uenie receptura per fide uenit: que salute et conuersione reuoluit: et non solum sui. sed multorum quos ad christum fide conuocauit: et quotidie spiritualiter conuocare non cessat multipliciter: trans eo de ista expositione allegorica: quod nimis esset proluxa. si quis uelut ad punctum tractare. Matth. Ecce mulier de fontibus illis egressa. clamabat post Iesum: miserere. Et hic ponitur de filio reguli espharnaum: sed uide Matthei. viij. ubi factum est.

Capitulum v. Textus.

Post hec erat dies festus iudeorum. Moralitatum Capitulum iij.

Mat in hierusalem

lem pbarica piscina/que porticus habebat: circa quam iacebat multitudo magna languentium. claudorum/cecorum/aridorum/expectantium aque motu. Angelus enim domini cum tempus descenderet in piscinam: et aqua ipsius mouebat: et tunc qui prius intrabat aqua: quacumque infirmitate teneret/ sanus continuo fiebat. Cum igitur inter alios esset ibi unus. qui triginta octo annis infirmitate grauiter detentus iacebat. nec sanari poterat: pro eo quod quia aqua mouebat nullum habebat hostem qui ipsum poneret in piscinam: sed quia uenire uolebat. ipsum alius precedebat: et sic propter portitorum defectum retro alios infirmos: et languidus manebat: et alii precurrens sanitatis beneficia reportabat. Dominus sibi miseratus. ipsum sanauit: et grabatum sibi tollere iussit. Surge inquit tolle grabatum tuum et ambula: et statim factus est homo sanus. Et subsiguit dominus dicens: ecce sanus factus es: iam noli peccare/ ne deterius tibi contingat. De ista autem probastica piscina/ in qua nathinnee hostias lauabant. ponit Petrus comestorum/ qui aliqui dixerunt regina faba ostendisse lignum salomonis. in quo debebat homo suspendi: propter cuius mortem iudei perderent regnum suum. Quo audito/ illud lignum sepeluit in profundum: sed tandem probatica piscina facta est in eodem loco. Appropinquate igitur passione. lignum illud incipiebat surgere: et a motu suo aqua piscine agitare. Et ista piscina potest significare sacra scriptura: que quinqz porticus habet: pro eo quod in ipsa per quinqz libros moysi subintrat. uocabatur etiam bethsaida/ que interpretatur domus frugum domus pecudum/ domus uenatorum: quia sacra scriptura est domus et repositorium frugum. i. diuinorum sacramentorum et doctorum. pecudum. i. simplicitatis et imperfectorum. uenatorum. i. doctorum/ predicatores/ sapientium. Job. Ibi constituta est domus ois uiuentis. Circa istam piscinam multi sunt languentes. i. multi uitate scilicet desiderantes: sanari ab ignorantia cupientes. Sed reuera ad hoc quod infirmi et simplices possint sibi sanari: uel in scripturarum codicibus informari: necesse est quod angelus. i. diuina inspiratio uel doctor bonus: descendet de celo. qui aquam sacre scripture moueat et exponat. Sine angelo enim. i. sine doctore/ infirmitas ignorantie in hac piscina non sanatur: nisi forte christus per seipsum hostem sanet. et per reuelationem sibi secreta sua manifestare dignetur. Matth. Angelus descendit de celo et accedens etc. Uel dic quod piscina significat penitentiam: circa quam multitudo languentium peccatorum sperat intrare: qui illi qui sunt ceci per ignorantiam: claudum per inuicem: aridi per inuidiam: sperant tamen finaliter per penitentiam esse saluare. Ista est quod bethsaida. domus frugum: quia fruges spiritus sibi recolligunt. Domus pecudum: quia simplices qui hodie domini sunt per nathinneos. i. sacerdotes constitudo: domus uenatorum: quia ipsi uenatores abluere operant. Et breuiter/ etiam ista est domus comunis: quia quinqz habet porticus: in quantum ois homo qui in qua peccat sensibus/ in ista sperat intrare: et ad istam consistere coprobant. Unde illud dicitur conuenit Job. Ibi constituta est domus ois uiuentis. Et oia flumina intrant mare: et ipsum non redundat. Sed per certo nisi hic angelus internentat. i. nisi dei misericordia intercedat: in piscina penitentiae aqua copunctiois moueat: talis infirmus aut penitentis

Ques. 9. d

Moralitas.

Job. 30. c

Matth. 18. a. Aliter.

Matth. 15. c

Job. 30. c. Eccl. 1. b

icens p nihilo laborat: solus est motus aque. i. solus copunctiois actus p totam spua. iter san. nat. Uerutamē nō excluditur quin qñq deus sine penitentiā aliquos liberet, sicut apparuit in paulo. Solo est verbo, sola inspiratione pōt ho minē liberare z absq penitētia a criminib⁹ expla re. Unde aas. Arbitramur iustificari hoīem sine operibus: qz aliq sunt qui per penitentiā sicut p viā iuris cōis saluant. Aliqui p o sola dei gra tūā specialē: z sicut per pūilegiū sanant: ita q cū ipsis quasi ex pūilegio dispensatur. Apostolus, Miserebor cui uoluerō. Surge (inquit) tolle gra barum tuum et ambula. Est enim grabatum le ctus pauperum: qui significat peccatum: quia homo qñ per contritiōē surgit, z per confessio nem grabatum peccati tollit, z per bona opera incedit: tunc sanus a peccato recedit. Uerutamē nō debet amplius peccare: ne ppter ingratitudi nē ipsum cōtingat deterius sustinere. Unde. Ua de z noli amplius peccare. Uel dic q multi si mul currebāt ad piscinā. In solimodo sanabaf: qz dato q omnes fideles ad penitentiā generali ter currant: pauci, tamen salutē reperiāt. Eradicat Apłs. Omnes currunt: sed vnus tollit brauiū. Multi sunt vocati, pauci uero electi. Uel dic quō diligentia valde est proficua: qz qui est ma gis diligens ad piscinam intrandū, aut ad aliud bonum opus peragendum: debet esse pūior ad pūium: et qui alios puenit currendo, ipsos quo ad sanitatē vel lucrum pcedit. Uel dic q isti languentes significant illos q sunt in pur gatorio: qui piscinā paradisi ingrediunt: s; hoc aqua diuine mie ad indulgēdū mouet: s; qd ab angelo. Ita odo ordinat. Sed reuera qdā ibi dē per lōga tempora sunt in miseria z languore: qz non habēt hoīem q eos ibi mittat. i. q pro eis intercedat vel opa satisfactoria faciat: z sic opor tet q languor z dolor diutius in purgatorio p se ueret: quousq dñs ipsos liberet et soluat. Dñe (inquit) nō habeo hoīem qui dū aqua mouet zc. Unde qui in purgatorio languēt, possunt de suis amicis conqueri, dicentes illud ps. Amici mei et p roximi mei de longe steterūt: et vni faciebant qui querebant aiām meā. Uel dic moraliter: q piscina est mens, cui⁹ quinq porticus sunt quin q sensus: circa quos multi sunt languentes. i. multi affectus et appetitus uisozum languore toz pēntes. Isti spūaliter non sanant: nec ad uir tutum temperantiā reducūtur: nisi ante omnia aque copunctiois ab angelo. i. a rōne mentis pi scina moueatur. Uel dic q piscina quinq porti cus. i. lex moysi q quinq libroz codices habet, nullū potuit spūaliter sanare: quousq angelus testamenti christus de celo descendit: qui aquam huius piscine: z scientiam huius legis mouit, ex posuit z impleuit. Uñ. Mouebo celum z terram: z tunc ueniet desideratus zc. Uel dic q piscina ista, est curia romana, vel cuiuslibet p̄lati vel secularis: que dicitur bethsaida. Domus frugū i. diuitiarū: dicitur etiam domus pecudum: quia ibi sunt multi homines bestiales. Job. Omnes be stie agri ludunt ibi. Domus venatorū: qz ibi sunt multi raptores per auariciam terrenorū, uenati oni et acquisitioni vacantes. Ezech. Ibi p̄ncipi pes adlonis et uiniuersi venatores. In ista sunt multe porticus, id est multa officia, z dignitates z gradus: vbi quislibet cupit intrare, et statim ob stinere: et multi languentes. i. ambitiosi beneficiā affectantes: multi ceci z ignorantes: multi clau di et in moribus vacillantes: multi aridi et inde uoti z incōpatientēs circūquaqz iacent ad subin trādum aliquam porticum. i. aliquod beneficiū: nec non ad pueniendum affectum omnes stu dent. Unde dicitur. Joānes p̄currit citius pe-

tro, et venit p̄ior ad monumentum. Unde quā do sit per angelū. i. per occultam dei iustitiam: aqua humane fragilitatis et mortalitatis moue tur: v̄puta quando aliquis episcop⁹ vel benefi ciatus moritur: statim currit istozum ambitio se rā multitudo: qui intrare z se immergere conā tur: z tamen dato q oēs currant, omnes ambiāt: omnes cupiāt: vnus t̄modo p̄mouet, s; qui p̄ius uenit ad intrandū. i. munera offerendū: et se p̄e alijs alti⁹ gerēdo. Ille p̄ius reiectis, alijs recipitur z sanatur. Apłs. Omnes currunt: sed vnus accipit brauium. Sed quid? p̄ certo qñ sibi sunt aliqui qui nesciūt bene currere: nec se bene ingerere: nec habēt aliquem p̄motorē, qui ipsos possit portare z p̄ponere: sicut ad l̄tera boni et sufficiētes viri pauperes: q reuera satis possent motū aque expectare: qz diuissime opozet eos attendere z languere: qz si non habent portitozē vel p̄motorē: necesse est ipsos pauperes z lan guidos manere: illi q ante alios ueniunt: et q am bitiose se ingerūt: solēt oia repositare: z maxime qñ portitoz. z fautorū z adiutorū seu p̄latoz vel assidentium magistrorū, possunt auxiliū pec rare. Dñe inquit, hominē zc. Unde quilibet pau per potest dicere illud ps. Nō fuit q adiuarer: z cōsiderabā ad dexteram z uidebā: z non erat q cognosceret me. Unde nisi tales a xpo miraculo se sanentur z p̄mouant, nunq̄ per cursum cōm nem in piscina ecclesie balneantur. Unde de xpo dicitur in pal. Tibi derelictus est pauper: opha no tu eris adiutor. Uel dic q angelus est p̄la tus piscine ecclesie p̄positus: ad quē cum oēs currant et ambiāt vt sanentur z p̄moueant: per ipsum ille solus ab ipso portat remediū q p̄ius uenit ad obsequium: vel qui habet media torem, procuratorem vel magistrum.

Capitu. viii. Textus. Jesus autem p̄rerit in montem oliueti. Moralitatum Cap. iiii.

Dducitur ad dñm per Iudeos quedam mulier in adulterio depre henfa. Ille igit sc̄scentis bus qd de ipa iudicā ēt: cū moyses hmōi lapidari mandaret: et ex hoc ipm capere uolentibus: vt si diceret eā lapidandā: z tra miam quā predicabat facere uideretur. Si nō eā dimittens dam diceret: legis transgressor haberetur. Deus meditādo vtrūq: eoz tentatiū nequitia increpando: inclinans se digito incepit in terrā scribe re, dicens. Qui sine peccato est uestrum: in illam p̄ lapidem mittat. Quo respōso, quilibet rece de cupiebat: ipse uero vt locū daret ex eundā, ite rum in terram scribebat. Cū igitur secūdo scri beret, omnes vnus post aliū incipientes, a senio ribus recesserunt: z iesum solum cū muliere stan tē in medio relinquerunt. Jesus aut mulierē abs soluit: et eam ab ipso liberauit, dicens. Nemo te condemnauit: nec ego te condemnabo. Uade: am plius noli peccare. Ista possunt allegari exē plariter ad multa. P̄mo ad cautelas maligno rum: qui proponant hominibus p̄lemata bifur cata: vt quocunq se uertant vel respondeant, in aliquo capiant. Prudentes tñ uiri sc̄is euadere z mediā viā tenentes sciunt hmōi malicias in caput faciētis retorquere. Uel allega quomo do nō decet q criminolus criminolusum accuset: z quomodo quilibet ante q̄ condēnet alium: des bet scripturam quam scripsit deus in terra: s; ne

Rom. 3. d

Rom. 9. c

Job. 8. b

1. Cor. 9. b

Mat. 2. b

Aliter.

ps. 37. b

Aliter.

Aliter.

Aggei. 3

Job. 4. c

Ezech. 31. g

Jo. 10. 3

2. Co. 9. 8

ps. 14. 3

ps. 9. g

Moralitas

Aliter.

conscientie. i. p[ro]p[ri]a synderesim z remorsum lege-
re, z ibi peccata sua cognoscere: z sic cz se videt
maiora vel similia aliquotiens commisisse: dz ab
hulismodi iudicativa accusatione cessare. **Dis-**
cit em q[ui] in illa scriptura qua i terra xps scripsit,
quilibet peccata sua videbat: quibus visis conti-
nua recedebat. **Cu[m] igit d[omi]n[u]s scripserit in me[m]e z in**
scie[n]tia cuiuscu[m]q[ue] scriptura inidebilis. i. syndere
sim z remorsum: constat q[uo]d si infra b[e]n[e] legerimus, z
peccata n[ost]ra b[e]n[e] p[ro]derauerimus: statim videbim[us]
nos indignos ad alios iudicand[um], z de alijs male
opinand[um]: z sic de talibus accusationibus z iudi-
cis quietemur: z ad nostr[um] consideratione[m] poti[us]
recedemus. **Qui sine peccato est vestru[m], primus**
in ea lapide[m] mittat zc. **Ac si vellet dicere.** Non de-
cet peccator alios accusare: s[ed] potius se castiga-
re. **Mat. Quod vides festucas in oculo fratris tui:**
strab[us] aut[em] in oculo tuo no[n] consideras? **Uel illud**
quod, christus fecit secundo scribens, vt locum
daret recedendi: potest allegari: q[uo]d prudens
iudex dz multa dissimulare, z sub colore vnus
aliud iuten dere: vt i[n]tenti suu[m] possit melius ha-
bere. **Uel allega de mia saluatoris, q[uo]d non vult**
mulierem peccatricem. i. a[m]am perire: sed ipsam ab ac-
cusatoribus. i. demonibus z tentatoribus libera-
re: z tunc crimina relaxare. **Ad vult d[omi]n[u]s mortem**
peccatoris, sed vt conuertat z viuat. **Uel illud**
q[uo]d dz q[uo]d a seniorib[us] recedere, inceptu[m]: allega q[uo]d
seniores q[ui]q[ue] sunt p[ro]p[ri]os ceteris: z qui alios iu-
dicat: si b[e]n[e] examinare[n]t reperire[n]t ceteris neq[ue]
res. **Uel vide supra li. xliij. ca. xliij. s. xxi. vbi mu-**
lier est a[m]a peccatricis: accusatores sunt vitia zc.

Capitulum ix. Textus.

Et preteriens Iesus vidit homine[m] cecum a natiuitate. Moralitatum La. v.

Christus pre-
teriens vidit hominem cecum a
natiuitate: quem volens illu-
minare, lutu[m] fecit ex sp[iritu]:
z linitit oculos ei[us] z dixit:
vade lauare in natatoria fl-
lue: q[uo]d interpretat[ur] missus.
Abijt z lauit: z recuperato vi-
su redijt: quem t[ame]n d[omi]n[u]s mira-

bilis recitante[m], iudei extra synagogam eiecerunt:
xps vero ipsum recepit. De ista natatoria q[ui] mis-
sus interpretat[ur], dicit t[ame]n epiphanius q[ui] comestor:
q[uo]d cu[m] manasses rex iuda esaias prophetam secari
ferra lignea faceret: z vltra modu[m] idem esaias si-
tiret: aqua a ministris postulat[i]t. Quam negatam
statim in os eius celitus deus misit: z extunc ibi
de fons apparuit: qui t[ame]n q[ui] reedificabat ciuita-
tas, infra muros fuit positus: z floe. i. missus, p[ro]-
pter aquam missam de sup[er] fuit dictus. **Cecus a**
natiuitate, significat genus humanu[m]: q[uo]d a mundi
exordio fuit cecus: in ada[m] peccat[i], z lumie diuine
gratie spoliata. Finaliter t[ame]n deus oculis sue mie
istu[m] videt: salua[m] sua[m] ab ipso emissam. i. p[ro]p[ri]u[m] fi-
liu[m] pulueri nostre humanitatis adiunxit: z quod
da[m] lutu[m]. i. quandam mixtura[m] christi de[us] z hoim[is]
de coposuit: quo z cuius fide oculis me[n]tales hu-
mani q[ui]s prius lupi olinuit: z ip[s]i lauati in nata-
toria floe. i. in aqua baptismatis iussit: sic visus
vere discretio[n]is recepit: z lumie diuine gratie z
claritas sup[er] vidit virilitate[m]. Unde infra eode[m]. Lutu[m]
posuit sup[er] oculos meos: lauit, z video. **Uel dic**
q[uo]d xps significat predicatorem vel prelatum: qui
q[ui] vidit aliquem cecum. i. aliquem peccatorem ex ceca
tu[m] vitio: ante o[mn]ia dz, sp[iritu]. i. v[er]bali doctrina sua
lutum. i. memoria[m] sue nature lutee sibi facere: et
luto. i. memoria[m] sue vilitatis z mortis dz oculo

sue me[n]tis limbre: t[ame]n dz facere q[uo]d in aqua floe. i.
in fonte lachrymaru[m] qui celatus misit, se abiat:
z sic lumie diuine gratie acquirit: tunc ille pot[est] di-
cere, q[uo]d sequit[ur]. **Ille ho[m]o qui dz Iesus lutu[m] fecit z**
ynxit oculos meos. **Quid p[ro]p[ter] discipuli de ce-**
co nato, dicetes. Quis peccat[i] hic, aut parentes
eius vt cecus nasceret[ur]? **Quib[us] r[ati]o[n]dit, dices. Neq[ue]**
hic, neq[ue] parentes ei[us]: sed vt manifestarent op[er]a
dei in illo. **Hic potest allegari, quod deus vtitur**
creatura sua q[ui]q[ue] ad miseriam vel ad pena[m]: vt ex in-
de eliciat sua[m] gloria[m] z honore[m]. **Sec ipsa creatura**
de hoc pot[est] conqueri: q[uo]d scz factoru[m] factura sua
quocunq[ue] mo[do] voluerit vtitur: sicut concludit ap[osto]
l. Quia sigulus facit vas quod da[m] in honore, z aliis
in contumelia de ead[em] massa: vt in vno sua[m] mia, in
alio sua iusticia valeat declarari. **Hic. Sicut lu-**
tu[m] in manu siguli zc. **Quid dicitur ceco illumi-**
nato q[ui] comedabat xps: in peccis nat[us] es tot[us] zc.
Uel pot[est] allegari quod arrogantes ab alijs, z maxi-
me a pauperibus decerni noluit: s[ed] seip[s]os melio-
res existimant: z quicquid rone dixerit, vilipendit
Unde ipsi vident dicere illud q[uo]d amici iob sibi di-
cebant. Quid nos q[uo]d ignoramus: quid intelligis
quod nesciebamus? **Eccl. Paup[er] locutus est zc.**

Capitulum x. Textus.

Erat aut[em] quidam languens lazarus a bethania. Moralitatum Cap. vi.

Am christus in
bethaniam venisset: z lazarus mortuus
z ia p[er] quatuor dies in sepulchro
iacente z fetere incipiente, z in sye
luca lapide supposito latitante in-
uenisset: exort[ur] a martha ad ses-
pulchru[m] vn[de] s[ed] sicut z oras lazarus de sepulchro
vocat, dicens. **Lazare veni foras:** z statim q[ui] erat
mortuus resurrexit, z ligatis pedibus z manib[us]
institis, velata facie dicitur p[ro]dijt. Quem Iesus
solui precipiens liberum abire permisit, dicens.
Soluite eu[m], z finite abire. **Quia lazarus potest**
petri intelligi: no[n] solu[m] quicunq[ue] peccator: s[ed] ma-
xime ille qui per consuetudinem est mortuus: z p[ro]
maxima consuetudine sepultus: z in spelunca pfunde in-
quiritatis lapide dure obstinationis oppressus: et
ideo p[er] quatuor dies: quoz primus est mala dile-
ctio: secundus malus consensus: tertius mala ope-
ratio: quartus mala consuetudo: iam p[er] malam
fama[m] fetidus: z infectus: vinculis maloru[m] copla-
centiaru[m] ligatus: z sudario male recitationis ves-
latus. psal. Sicut mortui dormientes in sepul-
chris: quoz non es memor amplius: z ipsi de ma-
nu tua repulsi sunt. Sed reuera q[ui]q[ue] sit ex specia-
li quod deus tales a peccato suscitauit z eos mira-
culose liberat dicens. Lazare veni foras. Et si qui-
dem hic lazarus qui interpretat[ur] a deo adiuuus
nuncupat[ur]: pro eo q[uo]d sine speciali gratia dei ad iu-
torio, nulli tales a peccato resurgere dinoscunt.
Apostolus. Surge qui dormis: z exurge a mor-
tuis. Quando enim deo placet hominem vocare z a
peccato conu[er]tere: nullum est adeo profundum
vitioz sepulchru[m], quod resurrexerit. i. conuers-
siom[e] ipsius valeat impedire. psal. Salua[m] me
a descendentibus in lacum. Veruntamen circa
istius suscitacione[m] christus legitur fremuisse z fle-
nisse: q[uo]d t[ame]n in suscitacione adolefcentis, z puell-
non legitur fecisse. In quo notatur q[uo]d difficilio
est conuersio profundi peccatoris z illius qui ia
per malam consuetudinem est sepultus: z per in-
famiam fetidus: q[uo]d illius qui recenter est mortu[us].
i. qui de nouo in peccatum est lapsus. Lazarus
enim dato q[uo]d suscitatus fuisset: ligatus tamen et
velatus exijt: quom[od]o cum viu[us] dominus soluis,

Mat. 7. a
Miter

Miter

sec. 18. s
Miter

D

Joan. 9. a
Moralitas

Joan. 9. c
Miter

Joan. 9. a

Moralitas

Rom. 9. c

Hic. 18. s

Moralitas

F

Job. 15. s
Eccl. 11. d

Moralitas

ps. 2. a
S

Eph. 5. d

ps. 19. a

Luc. 7. c
Mat. 9. c

In quo notatur q̄ dato q̄ peccator p̄ contritio- nem motus h̄oc fitetur: z̄ vin⁹ in statu gratie p̄sti- tuatur: ad hoc tñ esse ligat⁹. Iad cōfessionē esse obligatus dignoscitur: vt necesse sit q̄ per cōfesi- sionem z̄ absolutionem soluatur, ad hoc q̄ peni- tencia liberetur. Unde. Soluite eum z̄ adducite mi- hi. Sola enim contritio hominem viuificat. Verū tamen necesse est q̄ cōfessio z̄ absolutio vinculū obligationis tollat, ne forte si contempserit, in idipsum cadat z̄ relabatur.

Capitu. xx. Textus.

Una autem sabbati Maria Magdale- na venit mane. Moralitatu Cap. vii.

Textus z̄ Joann-

nes venerūt ad monumentum xpi: s; cū currerent duo simul: Joānes qui erat iunior petro, p̄recurrit citi⁹ petro: z̄ venit prior ad monumentū: verū tamē non intravit. Petrus autē qui erat antiquior, venit ad monumentū vlti- mu: tamen potius intravit. Tūc p̄notari, q̄ bona op̄i ardentius z̄ celerius volunt ad christū p̄ bona opa currere: vt sunt indisciplati iuvenes in religione vel in studio: q̄ omnia credunt facere primo anno: z̄ qui non metiuntur vires suas: sed petro. i. antiquioribus se preferre conant. Isti tamen tardius ad christū intrant: z̄ tardius acci- piunt quod affectant: quia cursum suū p̄tinuare nequeūt: z̄ necesse est q̄ ante tps̄ deficiat. Ap̄s. Currebatis bene: quis vos impediunt? Illi q̄ mo- re petri magis prudenter z̄ deliberate p̄cedunt: z̄ q̄ non impetuose, sed mature p̄ bona opa cur- rant: vt qui vlam cōem sequuntur: qui virtutes suas metientes, se primo impetu leuare non que- runt. Isti dico in intrando ad deum, z̄ cōsequens do- ppositum suū alios p̄ueniunt: z̄ hoc q̄ alij deficientibus ipsi vtiliter persistunt. In quocūq; ergo negotio tam morati q̄ agibili, illi q̄ tarde z̄ deliberate operant: currunt melius z̄ citius: z̄ cō- sequent̄ finem intentum, z̄ acquirunt: z̄ econtra illi qui in principio impetuosius volūt sua facta facere, tardius conūquantur z̄ succūbunt. Bene igitur nobis consulit apostolus. Sic currite vt cōprehendatis. Substantia enim festinata minue- tur: que autem paulatim colligitur manu, multi- plicatur. Vel dic q̄ Joannes significat populū iudaicū: qui primo venit ad monumentū xpi. i. ad fidē in genere primo credidit: z̄ tñ non intravit: q̄ ecclesiam vel fidē incarnationis recipere voluit: sed potius per incredulitate vitium extra- mās sit. Petrus vō significat populū gentiū: q̄ tar- dius ad monumentū xpi. i. ad fidē venit: tñ ipse prius credendo ecclesiam intravit: in quantum iu- daico populo i infidelitate manēte ille credidit. Finaliter tñ Joānes post petrū intrasse ē: q̄ iu- daicus ppl̄s postq̄ plenitudo gentiū intrauerit, salu⁹ fiet: z̄ in fine temporū xpōi crederet. Et sic veri- scabif illud Matt. Quod erant nouissimi p̄mi, z̄ p̄mi nouissimi. Marie flenti ad monumentū le- gis dñs in hortulani specie p̄mitus apparuisse. Deinde discipulis in vñū cōgregatis: et p̄opter metum iudeorum sanuis clausis xps̄ apparuit: et pacem ante omnia eis obtulit. Deinde spiri- tum sanctum ipsis contulit: z̄ potestatem relaxan- di crimina dedit. Veniens inquit Iesus sanuis clausis dixit. Pax vobis: accipite spiritum sanctū zc. Istud allega si vis q̄ xps̄ spiritualiter solet apparere, z̄ gratiā dare illis qui flent ad monu- mentum suum, id est illis qui passioni z̄ morti ipsius compatiuntur: qui in vñum per charitatem

etā cōgregant: z̄ qui sanuis clausis scz̄ sensuum exteriorū: ostēsa clausis in secreto mentis versan- tur: z̄ a mundanis negocijs segregant: talib⁹ pax interioris tranquillitatis offertur: z̄ spū sanctus i. dona spiritus sancti cōceduntur. Tales sunt ad quos xps̄ p̄ gratiā venire dignoscitur: z̄ ad eos intrare spūalr̄ inuenit. Tales digni sunt vt per ipsos aliena peccata remittant. i. q̄ ad gradū ec- clesiasticū sublimentur. Nullus enim pacē animi p̄t accipere: nili quis sanuis sensuum z̄ affectio- num clausis seu a mūdi negocijs se voluerit ab- sentire. Unde sequit̄, q̄ iterū venit iesus sanuis clausis: z̄ stetit in medio discipulorū suorū, z̄ dixit. Pax vobis. Vel dic q̄ qñ christus sanuis vteri vrginalis clausis in mūdi. i. ad discipulos per natiuitatē venit: tūc pacē hoibus dedit: z̄ pa- cē inter deū z̄ hominem reformauit. Vñ dī. In terra pax hoibus zc. Illud q̄d ponit a Grego. q̄ deus noluit credere dictis z̄ verbis aliorū discipulorū z̄ ap̄toz̄ xpm̄ resuscitatū nisi oculis videret, z̄ ma- nibus palparet. Tūc exponit a Grego. q̄ deus aliqñ sanctos suos scrupulo dubitationis erga diuina mysteria peccat: vt sancta indagine veris- tatis eluceat: z̄ p̄bationem elicit illud de quo dubitatū fuerat notū fiat: quasi diceret q̄ Tho- mas dubitādo cicatrices vulnerū tetigit: z̄ du- bietatis vulnus a fidelium mēribus amputauit. Vel dic cōtra quosdā qui nō curāt de auditu, sed de visu z̄ tactu. Non curant de verbalī p̄missi- sione: sed potius de manuali oblatione: z̄ de mu- nerū manuali tactu z̄ palpatione. Nisi tetigero inquit, non credam. i. nisi accepero non faciam. Unde dicitur. Accede ad me vt tangam te.

Cap. xxi. Textus.

Postea manifestauit se iterum Iesus ad Mare Tiberiadis. Moralitatum Capitulum vii.

Am discipuli

pscarent: z̄ nocte illa nihil p̄didissent: mane facto af- fuit dñs in litore sub spe- cie aliena: z̄ p̄cepit illis, q̄ rete in dexterā nauigij mis- terent. Qd̄ cū fecissent, iam non v̄alebant rete trahere per multitudinem pisciū qui

tunc tps̄i captierāt. Cognito igitur q̄ de⁹ esset: petr⁹ tunica subinert⁹, misit se in mare: atq̄ alijs nauigio venientib⁹, ipse p̄ mare ad dñm venit: et tandem tracto reti pleno magnis piscibus, scz̄ centū z̄ quinquaginta: discipulis panē z̄ pisces xps̄ ad comedendū dimisit. Istā allega q̄ apo- stoli. i. predicatorē: q̄ diu sine xpōi. i. xpi gratia sunt, tā diu nihil p̄dunt: z̄ rete predicationis p̄o nihil in seculi mare ponunt: q̄ nullos pisces. i. nullos fluxibiles pctōres capiūt z̄ quertūt, z̄ pos- tissime de nocte. i. qñ sine lumine diuine grē p̄dicant z̄ piscant: z̄ qñ ad sinistā nauigij. i. sub spe bonorū terrenorū vel glorie tp̄alis, q̄ p̄ sinistram intelligit: rete predicationis sue mittere nōscuntur. Sed qñ xps̄ per gratiam vult eis adesse: et ad eius instinctum in dexteram nauigij. i. in spe eterne retributionis rete predicationis nouerūt ponere: z̄ ad nobilitatem supernā oīa ordinare: tūc abundanter pisces capiunt, z̄ pctōres conuers- tur. Igit ad dexteram est ponendū rete presente dñō, et non absente. Cuius cōtrariū multi p̄dica- tores faciunt: q̄ solū ad laudem humanā p̄dica- dicant: z̄ sic ad sinistram nō ad dexteram rete po- nunt. Vñ dicitur. Coz̄spicientis in dextera eius;

Luc. 19. c

Moralitas

Salaf. 5. a

1. Cor. 9. d
Pro. 13. b
Aliter.

Job. 20. c
Moralitas

Jo. 10. f
Aliter.

Luc. 2. b
Eodē. c. f

Moralitas

Aliter.

Sen. 17. d

Moralitas

Eccl's. 10. a
Aliter.
E
Mat. 23. c
Aliter.
Eodē ca. d
Moralitas.

Stulti autē in sinistra. **¶** Uel dic qd petrus est qui
libet iustus: qui dicit tunicam honeste cōuersario-
nis sibi succingere: et in mare penitentie ponere:
et ad iesum qui est in litore paradisi p bona opa
venire: et ab ipso p dādm eterne refectionis res-
cipere. **¶** Matth. Ecce p dādm meū parauī: veni-
te etc. **¶** Uel dic ista ad cōmendationē fidei petri:
qui per nauē ventre noluit: s; in mari se posuit:
et sic supposito sup aquas vel saltē p aquas iuit.
¶ Hic sequit de petro: cui ter dixit dominus: pe-
tre amas me: pce oues meas. **¶** In quo dicunt
doctores aliqui triplicem negationē purgatā.
S; fit etiam hic mentio de primatu ecclesie dato
petro: et etiam de morte eius. De Joanne euāge-
lista de modo sui decessus, i; s; de eo dicit xps,
Sic volo eum manere donec veniā. Ita qd ex ist
sermo et opinio inter fratres qd discipul' ille nō
moritur: id est quod mori non debebat etc. I; s;
iur ista ad cōmendationem petri et iohannis pos-
sunt adduci: sed de omnibus omittamus.
¶ Moralitatum super Joannem finis.

¶ Moralitatum Liber
tricesimus tertius super Actus aposto-
lorum.

¶ Capitulum j. Tertus.

Prīmū quidē sermonē feci de oibus o
theophile. **¶** Moralita. Cap. j.

¶ Actib' apo-

stolorū pauca sub breuita-
tate trāscuro: et pauca de
multis accipies ad finem
operis iā fatigat' accele-
ro. Igitur de iuda prodit-
ore et suspēssione ei' vide
supra. Illud autē qd hic dicit
q; xps dixit discipulis de

futuro tpe querētib'. Nō est inquit vestrū nosse
tpa qd p; posuit in sua p'tate. **¶** Hic pōt allegari
q; ad viros religiosos xpi discipulos et amicos
nō p'tinet vacare ad inuestigādū futurorū tem-
porū rōnē: sicut facit astronomi q; scrutant cur-
sū rōsas scientias: q; q; ista possint h'fe in plu-
ribus veritatē habēt h' annexā magnam vani-
tatē pauca vtilitatē: et magnā d' fractionis a sa-
lute ale laxitatē. Ista igit sapiētie diuine relin-
quātur: nec circa hoc mēs nostra plus debito di-
strahatur: q; deus est qui mutat rēpora. **¶** Unde.
Altiora te ne quæsieris. **¶** Mathias loco iude
mortui fuit electus: et per sortes factio iesuio a
deo manifestatus. **¶** Hic potest allegari q; que-
rere voluntatem dei per sortes non fuit illicitū
in principio: dūt h' veritas que querit; a deo solo
manifestari potest: ieiunijs et orationibus exqui-
ratur. **¶** Constat quod deus quocunq; modo vo-
luerit potest cuiuscunq; negocij veritatem ostē-
dere: et ideo quātum est de se sortes non vide-
bantur esse male, tamē omnes antiqui tam fide-
les q; infideles dimoscuntur sortibus vti esse: sa-
piente teste. **¶** Sortes mittuntur in sinum: et a do-
mino diriguntur. Quāvis igitur ecclesia vsum
sortium prohibuerit propter simplices: et pro
eo q; pagani vlm diuinat' s; in sortib' esse crede-
bant. **¶** Uñ sicut ponit Plinius certas sortes dee
fortune cōsecrābāt: virtute quarū vtilitatē inueni-
re se certi' existimābāt. **¶** Possunt tñ dicere q; sor-
tes q; ad deū solimodo mediate vel immediate
referunt non sunt prohibite q; male: sed potius
male et illicite, q; per ecclesiā sunt prohibite. **¶** De

his tamen volo aliquid determinare: nec siliam
memin circa talia dilatare.

¶ Capitulum ij. Tertus.
Et cum complerentur dies pētecostes
erāt pariter. **¶** Moralitatum Ca. h.

¶ Discipulis cōgre-
gatis die pētecostes i vni, fact'
est repētē sonus adueniētis spi-
ritus vehementis: et repletū ro-
tā domū vbi erāt sedētes: et ap-
paruerūt illis disperitē lingue
sicut ignis: et ceperūt loqui va-

rijs linguis: prout dabat spiritus sanctus eloqui
illis. **¶** Cū igitur plures nationū populū conuenis-
sent: factū est qd p dācantib' apostolis vnusquis
q; linguā suā intelligebat: et ipsos loquentes dei
magnalia lingua sua audiebat. **¶** Audientes igit qd
isti q; galilei erant talia facerent, mirabātur. **¶** Alij
autem deridentes ipsos ebrios testabantur. **¶** Non
ne inquit oēs isti qui loquunt galilei sunt? **¶** Quō
ergo audiuimus vnusquisq; linguā nostrā illos
loquentes etc. **¶** Recte videtur q; isti beati apo-
stoli figuram beatorū p dicatorū gesserunt. **¶** Isti enī
q; q; discipuli xpi. i. boni religiosi vel clerici: in
vnum primo scz collegio vel studio congregant'
vbi in vnitāte charitatis et cōcordie quotidie cō-
uersantur studendo et contemplando: ibidem ses-
dentes et a tumultibus quiescentes, in scientijs et
moribus informant'. **¶** Quod videns spiritus san-
ctus, ipsos quandoq; vilitat: et domos conscien-
tie sue donis et gratijs replet et ditat: linguas ipo-
rum disperitās facit apparere: inquantūz facit
eos nunc de vno, nunc de alio predicare: et suam
eloquentiam et doctrinam, nunc ad illum, nūc ad
alium applicare: et sic secundum cōditionem lo-
corū, temporū et psonarū verba mutare. **¶** Appa-
ruerūt eis disperitē lingue: et loquebant varijs
linguis etc. q; linguas p dicatorū: et iporū eloquen-
tia et doctrina nō d; esse vniformis, sed disperita:
non eadē sed dissimata: q; aliter debet loqui diui-
sib'. **¶** aliter pauperibus, aliter desolatis, aliter les-
tis, aliter iustis. **¶** Nunc d; loqui de paradiso, nūc
de inferno, nūc de grā, nūc de culpa: et sic de alijs.
Uñ scz parthi, medij, elamite et iudei, p'oselyti, ere-
tes et arabes. i. oīs cōditio psonarū audiat apud
eos linguā suam. i. doctrinā sue pdictiōi cōformē.
Uñ p dicatorū esse oibus oia: sicut ap' de se ipso
dicit. Oibus oia factus sum. Quia sicut idem di-
cit. **¶** Sicut atq; barbaris, sapientibus et insipienti-
bus debitor sum. **¶** fecit igit spū sanctus q; cor et
lingua p dicatorū vel docto' affluerunt: varijs
seruare, et scripturam ad diner simo de intelligere: de
thesauro suo noua et vetera ppiare: et ipse spūs
sup singulos sedere: d; inquantum singulariter: et
figillatim singulas grātas diuersis diuersimodis
departitur: q; sicut dicit apostolus. Diuisiones
gratiarum sunt: idem autē spūs diuidēs singulis
prout vult. **¶** Aduerte tamen q; mali facilliter solēt
de iustis et p dicatoribus et viris sciētificis spū
sancto repletis iudicare: et maxime q; vidēt eos
de humili plebe natos: solent eorū veritatem et do-
ctrinam vilipendere: et eos ebrios et phantasticos
reputare. **¶** Nunquid inquit omnes isti qui lo-
quuntur galilei sunt etc. **¶** Et mali facilliter dicunt.
Nonne oēs isti rustici sunt, de plebe humili nati?
Uñ presumunt corā nobis alijs ita loqui: **¶** Illud
potissime videntur dicere nobiles: quibus non
videtur q; nullus inferioris generis est dignus
coram eis apparere: officio dignitatis habere:
et eos reprehendere, vel docere. **¶** Sicut dicebant
de christo, Nonne hic est filius fabri? **¶** Unde.

Mat. 27. a
Moralia
128.
Dasi. 2. c
Eccl's. 3. c
Eodē ca. d
Moralia
129.
E
Mat. 18. a

Moralitas

1. Co. 9. d
Rom. 1. b

1. Co. 12. a

Liber XXXIII Moralitatum Cap. III et IIII

B
Mat. 6. a
Luc. 4. d
Joh. 3. a

oia ista vide si vis i euāgē. Et tñ istis debēt aduertere: q̄ spūs vbi vult soirat: q̄ nō est apud eū acceptio personarū. Alij mali q̄s viros iustos phāsticos z ebrios reputāt qñ dei magnalia. i. alta dei opa z iudicia tractant: sicut ad istam ptz de secularib⁹: q̄ oēs solēt phāsticos dicere: q̄s vidēt in sciētis philosophicis, z in cōsideratiōe operū naturalū studere: sicut de xpo apparet: qñ feruentius p̄dicabāt dicebāt q̄ demoniū habebat. Oēs isti q̄ nō intelligebāt aplos: cū linguis varijs loq̄rent: ipos dicebāt ebrios: sicut mūdāni q̄ nō intelligūt scias antedictas. Itē eoz sectatores reputant fatuos: sicut dicit ap̄s. Animas illis homo nō percipit ea que sunt spiritus dei: stulticia est illi qui nō potest intelligere.

Capitulū iij. Textus.

Petrus autē z iohānes ascēdebant in templum. Moralitatum Cap. iij.

Quidā q̄ erat claudus

Ab utero matris sue: quē bābūlabant quotidie ad portā tēplī q̄ dicit speciosa: et ab intrātib⁹ in tēplū elemofynā mēdicaret. Cū elemofynā postulasset a petro z iohāne: q̄ ascēdebant in templū ad horā orationis nonā: intēdens in eum petrus dicit. Aurū z argentū nō est mihi: qd̄ autē habeo hoc tibi do. In nomīnē Iesu nazareni surge z ambula in pace. Apprehēsa igit̄ dextera ei⁹ cleuauit eū petrus: z statim cōsolidate sunt bases eius z plāte: z exiliēs ambula dēu: z intrauit cū illis in tēplū: z magnificabat eū. Iste claudus significat hominē peccatorem: qui ab utero matris dicitur claudus: eo qd̄ ab ipso matris utero naturale est homini in moribus claudicare. Unde dicitur. Præteritis iesus vidit hominē cecū a natuitate. Per templū intelligitur paradīsus seu ecclesia. Per portā intelligitur ecclesia militans: que virtutib⁹ dicitur speciosa. Per petrus et iohāne boni prelati z predicatoris intelligunt: qui per templum paradīsi ad orandū debent per contemplationem ascendere in hora nonā. i. cum nouē ordinibus angelorum mentaliter cōuerfant. Ista est veritas q̄ in portā tēplī que dicitur speciosa. i. in ecclesia militāte inueniunt multū claudi ab utero matris sue. i. multi peccatores q̄ nūq̄ in moribus recte successerunt: sed per iniusticiam claudicauerūt: qui cum non curant nisi elemofynas. i. terrena bona accipere: et de spiritualibus non curantes ista solēt per auariciā ab hominib⁹ mendicare: et ea diligentissime procurare: tunc petrus z iohānes boni prelati debent talibus spiritualiter cōpati: z eorum miserie misereri: et istis nō tēporalia que appetūt: sed spiritualia que negligūt largiri. Debent igitur ipsi dicere: q̄ in nomine dēi terrenis affectionib⁹ surgant: z per bona opera procedant dicētes. Surge tolle grabatū tuū zc. Tūc est talis claud⁹ q̄ manu dei pot̄ surgere: z a statu peti pueri: z bassū morali fortitudinis soliditatē recipere: z cū eis q̄ ipm puerūt templum paradīsi per bona opera ambulans z exiliens: z deum laudans finaliter introire. Uñ post resurrectionem. i. post conuersionem venient in sanctam ciuitatē: et breuiter sibi q̄ sunt petrus: id est boni actiui: iohānes: id est boni contemplatiui: qui templum paradīsi. i. per cōtemplationem et orationem volunt ascendere: z a claudos saluandos: id est peccatores cōuertēdos se vertere: z eos predicando a surgēdo de peccato inducere: et manu tangendo: id est exemplariter manu ducendo ipsos erigere: z

2. Cor. 1. b

Moralitas

Joh. 9. a

D

Joh. 5. a

Mat. 17. f

liter quandoq̄ faciunt: q̄ ipsos in templo paratūsi procurant intrare. Unde dicit. Ad manus illū trahentes introdūxerunt damascū. Uñ dicit vt supra vtetus matris nostre est carnis cōcupiscētia: q̄ facit filios oēs claudicare zc. sicut supra. Uñ dicit q̄ istud est originale peccatum zc.

Capitulū iij. Textus.

Loquētib⁹ autē illis ad pplm supuenerunt sacerdotes. Moral. Cap. iij.

Am in primitiis

ua ecclesia oēs fideles in hierusalem in cōi vuerēt: ita q̄ multitudinis credētū erat cor vnū z anima vna: nec quisq̄ eorum que possidebat suam esse dicebat: sed erāt eis oia cōmunia: ita qd̄ vendentes domos z agros offerebāt preciaz ante pedes apostolorū: et diuidebat singulis prout vnicuiq̄ opus erat: ita q̄ magna gratia erat in illis: nec quisq̄ erat gēns inter eos. Cōtingit q̄ ananias quidā vdebat agrū: z cōscia vxoris sua fraudauit de p̄cio: partē pedib⁹ ap̄lorum posuit: alia retinuit. Cū petrus ipm increparet: sup hoc statim mortu⁹ cecidit. Uñ ei⁹ que tūc absens erat post tres horas veniens: hoc audēs protim⁹ expirauit. Cur (inquit) petrus vltimū sathanas cor tuū: nōne manēs tibi manebat: z venidatum in tua erat potestate: nō es metitius hoibus: sed deo. Uñ dicit igit̄ supponere petrus q̄ ipse nō peccauerat retinēdo totū vel partem: cū totum possit retinere: sed potius dicit qd̄ totum precium apposuerat: super hoc mētēdo. Ista possunt allegari contra religiosos. Ista enim ecclesia primitiua videt religiosus tyrum gerere: et ipsi formā z rationē designare. Constat q̄ ipsi debent cōmuniter viuere per cōcordiā et charitatem: vnum cor: vnam animam possidere: z oia que habēt debēt vderē: nihil sibi propriū remanere: nihil debēt suū dicere: z oia cōia reputare: oia que habēt debēt ad pedes ap̄lorū. ad dispositionē p̄latorū ponere: qd̄ debent vnicuiq̄ de necessarijs puidere. Uñ in p̄ouer. Mar supius sit vnū omniū nōstrū: sic si ita faciāt magnā gratiā dei z ppli poterūt acq̄rere: ita q̄ nullus egens erit inquantū eos faciat dñs: nec cessarūs abundare. Ista est veritas: si nos z alij religiosi istam regulam modo teneremus: nūq̄ indigeremus: sed bonorū abundantā habermus. Unde dicit. nō affliget dñs fame aiam iusti. Sed multi sunt sicut ananias: qui occulte terrenas diuitias retinēt: et ante pedes ap̄olorū. in dispositione p̄latorū bona sua nō totaliter exhibent: sicut ad literā sepe faciūt p̄o p̄letariū regularē: qui vix volūt veritatē suarum rerū requisiti a superiorib⁹ reuelare. Et tales p̄ certo q̄ hoib⁹ nō mētūt: sed deo: finaliter pereūt: z sic de suo mūdacio triste salariū ferūt seclū. igit̄ bñ dicit. Oa qd̄ mentis occidit animā. Licetum fuerat eis a principio res suas z diuitias retinere: sed ex quo religio intrauerūt nō sine plati licētia aliq̄ referuare p̄nt: nullo mō se debent mēd aciter excusare: cū ap̄ sp̄m sc̄m cui⁹ negociū gerit: null⁹ possit negociū occultare: vt p̄z in act. ap̄lorū. Ista p̄ba gamalleis q̄ de p̄dicatiōe sunt dicta. Si ex hominib⁹ consiliū hoc dissoluerit: sicut ibi exp̄lificas de duobus. Si autē ex deo sit, ipm nō poterit dissoluerē: ne forte deo repugnare videamini. Uñ hoc p̄r allegari vt cōmuniter illa opa q̄ a deo non sunt: z q̄ vera intētiōe non sunt, durare nō p̄nt: sicut patet de hypocritarū fictionibus: z de maliciozorum in

Act. 9. c
Aliter.
Aliter.

2

Moralitas

Prouer. 1. b

Prouer. 1. a

Sap. 1. c

Cap. 1. v

Moralitas

Mat. 5. b
3. Jo. 2. 8.

uentionib: sicut dicit. Omnis platio et. Illa ho q sunt a deo data, qntq vident deficere: no in deficiunt, s; excrefcunt: et in multu coalescunt. et melius. Unde dicit. Omne qd a deo est, manet in eternum.

Capitulu vi. Textus.

In dieb' autē illis crescete numero discipulorum. Moralitatum Ca. v

Postoli dixerunt

q non erat equū eis dimittere verbū dei, et seruire mēsis: et idē qtos viros ad h' elegerūt: qbus i p'spectu ap'loz statuti et manib' ip'sis ip'ost' h' ministrari tradiderūt. Et hoc p't allegari, q virtū scētificā et speculatiuā, q p'nt p'icari et docere: et q nouerūt studio, ofoni et p'teplatiōe vacare: nō debēt illud sc'ri dimittere: vt mēsis. i. pauperū corporalib' nutritiōib', et actiue vite occupatiōib' t'p'aliū platuraz p'motiōib' possint vacare: alia officia inferiorib' et idocōriōib' debere cōmitti, et eisdē p' ap'licaz manuū ip'ostione. i. p' platurū ordinatiōe imergi. Alij ho scētifici ministerio verbū. i. p'dicatiōi nō terrene administratiōi d'nt specialit' deputari. Sic enim de' ad l'fam v'ideat facere: cū platuras terrenas raro vult v'is scētificis et theologis dare: q's ad vtiliora et magis ardua creare voluit et seruire. Istas aut' iur' istis et terrene scētie pariter cōcedit: quos forsā magis vtilis ad hoc nouit. Nō est inquisit equū noar elinquare verbū dei et ministrare mēsis. Cōsiderate igit' viros quos cōstituat' sup hoc op' nos aut' oratiōi et ministerio vbi dei instātes erim'. Ista tñ nō vident face re moderni religio's et theologici: qz isti p' alij se ingerūt: et relicto vero dei ministerio, ministrare et p'fici mēsis querūt: q sicut dicit Ap'ls. Oēs que in sa sunt querūt, non que iesu christi. Sequitur in cap. viij. de disputatiōe de lapidatiōe beati stephani: de hoc nihil ad presens.

Moralitas
b

Phi. 12. c

Capitu. viij. Textus.

Saulus autē erat cōsenties neci ei. Moralitatum Capi. vi.

In hoc ca. viij. dicit

q cū simon mag' vidisset in samaria q apostoli faciebāt multa miracula: et q p' suarū manuū impossionem, spiritus sanctus dabat gētib' credētibus: venit ad ap'los et obtulit pecuniā dicēs. Date mihi hāc potestātē, vt cuiuscūq' imposero manuū, accipiat spiritus sanctus. Petrus aut' ipsum reprehendēs per hec verba repressit. Pecunia inquit tua tecū sit in perditionē: qui donū dei existimasti pecunia possidere. Nō est tibi p'negā foris in sermone isto, cor est tuū nō est rectū coram deo. In felle em' amaritudinis te esse v'ideo. Et iste simon significat simoniacos, qui ab ipso demoniaci fuerūt: qui bene magi dicuntur: quia per dona sua oculis veri iudicij p'latorū illudere probant. Simones etiam: id est obedientes possunt dici: eo q tales p'ze ceteris solēt obedire et adulari: et sic p'nt tam simoniaci q' demoniaci appellari. Tales em' spiritus sancti gratiā: scz ordines, sacramenta, beneficia: quib' annona est potestas dād' spiritus sancti et sacramēta ministrād' mediāte pecunia nō tūtemere: et illud qd sufficientis et v'itūtib' obfinere nequeunt, muneribus volūt impetrare, dicētes. Date mihi hanc potestatem. Verūtāme petrus, i. bonus

Moralitas

superior, dicit tales acriter redargueret, et eorum nenera refutare, dicēs. Pecunia tua tecū sit in pditionē. Et simile habet in Dan. Munera tua tibi sint: et dona dom' tue alteri da. Tamē hodie ap' multos platos est huius: q nō repudiāt, qd offerit sed magis offerit: vt pecunia tribuatur, dicētes. Quid vultis mihi dare, et ego eū vobis tradā. Videt em' allegare illud cū Ap'lo. Si sp'ialis seminam' vobis, nō magnū ē si carnalia metam'. Et ethiops quidā eunuchus et magister gazaru candacis regine ethiops, recedens de hierusalē vbi causa oratiōis venerat: sedēs in curru legebat libiū Etate, scz vbi dicit. Generationē ei' q's enarrabit: philipp' ex spiritu sancti madaa dato curru se adiungēs: vt occasiōe accepta, p' scripturā quā legebat sibi v'ia veritatis p'dicēs ipsum ad christū cōuertit, et descēdētē de curru cōtinuo baptizant. Tādē ho sicut i gestis beati matthēi legit: id ē ethiops brō matthēo in ethiopia p'dicātū q' plurima bona fecit: ip'mq' h'is q ad fidē p'inerēt, q' plurimū adiunxit. Et ista p'nt al legari quō ofo, denotio, lectio, sunt ad fidē m'nductiua et salutis nostre causatiua. Ille paganus causa oratiōis de ethiopia in hier'lm venit: q' legēdo scripturā sedēs in curru se occupabat et ideo per illū ad fidē vocari meruit, cuius scripturā legebat: qz q' in scripture lectionib' occupat' ad omne bonū facit inclinat'. Ap'ls. Scriptura diuinit' inspirata vtilis est. Vel alia legat quō bona societates eunuch' regnarūt. i. d'finitib' et principib' hui' mūdi p'ficat: et quō philipp' p' ap'ls q' interpretat os lapadis. i. v'itorū sanctorū et religio's: qui os lapadis d'cunt: qz los qui et docere verbis et illuminare ex plis alios dinoscunt: societas et allocutio talib' p'ficat: ipsos ad baptisimū. i. ad puritatē conscientie inuisit pariter et inducit. Ps. Cū sc'do sanct' eris. Dato qd aliquis sit ethiops id est peccatorum fulgine denigratus: sedēs in curru. i. in altis seculi dignitatib' eleuat' et curriculo diuiciorū negociorū agitatus: si tñ scripturā libenter legit, et societate bonorū diligit: ip'sozq' verba et documenta audit: facit ad salutē puenit. Unde dicitur. Qui ex deo est, verba dei audit.

Dan. 5. c
Mat. 23. 9
1. Cor. 9. b
Eodē ca. c

Esa. 53. c

Moralitas

1. Tim. 3. d
Aliter.

C

Ps. 17. d

Joh. 8. f

Capitulu ix. Textus.

Saul autē erat cōsenties neci ei. Moralitatum Capi. viij.

cati pauli con

uersio fuit mirabilis valde. Nā cū actualiter peccaret, et ad adducēdū vinctos in hierusalē: si qui iudei in christum crediderāt, properaret in damascū: subito circūfulsit eum lux de celo: et cādēs in terrā audiuit vocem dñi ipsum desuper arguentē. Saule saule quid me psequeris: durū est tibi p'ra simulū recalcitra re. Qui dixit. Quis es dñe? Cui responsum est. Ego sum iesus nazaren' que tu psequeris. Surge et ingredere ciuitatē. Paulus igit' qui dicit basaul', q' ex circūfusione diuini luminis fuerat ad terrā prostrat' et excecatus: de terra surrexit: sed apertis oculis nihil videns: per man' tractus a socijs in damascū: ab anania baptizatus fuit: et squamis de oculis cadentib' v'isum recepit: et cibo sumpto confortatus: et a discipulo informatus, gentibus et iudeis predicauit: vas electionis a dño dictus fuit. Uade inquit christus Anania: qm' v'ia regitōis est mihi iste: vt p'orter nomē meū corā electis et principib' et filijs israel. Quod v'isq' factū est: quia quanto

D

Liber XXXIII Moralitatum Cap. VIII

existens in perfidia fuerat nequior: tanto ad se-
dem conuersus est melior: et constantior: atq; ma-
ior: sicut ipse de se dicit. Ubi absidat delictu: ubi
superabundabit gratia. Et ista possunt applicari ad
modum et formam qua potest conuertere homines ob-
stinati: et in sua malicia confirmati. Oportet enim qd
deus ante omnia ipsos luce celestis. i. diuina gra-
tia inspirare interius: et infundat. Deinde per tri-
bulacionem: et timorem ipsos ad terram depumat
et suam superbiam per violentiam vel timorem
mortis/iudicij: et inferni conterat: tandē visum
presumptę sapientie auferat: et per conscientie liti-
mulū ipsos acriter reprehendat. Saule inquit
quid me persequeris. i. cognosce quanta contra
deum feceris: et tunc sequitur qd ipsos per spem
salutis erigat: et ad ingrediendum/considerans
dum: et affectu ad paradisi ciuitatem ipsos in-
ducat dicens. Surge et ingredere ciuitatem. Sur-
gite et ascendamus in bethel. et tunc necesse est qd
tales apertis oculis nihil videant: id est qd metis
oculos per mentis discretionem aperiant: et se
esse nihil cogitē de his qd ante viderant. qd aliqua
mūdi bona nō respiciat. Mat. Neminē viderunt
nisi solū iētum. Tandē oportet qd bonis socijs et
fidelibus predicātib; isti cōmittant: a quibus
per manus. i. per bona exēpla trahantur: et ad
ananiā qui interpretatur donū gratie. i. diuinā
gratiam et miam: in damascum/que interpretat
sanguinis porus. i. ad sanguinis xp̄i et eucharis-
tie receptionē introducant: vbi p lachrymarū
eruberantiā baptizant: vt sic squamis. i. virtorū
innūdiatōis p confessionē cadētib; visus mentalis
discretionis in eis reparatur: et quāto ante peio-
res fuerāt tāto in meliores homines conuertant
ita qd vasa electionis a deo vocari mereant: et ad
officiū prelationis pte ceteris eligant. Uel
dic qd prelati qñ vult obstinatū corrigere: de-
bet eū primo p fortē tribulationē prosternere: et
ad terrā. i. ad mortis cōsiderationē efficere: et tā-
dem p cōsolationē erigere: bonis pedagogis et
socijs cōmittere: vt supra. Et sic saulus/qui
discretionis abutens cōsilio/efficiet paulus: qui
interpretatur os tabe, vel electionis miraculū
in q̄tū de abusu et malo ipse efficit bonus: et in
q̄tū ad tubalis predicationē officij miraculo-
se a dño erit elect. Esa. Clama ne cesses: sicut tu
ba exalta vocem tuam. Uel dic qd paulus qui
ad terram prostratus excecatus est: ita qd aper-
tis oculis nihil videbat: donec introductus da-
mascum visum recepit: potest significare auaros:
qui ad terrā. i. ad terrena per affectionem pro-
strati solēt visum vere discretionis perdere: ita
qd quibus oculos intellectus apertos habent q̄tū
ad sapientiā secularē et in mundanis negocijs
limpidos et acutos: nil tñ qd ad salutē pertinet.
vident: nec que spectant ad animā studēt. Psal.
Oculos habent et non vident. Veruntamen
postq̄ ciuitatem damasci/que interpretatur san-
guinē propinans. i. in infernū vbi sanguis cru-
deliter propinat: dānatū/intrauerint: tūc incli-
piet visum discretionis recipere: et se cognosce-
re. Unde. Eleuans oculos cū esset in tormētis vi-
dit. Super quē locū Eregio dicit: qd aduersitas
aperit oculos. Esa. Veratio dabit intellectum. Et
illud qd ponit hic qd paulus querebat se ad-
iungere fratrib; in hierlm: illi timebāt et fugie-
bant eum: nescientes ipsum conuersum: scientes
quanta mala inferre fidelibus solebat. Hoc
potest allegari: qd mala fama difficile tollitur:
quod qui semel criminofus exitit: dato quod in
veritate sit correptus: tamen pro suspecto habe-
tur. Eccl̄s. Si hebetatum fuerit ferrum: non vt
p̄lus multo labore exacuet. Et socij pauli vo-
cem audientes nihil videbant. Hoc potest ap-

legari, qd moderni predicatorū auditores multa
audiunt, sed nihil vident: audiūt verba, sed non
vident exēpla: qd multum inueniunt qd boni dicunt:
pauci exemplariter faciunt. Jo. 8. Que dicūt fa-
cite, et qd faciūt nolite facere. Uel dic cōtra audi-
tores: qui bñ predicatorum verba libenter au-
diunt: nunq̄ tamē accedunt ad facta: nec volunt
ab eis capere aliqua bona exēpla operādi. Deu-
te. Vocem audiuistis, sed faciem non vidistis.

Mat. 23. a
Miter
5
Deu. 4. b

Capitulū x. Textus.
Vir autē quidam erat in Cesarea noie
cornelius. Moralitatum Ca. viij.

Cornelius cen-
turio gentilis italicus: per
imperatorē in palestine ce-
sarea cōstitutus, religiose vi-
nebat: et timēs deū multas
elemofynas faciebat: et se-
pius deum exorabat: quas
propter deū ipm perire nō
sustinet, angelū sibi misit:

Moralitas

p quē ab bñm petrū erectus fide et baptismū suscep-
pit. Et illud allega: quō etiā elemofyna in genti-
lib; et alijs ē deo grata: qd ap̄ deū salutē possessio-
ri suo meretur: ita qd diuina clemētiā et cōter: hoies
plū et misericordē quibus alia sit petō, non sustinet
dānari. iuxta h̄b. Hiero. dicitis se nō audisse ho-
minē male mortuū p̄s opibus aluerū. Sicut de
beato Gregorio legit, qd paganū suis orōnib; ab
inferno suscitauit: et ipm fuisse plū audierat:
idē dē. qd elemofyna aspectū liberat et c. Cū iudei
abominarent gentiles: ita qd in primitiua eccle-
sia xp̄i discipuli qd maiorū preiudicet, gentilib;
nō predicarēt, nec eis cōdicarent: s; potē in iudea
cū iudeis habitaret, factū est qd petrus quadam
die in ioppen manebat: vbi in solarijs vni domus
ascenderat et orabat. factus igitur in extasi: intē p
quatuor angulos a celo dimissum oibus serpētū
b; quadrupedib; et volatilib; plenū sibi p̄sentā-
tū in visu intuei: tūc de celo audī vox monens
vt comedat dices. Surge petre, macta et mādūca
Sed tñ ne ista tanq̄ immūda a lege phibita refu-
taret, cōtinuo subinsef. Qd deus purificauit: tu
ne immūdū dixeris. Nas igitur illud mox in celū re-
cipit: et p hęc visionē intellexit petrus, qd nō est p
sonarū acceptio apud deū: et qd deus ita bñ vult
sanari gētilēs vt iudeos: et qd indifferentes debēt
esse apostoli quo ad bonos et malos. Exinde fa-
ctū est, qd discipuli gētilib; pdicauerūt et eis cōdicā-
tes, ipsos ad fidem et eccliam receperūt. Tūc igitur
intrauit alicuius corneliū gentilis: qd fidē et bas-
p̄ismā petebat: et sic in visione cognouit qd nemi-
nē refutare deberet. Inde etiā factū est, qd discre-
tionē ceteris dicitur legalū dimiserūt: et cūcta
aialia dū tñ sana essent corporib; in cibaria rece-
perūt. Et dic p̄tra quod daz qd sunt tā in seculo qd
in claustro: qd itade sua iusticia p̄sumūt, qd gētilēs
et imūda aialia. i. petōres et impios vispendūt: et
cū ipsi cōdicare dedignant: et eis pdicare nō lata
gūt, s; cōtemnūt. Cōtemnebat em pharisei publicā-
canū. Dicit etiā ille Esa. Recede a me et c. Et illud
in suis discipulis dñs repudiāt: et maxime in pe-
tro. i. in prelato et pdicatorib; illud nō approbat
Vult em qd tales nihil imūdū reputēt: nullū quibus
peccatorē repudiet et cōtēntis: s; gñaliter bonis
et malis viā salutis ostendāt: et ad oēs indifferen-
ter se habeant, cum sapientibus et insipientibus,
grecis et barbaris debitorēs existant: debitum
suum soluant. Non enim opus est valentib; mes-
dicus, sed male habentibus. Quod de purifica-
uit et c. qd quos de baptismo lauit, vel sanguine

Moralitas
Tob. 4. b
Eodem. c. b

Rom. 7. d
Moralitas.

Eccl̄s. 35. a

Mat. 27. b

Miter.

Esa. 48. a
Miter.

Ps. 113. b

Lu. 16. f

Esa. 28. e
Eodem. c. a

Moralitas.

Eccl̄s. 10. b
Eodem. c. b
Moralitas.

Moralitas

Lu. 18. b
Esa. 56. a

Mat. 9. b

Mat. 18. b

redemit: nō debēt alij p̄nere, sed charitatis amplexibus adamare. **Matth.** Videte ne cōtēnatis vnum ex pusillis his.

Cap. xij. Textus.

Eodem autē tpe misit Herodes rex manus vt affligeret quosdam. **Moralitatū Capitulum ix.**

Herus captus ab

Herode, vt post pascha ab eo occideret: p̄mo in carcere fuit missus, duab' captivis vincit', a quatuor quaternisq' militū custodit'. Uerū cum ofo fieret ab ecclesia sine intermissione ad deū p̄ eo: factū est q' eadē nocte qua in crastinū debebat occidī: inter duos milites in carcere dor-miēti, angel' dñi altitū: et lumē in habitaculo cir-cūfulsit: p̄cussioq' laterē petri, excravit eū dicens illi. Surge velociter, p̄cinge te, et calcia te caligas tuas: et circunda tibi vestimentū tuū, et seque me. Ceciderūt igit' catene de pedib' eius: et ipse post angelū ibat: et q' hoc p̄ angelum fiebat, nesciebat: quoniam se videre somnū estimabat. Trāsētes igit' primā et secundā custodiā, venerunt ad portā ferreā q' ducit ad civitatē: q' vitro apta est eis: et sic de prāte herodis, exiit: et primo angelo recedente, petrus ad se reuertens, angelicū ministrū recognovit dicens. Nūc scio vere, q' misit dñs angelū suū etc. Ipse igit' ad fratres venit: et sic misericulose se liberatū invenit. **Revera** talis processus videt' quōs fieri in cōversōe pctōis. **Constat** em̄ q' petr' q' interpretat' dissoluēs. i. pctōr penitēs, robust' ad dissoluendū legis diuine vincula assuet': ab herode diabolo p̄cūm capif: in carcerē male p̄suetudinis tradit: quatuor quaternisq' tradit: duab' catenis. i. cōplacētia pcti et difficultate penitēdi stringit: et sic sibi dormit et q̄scit: et inter duos milites, scz inter executionem mētis, et incōsiderationem finis sibi cōmorat. **Nec cogitat** q' de pei' dānatōe et morte tractet: et q' in crastino. i. subito dānād' a demonib' expectat. **Uñ.** Nūc aut' abcondita sunt ab oculis suis. **Sz de** q' videt' dānatōis periculū: angelū suū. i. ali-quē euangelicū p̄dicatōrē vel prelatū sibi mittit qui ipm arguendo penit: et ad surgēdū de pctō, exorandūq' de periculo excitat: et inducit. **Percussit** igit' lat'. i. cor' et pect' et' p̄ cōtritiōnē: cadūt catene vitiōrū p̄ confessionē et abolitionē, surgit p̄ peccati dispiciētis: p̄cingit se per abstinentiam, et tēperantiā, et sup̄fluitatū refecationē: calciat caligas suas. i. multiplicē bonā affectiōnē: circūdat sibi vestimentū suū. i. bonā cōuersationē: se-quit' angelū p̄dicatōrē p̄ bonā finitacionē: et obediētie executionē. **Ero.** Angel' me' p̄cedet te: custodi et obserua mādata ei'. **Primā** et secundā custodiā trāsit p̄ culpe et pene euasione: et sic ad portā ferreā. i. ad durā p̄ntam q' ad civitatē paradisi pducit p̄ proprie carnis macerationē: et ita liber de manu herodis. i. diaboli efficit: et fratribus. i. fidelib' adiungitur p̄ gratiā et deuotionē. **Luc. De manu inimicōrū n̄soy liberatū, seruam' illi: ad laudandū deū et angelū q' ipm liberauit. i. p̄ta tū q' ipm cōuertit: p̄ gratiā actionē qñ se libera tū cognoscit, et enasisse periculū et dānatōnē, dibe cēs. Nūc scio vere q' misit dñs angelū suū, et libe**

Moralitas

Luc. 19. B

Ero. 12. B

Luc. 1. B

ps. 115. a
Eodē. c. c

Moralitas
Wat. 18. b
Eodē. c. d

Cesarea, indutus est veste regali p̄ tribunali sederet: et vixit sydonij quibus iratus fuerat, adularent' eadē: et vocē dei: nō hois acclamarēt: hoc est dictū: q' laudes deo et non hominib' debitas sibi aduādo dicerēt: ipm eo sustinere et ap probante tanq' deū collaudarēt: affuit angelus dñi qui percussit ipm: et statim cōsumptus a vermibus expirauit. **Illud** pōt' exēplariter dicit' quō illū de' detestatur et punit, q' p̄pitiā cōditionē nō cognoscit, sed vltra p̄pitiā merita se laudari permittit: angelus. i. diuina sentētia tales percussit: et vermiū. i. demonū multitudine ipm p̄sumit. **Esa.** Vermis eoy nō moriet': et ignis eorū nō extinguetur. **Uel** allega cōtra Antichristū: qui in regia maiestate sedebit: et se deū magnificari gaudebit: ideo vermibus infernalis ipm p̄petuo deuorabit: et angel'. i. xp̄s ipm percussit et dānabit. **Uel** dicit' q' herodes q' interpretat' gloriā in peiubus. i. qui in sua pulchritudine gloriānti: et q' iacobū. i. spoliatōnē diaboli in se occidit: et petrū. i. substantiā mētis in se eneruare conant': q' volūt in ornatu regio sedere, et adulatorum laudibus scalpi: et vltra merita p̄tutum suū laudari ab adulatoribus delectatur: tales dico q' angelo dei. i. ab anteriori rōne percussuntur: et a vermibus. i. cōscientie remorsu interi: corroduntur, in quantum cōsclētia talū ipsos percussit, qñ in se nō sentit quod ab adulatoribus p̄clamatur. **Uel** dicit' q' reges et magnates huius mudi exteri' publice habēt adultores: intus, id est occulte, vermes. i. detractores et aliorum deuoratores.

Moralitas

Esa. 6. g

Aliter.

Aliter.

Aliter.
E

Cap. xiiij. Textus.

Factū est autē in Iconio, vt simul introberet synagogā. **Moralitatū Cap. x.**

Barnaba et Barz

Barnaba regione iustantibus: contigit q' dū essent lystris: vir quidā sedebat claudus pedib' ex vtero matris sue. Dū igitur iste audiens paulo loquēte: et vidēs paul' q' haberet fidē, vt sanus fieret dixit ad eū paul'. Surge et ita supra pedes tuos recē. Qui ex illis ambulabat. Turbe aut' licentis clamauerūt. **Dij** filies facti hoib' descēderūt ad nos. **Barnabā** igit' **Jo-**uē dixerūt: paulū hō q' dux erat sibi, mercurium vocauerūt. **Ipsi** ad ductis thesauris et coronis, ipsi sacrificare voluerūt, nisi apli phibuisent.

Uel applica ad p̄dicatores: q' qñ ipsi de suis doctriinis et exemplis faciūt claudos. i. peccatores et in morib' claudicantes recte p̄ iustitiā incedere: digni sunt q' gentes. i. seculares ipsos deos i. sanctos debeāt estimare: et sacrificia bonorū tēporaliū ipsi ministrare, dicentes. **Dij** filies facti hominibus descēderūt ad nos. **Tales** dñi. i. celestes merentur dici: et tā **Jupiter**, qui dicit' iunās pater: q' **mercurius**, qui dicit' aperies ciuitatē, possunt vocari: eo q' peccatores p̄ eos sicut per patres solēt iunari: et ipsi celi ciuitas apiri. **Ps.** Ego dixi dñi estis, et filij excelsi oēs. **Talibus** debent sacrificia. i. terreni honores offerri: q' si vltra modum excedunt, debent per eos refutari: teste **Brege**. **Predicatoribus** qui largiunt spūalia, debentur talia. **Uel** dicit' q' nullus sanctus homo debet sustinere q' aliq's ipsum deum reputet, id est q' maiores laudes q' sua requirunt merita sibi fornet. **Uel** q' sacrificia vane laudis sibi offerat, q' de ipso, aliquid vltra veritatem extitimet. **Hieremie.** Ut quid offeritis mihi thūs de Saba et Cuius, contrarium fecit herodes: **Act. 13. b**

Moralitas

F

ps. 81. b

Aliter.

hiere. c. c
Act. 13. b

Eodē, c. c

qui sicut supravisum est, deū se vocari sustinuit: z id eo, triste salarū reportavit. ¶ Paulus lapis datus, et extra civitatē lystris tractus: ybi prius tanq̄ deus fuerat estimatus: a turbis extractus: tatem proiectus, mortuus fuit credit: q̄ tandē post turbam recessum surrexit: z circumstantib⁹ fratrib⁹ civitatē intrauit, z die postera de ciuitate recessit: z valefaciens fratrib⁹ dixit. Per multas tribulationes oportet nos introire regnū dei. ¶ Ista allega q̄ illi qui in lystris, q̄ erat ciuitas gētiliū. i. in mōdo, que est habitatio peccatorū: sicut dū aliquotes honorant: ibidē q̄nos versa vice per infortunia lapidant: ybi em̄ fortuna hominē deleuat, ibidē ipm̄ q̄nos lapidat z odēnat. Un Seneca. fortuna vitrea est: dū splendet frangit. ¶ Vel dic q̄ hoc pōt notari, q̄ q̄nos vtri sc̄ti pos sunt mortuos se licite z alia similia fingere: vt sic possint impiorum sententiam declinare.

Moralitas

5. Alter.

Capitulum xv. Textus. Et quidā descēdētes de iudea, docebāt fratres. Moralitatum Cap. xi.

In capitulo xv.

fit mentio, quō determinatū est conuersos ad xp̄i fidē ad onus graue cerimoniarū legis non teneri nō indiget exponi: vide ibi. Illud autē qd̄ tādē sequitur, q̄ orta est dissensio inter paulū et barnabā: statueres reuēstare p̄ eos fratres in diuersis ciuitatib⁹ cōuersos, z eos in fide z moribus solidare: ita q̄ ab inuicē sunt diuisi: vn⁹ qd̄ electo vno focio ad vnā prem, ali⁹ cū alio ad aliā fuit. ¶ Hoc allega, q̄ occulta dei p̄uidētia inter viros sc̄tos q̄nos p̄mittit dissensioes, vel aliqua alia lenia sc̄dāta: et hoc q̄n videt hm̄i mala in bona posse conuertī, z in meli⁹ cōmūrari. ¶ Isti q̄ diu solū fuissent simul in vno loco, fructū nō fecerunt. Quē autē ab inuicē diuisi sunt: z sic in pluribus locis predicauerunt: z nomē xp̄i fidē q̄ eius multo ampli⁹ adauerūt. Bona igit fuit illa dissensio ex qua occasionaliter orta est fidei christi multiplicatio. Unde Christus dicit, q̄ nō venerit pacem mittere in terram, sed gladium.

Moralitas

b

Luc. 11. g

Capitulum xvj. Textus. Peruenit autē in derben z lystram. Et ecce discipulus quidam. Moralitatum Capitulum xvj.

Aulus circumci-

dit timotheū q̄ erat gētilis: cū tñ sciret circūcisionē nō esse necessariā: ipsam z alias cerimonias nō esse fidelibus imponēdas: sicut p̄z in cap. precedētī: hoc tñ fecit ad iudeorū scandala: q̄ adhuc circūcisionē tenebāt. Nō poterāt enim ita subito ritus nouo saccipere, z suos modos antiquos abdicare. Sile. p̄bat infra ybi Paul⁹ de cōsilio seniorū, z se nazareū z legis obseruatorē ipm̄ videri crederēt: z illa simulauit: et cū alijs nazareis ad tēplū purificandus intrauit, vt legis obseruatorē ipm̄ videri crederent: z illa que de ipso audierāt, fallā existimarēt: offerens sacrificium acceptauit. ¶ Ista possunt allegari ad duo. Unū est: p̄ vitādo sc̄dādo z periculo licitū est fieri qd̄ a se erat illicitū: z dissimulare qd̄ nō est verū. Unū Luc. s. fingebar se iōgi⁹ ire. Aliud

Act. 21. e

Moralitas

Luc. 24. d

est, q̄ cito z facilliter nō potest mutari qd̄ diu fuit obseruātū. Prouerb. Adolecēs lux taviā suā ambulās, etiā cū senuerit zc. ¶ Paulus z silas vocati sunt a sp̄sctōp̄dicare in phrygia, bithinia z galacia. Vocati vero sunt a macedonia euangelizare: sicut paulo p̄ vsum ostēsum est: ybi vidēbatur sibi, q̄ hō macedo ad eū venit, z ei⁹ auxiliū implorauit. ¶ Hoc pōt allegari, quō sp̄s vbi vult spirat: z quō quosdā vocat, z quosdā repudiat: z quō p̄dicatores suos p̄ occultā inspirationē, nūc ab illo loco retrahit, nunc ad aliū mittit. Nouit em̄ de⁹ q̄ sunt eius: z ideo km̄ q̄ vn⁹ vel aliū elegit, km̄ hoc p̄dicatores ad eos mittit. Un Johā. Ego scio quos elegerim. ¶ Cū philippis q̄ est puma ciuitas macedonie, esset quedā puella sp̄i phitonico plena: qd̄ iūmādo questū maximū suis dñis exhibebat, factus est q̄ paul⁹ z silā seq̄ret, z ad eoz laudē hōsdā loqueret. Isti hōies in q̄t serui dei ex celi sunt, q̄ annūciāt nobis viā salutis. Cōpariens sibi paul⁹, imperauit imundo sp̄i ritui q̄ ipsam dimitteret, z sic eā. prin⁹ a sp̄i phitonico liberauit. Dñi nō puella vidētes, q̄ lucrū suū defecerat: z q̄ puella sanata nihil ampli⁹ diuinabat: aplos inuaserūt: z facto cōcursu ipsos traxerūt ad p̄ncipes, q̄ ipsos publice cesos, i. carcerē detraserūt. ¶ Ista allega, quō multi sunt q̄ nō curāt de filiorū suoz z subditorū sp̄ialū salute, sed solū de pp̄tia z tp̄ali utilitate: nō curāt si diabolo vel sp̄i imundo z pctō subūctian: dū tñ ide aliqua lucra sue burse subornent. Ista videmus de parētibus z amicis secularibus: q̄ si habēt aliquā puellā. i. aliquē filiū vel amicū sp̄i phitonico. i. scientia diabolica plēnū, diuinatōrē z aduocatū, z in secularib⁹ sc̄tērijs eruditū: vidētes q̄ questus, honoz, vtilitas tp̄alis ex hoc ipso aduenit nolūt ipsū ad hoc cōuertēre: porius ipm̄ plus diligūt in seculari statu p̄uersari. Phil. Oēs em̄ q̄ sua sunt q̄runt, nō q̄ iesu xp̄i. Un si conringat q̄ tales ad instinctū pauli z silē. i. honozū religioz sp̄ialiter tenent, z ad religionē p̄uersi a p̄tē diaboli liberent. Istam dñi salutē. i. ipsoz tp̄ales parētes: vidētes q̄ spes tp̄alis lucrū quā habebāt in talē, cecidit z defecerit: incipit cōrti stari: z p̄tra ipsos q̄ eū sanauerūt. i. q̄ eū ad religionē duxerūt solēt turbari, z in eos debeachari, dicentes. hō hōies cōuertant ciuitatē nostrā cū sint iudei: z annūciant mortē quē nō lz nobis recipere, cū km̄ romani. Ad istam em̄ seculares vocāt religioz orbis turbatores: z ipsos iudeos z supersticiosos dicūt, z respectu sui ipsos esse viles reputant: se nō Romanos. i. nobiles esse ferunt nō lz nobis dñe hūc morē suscipe, cū simus romani. i. nō lz nobis religioz vel clericos fieri, cū simus nobiles z magni. Unde dicit in Joan. Semen abrahe sum⁹, z nemini seruium⁹ vn⁹. ¶ Paul⁹ z sila trusis in carcerē z eoz pedibus strictis ligatus: factus est terremot⁹: fundamenta carceris moza sunt, fores aperte, vincula soluta: z lumen refulsit vas q̄nib⁹ visis cultos carceris p̄uersus est ad dñm, z cū tota domo sua baptizatus. ¶ Hoc allegat, q̄ moza z tribulatio apostolorū valde p̄ficat ad vtilitatē nostrā: dū in eoz tribulationib⁹ z morte miracula fiebāt. Cūq̄ existētes in carcere p̄dicabāt, vel ep̄stolas scribebant, z ad remota mitebāt, quādoz actualiter ad christi hōies cōuertebant: vel saltem nos alios q̄ nūc talia legimus, in fide solidabant: sicut de beato paulo alibi legitur: q̄ in carcere postros scribebat ep̄stolas: quoniam magis proficiunt vniuersis, q̄ si tunc liber existēs personaliter p̄dicasset. Scit enim de⁹ de tribulationibus sanctorum et aliorum bona elicere: quoniam talia mala euenire non permittet, nisi sciat ex talibus vtilitas tem aliquam venire, Deuterono, Ut iugeret mel

Dio. 22. a
A
Eodē, c. b

Moralitas
Joh. 3. a

Joh. 13. b
Eodē, c. d

Moralitas

B

Philipp. 2. c

Joh. 8. a
Ca. xvi. c

C

Deut. 31. i

mel de petra, z oleum de saxo durissimo.

Capitu. xvj. Textus. Cū aut perambulassent amphipolim z appolloniā. Moralitatum Ca. xij.

Am paul' esset

athensis: z ibi nomē dñi pdicabat: factū ē q̄ phitosophi z aliū hoc nō desistit: sed cū ipsis disputās, z fidē eis pdicās, multos ad fidē p̄uertit. Et dicit ibidē q̄ athenienses z aliū hospites ad nihil aliud vacabant, nisi dicere z audire aliqd̄ noui.

Et ita p̄nt applicari p̄tra modernos auditores sermonū. Ad hoc deuenit humana dementia q̄ hōes plus querūt audire nugās q̄ vtilia: quimimū multi vident eē filles atheniensibus: q̄ curiositatis ḡra magis q̄ vtilitatis sermones aliq̄ audifit: quos tādē modica occasiōe despiciūt. An Sene. Natura humana nouitatis est auida. Si aut pdicator dicat cōmunia z vtilia, z nō ad voluntatē ipsorū, statim solēt eū despiciere: z oia vba ei' q̄ p̄ sc̄rā z vtilia/dā nare: dicētes. Quid vult feminator h̄borū hic dicere? Alij dicūt, q̄ nouorū demoniorū videt denūciator eē. Prouer. Nō recipit stult' vba prudētie zc. Quidēs paulus idololatrie dedit ātheniensū ciuitatē, incitabat ei' spūs. Inter cetera h̄o simulachra inuenit ibi idoliū, cui' titulus erat ignot' de' hōibus annūciante dicit. Qd̄ ignozātes colit h̄oc ego nūcio vobis. Narrat eū q̄ i passioe xp̄i cuz solis eclipsis vniuersalis fieret: z ipa eclipsis naturaliter nō fieri valeret: p̄ eo q̄ luna in oppositiōe, z nō in cōiunctione solis esset: phitosophi q̄ erāt athenis, illud tā mirādū factū alicui ignoto numini attribuerūt, quē tūc pat' alicubi dixerūt z iō ignoto deo arā fecerūt: z ibi titulum ignoto deo erexerūt. Tūc fert dionysius in ariopago. i. loco vbi disputabat, p̄fect' ista vba dixisse. Aut deus nature pat' aut mūdi machina dissipatur paulo igiē sup istulo huius idoli disputante iste dionysij' xpo credidit: z vna cū multis alijs pauli discipul' fuit fact'. Et illud allega p̄tra gētilēs, q̄ adorāt deū ignotū. Adorāt em̄ deū tāq̄ creator: rē: ignot' tñ est eis: q̄ xp̄s nesciūt redēptōrē. An possūm' dicere. Nos adorām' qd̄ scim': vos adoratis qd̄ nescitis zc. Vel allega iter miracula facta in xp̄i passioe, vel de conuersione dionysij.

Moralitas

Etio. 15. a. Podem. c. c.

Moralitas

Joh. 4. c

Aliter

Moralitas

nouorū demoniorū videbat eē denūciator. Alij dicebāt, q̄ erat h̄borū inutiliū semiator. Ip̄e p̄pter hoc nō desistit: sed cū ipsis disputās, z fidē eis pdicās, multos ad fidē p̄uertit. Et dicit ibidē q̄ athenienses z aliū hospites ad nihil aliud vacabant, nisi dicere z audire aliqd̄ noui. Et ita p̄nt applicari p̄tra modernos auditores sermonū. Ad hoc deuenit humana dementia q̄ hōes plus querūt audire nugās q̄ vtilia: quimimū multi vident eē filles atheniensibus: q̄ curiositatis ḡra magis q̄ vtilitatis sermones aliq̄ audifit: quos tādē modica occasiōe despiciūt. An Sene. Natura humana nouitatis est auida. Si aut pdicator dicat cōmunia z vtilia, z nō ad voluntatē ipsorū, statim solēt eū despiciere: z oia vba ei' q̄ p̄ sc̄rā z vtilia/dā nare: dicētes. Quid vult feminator h̄borū hic dicere? Alij dicūt, q̄ nouorū demoniorū videt denūciator eē. Prouer. Nō recipit stult' vba prudētie zc. Quidēs paulus idololatrie dedit ātheniensū ciuitatē, incitabat ei' spūs. Inter cetera h̄o simulachra inuenit ibi idoliū, cui' titulus erat ignot' de' hōibus annūciante dicit. Qd̄ ignozātes colit h̄oc ego nūcio vobis. Narrat eū q̄ i passioe xp̄i cuz solis eclipsis vniuersalis fieret: z ipa eclipsis naturaliter nō fieri valeret: p̄ eo q̄ luna in oppositiōe, z nō in cōiunctione solis esset: phitosophi q̄ erāt athenis, illud tā mirādū factū alicui ignoto numini attribuerūt, quē tūc pat' alicubi dixerūt z iō ignoto deo arā fecerūt: z ibi titulum ignoto deo erexerūt. Tūc fert dionysius in ariopago. i. loco vbi disputabat, p̄fect' ista vba dixisse. Aut deus nature pat' aut mūdi machina dissipatur paulo igiē sup istulo huius idoli disputante iste dionysij' xpo credidit: z vna cū multis alijs pauli discipul' fuit fact'. Et illud allega p̄tra gētilēs, q̄ adorāt deū ignotū. Adorāt em̄ deū tāq̄ creator: rē: ignot' tñ est eis: q̄ xp̄s nesciūt redēptōrē. An possūm' dicere. Nos adorām' qd̄ scim': vos adoratis qd̄ nescitis zc. Vel allega iter miracula facta in xp̄i passioe, vel de conuersione dionysij.

Capitu. xix. Textus.

Factum est autem cū apollo esset corinthi. Moralitatum Capitulum xiiii.

Videntes quidā

iudei miracula q̄ faciebat paulus: z quō demoneade obsessis corporib' expellebat: ceperūt p̄ nomē xp̄i demones adiurare: z q̄ xp̄m nō crederent, ceperūt tñ sup obsessiōnem dñi inuocare dicētes. Adiuro vos per deum quem paulus predicat. Dum igiē qua dā die hoc faceret: incepit demoniacus seu demō in demoniaco dicere per hec verba. Jesum noui z paulū scio vos aut' qd̄ estis? Infillēs aut' in ipsos ad terrā prostrauit: z dominatus ambozū, ipsos nudos z vulneratos dimisit. Illud p̄t allega

ri cōtra pdicatores, q̄ dicūt z nō faciūt: q̄ iuxta verbū apostoli, cōstent se deū nosse: factis aut' negnār. Sicut ad literā, sunt hypocrite: q̄ in noie Jesu solēt pdicare: huius ipsi non obediat: nec fidē eius p̄ bona opa tenēt: gaudēt tñ pdicādo in ei' noie ei' virtutes facere: ita q̄ q̄nq̄ bñ docēdo solent demones z p̄cā de p̄cōrib' ppululare. An. Dñe vidimus quēdā in noie tuo zc. S3 qd̄ p̄o certo dñs cōtra tales indignat', z eos tanq̄ indignos q̄ predicent nomē suū in manibus demonū tradit: a q̄bus finaliter affligunt'. P̄s. Quare enarras iusticias meas, dixit dñs p̄cōrib' z assumis testamentū meū p̄ os tuū? Tu h̄o odisti disciplinā zc, p̄pterea de' destruet te in finem. Vel dic q̄ istimur demoniaci quos ip̄e volebat curare. I. peccatores quos talis malus p̄cōr' vult cōterere: solet ipsis dicere. Jesum noui, z paulum scio vos aut' qui estis. i. qui verba dicitis, z opera nō facitis z ore cōstemini quē operibus impugnat. Medice inquisit cura te ipsum. Tales solēt q̄nq̄ in iurijā dicerere, tribulare z opprimere, velt mēta sp̄aliū tollere, z eos infestare: sicut ad literā patet de mūdi tyrānis: q̄ q̄ vidēt religiosos z p̄atos verba habere z nō opa: iō ipsos spoliāt, z cōtēnūt verba eozum, z per iniurias ipsos grauāt. Job. Nudos dimittunt vestimēta tollentes. Igit' taliter pdicanti dicunt illud Job. In p̄ctis nati es: tu doces nos.

Ad ti. b

Mar. 9. f

P̄s. 49. c

Aliter

C. 7

Joh. 2. b

Joh. 9. f

Capitu. xx. Textus.

Postq̄ aut cessauit tumultus vocatis paulus discipulis. Moralitatum Ca. xv.

Auenis quidā

qui pdicāte paulo dormiuit: z de tertio cenaculo q̄si mortuus cecidit: quē apostolus mor' curauit. Hoc allegari potest, q̄ q̄ verbis apostolorū dormiūt: z q̄ doctorū pdicatorū prudentiā hōim' sermoni

b' nō intēdūt: s3 pot' in vitijis delectant: facilliter p̄ peccatum corruunt z cadunt. Paulus volēs ire in hierusalē, inter cetera dixit de se alligatus sp̄ritu: vado in hierusalē, ignorās quid mihi ibi sit futurū: nisi qz spūs sanctus vbiq̄ mihi dicit, qz vincula z carceres me manent. An sequēt' ca. dicit, qz propheta Agabus zona pauli pedes suos ligās dixit. hoc dicit sp̄ritus sanctus: virū: cui' zona hec est, sic alligabūt in hierusalē. Qua de causa salcū a fratrib' rogaret qz nō irer: sibi suaderi nō potuit: sed cōtra voluntatem oim' illuc iit: vbi statim captus, verberatus, alligatus: z Romam postea ductus fuit. Recte quorūdie similia experimur in acribus humano: sic em̄ nescio qua voce vel occulta dei volūtatē quādoq̄ hō tanq̄ alligat': sp̄ritu in infortunia: ruit z dato qz sciat sibi p̄sp̄ra nō succedere, negociū tñ illud, p̄sequit nō obmittit: z cū possit fugere, nō fugit: s3 acti vultarie in penā rueret: z ab ope h̄mōi nō desistit, alligatus vtiq̄ sp̄i: quod em̄ deus futurum p̄creuerit, nō potest h̄mana sagacitas impedire: sed potius creatura creatori deseruēs solet oculis dei ordinatibus cum hora venerit obedire. Sc. A dño egressus est sermo: illud ip̄idire nō possumus. Paulus non grauabat expensis illos quib' pdicabat: sed potius mans' laborabat, vt haberet vnde viueret: nec ab eis aliqd̄ accipiebat: s3 eos libere instruebat. hic potest notari, qz predicatoribus quando predicant, non debent eleemosynas petere: z hoc, ne videātur, que suis gratia predicare. Unde, Si quis accepistis, gratis dare debetis.

Moralitas

Eodem. c. e

Act. 21. b

Moralitas

Ec. 24. f

Moralitas

Mat. 10. a

Mora. Certo, u

Capitulum xxi. Textus. Cum aut factum est ut navigarem abstraham ab eis. Moralitatum 2a. xvj.

Paulus beatus

Paulus se alligandum in hierusalem, et tribulationes se passurum audiret: et hec sibi spiritus sanctus revelaret, et propheta agabus predicaret: fratribus dissuadentibus etc. noluit credere, sed futura tribulamina vilipendens, paratim se afferuit pro christi nomine mortem et vincula sustinere. In hoc docetur, quod predicator euangelicus vel iuicunus professor catholicus: ubi de christi fidei vilitate agitur, non debet tribulationes metuere, nec iter iunz ad fidei et predicacionis opera dimittere, sed pro nomine domini vinculis, mortibus et laboribus si fuerit necesse se donare, dicens domino illud quod dicitur Luc. Paratus sum tecum in mortem et carcerem ire. Et alibi. Si oporteret me mori tecum etc. Consequenter hic et in cap. xxij. et. xxij. fit mentio, quomodo paulus in seditione fuit captus, et a tribuno no erectus, tortoribus traditus: se romanum dicens, a tortionibus dimissus. Tandem in iudicio multipliciter accusatus a iudeis per summum sacerdotem percussus: ita quod idem princeps sacerdotum a paulo exterritus maledictus. Percutiet te deus partes dealbare. Tu sedes secundum legem perallegere lubea me percuti. Sed hec omnia transiit: excepto hoc quod cum ipsum torqueret, romanum se esse allegavit. Cuius simile supra fecerat, ubi propter phitonissas liberatus, in carcere missus fuit. Hoc allega, quod non est malum viro dei quibus bonis temporalibus, presentibus et auxilio dei omnino vel penitus facere: ut ubi propter dei timorem non percutitur, saltem timore vel amore hominum aliquid terrene faciat. Illud autem hic sequenter infero, quod cum iudei tanquam pharisei se aduice, qui erant secte diuersae: pharisei resurrectione futuram credebant: angelos et alias post mortem viuere assererent: aduice vero negabant: si muli contra paulum conuenissent, et ipsum contra mortem peterent: caute cepit clamare et dicere coram eis. Viri fratres, et ego phariseus sum filius phariseorum et de spe et de resurrectione futurorum ego iudico. Quod audientes pharisei, statim a saduceis diuisi sunt, ita quod inter se contempserunt et disputare ceperunt: et ita pharisei qui contra paulum acerbius sentierunt, pro ipso pugnare ceperunt. Illud potest allegari, quod si quis plures aduersarios habet perferatos. Hec summa prudentia est, si eorum sedem et concordiam ad lucem aliquo articulo diripiat: ut ipsos per partes facilius superet et euadat. Illud etiam quod sequitur, scilicet quod draginta viri venerunt ad principes sacerdotum, dicentes illis. Denotio denouimus nos nihil gustaturos donec occidamus paulum. Et id ordinauerunt inter se, quod inter ad iudicium coram tribuno vocare: ut dum veniret ad locum, interficeretur ab eis: quod tamen deo nolere fuit aliter ordinatum. Hoc potest allegari, quod hodie multi sunt homines iniqui, qui se reputant deuote et sancte agere, quando sanctos viros per occidere. Sicut ad istam videmus de multis malis secularibus: qui recte se reputant bonos, quod religiosos et clericis posse nocere. Un sic videtur illud. Veniet in quibus dies in quo ois qui interficit vos, arbitretur se obsequium prestare.

Capitulum xxvj. Textus

Agrippa vero ad paulum ait. Permittit tibi loqui temetipso. Hora. 2a. xvij.

ominus disposue

rat quod paulus romam iret: et ibi nomen domini predicaret. Unde supra dixit sibi. Constans esto paulo: sicut de me testificatus es in hierusalem, ita rome oportet te testificari. Veruntamen per quot vias, modos et causas roma peruenit, infra patet. Fuit enim de hierusalem in cesarem ductus, ubi coram felice accusatus: tandem ab eo dimissus, et per bithoniam relaxatus: postea iterum vincit et festo successorum traditus: est: ab eo volente gratiam prestare iudeis, ut reduceret in hierusalem iudicari. Tunc vero paulus ad cesarem appellauit: et sic missus ad cesarem romam venit: coram quo nomen domini predicauit: et multum populum domino collegit: ubi postea mortem per domino tolerauit. Ista allega, quod de per multas vias solent effectus suos producere: quomodo et quando decreuit aliquid fieri: dato quod multa intervalla sunt, ita quod negocium ex toto videtur sopitum: finaliter tamen solet suscitari: et occasio accepta procurat quod decreuerat euenire. Habet enim dominus in omni negotio quod decreuit, modos, causas, ordinationem tempus, horam et regulam ordinatam: quod oia quandoque suscipiunt: et postquam ipsa fuerint, negotium quod decreuerat, introducit. Un Eccl. Omne negotium ipsa est etc.

Capitulum xxvij. Textus

Ar autem iudicatum est navigare eos in italiam. Moralitatum Cap. xvij.

um Paulus cum

multis nauigando de terra promissionis in italiam ducebat, factum est quod post multo s maris ipse, nauis ubi erat bitala sum, i. p fundam, tenacez et bituminosum impetit: ita quod proza stabat immobilis, et puppis soluebat a vi maris. Armamentis igitur nauis in mare profectis, et neqz sole neqz feribus post multos dies appareret: sed tempore non exligna imminente, ablata erat ois spes et fiducia singulorum. Veruntamen de salute animarum paulo processit: ita quod nullus ibidem perijt aut defecit, naufragantesque paulus alloquitur: et ad sumendum panem incitat et hortatur. Satis igitur cibo nauim alleuabatur: et frumeta in mare iactabant. Tandem vero fracta nauis, aliqui natando saluati venerunt, alij sup tabulas applicuerunt: sic ois periculum euaserunt. Nauis ista est aia: que scilicet inferius ad terrena dicitur clausa, superius ad celestia aperta, interius per humilitatem iocunda, per charitatem lata, per eleuacionem largam, in principio et in fine per abstinentiam et temperantiam et continentiam stricta. Proinde facta est quasi nauis isidorus de lege portans panem suum. Habet et ista nauis duas principales partes, scilicet proza, quod significat amorem: puppis, quod significat timorem. Habet enim ista nauis summa meta, scilicet virtutes et scientias: portans etiam quod frumenta, scilicet terrenas possessiones et diuitias. Ista igitur est veritas, quod quando paulus, scilicet humanus animus vel homin tentat manigare de terra promissionis, de statu gratie in italiam quod interpretatur excessus in mundum: ubi facilliter excidimus per petram: et propter hoc mari, scilicet mundi fluctibus et amaritudinibus anime sue nauem exponit, quibus contingit quod temporales tribulationum sibi nascuntur: lux pro solis et syderum, id est gratie et sanctorum, vel doctrina bonorum, predicatorum eidez penitus denegatur. Unde dicitur. Ignis quid est nulla vis poterat eis lucere: nec syderum limpide flamma illumina re poterat illam noctem horridam. Ita quod proza, prima pars nauis aie, scilicet amoris plus in bitala sum, que est terra tenacissima, id est in mundi bonis et

Moralitas. Luc. 2. b. mar. 16. b. eod. ca. 2. Act. 16. c. Moralitas. Ca. 13. b. Moralitas. Ca. 13. b. Moralitas. Ca. 13. b. Moralitas. 30. 16. a.

Act. 13. c. Moralitas. Moralitas. Eccl. 1. a. Moralitas. Moralitas. Pro. 1. b.

terrenis per affectionu tenacitate impingit, vbi per auaricia arefcit et ficit. Puppis vero, id est timor impetu maris. i. tribulationib' soluit: et sic per diuersa peccata nauis anime dissipatur: aramenta virtutu perditur: et paulus cu populo suo. i. ratio cu cordis affectib' periculis exponitur. Veritatem qnq' contigit, q' post illa fractio- nem. i. post anime peccatu aliqui per mare penitentie nauigates: et aliqui tabalis diuine miseris cordise comittentes: et ad portu salutis et gratie deducunt. Quod potissime contigit, qn cibo diuine lectionis sunt refecti: frumenta. i. bona mundi: in mari. i. ad amarus pauperes p eleemosynas piciunt: nauem maris a terrenis exonerant: atq' per terrenozu contempitu alleuant et extollunt. Unde Mat. Nauicula in mari magnis iacrabat fluctibus etc. Uel dic q' nauis significat ecclesia: cuius prima pars platos et superior res designat: vltima vero pars subditos et seculares significat. Igit ista prima pars ecclesie, scz platos, qn ex toto impingit in vitalisum. i. in amorem et auaricia terrenozu: necessario fit vt pars posterior. i. populus subditozu malozu, illo tempore soluit: et q' propter istozu auaricia, terrenis penit' adherent, et de spiritalib' et eternis minime curant: tota nauis ecclesie tentatio: numz tribulationu fluctibus dissipet: tempestates enim vitiou in surgunt: armamenta virtutum proficiunt: et perit lux solis et syderu. i. exempla sanctoru deficiunt: et sic qui sunt in hac naui, dñationis periculū pertimescere satis possunt. Unde Ambro. in sermone de confessorib' nauigantibus: vbi per hoc mare magnu valde primescendu est, nenauē nostrā fluct' voluptatis absorbeat: aut in eternā damnationis predam pirata crudelis abducatur. Qui igit saluari vult: debet se in mare. i. in amari u. diuine penitentie mittere: tabule diuine mie se comittere: frumenta. i. bona mundi pccere: et ad portu salutis qui Christus est, per bona opera nauigare. Unde Job. Tunica succinxit se: et misit se in mare. Uel dic q' paulo anime danf ne pereant: in quo notat q' qnq' societas et oratio vnus boni, causa est salutis multoz. Anime aut et nō nauis saluant: q' deus de pditione tēpora- liū nō trahat. Itaq' in hoc notari potest, q' apud deū nō est corporib', et spūalia tēporalib' pferunt. Uel dic q' p nauim pauli intelligit ecclesia, quā ipse conuertit: scz asta minor: que ē turchia cū oib' suis puicis: et grecia et cōmuniter tota ecclesia oīet alis: quia ista pauli nauis perit, in quā tum illa ecclesia p schismata et hereses oberrauit.

Capitulum xviii. Textus.

Et cū euasisset: tūc cognouimus q' mytelene. Moralitatum Capit. xix.

Umpaulus euasisset

Umpaulus euasisset de naufragio, et calefacēdo se pyz sarmentozu congereret, contigit q' vipera vi caloris comota manu pauli arripere, et morsu manu inferius dependere: q' vidētes viri insule ipsum homicidā dicebāt. Utiq' (inquunt) homicidā est homo ille: qui cū a mari euasisset: vltio diuina nō sinet eum viuere: ipsum in tumorē conuertendū, et subito moriturū credentes: sed vidētes q' erussa bestia in ignē nil omnino nocuit: ipsum defesse ferebant. Ista allega cōtra vanā et mutabilem opinionē quorūdam fatozu: qui nescientes dei iudicia: quādo vidēt aliquod infortunū aliscui accidere: et serpētes. i. demones vel tyānos ipsum atrociter inuadere: statim solent eum ho-

micidā vel malū hominē existimare: et per eternā damnationē perire: et vt mori debeat expectare eum: quādoq' tamē vident contrariū accidere, et lesionem nullam nullam subire: sed post tribulationē huiusmodi pacem et solatiū sibi esse. Tob. Post tempestatē tranquillū facit, et conuerso: quādo vidēt sibi prospera succedere: et nullam lesionem serpenū, id est nullam tribulationē maiorū incurrere: solent statim eum deum et iustum hominem iudicare: eum tamē sepe contigit vt bonis mala, et malis bona soleant prouenire: ita q' tēporales casus qui accidūt, siue boni siue mali, bonitate vel malicia hominū non possint declarare: sicut ostensum est Luce. xij. vide ibi. Uel dic q' cum homo enasit naufragiū damnationis eterne, mūdī nauem fractā exeundo, et ad litus religionis per penitentia se transferēdo: sepe contigit q' dum per aliquā recreationē temporalē se calefacere nititur: serpētes. i. detractores contra eum insurgūt: qui manū. i. opera ipsius mordent: et eum (si possent) inueniant, et diffamant: sicq' fit q' vbi ad tranquillatē portus religionis crediderat venisse, detractorū rabies ipsum fortius ledat. Verū tamē talis paulus, id est homo iustus debet tales serpētes in ignem sue inuidie excutere: et sic de eozum detractioib' non curare: et si ipsos excuteret, et nō curauerit: ipsum nequibūt ledere vel nocere: ita q' alij suam perfectionem videntes: ipsum deum et iustū hominē poterunt existimare. Mat. Vere filius dei erat iste. Uel dic q' in litore religionis solēt demones serpētes illos acris per tentationes mordere, quos vident de nauī mundi maris periculum enasisse: et de mando ad religionis ac penitentie litora trans fugisse. Uel dic q' qn paulus. i. bonus prelatas aliquē serpēte, id est aliq' malum subditū in ignem tribulationis per correctionē mittit, statim cōtra eum si potest insurgit, et eum distamat et pungit. Quia dicitur. Qui dissipat sepem, mordebit eum coluber, quia quādo prelatas mittitur in malis subditis sepem malarū excusationū, spinarum vitiou per correctionem destruere: talis coluber solet eum inuadere. Quod videns prelatas ipsum debet in ipsum ignem fortiter excutere: et ad subeundum correctionem acris compellere: et a tali morsu, id est rebellionē cōpescere et arcere. Psal. In ignem desicies eos, in miseris non subsistent.

Moralitatum Actuum Apostolorū finis.

Moralitatum Liber tricesimusquartus sup Apocalypsin.

Capitulum j. Textus.

Apocalypsis Iesu christi quā dedit illi de palā facere seruis suis. Mora. Ca. j.

Iohannes in

insula que dicit pathmos: que adhuc est prope ephe sum in asta minor, q' nunc dicitur turchia. Vidit raptus in spiritu septē cancellabra aurea. In quozum medio similis erat figura hominis vestitus pedere: precinctus ad mamillas zona aurea: caput eius et pili candidi tanq' lana alba: et tanq' nix: oculi eius sicut flamma ignis: pedes similes aurichalco in camino ardenti: vox eius sicut vox aquarū multarū: et in dextera eius septē stelle.

Mora. Seruo, U j

f
Matth. 8. e
Aliter.
s
Job. 22. b
Aliter.
Aliter.
b
Moralitas.

Tob. 12. d
Aliter.
b
Matth. 27. f
Aliter.
Aliter.
Eccl. 10. b
Psal. 139. c

eter ore eius exiit gladius bis acutus: et facies eius iucebat sicut sol in virtute sua: qui dicebat
 oibus per hec verba. Ego sum primus et nouissimus: sui mortuus: et ecce sum viuens in secula seculorum. Moraliter ista insula est ecclesia: que a
 mari. i. amaris tribulationibus velut insula circūcūtur. Ista dicitur pathmos. i. separatio hostiū vel
 palpantiū: quia exinde debet separari hostes. i. detractores, palpantes. i. adulatores. Ille vir mirabilis qui vbi videtur est vir iustus et perfectus vel platus: qui pro certo ipsi filio hoīs similitudo dicitur: pro eo quod
 Christo filio virginis pro bona opera profuerat. Unde
 Esai. Similitudo ero altissimo. Septem candelabra significant vniuersitatē bonorum et honestarū profuerat: quia septem vniuersitates (teste dicitur) designantur. Et isti dicuntur aurei quoniam ad valorem sanctitatis: et quoniam splendor scientiē et sagacitatis, apparet et honestatis: quia pro certo in medio istorum. i. in societate perfectorum debet iste platus et perfectus ambulare et viuere. Et quia sancta bona societas, honesta et discreta maxime ad platos religiosos et alios viros perfectos noscitur pertinere: quia cum sancto sanctus eris. In medio inquit candelaborum aureorum. Unde, In medio cogitantiū legē dei assiduus esto. Iste igitur circa mamillas. i. in pectore et in corde debet habere zonam auream. i. ruborē feruēdi charitatis. Caput eius. i. intentio debet esse ad modum niuis albe vel lana, per candorē innocentie et puritatis: et per mollitiē lancee simplicitatis. Debet habere vestimentū poderis. i. decorem exterioris honestatis. Oculi intellectus sui debent esse ignei: per splendorē discretionis et veritatis. Pedes eius. i. affectiōes debent esse ignei, et sonare per clamorē feruēdi charitatis, orationis, desiderii et spiritualis cupiditatis. Apoc. pedes eius sicut colūna ignis. Vox eius debet esse sonora per clamorē predicacionis, et per ostensionem autoritatis: quia ipsum decet loqui autentice et feruēne sua autoritas continetur. Dan. Vox sermonū eius sicut vox multitudinis: et bene multitudinis: quia in omni actu vox solēnis psonę, equipollere debet multitudini aliorū. Ite debet habere septem stellas. i. septem dona sancti spiritus, scilicet per perfectionē sanctitatis. Apoc. Qui habet septem stellas in dextera sua. Facies eius debet splendere per dulcorē leticie et affabilitatis: quia in omnibus debet se ostendere letū, affabile et benignū. Matth. Ange caput tuū oleo, et faciē tuā lana: et tū ipse debet habere in ore gladium bis acutum. i. rigorē duplicis iusticie feruētatis: quia ipse debet malos corrigere. i. cōminādo amissionem dei glorie et immissionē pene eterne. Psal. Lingua eorū gladius acutus: quia sicut Aposto. viuis debet esse sermo et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti. Et tunc tales pro certo dicere possunt. Ego sum primus et nouissimus: et tū qui, scilicet primi mortui sunt et nouissimi in hac vita per vilitatē defectiōis et humilitatis: sed finaliter in paradiso sunt viuētes: et primi per virore perpetue dignitatis: et per vigorē felicitatis et perpetue firmitatis: et tū erunt primi nouissimi, et nouissimi primi. Illi qui modo sunt per humilitatē mortui mundo. i. nihil valentes et nihil reputati quo ad mundū: et nouissimi quo ad dignitatem et mundi prosperitates: erunt primi et feliciores. Et eoduerfo illi qui modo sunt in prosperitatibus, dignitatibus et honoribus primi, erunt tunc temporis in desolatione et miseria ultimi et depreffissimi inferni, scilicet in inferno: quia deus esuriētes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. Sui inquit mortui: et ecce sum viuens. Quasi diceret. De morte ad vitam deuenitur: et de mortificatione carnis et paupertate et humilitate ad gloriā pertransit.

mortui. i. in statu humilitatis: tū finaliter debent viuificari. i. promoueri ad statum prelationis et dignitatis. Et ille dicitur septem candelabra sunt septem dona: septem vero stelle, septem sunt pietatis opera. Et septem candelabra septem sunt sacramenta: septem stelle sunt septem virtutes et remedia: sicut supra. Et ille dicitur quod platus debet dicere: ego sum primus et nouissimus: quia dato quod sit primus in dignitate, debet tū esse vltimus in humilitate. Iuxta illud. Quāto maior es humiliare te in oibus. Dicit enim: ego fui mortuus, et ecce sum viuens: quia quicquid debet apparere mortuus: non aduertens multa dissimulando: tū debet monstrare se viuētem, scelerata puniendo, et malis obuiando. Et ille dicitur quod ille filius hoīs est christus, mysticus filius virginis vel papa qui Christo debet esse similitudo. Corpus eius significat statū curie romane, vel statum ecclesie militantis. Dicit igitur quod in illo corpore Christi mystico caput sunt plati: qui debent esse pro innocentia candidi, pro mollitiē clementiā lanei, pro frigidā et rigidā iusticiā niui et atque austeri. Unde de ipso capite dicitur. Caput eius aurū optimū. Et capilli illi capiti adherentes, sunt platorū familiaris: qui debent esse albi et innocētes mundi, casti et continentis. Et cetera. Oculi illius corporis sunt iudices et iudices: qui debent esse per lucē discretionis flāmei, per iusticiā et rigorē ignei. Unde dicitur. Oculi eius vt lampas ardens etc. Vox istius corporis significat predicatores: qui ad similitudinē aquarū multarū. i. scripturarū et scientiarū debent clamare, et suo clamore viā dñi demonstrare. Unde, Ego vox clamantis in deserto. Zona istius corporis significat correctores: qui cingunt corpus ecclesie examinādo, et ne esuant per vilitatē restringēdo, qui debent esse aurei iusticiā obseruando. Unde Ecclesi. Circūcūrit eum zona iusticie: vt papa et prelati figurent in illis angelis. Apoc. Qui erant precincti zonis aureis. i. correctoribus sanctis. Dextera corporis significat clericos: qui tenent locū primi in corpore ecclesie militantis. Unde Psal. Dextera dñi fecit virtutē. Ista igitur dextera septem stellas. i. septem dona spiritus sancti, vel septem virtutes debet habere: quibus totam noctē. i. statū secularē debet exemplariter illustrare. Unde. Stellis posuit in firmamento. i. in statu ecclesiastico. Facies huius corporis significat doctores, in quibus omnis sensus discretionis docet in facie debet vigere: et qui per honestam cōuersationē ad modum solis lucere debent. Unde Matth. Repleuit facies eius sicut sol. Pedes huius corporis qui corpus sustentat, sunt inferiores agricole: qui ad modum aurichalci debent esse sonori, deo regratiano: et sicut ignis per claritatem ardere in camino tribulationis et doloris viuēdo. Dan. Pedes quas si species eris candentis. Os vero quod loquitur, significat aduocatos: qui gladium lingue debent habere bis acutum: in quantum debent allegare pro iusticia inquis partis, et de iusticia alterius partis: vel in quantum ipsi tenentur intercedere pro promotione bonorum, et punitione malorum. Unde Luc. Domine, ecce gladium duo habet. Candelabra que istum et membra istius illustrabant, significant spiritualia dei dona: que totum corpus ecclesie illuminant: quia christus et membra sua sunt qui ambulat in medio septem candelaborum aureorum: de quo dicitur in capitulo sequenti.

Moralitas.
 C
 Esai. 4. d
 Psal. 17. d
 Ecclesi. 17. b
 Apoc. 10. a
 Dan. 10. b
 Apoc. 1. a
 Matth. 6. c
 Psal. 55. a
 Hebr. 4. c
 Matth. 20. b
 E
 Luca. 2
 Aliter.

Aliter.
 Aliter.
 Aliter.
 Ecclesi. 3. c
 Aliter.
 F
 Cassi. 5. c
 Ecclesi. 9. b
 Dan. 10. b
 Johān. 1. a
 Ecclesi. 4. c
 Apoc. 15. c
 Psal. 117. c
 Esai. 1. b
 B
 Matth. 17. a
 Dan. 10. b
 Luc. 21. b

Capitulum ij. Textus.
 Et angelo ephesi ecclesie scribe. Decidit qui tenet. Moralitatum Cap. ij.

Engelo ephe

si zc. Unus angelus comendat a suo hois. De multis inquit scio laborē tuū/ opera tua z patientiā tuā: z qd nō potes sustinere malos: z tentas mēdaces aplos: z sustinisti ppter nomē meū: et facta nicolaitarū quos odio odisti. Sed reprehendit in vno. Charitatē inquit tuā primā reliquisti: sed memor esto vnde excideris: z pma opa fac: alioquin mouebo candelabrū tuū de loco suo/ nisi penitentiā egeris: z tunc pmittit sibi qd si vicerit/ dabit sibi edere de ligno vite, qd est in paradiso.

Hic recte angelus designat vīta plati. Prelatus perfectus potest dici angelus: qd debet esse angelicus et celestis. Iste debet habere bona opera/ laborē/ patientiā et iusticiā: malos nō debet sustinere, sed corrigere z punire. Nicolaitas etiā qui interpretantur stulti ecclesie: debet etiā largientes. i. malos clericos vel religiosos etiam aplos. i. hypocritas z fictos debet tentare: z pro deo note sine defensione sustinere oīa. Mat. Sustinete et vigilate mecum. Sed quōs accidit qd ipse pdit charitatē suā primā: qd multi per superbiam, odium et vindictā perdūt virtutē/ cepissime charitatis. Nam sepe accidit qd prelati perdūt gratiā dei, superbiēdo de dignitate/ presumēdo de sanctitate. Extrā dicit eis chnistus. Memor esto vnde excideris, et age penitentiam: et prima opera fac. Quasi diceret. Extrahere te ab istis: et hoc dupli modo increpat scz timore et amore. Timore, nisi qd hoc fecerit: minas ei, quia candelabrū suū. i. suā lucē et pseruitatē clericale mouebit z cassabit: paliter et eternalit dissipabit. Itē amore: qd promittit ei si ad gratiā z charitatē rediēs peccata vicerit: et prima opera bene fecerit qd dabit ei de ligno vite paradisi edere. i. de societate glorie pmittere. Et breuiter nullus est ita perfectus, quin possit cadere in peccatū. Verū tamē penitentiā debet facere z primū statū recordari: timore penē z amore glorie prima opera perpetrare. Hiere. Dirige cor tuū in via recta in qua ambulasti. Angelus smirne comendat de paupertate, tribulatione, diuitiis spiritalibus. Hic blasphematur ab illis qui se dicebāt esse iudeos et non sunt: sed dicit sibi qd nō timeat que passurus est: nec etiā diaboli carceres et tērationes: sed sit fidelis vsqz ad mortē: sed si vicerit, dabit ei coronā: z nō ledeat a morte secūda. Sic vere qui sustinent hic miseria, paupertates, tērationes, malorum cōtemptus, blasphemias, vexationes si sint fideles z perseverauerint vsqz ad mortē dabitur eis corona vite. i. gloria: z seruabunt a morte secūda. i. a morte inferni et damnatione anime. Nichil inquit hosti timeas que passurus es: sed esto fidelis vsqz ad mortē: z dabit tibi corona vite. Angelus per gami dicitur. Scio vbi habitas: vbi sedes est sathane: z tenes nomē meū: z nō negasti fidē meā. Postqz de quibusdā reprehendit, dicit sibi qd si penitentiā egerit z vicerit, dabitur sibi māna absconditū, z calculū candidū, vbi nomē dei scriptū est: qd nemo scit nisi qui accipit.

Tales sunt multi boni existentes, et mortā cōtrahentes in mala societate vbi est sedes sathane: vbi tamē boni perseverāt nomē z fidē dei seruant, nec eum denegāt per peccatū: z ideo talibus vincūt, si in bonitate sua perseverāt, nec p peccatum succubuerint: promittit māna absconditum. i. dulcedo eterne glorie: que a nobis nūc absconditur: promittit etiā calculū sibi cādidus, soliditas perpetue dānationis quātum ad gloriam corporis. Nam calculus est durus z candidus, lenis et rotūdus: sic et gloriā corporis ha-

bet duricē impassibilitatis, candorē charitatis, lenitatē subtilitatis, rotūditatē agilitatis. Igitur nomē. i. eterna sua potentia vel maiestas, sibi dicitur esse scriptū: quia in premio eterne beatitudinis parerit: pēpue dei virtus: qz turris fortissimā nomen dñi: ad eam fugiet iustus et saluabitur. Angelus smirne dicit a deo: haec eo aduersum te pauca: quia habes tecū tenētes doctrinā balaam: qui docebat balach ponere scandālū corā filiis israel: sed age penitentiā: alioquin pugnabo tecum in gladio oris mei. Sic vere angeli. i. prelati reprehendunt, qui habent secū malos personas: et eas nō puniūt, immo fouent: et maxime qui sunt in scandālū plebi israel. i. populo dei. Iste ergo tenētes doctrinā balaam significant fornicatores et idolatras. i. idola: hoc est dictū multes res pictas adorātes. i. sacerdotes z clericos luxuriosos. Nam si prelati eos nō corrigat, z penitentiā nō agant: ipse deus gladio oris sui. i. diuina sententiā eos in eternū occidet, z illū qui fuit negligēs in puniēdo. Quia sicut dicit aplos, Tales digni sunt morte: nō solum qui talia agunt, sed qui eis cōsentiant. Non sufficit enim qd angelus, id est platus sit bonus: immo necesse est qd ipse non sustineat secum malos: qd tamē hoc die contra multos: qui huius in se sint boni, nō tñ studēt extirpare malos subditos: immo prece vel prelo aliquotiens fouent eos. Angelus tyatire dicitur est. Noui opera tua, fidē, charitatē, mysteriū, patientiam, et opera tua plura prioribus: qui vicerit vsqz in finē et custodierit, dabo ei potestātē super gentes z regna. Sic illi qui sunt in ecclesia vel religione, habent fidē, charitatē et cetera: quoz nouissima sunt semper priorū meliora. i. qui semper viuūt in emēdando in melius: isti dico qd si vicerint et hec custodierint vsqz in finē et pserauerint: digni erit qd pmoneant tēporaliter et eternaliter: z qd accipiat a deo potestātē super gentes et regna: z sicut plati z aliorū magistrū. Talis enim decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocēs, impollutus, segregatus a peccatoribz. Erat autem in tyatira km visionem Joānis apostoli mulier iezabel: qd prophānabat z seruos dei seducebat: et docebat comedere de idolothytiis z fornicari: z dato qd ei datum est penitentię tempus: ibi tamē nullatenus penitebat: sed dicitur ei qd ipsa poneat in lectū: et illi qd mechati sunt cū ea, essent in tribulatione maxima. Iezabel qd interpretatē sturnus sanguinis, significat mūdum: a quo sanguis. i. carnalis voluptas quotidie emanat. Iste quotidie docet et prophetizat fornicari, seducez, z idololatrya. i. mūdū bona dīabolis dedicata per auariciā māducare: z per cōtemplationē, incorporare: et qd peius est, qd cum tēpus huius vite sit et cōcessum ad penitentiā: ipsa tamē nūqz penitet, sed semper in suis iniquitatibz perseverat. Unde Job. Dedit deus ei locum penitentię: et ipse abuit eo in superbā: sed pro certo ista mulier. i. mūdus, vna cū amatoribz suis qui per diuersa vicia quotidie cū ea mechant: finaliter ponentur in lecto mortis eterne: vbi pro certo in tribulatione maxima. i. penis infernalibz affligent.

Uel dicitur literaliter, qd talis est mulier luxuriosa alios seducens: in luxuria perseverās et impenitens. Ecclesia. Omni fornicario panis est dulcis. Non fatigat transgredies vsqz in finē: sed tam ipsa qd fornicatores in lecto mortis et inferni tribulant finaliter in eternū: et nisi penitentiā fecerint in hac vīta, damnabuntur. Unde Luc. Nisi penitentiā feceritis, omnes simul peribitis.

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Capitulū iij. Tertius.
Et angelo ecclesie sardis scribe. Decodis

Moralitas.

Matth. 26. b

Moralitas.

hiere. 31. b
Eodē ca. b

Moralitas.

Eodē ca. b

Moralitas.

puer. 15. b

Eodē ca. b

Moralitas.

Rom. 12. d

Eodē ca. c

Moralitas.

hebre. 7. d

Eodē ca. f

Moralitas.

Job. 24. b

Aliter.

Eccles. 23. c

Luc. 13. a

cit qui habet septem spiritus dei. Moralitatatum Capitulum 119.

Prehenditur

angelus sardis sic. Scio opera tua: quia nomen habes q' vni'... et mortuus es: sed vigila z co'sirma cetera q' mortura sunt: et in mente habe qualiter acciperis: alioquin venias ad testu'...

ples suas: et vestimentis albis induaris, vt no' ap'pareat cofusio nuditatis tue: et collirio inunge oculos tuos vt videas: quia qui vicerit, dabo ei sedes in throno meo. Tales angeli multi sunt, q' pro certo no' sunt calidi p' feruore deuotio'is, nec frigid' p' algorez diuini amoris et subiectio'is: s' sunt medij: q' tepidi z indeuot'i: q' nec per feruorem de'i perfecte diligitur: nec p' timore ei obediens perfecte, s' sub dei misericordia co'fide'te z tepidi et medij sic incedu't. Et ideo tales negligentes z tepidi ab ore dei sepe euomuntur. i. a statu gratie et veritatis cadere permittunt'. Aliqua'q' accidit q' quida' tales sunt ita p'sumptuosi, z de p'io p'is meritis p'sidentes, q' credunt se diuites in virtutib' esse, et null' auxilio indigere: et in fm veritate sepe accidit, q' spiritualiter ipsi gratijs sint nudi, z virtutib' miseri et pauperes, quo ad de'u ignorantes z ceci: quia non videt nec aduertunt illa que debent: scz mortem, infernu', p' radicum, mudum, pctm, occulte dei prouidentie opera, vel propria' infufficiencia zc. Un' Luc. Cecus sedebat secus via'. Istis igitur suadetur, q' a deo emant aurum. i. discretionem vel valore facultatis perfectio'is: que sunt ignita p' charitatem, probata per tribulationem. Ut sic in don' et gratijs locuples esse possit: precipitur cuilibet tali q' ipse collirio. i. aliqua amaritudine co'punctionis inuigat occur' os cordis sui, vt visum spiritualis discretionis recipiat quem amisit: precipitur sibi q' albis vestibus, id est honesta conuersatione induat: seme nuditas imperfectionis sue appareat: et ne quilibet ipsum irrideat aut contemnat: quia vix est aliquis ita sanctus, quin habeat in corde et opere plura irrisione digna, si vita sua videatur nuda: et si honestatis velamine non fuerit cooperta. Ideo consolando desolatos et tribulatos atq' desperatos dicitur d'ns hic. Ecce ds amo, arguo z castigo. Ecce sto ad ostium et pulso: si quis audierit vocem meaz, et aperuerit ianuam: intrabo ad illum, z cenabo cum illo, et ille mecum. Ac si diceret. Paratus sum in sp'rando vel p'cedendo pulsare: et si aperiat cor per gratiam subintrare.

Capitulum quartum de virtutibus. Post hec vidi: et ecce ostium apertum in celo. Moralitatum. Capitulum 119.

Danes raris... ptus in spiritu vidit ostiu' apertum in celum: et ecce inquit sedes, et supra eam sedens: et qui sedebat, similis erat aspectu' lapidis iaspidis z sardint'. Et intrat in circu'itu sedis similis visionis simaragine: et circa sedem sedilia viginti quatuor: z desup sedebant viginti quatuor seniores, habentes in capitibus suis coronas aureas: z de throno p'cedebat fulgura, voces et tonitruus: an' thronu' ar' septē la, pades ardētes: z i' aspectu' sedis mare vitreu' s' simile et ystallo: z i' circu'itu sedis quatuor aialia plena oculis an' z retro. Dicit igit' q' vidit in celo. Celu' est eccl'ia. Sicut em in celo est sol z luna z planete z stelle, q' semp' voluūt z nu'q' cadu't, sic eccl'ia lucet z infiu'it: sol. i. x'p's: luna. i. br'a s'go: planete z stelle. i. sci z sc'e, z lz voluūt p' tribulationes p'tinuē: nu'q' in deficit eccl'ie sedes, neq' p'itā perit: q' b'z. Ego rogaui p'te, vt non deficiat s' des tua. Uel dic q' sol est papa, luna est i'perator, z reges planete. i. cardinales z prelati: stelle sūt clerici z ceteri xp'iani: sedes q' erat ibi, ē dignitas...

Moralitas.

Luc. 11. c. cod. ca. a

Moralitas.

Act. 1. b. cod. ca. b

Moralitas.

apo. 11. b

3os. 10. a

4. cor. 10. c

Aliter

eccl. ca. c

Moralitas.

Luc. 11. f

Apo. 1. b

Moralitas.

Moralitas.

Luc. 11. b

Aliter

Aliter

Alter. 7

Matth. 23. a

Eodē ca. b
Moralitas.

Psal. 7. c

Apoc. 10. a

Alter.

Matth. 5. b

Eodē ca. b

Moralitas.

Ezech. 8. a

Eodē ca. b

Eccl. 2. 7. b

Ezech. 8. a

Moralitas.

Alter.

Apoc. 2. a

Psal. 76. d

tas ecclesiastica vel secularis sedes. **¶** Uel sedes super eam est p[ro]phet[us] vel iudex/officialis vel p[ro]vinciarius: qui supra dignitatis sedē iudicat: q[ui] supra cathedrā moysi sederit: scribe et pharisai. Sed p[ro] certo q[ui] dicitur in seorsu[m] iudex/vel p[ro]phet[us]: multa sunt ibi necessaria: q[ui] primo iste debet esse similis iaspidi: z sardini: qui sunt lapides p[ro]fosi: q[ui] debet esse similis christo/vel sanctis v[er]is p[ro]fectis/ p[ro]fosis z virtuosus: q[ui] bonus superior vel p[ro]fatus d[omi]ni super o[mn]ia conari: q[ui] possit bonis z honestis suis predecellorib[us] assimilari: et maxime illis q[ui] fuerunt iaspis/ q[ui] resisti maleficis: z vt sardis/ q[ui] o[mn]is malefici malicia si sit purus cohibet. i. illis bonis p[ro]fatis qui maleficis quib[us]dā resistitur: turā patriā redāderit. **¶** Secūdo d[omi]ni v[er]is erat in circūitu sedis. **¶** Der tridē arcū celestē/ vbi relucēt oēs colores/ intelligit regulari religionis/ z p[ro]fessum iudiciarie potestatis: qui quidē arcus celestis dicit[ur]: pro eo q[ui] per eū imp[er]iū sagittant, et correctionis iaculis feriunt. **¶** Psal. Arcum suū tendit z parat illū zc. q[ui] p[ro]fatus vel iudex meditante iusticia regia, vel ordine iudiciario / habet sagittare et punire reos et accusatos: et facere iusticie cōp[er]e mentā: z ibi p[ro] certo habet relucere multi colores. i. multe cause/ multe rationes/ multe leges/ multe sanctiōes/ multi sensus/ multe opiniones/ anteq[uam] aliquē puniat de delicto: vt sic talis plato dicat illud Apocal. Uidi angelū amictū nūdē: et iris erat in capite eius. Et sic iris videt tangere celum et terrā. Sic vere rigor iusticie debet tangere celum. i. nobiles sublimes: terrā. i. infimos atq[ue] viles sine acceptione personarum. **¶** Uel dic q[ui] sicut iris magis tangit terrā q[uam] celū: q[ui] duob[us] suis comitib[us]. Sic vere rigor iusticie potestas plus debet tangere et vulnerare terrā. i. terrenos peccatores: q[uam] celū. i. q[uam] innocētes spirituales et celestes. Sed b[ea]t[us] q[ui] iris similis erat visioni smaragdine. Est enim ille lapis viridis, confortans oculos: q[ui] ordo iusticiarius debet fieri ita mature et iuste, q[uod] oculi et iudicia aliorū non ledantur, sed magis confortent: et quicquid agit, oculos aliorū delectet: et ab o[mn]ib[us] cōmēdatur. **¶** Matth. Videant opera vestra bona, et glorificēt patrē vestrū qui in celis est. **¶** Tertio dicit q[ui] circa sedē erant viginti quatuor sedilia, q[ui] desuper seniores viginti quatuor. **¶** Per ista sedilia intelliguntur minora beneficia, officia vel prebende: que p[ro]fatus iudex habet sub se ex iurisdictione. Et p[ro] certo in istis debet sedere seniores. i. v[er]i discreti et maturi: z tales etiā debet habere secū senes. **¶** Ezech. Et senes in a[tr]ia sedebant coram me. Quod t[ame]n est cōtra multos iudices, qui pessimos hoies ponūt in officiis: z cōtra p[ro]fatos, qui pueros in beneficijs suis zc. **¶** Quarto dicebat, q[uod] senes debet esse in societate sua: vt eorū cōsilijs feliciatur: talib[us] debet vari coram in capitibus, sed honores z dignitates: nō parulis ignorantibus et iuuenibus insensatis. Ideo p[ro]fatus dicit. In medio senatorū assidens esto: vt sic p[ro]fatus dicat illud Ezech. Sedebam in domo mea: z senes habebant ante se lampades: z de throno eribāt fulgura/ voces et tonitrua. **¶** Lampades isti significat seprē dona spiritus sancti: que iudex z p[ro]fatus debet habere: vt mens eius per ea illuminetur: z in suis actibus dirigatur. **¶** Uel septem lampades cum igne charitatis et oleo pietatis sunt septem opera misericordie: que valde decēt iudicē vel p[ro]fatu[m]. Apoc. Dixit ille qui ambulat in medio seprē lampadā: et sic de throno isto. i. de talibus personis vel eorū donibus aut iudicijs debet exire fulgura. i. splendor honorū exemplorum, vel fulgor splendoris cōuersionis, voces dulcis cōsolationis, et tonitruū alte predicationis, correctionis z reprehensionis. **¶** Psal. Vox to-

nitruū tui in rota. **¶** Uel fulgura senere discipulane, voces predicationis alte: tonitrua reprehensionis dure. **¶** Quinto veno b[ea]t[us], q[ui] in arcūta sedis erat vitreū mare seu sanatorū vitreū simile cristallo: z illud significat sacrā scripturā. **¶** Uel dicitur enim ipsa mare, p[ro]pter profunditatem infernabilem: vitreū p[ro]pter perspicuitatem intellectualem: cristallinū p[ro]pter soliditatem immutabilem. Ita enim debet iudex habere: et in ea facta sua lauare. **¶** Ps. In mari via tua: z semite tue in aquis multis. **¶** Sexto dicit, q[uod] circa sedē erant animalia occulta. **¶** Ita significat assessores et cōsiliatores p[ro]fatorū: q[ui] debet esse aialia. i. aialia p[ro]fatiā z virtutes. Quatuor etiā virtutes debet esse: q[ui] quatuor virtutib[us] cardinalib[us] debet esse privilegiati et dotati: pleni oculis. i. claritate sapientie et discretionis ante z retro. **¶** Item ad cōsiderationē p[ro]fentis z futuro. **¶** Juxta illud Ezech. Torū corpus in circūitu erat pleni oculi. **¶** Uel dic q[ui] ista sedes est christ[us] in humanitate. Quatuor aialia sunt quatuor euangeliste, scz homo matheus, lucas vitulus/ leo marcus/ aquila joannes. **¶** Viginti quatuor seniores sunt patres veteris testamēti et noui. **¶** Duodecim dicunt esse ibi de lege veteri: q[ui] a duodecim patriarchis descēderunt. **¶** Duodecim etiā d[omi]ni discunt patres noui testamēti: q[ui] duodecim articulis crediderunt. **¶** Mare est scriptura. Iris est p[ro]fatus: etiā sicut supra. Et p[ro] certo tales d[omi]ni iudex/ secū h[ab]et: z eorū cōsilijs et societate vti et regi, z eos gubernari/ nō padulatores et iniquos. **¶** Dicit q[ui] ante thronū erāt quatuor aialia plena oculis ante et retro: z habebāt singula alas suas. **¶** Unū t[ame]n erat, q[ui] quatuor t[ame]n aialia oculata dabāt gloriā deo: statim viginti quatuor seniores procidebant in facies suas: z deponēbāt coronas suas, z adorabāt viuēte. **¶** Aialia ista significant p[ro]fatos, clericos z aureticas p[ro]fones/ in statu religionis vel in ecclesia cōuersantes: q[ui] vere illi q[ui] sunt circa sedē z ante thronū seu cōspectū dei. illi q[ui] in ecclesia sunt, z q[ui] vacāt regim[en]i/ etiā et p[ro]fationi aliorū: isti debent esse pleni oculis. i. claritate discretionis ante et retro, q[ui] ad p[ro]fata z futura. **¶** Debent h[ab]ere alas: q[ui] ipsi debet volare ad celū. Et si vis meli[us] exponere de sex aialib[us] vide vbi dicit, Sex ale vni zc. Sed q[uon]iam ista aialia. i. q[uon]iam p[ro]fati z autēti dant gloriā deo, z faciūt bona opera: statim inferiores et subditi boni z maturi/ q[ui] sup sedilia inferiorū sedent/ bonū accipiūt et exēplū: et exēplū eorū bono ipsi finaliter honorāt deū celli p[ro]fata opera: z coronas glorie in dāne deponūt: z in corde suo vili p[ro]fendūt: et deū honorāt et adorāt. **¶** Uel dic q[ui] aialia sunt clerici z religiosi: q[ui] sunt p[ro]fati q[ui] h[ab]ent ad gradū sedis christi. Nam exēplū istorū q[ui] sunt boni seniores. i. principes: nō obstarib[us] coronis glorie tp[er]alis/ deū celli glorificāt. Et venier ad exemplū clericorū se gerit vita seculariū personarum: siue bonū fecerint, siue malū. **¶** Unde i[er]em[ia] cont[ra] populum, Et sacerdos. **¶** Uel dic q[ui] circa sedē alicuius p[ro]fati vel principis, sunt quatuor oculati cōsiliarij sine p[ro]fatis: quib[us] p[ro]loquētibus et snam suā dicētibus: alij inferiores, quibus sint sapiētes z senes: solēt ad ulādō ipso[rum] dicens alludere, coronas z bireta de capitibus eorū deponere: et ipso[rum] dicere et cōsilia cōmēdare. **¶** Unde Eccl. Dives locutus est, et omnes tacerūt. Verbu[m] eius vix ad celū extulerūt. Et expone, q[uod] isti ecclesiastici et subditi mali cōsiliarij habēt alas sex. i. sex specialia vitia, scz adulationem et maliciā: volant quidē illis ad dominos decipiēdos: et appetitū laudis et auariciā: quibus volant ad seip[s]os dirandos: et rapinā et superbiam, quibus volant ad subditos opprimēdos: et iste sunt ille sex ale/ de quibus dicit, Sex ale vni zc.

Alter.

Eodē ca. b

Moralitas.

Psal. 76. d

Eodē ca. c

Moralitas.

Ezech. 1. e

Alter.

Eodē ca. c

Moralitas.

¶

Esa. 6. a

Alter.

Osee. 4. b

Esa. 24. a

Alter.

Eccl. 13. d

¶

Esa. 6. a

Capitu. v. Textus.

Et vidi in dextera sedētis sup thronū li
brū scriptū intus ⁊ foris. Mora. Cap. v.

Vidit Joānes

in dextera sedētis sup thronū
librū scriptū int⁹ ⁊ foris,
signatū sigillis septē: ⁊ nemo
inuenit⁹ est dign⁹ nec in celo,
nec in terra, librū respicere
⁊ aperire atq; soluere ei⁹ si-
gnacula: excepto leone de
tribū iuda: q̄ est radix Da-
uid: q̄ venit aperire librū: ⁊ ei⁹
signacula soluere.

Moralitas

Se dēs iste est p̄ deus q̄ ab eterno sedet i thro-
no gl̄ie sue. Iste liber significat mūdū ⁊ ordinem
rerū p̄cessusq; eay: q̄ p̄ certo a p̄ncipio semp est
in manu dei, quātū ad ei⁹ ordinationē ⁊ p̄uisio-
nē: ⁊ ille est script⁹ intus ⁊ foris. Intus q̄ntū ad
cāsa rerū nobis occultas, q̄ sunt in mēte diuina: ⁊
foris in quātrū ad creaturas ⁊ apparētēs enētus
rerū. Iste est signat⁹ sigillis septē. i. septē eratis: q̄
q̄ntū durāt septē erates vite p̄ntis, mūdus est
nobis clausus. ¶ Uel etiā septē planetis, quorū
influentiis regūt mūdū: q̄ nemo est inter hoīes
neq; in celo, neq; in terra: q̄ p̄ se intus inue
veritates rerū in existētia p̄p̄ia: ⁊ cuiuslibet crea-
turay sit notori⁹ ⁊ ap̄tus: nisi leo xp̄s dei fili⁹ de
tribū iuda. i. de p̄genie dauid fuit nat⁹: q̄ p̄pter
vniōnē beatificā quā h̄ aīa sua cū h̄bo: nō obfā-
tib⁹ sigillis, res in p̄p̄is essentis inuenit. Etsi. Da-
uid liber sciētis istas: ⁊ dicit nescio legere: signatus
est em. ¶ Uel dic q̄ sedēs est de⁹ p̄: dextera eius
est dei fili⁹: q̄ d̄: dextera p̄ris, p̄ quē fecit oēs crea-
turas. Ista dextera h̄z vniū librū. i. nostrā huma-
nā: quā assumpsit in virginē: q̄ d̄: liber: q̄ in-
tus ibi in cōsciētia, exteri⁹ ibi in apparētis oēs
virtutes, p̄fectiōes, gratie ⁊ exēpla scribunt. Iste
liber fuit nobis clausus, signatus, velatus in sa-
cramēto altaris: q̄ p̄ certo ibi sunt sigilla septē
i. septē accidētia q̄b⁹ substantia corpis occultat.
Ista sunt sapor, color, odor, figura, quantitas,
actio, passio: remanet autē ibi idē color, idē sapor,
idē odor, eadē figura rotūda vel quadrata, eadē
quantitas magna vel parua: eadē actio: q̄ ista p̄t
agere, nutrire, inebriare, p̄derare, sonare ⁊c. si
cūt ante passionē, q̄ ita p̄t tāgi: et ita durū inue-
nit post scit ante: ⁊ sub istis accidentib⁹ ⁊ sigil-
lis ciat ⁊ abscondit corpus xp̄i. Etsi. Uere tu, es
de⁹ abscondit⁹: intantū q̄ nō est h̄o, neq; i celo, ne-
q; i terra: q̄ relictis p̄p̄is naturalib⁹ possit sol-
uere ⁊ cognoscere ista accidētia ⁊ sigilla: ⁊ quō
sub istis laritat corp⁹ xp̄i q̄ntū sum⁹ in via, ⁊ erit
nobis vīsa oīm sicut liber signat⁹. Excepto s̄n
leone de tribū iuda. i. xp̄o q̄ fuit ⁊ radice dauid,
de tribū iuda exiuit: ⁊ q̄ iste sol⁹ inter hoīes hoc
vidit ⁊ cognouit: q̄ ille p̄ specē, nos p̄ fidem.

Etsi. 29. c

Alter.

Et vidi q̄ aperisset agnus vnum de ses
ptē sigillis. Mora. Moralitatum Cap. vj.

Ex capit. iiii. Textus.

Et quatuor animalia singula corū ha-
bebant. Moralitatum Cap. vj.

Dannes vidit in

medio throni ⁊ quatuor aīalī v̄-
giūti quatuor seniores habētes sin-
guli citharas ⁊ psalms: ⁊ cecide-
rūt corā agnō, ⁊ cantauerūt canticū
nouū. ¶ Iste agn⁹ benignissim⁹ est
christ⁹: q̄ quasi agn⁹ ducit ⁊ ad victimam. Iste est
sedet i throno sacre scripture: vbi sunt quatuor

Moralitas

Etsi. 53. c

animalia. i. quatuor euāgeliste, ⁊ viginti quatuor se-
niores. i. viginti quatuor libri veteris testamētī
qm̄ expositionē hebreoy. Iste fuit quasi occisus
p̄ passionē: s̄ modo est sc̄as ⁊ immortalis p̄ resur-
rectionē. Iste h̄z cornu septē. i. p̄tatem in septē
mūdi climatis: p̄ cornu em̄ potētia designat. ha-
bet etiā septē oculos. i. septē dona sp̄s sancti. ⁊ as-
cha. Sup lapidē vniū septē oculi sunt. Iste de dex-
tera sedētis. i. dei patris: accepit librū ⁊ oīm sa-
pientia. Et cū aperuisset primū sigillū. i. cū homi-
nib⁹ reuelasset primū secretū diuine sapientie. i.
fidē sancte trinitatis, cū p̄dicaret mūdō: sic aīa-
lia. i. euāgelia: ⁊ viginti quatuor seniores. i. libri
veteris testamētī: cū citharis. i. diuinis laudib⁹:
cū psalms adornatis. i. cū sanctorū meritis, h̄sto-
rijs ⁊ v̄ris famosis: laudem agnō. i. christo des-
derūt: inquantū canticū nouū ⁊ p̄phetias de suo
aduentū iam reuelata facie cecinerūt. Ps. Cāta-
te dño canticū nouū. i. p̄phetias de suo aduentū:
q̄ mirabilia fecit. ¶ Uel dic q̄ agnus est bon⁹ p̄re-
latus: q̄ d̄ esse humilis ⁊ pacific⁹ sicut agn⁹. Iste
em̄ in throno maiestatis sue sedens, d̄ esse circū-
dat⁹ ⁊ associat⁹ aīalibus quatuor oculatis ⁊c.
i. bonis ⁊ discretis clericis: quatuor. i. virtutib⁹
cardinalib⁹ adornatis: ⁊ seniorib⁹. i. p̄ntis matu-
ris atq; subditis morigeratis: ille in representas-
tione sua d̄ esse quasi occisus: q̄ p̄re humilitate
d̄ se reputare mortuū ⁊ occisum. i. quasi h̄tam
morum. Debet h̄re coronas septem. i. septem
principales virtutes: ⁊ septē oculos. i. septē do-
na sp̄s sancti. Ille d̄ accipere librū. i. sacra scriptu-
rā p̄re manū: ⁊ ipsam a sedēte in throno. i. a xp̄o
p̄ deuotionē ⁊ orōnē acq̄rere. Ille d̄ aperire sigil-
la librū. i. obsecratis scripturę: ⁊ eas subditis
suis reuelare docēdos ⁊ sic aīalia ⁊ seniores. i. cle-
rici: ⁊ seculares. i. bone ⁊ honeste p̄sone quecūq;
⁊ maxime ille p̄oneq; habet citharas ⁊ canticū di-
uine laudis ⁊ gratiarū actiōis: ⁊ psalms cū odo-
ramētis. i. fragrantia deuotionis ⁊ orōnis. Tas-
les ip̄m adorabūt ⁊ laudabūt: canticū laudis
et recōmēdatiōis sibi in cūctis partib⁹ resona-
būt. Uñ d̄. Laudem⁹ patres nostros viros glo-
riosos. Et h̄m qd̄ d̄ ibidē, cū aīalia ⁊ seniores lau-
darēt deū, audita est vox millia milliū angeloy,
q̄ benedixerūt agnū. Sic h̄o qm̄ inuenit talis agn⁹
i. bonus p̄lar⁹ q̄ ab aīalib⁹. i. a seniorib⁹ ⁊ ho-
norabilioribus p̄ntis b̄ndicit ⁊ laudat: p̄ certo
millia milliū anḡloy. i. m̄ritudo seculariū p̄p̄oy
ip̄sum s̄r b̄ndicūt, ⁊ de hoc glorificāt ⁊ laudāt.

sacha. 3. d

p̄. 97. a
Alter.

Eclli. 44. a

Capitu. vj. Textus.

Et vidi q̄ aperuisset agnus vnum de ses
ptē sigillis. Mora. Moralitatum Cap. vj.

Vidi q̄ ape-

ruisset agn⁹ vniū de septem
sigillis, ⁊ audiui vnum de
quatuor aīalib⁹ dicēs, tāq;
vocē tonitruī. Veni ⁊ vide.
Et vidi: ⁊ ecce equus alb⁹
et q̄ sedebat sup illū, habes-
bat arcū: et data est ei coro-
na: et exiit vincēs vt vince-
ret. Et cū aperuisset sigillū secundū, audiui secundū
aīal dicēs, Veni ⁊ vide. Et exiit alius equus ru-
fus: q̄ sedebat sup illū, datū est ei vt fumeret pa-
cē de terra: et vt immicet se interficiāt, datū est ei
gladi⁹ magn⁹. Et cū aperuisset sigillū tertiu, a u-
dīui tertiu aīal dicēs, Veni ⁊ vide. Et ecce equus
niger: et qui sedebat sup illū, habebat scaterā in
manu sua: et audiui vocem in medio tanq; qua-
tuor animalū dicentium, Bilis tritici dena-
rio vno, et tres bilibres hordei denario vno: et

D

vñu z oleum ne leseris. Et cum aperuisset sigillu quartu, audiui vocẽ quartu animalis dicentis. Veni, z vide. Et ecce equu pallidus: z q̄ sedebat super eũ nomẽ illi mors: z infernus sequebat eũ: z data est illi potestas super quatuor ptes terre, interficere gladio, fame z morte z bestijs terre. Et cũ aperuisset sigillu quintu, vidit subru alta re animas interfectoꝝ, ppter verbu dei z ppter testimoniu qd̄ habebat. Et clamabant voce magna, dicẽtes. Usq̄quo dñs ierctũs z verus nõ iudicaz, z nõ vindicaz sanguinẽ nostrum de his q̄ habitant in terra: z date sunt eis singule stole albe: dictum est illis, vt requiescerẽt adhuc tẽpns modicu: donec compleantur conserui corũ, z fratres eozum q̄ interficendi sunt sicut z illi. Et vidi cum aperuisset sigillu sextum: z ecce tremotus magnus factus est. Et sol factus est niger tanq̄ saccus cilicis. Et luna tota facta est sicut sanguis: z stelle de celo ceciderunt sup terrã, quemadmodu sciscus emittit grossos suos, cuza vëto magno mouetur. Et celũ recessit sicut liber inuolutus. Et omnis mōs, z insule de locis suis motũ sunt: et reges terre z principes z tribuni z dñites z fortes z omnis liber z seruus absconderũt se in petriis z in petris montũ: z dicũt mōtibus z in petris montũ: z dicũt mōtibus z petris. Cadite super nos z abscondite nos a facie sedentis super thronũ, z ab ira agni: quia venit dies magnus ire ipsozũ. Est quis stare poterit: post hec vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos terre tenentes, quatuor ventos terre, ne flarent super terram neq̄ super mare, neq̄ super vllã arborem etc. Trem super illo. Et vidi, ecce equus albus: z qui sedebat super illum habebat arcuz: z data est ei corona, z exiit vincens vt vinceret. Equus est caro nostra. Est equus eozum caro: z nunc spũs etc. Sessor eius est anima q̄ carni merito debet presidere. Et breuiter sessor iste cum suo equo albo, significat hominem qui per castitatem corpus habet candidum z puru. Iste quandoq̄ habet arcum, i. rigorem iusticie et equitatis: quia q̄tum ad sagittandum, corrigendum delinquentes, tales sunt iusti z ygidi: in se vero sunt innocẽtes z casti. Uñ Eccl̄s. Omni tempore vestimenta tua sint candida. Ideo pro certo talibus personis castis iustis debet dari corona. i. honor z celsitudo regie potestatis: qz tales persone qñ sunt p̄mote ad dignitatẽ, vincunt primo fe et cupiditates suas: et tandem vincunt z suppeditat omnes malos: z preualẽt aduersus principes z tyrannos. Exiit inquit vincens vt vinceret: qui em̄ primo fe vicerit, alios facilliter vincere poterit. Ideo bene dicit Apostolus. Nolĩ vinci a malo, sed vince in bono malum. Unde Seneca in libro de moribus. Fortior est q̄ cupiditates suas vincit, q̄ hostes subiecit. Uñ dicit Ioannes equum rufum, z q̄ sedebat super eũ, habebat gladium magnũ, z datũ est ei vt fumeret pacẽ de terra, z vt homines inuicẽ se interficerent. Charissimi: color rufus teste Aristo. in physionomia, significat maliciã, fraudem, fallaciã z inuozem. Illi igitur qui habent equum rufum: sunt qui sunt fallaces, inuidi, maliciofi. Et p̄ certo isti hodie habẽt gladium maximum. I. linguã z loquacitatẽ: quam ita habent magnã, latã, longã z diffusã q̄ per detractionẽ, ad omnes personas z status attingunt scilicet de omnibus detrahendo z accusando verba referendo. Et iõ pro certo talibus datur hodie potestas a diabolo, q̄ ipsi tollant pacẽ de terra: quã p̄pter verba dicta talium iniquozum z impiozum, z per ipsoꝝ falsas accusationes z relationes par z concordia dissipatur: z lites z discordie seminantur. Eccl̄s. Sufurro z bilignus maledictus mul-

tos turbauit habentes pacẽ. Uñ dicit Ioannes equum nigrũ: z q̄ sedebat sup eum, habebat stateram: z audita est vox inter animalia, dicens. Bilibus tritici denario vno: et bilibres hordẽ de nario vno: vinum z oleum ne leseris. Equus hic est corpus christi: qui niger, vilis z despectus existit pre tormentis Est. Vidimus eũ, z nõ erat ei aspectus. Sessor istius. i. dei filius habet stateram, idest libã equitatis z iusticie immanis: quia habet potestatem iudicialiã: z potest pon derare z librare merita singuloꝝ. Ideo dicitur sibi, bilibus tritici etc. Tritici significat pfectos: qui medullam deuotionis z compassionis habẽt: z ipsi sunt pleni. Hordẽum significat imperfectos q̄ cũ medulla meritoz z virtutuz habent admixtum corticẽ venialium peccatoꝝ. Denarius est premium eterne beatitudinis: illud est premiũ commune. Unde. Acceperũt singuli singulos denarios. Dicitur enim q̄ bilibus tritici, idest due libre tritici: z tres bilibres. i. sex libre hordẽ: hoc est dictu: quia q̄ritas pfectoz: q̄ p̄ duo designat: z magna q̄ritas imperfectoz: q̄ p̄ sex significatur: oēs emũt ab isto sessore xpo denario vno. i. premio eterne beatitudinis: qz oēsicipiũ eadẽ visionẽ tñ diuersimode: qz sũ merita alij clarius, alij obscurius vidẽt deũ. Ideo bñ dicit q̄ due libre pfectoz: tñ repositant q̄tũ sex imperfectoz: vel hordẽtoꝝ: qz lib̄ habent eundẽ denariũ z idẽ premiũ q̄tũ ad essentiã: tñ plus habent pauci pfecti q̄ plures imperfecti q̄tũ ad modũ plectionis, z q̄tũ ad dei munificentiaz: qz in domo patris mei mansiones multe sunt. Et sequit q̄ vox dixit illi sessori z liberatoꝝ xpo q̄ vinũ z oleum ne leseris. Unũ em̄ qd̄ letificat cor hoĩs: significatur viros le tos z cõsolatores, z alioz informatoꝝ z ad bonũ incitatoꝝ: qz isti auditoꝝ inebriant verbo dei. Oleũ aut qd̄ lenit z nutrit: viros pios significat z cõpatietes: q̄ pauperũ infirmitates lenũt z cõtẽperãt: z ipsos per elemosinas nutriunt et educant. Qñ igit xps p̄derabit z librabit orbẽ terre in die iudicij mediante statera iusticie: vbi merita singuloꝝ decernet: qñ etiã pfectis z imperfectis gloriã distribuere habebit: tunc nõ vinũ z oleũ. i. viros sapientes z cõpatietes misericordes nõ ledet, s. p̄ eterne dñationis sniam z rigorẽ: qz q̄ vicerit, nõ ledet a morte. Uñ dicit q̄ equus niger est ecclesia vel religio: q̄ dicit equus ppter habenas iusticie quibus ligatur. Dicit niger, ppter squaloẽ tribulatioũ z abstinentie: quia sua sp̄s obscurat. Iuxta illud. Cañ. Nolite me p̄siderare q̄ fusca sum: quia decolorauit me sol. i. tribulatio, Sessor istius equi est prelatus, qui debet statera iusticie z equitatis: qz dicit ponderare atq̄ cogitare merita singuloꝝ, vt videat quis sit bonus, q̄s malus, q̄s pmouendus, q̄s reprobãdus: s. tñ qualiter cunq̄ sit, denarium tantum. i. tantã portionem bonozum ecclesie z beneficiorũ debent habere due libre tritici. i. due persone pfecte z bone, que habent medullã deuotionis z cõpassionis: quantũ sex hordẽi. quantũ sex imperfecte, z immature. Exemplo ioseph, qui beniamin fratri suo cõcludit duas partes. vinũ autẽ z oleum. i. viri discreti z p̄ nõ debet ab eo ledi: sed debent potũ sustineri. Uñ dicit q̄ p̄ vinũ z oleũ intelligunt agricolẽ: de quoz laboribus oleũ z vinũ acquirũt. Illi igit a superioribus z dñis nõ sunt ledendi vel molestãdi, s. potius sunt diligendi. Uñ Eccl̄s. Non oderis laboriosa opera: et rusticationem ab altissimo creatã. Ioãnes vidit aperto quarto sigillo equũ pallidũ: et q̄ sedebat super eũ, nos men illi mors: et infernus sequebat eũ: et data est ei potestas super quatuor terre plagas, interficere gladio: fame z morte z bestijs terre. Equus iste est peccator: qui dicit pallidus: qz caret rubore

Eodẽ. c. b.
Moralitas
Est. 53. a
Mat. 10. a
Joan. 14. a
Apoc. 1. c
Alter
Cañ. 1. b
Eccl. 4. 4
Alter
Eccl. 7. b
Eodẽ. c. b
Moralitas

E
Eodem. c. c
Moralitas
Est. 11. b
ff
Eccl. 9. d
Ro. 12. d
Eodẽ. c.
Moralitas
Eccl. 8. b
S

charitatis, et albedine castitatis. Sessor illi⁹ est diabolus, mala voluntas vel perniciosa ipm ducit circūquas ad motū suggestivis vel male inclinationis. Et iste dicitur moris: qz hominē rpaalter z spiritua-liter occidit. Ideo dicitur qz inferni. i. infernalis pena ipsam sequitur. Unde ipse poterit dicere illud

Osee. 1. d

Ozee. Moris tuus ero inferne. Isti igitur dicitur potestas sup quatuor affectiōes cordis humani: q sunt dolor, timor, spes z gaudis. Nā ex quo peccatū, diabolus, vel mala voluntas homini dñatur: necesse est qz super quatuor affectiōes ipsi⁹ prin-cipet. Et ipse annihilat oēs hoīs gratias quatuor modis: fame, auaritia, bestijs. i. carnalitate, sensualitate luxurie, gladio ire z inuidie, morte oculi z desidia. fames que desideratū affligit, est auaritia. Bestia que sentit. i. rōne caret, est luxuria. Gladius qz acute pungit, est iracūdia. Mors qz insensibilis z immortalē facit, est desidia. Ista igitur est quadruplex: moris culpe, qua ab isto malo sessor occiditur aīa peccatoris: z quātū ad quatuor pres affectionū cordis sui. Un biera. Uisitabo sup eos quatuor spēs dicit dñs: gladiū z canes, volatilia celī z bestias: z paulo ante dixerat, qz q ad mortem, ad mortem: qui ad gladium, ad gladium: qui ad famem, ad famem, zc. Uidit iohānes sup altare dei aīas interfectōrū propter verbū dei, z ppter testimoniū qd habebat: z clama-bat voce voce magna ad dñm. Quare non vindicant sanguinē nostrū? Et acceptū ē dñs nū rñsum, qz expectarent adhuc modicum tps, donec numerus fratrum suorū qui interficiētur, cōpleatur. Et date sunt singulis stole albe zc. Isti si-gnificant martyres, quorū aīe sunt in altare parī dñi deo presentate. Isti em occisi sunt propter testi-moniū fidei: z ppter verbū dei qd predicabāt. Isti em zelo iustitiem vindicte, petūt venire in dicitū. i. vireorū sanguis beatorūqz tribulatiōes puniant. S; p certo respōdet, qz necdū cōpletus est numerus electorū vel martyrum qz sunt p occi-sionē ad deū migraturi: vel alis km ordinē pdeli-natiōis dei in secula posituri. Et ideo interim dē-tur eis stole albe. i. inuictūm glorie paradisi: quā nūc habet aīa separata, qz dicit stola pūna.

Die. 15. a

Luc. 15. e
Eodē. c. c

Luc. 15. e
Eodē. c. c

Moralitas

Luc. 15. e
Eodē. c. c

C

Luc. 15. e
Eodē. c. c

Moralitas

Luc. 15. e
Eodē. c. c

D

qui fuerit in ecclesia primitina: reuera bene possit dicere, qz sunt morte de loco suo, z quantā ad vi-te perfectionē, z quantā ad mox z habitū qua-silitatē. ps. Monebunt omnia fundamēta terre. Ideo propter mala exēpla istorū subditorum: alij inferiorēs reges, diuites, fortes, serui, z libe-ri, ab amore diuino defecerūt: z iam in cauernis terre. in amore terrenorū se penit⁹ incluserunt. Un. Absconderunt se quinqz reges in spelūca zc. Uel dic qz sol est intellect⁹: qz hodie p obscurita-tē erroris z ignorantie denigratur. Luna mutas-bilis ē, qz sanguinea p carnalē amorē efficit. Stel-le sunt potentie sensitiue: qz hodie p praua dele-ctabilia z peccata diuersa cadere cōprobant. Cel-lū pstrū, qz hodie obnubilat vel execat. Uel stelle sunt vtutes z grē qz hodie cadūt z perdunt ppter terremotū et vētū suggestiōnē quo a dia-bolo cōcutiunt: qz ppter ista iā desiciūt mōtes cō-templatiōis: iā cessant insule cōpunctiōis z pntio-nis: qz est in medio maris. i. medio cordis auari-tiam reges z pncipes. i. iustitia z iudiciū: diuites i. sufficientia: fortes. i. pstantia: liberi. i. charitas: serui. i. humilitas se abscōdit z desistat. Uel dic qz sol est veritas, qz splendet. Luna est pietas, qz humorē pbet. Celū est verēcūdia, qz honestatem celat. Stella est prudentia, qz oīa illustrat. Quia igitur inualescēte terremoto tētationis, sol cōuer-sus est in nigredinē ignorantie: una pietatis con-uersa est in sanguinē crudelitatis z sentie. Celū verēcūdie iā recessit: stella prudentie iam cecidit. Ideo pculdubio iā mori sunt mōtes. i. vireminē-tes in perfectiōe: insule. i. viri maturi z amari pē-dolozosa cōtritiōe. Uel dic qz ideo mōtes z insule. i. status ecclesie tribulatiōis cōcutiunt: et a stabilitate quā habuerūt cōmouent ferui, libe-ri, diuites, pauperes, reges z tribuni: gñaliter omnes iā subditi qz plati iam miserabiliter a diui-na pntia, a diuino seruitio absconduntur: z in ca-uernis terre. i. cumulis spaliūm recludunt: tumēt enim corā agnō immaculato. i. coram xpo in ec-clesie seruitio cōpere: qd pty: qz vere nisi p discri-butionib⁹ nolūt in ecclesia subintrare: sed in ca-uernā. i. in foro z mundanis: cū talpīs. i. cū secu-laribus cecis habitare. Un dicitur. Abscōderūt se in spelūcis. Tumēt enim vt dicitur, igni. i. du-riciā humani vel diuini feruitiū, qz placabilis z benigni. Unde isti vident dicere de eo illud. Non maneat apud nos archa dei israel: quia dura est manus eius zc.

ps. 81. d

Jose. 10. c
Aliter.

Aliter.

E

Aliter.

Aliter.

ff

Reg. 1. b

Reg. 1. e

Capitulū vij. Textus.

Post hec vidi quatuor angelos stātes super quatuor angu. ter. Moralitatum Capitulum vij.

Vidit Iohānes qua-

tuor angelos stātes sup quatuor angulos terre: qz tenebāt vētos celli, ne spīrarent sup terrā, nec sup mare, neqz super vllā arborē. Sz istis dicitur est a quodā angelo habēte signū dei viui: qz ascēdebat de ortu solis, qz ipsi nō nocerēt terre, neqz mari, neqz arboribus, quousqz signarent ferui dei i frōte eoz: z fuit multitudo maxime signatorū: tā de filiis israel, qz de turba de oib⁹ pplis z gētib⁹ agregata. Et erāt oēs i cōspectu throni induti stolis albis, z palme in manib⁹ eoz, z agnū bñdicebāt. Uel qz quatuor angeli pnt significare balliuos z officiales pnci-pū: qz in quatuor pntib⁹ mūdi sunt locati: z qz stāt in diuersis officiis sup angulos terre nre. Sz istis dāt a pncipib⁹ z platis nocere terre, mari z arborib⁹. i. oib⁹ gñib⁹ hoim subditoz terre, villis, z

Moralitas

ciuitatib⁹ maris. i. collegijs & cōuentib⁹: arbori-
 bus. i. psonis & hominib⁹ q̄ ad hoc breuiter po-
 nunt in officio vt noceat subditis, vt rapiat q̄
 quid possunt. Un̄ d^r. potestas eorū nocere ho-
 minibus mensibus quinq̄. Et isti impediunt ne
 venti flent sup̄ terrā: q̄ omnē cōsolatiōis flatū
 & oē refrigeriū vel auxiliū q̄ p̄ncipes vel plati
 debēt subditis: nisi impediāt quātū possunt. S̄
 quid? Vere ibi est alius angel⁹. i. alius cōsiliari⁹
 vel familiaris: qui portat signū & sigillū p̄nci-
 pis: vt pote cōsiliarius vel similes: cū quo opor-
 tet secrete loqui: quia breuiter nullus est immu-
 nis a nocumēto aliorū nisi quos ipse signauerit
 liberandos. Et tales sic signati p̄ dona vel fauo-
 res a magistris curie accepti ab huiusmodi qua-
 tuor angelis malis. i. ab h̄mōi iniquis nō ledū-
 tur: imo stant in cōspectu throni. i. in p̄sentia p̄-
 ncipum & prelatorū in durs stolis & vestib⁹ eorū dē,
 & in eorū curijs offiū s̄q̄ ordinati. Alij aut̄ q̄ nō
 sunt signati nec gratia maioriū specialiter acce-
 pti atq̄ recepti: s̄ nocumēto salū malorū ange-
 lorū. i. inferiorū balliuorū & executorū & cōmissa-
 riorū crudeliū exponunt. Et breuiter istud est
 verum q̄ nullus hodie balliuorū maliciam eui-
 tat nisi alicui⁹ magni angelici est alicuius ma-
 gni cōsiliarij fauorē procuret. Isti em̄ mali infe-
 riores illos nō audent tangere: quos vidēt ma-
 iorem gratiā obtinere. ¶ Vel dic q̄ iste secund⁹
 angelus est beatus s̄frāsciscus: qui ab orta solis
 id est a statu gratie & virtutis ascendit super ter-
 ram ipsam & terrena calcādo & etiā predicādo.
 Istē em̄ portat sigillū dei. s̄z sigillata passio-
 nis dominice. Istē em̄ per doctrinam suam impedi-
 uit ne angelis mali nocerent illis qui signum ca-
 racteris et crucis per penitentia cōfessionis me-
 moriam secū portant. Multos etiā sigillo & ima-
 gine christi signauit: s̄z fratres suos: quos chri-
 sto vn̄icō similes & conformes esse voluit & mā-
 dauit. Sunt em̄ hodie tam de israel q̄ de gentib⁹
 id est tam de nobilib⁹ q̄ de ignobilib⁹ maxima
 turba, que per eū corā domino presentatur: in
 statu sc̄z religionis & p̄fectionis: qui amici stolis
 candidis castitatis, habētes palmas victo-
 rie & perseverantie atq̄ firmitatis, deum & agnū
 continue benedicunt: et ipsi p̄ p̄dicaciones suas
 ab alijs s̄nt benedicti. Unde in Act. apostolorū.
 Turba em̄ plurima credidit in deum. ¶ Vel dic
 q̄ iste potest significare quēlibet virū perfectū,
 signo charitatis munūtū: qui sibi deuotos simili
 signo cōsignat: & eos a malis angelis liberat et
 defendat. ¶ Vel dic q̄ idie iudicij illi soli a malis
 liberabuntē, q̄ signo charitatis et gr̄e signati iue-
 nientur. ¶ Vel dic q̄ illud signū significat memo-
 riā dñice passionis: quo q̄ signati apparuerint,
 a demonib⁹ nō ledent. ¶ Vel dic q̄ quilibet illud.
 fac mecum signū in bonū vt videat q̄ oderūt me.
 ¶ Dixit Joānes q̄ ipse vidit corā deo & angelis,
 animalibus & senioribus turbā magnā/ quā di-
 numerare nemo poterat ex omnibus tribubus
 populis & linguis: qui erant amici stolis albis:
 et palme in manibus eorum: qui incessanter deū
 cū angelis collaudānt. Et dictū est ei. Qui amici
 sunt stolis albis/ q̄ sunt & venerūt: hi sunt est
 qui venerūt ex magna tribulatiōe: & lauerūt stolis
 suas i sanguine agni: & ei feruēt i tēplo ei⁹ de
 ac nocte: nō efuriēt neq̄ sitiet ampl⁹: neq̄ cadet
 sup̄ illos sol: neq̄ est⁹ neq̄ dolor: qm̄ agn⁹ q̄ est i
 medio throni/ reget eos & deducet eos ad vitē fō-
 tes a frū. ¶ Isti significāt sc̄tōs q̄ sūt i patria: q̄
 añ thronū malestat: etne p̄petuo habēt stare cū
 angelis & alib⁹. i. cum enāgelis & seniorib⁹
 cū patriarēhis & sc̄tis. Isti sūt turba innumerabi-
 lis: sūt etiā ex ceteris pp̄lis p̄gregati: & illi deū p̄-
 nuo b̄dicūt: & amici sūt stolis albis. i. etne glie

claritate. Isti palmas icōcussibils victorie sc̄ti
 portāt: s̄z p̄ deo: q̄ sūt isti: p̄ certo nulli nisi q̄ vene-
 rūt ex magna tribulatiōe: q̄ in mūdo penas & mi-
 serias p̄pter deū habuerūt: q̄ quotquot deo pla-
 cuerūt, p̄ multas tribulationes trāsierūt. Isti sto-
 las suas. i. p̄fectias lauerūt: & p̄mo a vitijs pur-
 gauerūt: & hoc in sanguine agni & passione, & me-
 moria iesu xpi. Isti em̄ sursum in tēplo paradisi
 seruūt agno. i. xpo, q̄ eos regit, & idō nō efuriēt,
 neq̄ sitiet, neq̄ calefēt, neq̄ ftebūt, neq̄ dolebūt,
 s̄z ad fontē vite & eterne p̄peritatis oi voluptate
 replebunt. ¶ Psal. Quoniam apud te est fons vite.

Capitulum viij. Textus.

Et cum aperuisset sigillū septimū: factū est silentiū in celo. Moralitatū La. ix.

Widit Joannes
 angelū vn̄ ante altare aureū
 q̄ est in celo: & data sunt ei in-
 centia multa: & ascendit fumus
 aromati in aspectu dei. ¶ Sic
 vere añ altare paradisi ascen-
 dit fumus odor & fragāria bo-
 norū meritoꝝ, orationū & ma-
 xime qñ in thuribulo cordis nostri ardet ignis &
 feruor intime charitatis. Tūc em̄ angel⁹ nollet
 oēs n̄as oratiōes eleuat corā deo: sicut patet de
 angelo tobie. ¶ Quidā angelus accepit vn̄ thū-
 ribulū: & impleuit illud igne altaris aurei q̄ est
 in cōspectu dei: & misit illud in terrā: & facti sunt
 tonitrua, voces & fulgura & terremotus magn⁹.
 Et septē āgeli q̄ habebāt septē tubas. parauerūt
 se vt tubis canerēt. ¶ Istē angelus est de⁹ pater:
 q̄ thuribulū. i. silū suū pleniū igne. i. feruorū chari-
 tatis misit in terrā & incensationē: q̄ fumū orati-
 nis, & fragātiā odoriferē fame & sanctitatis iu-
 giter emittēbat. Et p̄ certo qñ iste fuit missus in
 terrā: tunc ad p̄dicatiōem eius audita sunt toni-
 trua. i. mine: voces. i. suasiones: fulgura. i. miracu-
 la & exēpla: & sicut in cordibus auditorū fact⁹ est
 terremotus p̄titionis, timoris, amaritudinis et
 meroris. Septē etiā angeli. i. p̄dicatores: ex tūc
 inceperūt p̄dicare, & tuba p̄dicatiōis p̄ mandū re-
 sonare. ¶ Vel dic q̄ angelus est aliq̄ magn⁹ p̄n-
 ceꝝ vel platus: q̄ aliqñ mittit in aliquā terrā p̄
 aliquo officio, aliq̄ thuribulū. i. officiale plenuū
 igne cupiditatis & auaricie. Et tūc p̄ certo iaduē
 tu eius sūt tonitrua. i. mine tribulatiōis: sūt etiā
 fulgura. i. inuasiōes, rapie & excoꝝatiōes: q̄ oia
 cōburunt & infāmant: & nihil remanet post ipm̄.
 Un̄. Ante ipm̄ ignis vorās &c. Et idō tūc audiunt⁹
 voces. i. plactus subditōꝝ: & sūt terremotus ma-
 gnus: q̄ tota terra, tota patria p̄ ipm̄ cōcutit et
 turbat. Quia sicut dicit: Regnātibus imp̄is, rui-
 ne hois. Un̄ si q̄s peteret, quare talis turbatio an-
 dit in terra: posset respōderi illud Mar. Ecce ter-
 remotus fact⁹ est magn⁹ &c. ¶ Vel dic p̄tra p̄ela-
 tos & p̄ncipes: q̄ qñ de nouo p̄mouent, solēt substi-
 dia petere: & sic solēt tota subiectā patriā turba-
 re: & magis q̄ alias rapinis et exactiōib⁹ mole-
 stare. ¶ Canēte p̄mo angelo cū tuba sua, fact⁹ est
 grādo et ignis mixt⁹ cū sanguine, et missa i terrā
 et tertia pars arborū & oē fenū viride p̄buitū est.
 ¶ Istē āgel⁹ significat adulatorē: q̄ i curijs sunt
 p̄ncipū et magnatū. Nā qñ ipsi i aurib⁹ ipōꝝ fa-
 ciūt resonare tubā eloquētie & adulatoriōis: et qñ
 ipōꝝ iustificāt, & alios corā ipsi accusant: tūc ho
 p̄ ipōꝝ falsa p̄ba gñat grādo crudelitatis & seuitie
 ignis cupiditatis & auaricie, sanguis carnalitatis
 & luxurie: q̄ p̄ba malox adulatorū sūt p̄ncipes
 raptōres, crudelēs, adulteri & luxuriosi. Idō bñ se-
 quit⁹, & tertia ps ipōꝝ p̄burit p̄ rapinā ab ipsi.

Spoc. 9. a

Aliter. b

Nota de beato s̄frāscisco.

Act. 6. b

Aliter.

Aliter.

ps. 98. c

Eodem. c. c

Moralitas.

Judith. 8. c

ps. 55. c

Moralitas

Thobie. 12. c

Moralitas

C

Aliter

Jobe. 2. s

Prout. 12. b

Mat. 18. a

Eodem. c. b

Moralitas

D

Liber XXXIII Moralitatum Ca. X

Arbores. i. ipsi excellētes nobiles/diuites z potentes comburant et infestant: z ad voces talium tribulationibus molestant. Et maxime omne fennum terre. i. populus infimus p̄ ceteris molestatur. **¶** Uel dic q̄ angelus est primus z nouissim⁹/ alpha z ω. Nam q̄ ipse in iudic o tuba sue aurtice sententia resonabit: tunc grando. i. tormentorum inuasio percussis, id est ignis inextinguibilis: in ignis etia. i. occiso z fenita cōburūt terrā. i. terrenos z auaros: arbores. i. altos/elatos z superbos: fennum. i. lasciuos/molles z fluidos luxuriosos. Ibi enim dicitur combusti, qz cōburunt in inferno finaliter: z illi dicunt tertia pars: qz p̄fecti z minus p̄fecti/iusti z penitētes faciūt vnā partē. **¶** Uel illi q̄ sunt in celo et in purgatorio/faciūt scōbz partē. Tertiā faciūt dānati peccatores. Tertiam vero partē angelus cōburit: cū christus in iudicio dānatos cōderit: q̄ nūc in purgatorio cū angelis parit. Tertia pars gladius peribit. **¶** Scōbz angelus tuba cecinit: z tāq̄ mons magn⁹ igne ardēs missus est in mare: z facta est tertia pars ipsi⁹ maris sanguis: z tertia pars creature que habebat animas/mortua est in mari: tertia pars nauū interit. **¶** Iste mōs est p̄fect⁹ mal⁹ vel iudex: qui dicit magnus p̄ superbis/ardēs per auariciā/iraclidiā z inuidiā. Iste mōs q̄ in mari religionis vel ecclesie p̄ficiūt: tūc vere p̄ ei⁹ p̄naa documētā z exēpla: tertia pars maris. i. religionis p̄ peccata demolit: multi em̄ in sanguinē. i. carnalitatē p̄ luxuriā cōuertunt. **¶** Nanesa. viri p̄fecti virtutū mercimonij onerati: p̄ eorū neq̄tias destrunt: z breuiter illi q̄ habēt aias. i. p̄ ipm̄ gr̄e uiuificant: sūt mortui z destructi q̄ tales mali hoies p̄ncipant. **¶** Proverb. Regnabit⁹ imp̄ij ruine hoim. **¶** Uel dic generalit̄ q̄ q̄ auarus z ardēs p̄lat⁹ in mari. i. in partia p̄ficiūt. Uel etiā q̄ in aliquo officio vel collegio aliquis officialis vel iudex auar⁹ z crudelis extollit: tūc p̄ certo tertia pars hoim subdit⁹. i. pauperes grauissime molestant. **¶** Uel dic q̄ mōs iste significat affluētiā diuitiarū z honoris: q̄ recte dicit ardēs: qz ardoz ambitiois auare est eis inclusus. **¶** Nā q̄ iste mons. i. tp̄alis facultas fuit missa in mare. i. ecclesiā: tūc apparuit mare quasi totaliter infectū: qz tūc plus q̄ eius tertia pars est infecta: z abūdanti⁹ p̄p̄eris, in sanguinē. i. in luxuriā est p̄uersa. Ecclesia em̄ habet tres partes scz lasciosos, religiosos z clericos. Sed vere quasi tertia pars. i. status clericorū in sanguinē luxurie est cōuersus. **¶** Uñ p̄s. Cōuertit aquas eorū in sanguinē. **¶** Uel si vis per tertiā partē itelligi quēlibet statū aliū. i. religiosos, lasciosos zc. Nanes etia. i. viri p̄fecti sunt destructi: illi q̄ p̄ gratiā uiuēbāt: p̄ peccatū mortui sunt z cōsumpti. Ideo q̄ Cōstātin⁹ imperator dedit reddat⁹ ecclesie: audita est vox in aere dicēs. hodie effasum est uenēnū in ecclesia des. **¶** Uel dic q̄ ille mōs elatus, est diabolus vel antichristus: ad cui⁹ aduentū in mari mūdi vel ecclesie tertia pars: vel forte plus q̄ tertia pars peribit. **¶** Ceterius angelus tuba cenit: et stella magna tanq̄ facula ardēs cecidit in tertiā partē fluminū, fontū z aquarū: z stelle nomē abinthū. Et facte sunt aque in abinthū: multi homines mortui sunt ex aquis: qz amare facte sunt. **¶** Stella ista significat p̄m̄ auaricie: q̄ morte ignis inflamat. Ista etiā dicit abinthū: qz amaritudo laborū, angustie vel timoris, auaricie est annexa: z ista p̄ certo m̄strat⁹ i aquis et fluminibus. i. p̄sp̄eritatē z diuitijs hui⁹ mūdi: qz ardoz ab initio mūdi p̄sp̄eris mixt⁹ est hodie z cōiunct⁹. Ideo aque. i. mūdi p̄sp̄eritates sunt hodie amare z dolorose ad acq̄rendū z seruandū p̄pter itā stellā. i. p̄pter auariciā cōcomitantē.

Et id multi hoies. i. illi q̄ in mūdi p̄sp̄eris ponūt desiderū z sp̄e suā propter terrēna, moriunt: qz p̄pter mūdi sp̄era sūt auari, supbi et luxuriofi: et sic morte sp̄ualē incurere dīnoscunt. Unde. **¶** Multi moriunt: in omni loco proiecti s̄ silentium. **¶** Uel dic q̄ ista stella est antichrist⁹ vel heretic⁹ cōct⁹ igne malicie z fenititē inflamat: q̄ facit aq̄s facte scriprurē cōruptas z amaras/eas solum ex p̄ponēdo: z id multi hoies. i. auditores sūi i piculū mori: cadūt: nisi caueāt. **¶** Uel dic q̄ talis stella est dīnos vel mal⁹ p̄siliari⁹ q̄ de celo. i. decuria alcent⁹ p̄lati vel p̄ncipis dī: venire vel cadere: qz ē p̄ mūdi maliciā z sapiētiā clar⁹ z stelle p̄ auariciā ardēs inflamat⁹: p̄ rapinā z exactionē intolerabilis z amar⁹. **¶** Iste em̄ de aquis. i. de pplis q̄ p̄ tres partes diuidunt. i. in malos/mediocres z malos: ip̄am tertiā partē. i. ip̄os inferiores aggrauat: inq̄stū rapinis z molestijs ip̄os grauat. **¶** Iō scriprura abinthū merito ip̄m vocat. **¶** Uel dic q̄ talis est pulchra z mala mulier ardēs z luxuriosa q̄ q̄ de celo. i. de statu gr̄e cadit magnā partē aq̄. i. ppli amaricat z corūpit. **¶** Uel dic q̄ apostatam angelū: q̄ p̄ sciaz z gr̄az p̄mo fuit stella: s̄ post eam sum efficit abinthū: qz sepe fit amaricatio aliorū. **¶** Iō de q̄libet talis dī. **¶** Nouissim⁹ illi amara uelut abinthū: z acuta uelut gladi⁹ biceps zc. **¶** Canēte 7o quarto angelo/p̄cussa est tertia ps solis z lune z stellarū: z obscurata ē tertia ps eorū: diei etiā tertia ps z noctis similiter tertia ps nō lucebat: tūc apparuit q̄dā aquila uolās p̄ mediu celū clamās z dicēs. **¶** Ue/ue/ue in terra habitabit⁹. **¶** Dies significat statū ecclesiasticū: quo lux prudētie z sapiētie solet lucere. **¶** Iō significat statū secularē: ubi solet error z ignorantia abūdare. **¶** Sol significat statū ecclesiasticū: qui diei z statū ecclesiastico p̄sunt. **¶** Luna significat p̄ncipes seculares: qui p̄ p̄m̄ sepiissime eclipsant: z nocti stat⁹ seculi p̄ncipant. **¶** Stella significat subditos uirtuosos stat⁹. **¶** Iō q̄libet istozū triū/scz solis/lune z stellarū hz tres pres: qz nō est hō q̄ nō habeat tres potētiās scz intellectū, memoriā z uolūtātē: s̄ p̄ certo tertia ps istozū est hodie p̄cussa, scz potētia uolūtatis: qz ne dato q̄ intellect⁹ z memoria sint clari z lucidi p̄ sciētie claritatē, uolūtās tñ est obscura et lucis gr̄e puata p̄ malozū apperibiliū cupiditatē. **¶** Et breuiter i die ac nocte. i. in mūdo et i ecclesia, i. sole et luna et stella. i. i p̄lati, p̄ncipib⁹ et subditis tertia ps nō lucet: qz q̄si uolūtās oim hodie ē p̄uersa: qz idebit ap̄petit diuitias z honores. **¶** Eze. Tertia ps tui p̄ste moyses zc. **¶** Iō q̄ de aquila xp̄s i medio celli in die iudicij uolabit: tūc uoce sue terribilis sentētie triplex uel scz triplicē maledictionē p̄tra p̄ctōres qui nūc in terra habitāt, fulminabit. **¶** Et ista sunt proculdubio pena dāni z pena sensus z desperatio q̄ grauior est. **¶** Uel pena tp̄alis, pena eterna, z amissio glorie paradisi. **¶** Vñ pena ignis z re mortuoz, z cetera similia. **¶** Nā ista tria uel. i. maledictioēs dānatis p̄ctōrib⁹ inferunt: q̄ in terra. i. in terrēna p̄sp̄eritate habitāt et uersant. **¶** Formido z fouea z laque⁹ sup te q̄ habitatores terre.

Amos. 8. a
Aliter. 5

Aliter.

Aliter.

Aliter.

Prover. 5. a
Eodē ca. 3.

Moralitas.

Ezech. 5. c

Aliter.

Hier. 48. g
Eia. 2. 4. c

Capitulū 11. Textus.

Et quintus angelus tuba cecinit: z uidi stellam de celo. Moralitatum Ca. x.

Quintus angelus an stella cecidit de celo: et data est ei clausus putei abyssi. Etauerunt puteus: z exiuit inde fumus sicut fornacis magne: et obscurat⁹ est sol et aer de fumo putei. **¶** Metaphorice loquendo:

Aliter.

Aliter.

Eodē ca. c

Moralitas.

Pro. 28. b
Aliter.

Aliter.

Ps. 104. c
Aliter.

Aliter.

Eodē ca. c

Moralitas.

vide q̄ stella significat diaboli, q̄ de celo cornit per peccatū. puteus significat peccatores z maxime luxuriosos. Tales etiā dicunt putei abyssi: q̄ sicut abyssi nō pōt saturari: sic nec luxuriosus ḡditu viuat. Ideo d̄r. Fornicata es cū amariorib⁹: nec sic es saturata. Isti igit̄ stelle. i. diaboli d̄r clauis putei abyssi. potestas sup̄ psonā luxuriosas: q̄ quoties vult diaboli⁹ facit eū p̄ vana desideria apiri. Ideo ad suggestiōē diaboli luxuriosi mittūt fumū. i. fetida p̄ba luxuriosa z inhonesta: sicut fornacis ardētia z luxuriosa: ita q̄ soli. i. bone p̄sone: vel aer. i. tota vicina p̄ eos obscurant z fedant: p̄to certo: q̄ nulla p̄sona est ita sol vel aer. i. sancta vel pura: quin facilliter i ficiat p̄ puteū abyssi. i. p̄ malā z luxuriosam p̄sonam: ū fum⁹ malorū verborū suorū attingit vsq̄ ad eā. Ūñ. Qui t̄git picē iquinabit ab ea. ¶ Vel dic q̄ puteus iste est hereticus: cui⁹ fumus. i. mala doctrina inficit z corrūpit solē z aerē. i. bonas p̄sonas z ecclesiā: q̄ stella magna. i. diaboli⁹ apit os eorū p̄ d̄dicatiōē: corrūpit bonos mores colloquū p̄tanti. ¶ Vidit iohānes exire de fumo putei abyssi locustas similes equis ad plū: z super capita eorū corone auree. Et habebāt facies sicut mulieres: dētes sicut leones: loricas sicut loricas ferreas: z v̄o eorū sicut v̄o eorū z equorū currētis ad plū: z caudas similes scorpionū: z aculei erāt in caudis eorū: z potestas eorū sicut habēt scorpiones. Et p̄ceptū est eis ne lederēt fenū terre: nec oē viride: nec oēm arborē. Sed data est eis potestas nocere hominib⁹: nō habebāt signū dei v̄iui frontib⁹ eorū: z cruciari eos mensib⁹: quinq; z cruciatus eorum sicut scorpionū: z tūc querēt homines mortem: z nō inueniēt eā. ¶ Ista figura plures habet p̄tes. Primo est dicit q̄ ipse vidit in fumo putei abyssi locustas paratas ad plū zc. Pute⁹ iste significat mūdū: qui ad modū abyssi est oscur⁹ per ignoratiā: in s̄tatiabilis per auariciā: vt habet in p̄ouer. Infernus z perditio nō satiant̄: nō implentur. Sic et oculi hominū insatiabiles. fum⁹ istius putei est p̄p̄teritas mūdi: que vere ad modū fumo facilliter en̄tescit. P̄s. Deficientes quēadmodum fumus deficient. Locuste significat diuites/ officiales/ p̄p̄ositos: q̄ ad modum locuste sursum volant: sursum saliant per ambitionē ad officia z beneficia: z tamē facilliter cadunt in fine in terram per temporalem depressionē et eternale dānationē. In fumo igit̄ putei vite sunt locuste: q̄ locuste principes et iudices hodie sunt p̄ cetēris in fumo mundane prosperitatis. Ibiq; habēt aureas coronas. i. dignitates et p̄elaturas: parati ad p̄liū cōtra pauperes et vicinos. Et isti bene dicunt̄ quasi equi: q̄ sicut equus est animal luxuriosum et superbū: sic tales p̄ ceteris luxuria sunt infecti. Hiere. Equi infantentes in feminas vni quiscq; ad v̄orē: primi sui h̄n̄niebat. Et sicut mediāre fortitudie equi alii q̄ mal⁹ miles obtinet in plū: sic mediantib⁹ balliūs et aduocati multi obtinet z lucrant causas suas. Unde de istis locustis d̄r in psal. q̄ deus dedit fructus eorum erugini et labores eorū locuste: eorū scilz pauperū. ¶ Secūdo dicitur hic q̄ isti habebant facies sicut homines: z capillos sicut mulieres. ¶ Facies que est p̄ma pars apparēs significat introitū z ingressū p̄ncipū. Capilli q̄ tegunt caput: significat palliaciones/hypoeristas z fictiones: quibus caput. i. intentio talium est velata. Mulier q̄ est animal amicabilissimum z deceptosum significat eorū familiaria z deceptiua colloquia/ act⁹ et gestus. homo qui est rationalis significat eorum sensum et discretiōē. Quid igitur: pro certo isti in facie. i. in ingressu q̄ primo apparent: videntur homines. i. astuti

sapientes et discreti. Capillos habent mulierū id est apparentiam amicabilem. Illud apparet q̄ tales volūt aliquos pauperes irretire i suis cōtractib⁹ falsis et obligatiōibus, sic ostēdit se eis familiares: promittendo z applaudendo: balliūs etiā q̄ volunt aliquid inuestigare. Sed pro certo isti nō sunt nisi capilli mulierū. i. fraudulentī palliaciones. Unde Eccli. dicitur. Non est malicia sup̄ maliciā mulierū. Et illud patet in tertia parte figure. ¶ Tertio dicit q̄ ipsi habebāt dētes sicut leones: loricas sicut loricas ferreas: z vocē terribilē. ¶ Per dētes per quos homo deuorat cibos: intelligit̄ vorax crudelitas vel rapina: q̄ dato q̄ isti vident homines benigni z humiles: t̄n̄ habēt dētes. i. crudelitātē/ rapacitatē/ mordacitatē leoninā: qua omnes subditos cupiunt deuorare. Ideo loriceis ferreis. i. adulatorib⁹ vel amicis cautelosis seipsoz munifunt z tegūt: q̄ sicut patet/ ita cautelose faciūt suos cōtractus: z cautelosi maliciarū suarū ita velant ab omni sctū. i. ab omni q̄rela eorū corā quocunq; iudice se defendunt. Ezech. Lorica et clypeo armabunt cōtra te. i. maliciosa exēcutiō z vocē habent terribilē sicut canes: quia ita autentice loquunt̄ et alte pauperib⁹ cōminant̄/ vt ipsos terreāt v̄bis suis: z sic facilliter eos exheredat leoninis d̄tib⁹: q̄ in facie hominis v̄debat̄ tur. Dan. Dētes eorū dētes ferrei. Eccli. Dētes leonis dētes ei⁹. Et ideo sequit̄ quarta pars figure. ¶ Quarta d̄r q̄ habebāt caudas. ¶ Cauda q̄ est posterior pars significat finē alicui⁹ ne goch. Scorpio qui facie lābit z cauda pungit significat p̄ditores: qui in facie. i. in p̄ncipio lābūt z applaudūt: in cauda v̄o. i. in fine lacerant atq; pungit. Igit̄ in cauda. i. in fine sunt scorpiones: in q̄tū p̄ exheredatiōē verationis puncturā alijs z aculeum crudelitatis insigunt. Ideo aculeus rapine et crudelitatis in fine talib⁹ est annexus. Unde in p̄ouer. Douissime mordebit vt coluber. ¶ Vel dic q̄ cauda est status senectutis: q̄ reuera tales in senectute sunt scorpiones simul z raptores z aculeū crudelitatis auaricie detractiōis acrius insigētes. ¶ Vel dic q̄ q̄ sunt in facie homines/ z in cauda scorpiones/ significat detractores: qui in facie. i. in p̄ntia adulatores sunt in absentia scorpiones pūgētū. Ezech. Cū scorpionib⁹ habitas. ¶ Quinto dicit q̄ potestas iporū est nocere hominib⁹ mensibus quinq; zc. ¶ Quinarius q̄ est imperfect⁹/ significat mūdā vitā talū que pro certo in quocūq; est imperfecta: q̄ vt cōminant̄ nō p̄ficiūt etatē suā: q̄ moriunt̄ subito z male. Isti igit̄ p̄nt nocere hominib⁹ mētib⁹ quinq; quantum durat vita p̄sens. Et bene iter hodie sub manu talū p̄ acerbitate tormentorū z afflictionū suarū/ multi sunt homines q̄ desiderāt mori z t̄n̄ nō inueniūt sicut optant. Et finaliter isti habēt sup̄ se regē angelū abyssi scz peccatū auaricie: q̄ dicit̄ exterminās q̄ oia exterminās ipsos regit̄ q̄ diabol⁹ ipsos confundit. P̄s. Exterminat̄ eis aper de sylua. ¶ Vel dic q̄ locuste sunt detractores: q̄ p̄tra oēs homines p̄stant: z eorū facies. i. apparētia videt̄ amicalis z rationalis. Videt̄ esse homines: q̄ in p̄ncipio de homine dicit̄ multa bona: singunt se loqui ex caritate vt facilius eis credat: sed vere finaliter apparent eorū dētes/ ferocitas z inimitia leonina: q̄ vere more leonis alios lacerant z diffamāt: z cauda. i. finis verborū suorū: vel cauda. i. retro i absentia est pūgēs sicut aculeus scorpionis. Licet enim in p̄ncipio vel i p̄ntia blandiāt t̄n̄ semp in fine verborū/ detractiōis et pūctiōis aculei inueniunt. Et isti habēt potestātē nocere suis malis p̄bis/ hominib⁹. i. bonis z ra-

Proū. 25. c

Hiere. 1. 8

Aliter.

1. Cor. 15. b
Eodē ca. b

Moralitas.

Proū. 27. c

psal. 36. d

Hiere. 5. c

ps. 76. c

Eodē ca. b

Moralitas.

D

Eccli. 25. c
Eodē ca. b

Moralitas.

Ezech. 23. d

Dan. 7. c
Eccli. 21. a
Eodē ca. b

Moralitas.

Proū. 23. d
Aliter.

Aliter.

Ezech. 2. c
Eodē ca. b

Moralitas.

Aliter.

psal. 79. b
Aliter.

dentē de celo: qz se nō reputat dignū ibi ascende-
re: sed magis in infernū descendere p humilitate:
tē: amictū nabe per rōgātā pietatē: in capite. i. in
intentione habebat fridē. i. oimōdā sanctitatem:
paciē z cōcordiē vnitatē. facies eius. i. intellect⁹
debet lucere vt sol per sapiētē claritatē. Pedes
eius. i. affectiones debent esse sicut ignis per fer-
uentissimā charitatē. Librū debet habere. i. sacre
scripture sagacitatē. Ezech. Ecce manus missa est
ad me in qua erat liber inuolutus. Iste dz habe-
re pedē dextrū. i. timorē sup mare. i. sup amaritu-
dinē mortis z inferni p iugē cōsiderationē. Pedē
sinistrū. i. amorē z affectionē debet hēre sup terrā
i. p cōsiderationē mortis z inferni p̄s. In mari via
tua. dicitur etiā habere vocē sicut leo per rigō-
ris et auctoritatis assensionē. Debet etiā facere
qz septē tonitrua. i. vniuersitas p̄dicatoz loquat^r
mundo per p̄dicationē. Et iste debet tradere li-
brū ioanni. i. subditis z secularibus p̄ scripture do-
ctrinā z expositionē: quā ipsi debet comedere. i.
incorporare p auditū z deuotionē: z in vētre me-
morie retinere: z iste p certo erit dulcis eis sicut
mel p consolationē: z eternoz p̄missionē. Amari-
tū etiā facit vētre eoz z mentē per infernalū tor-
mentoz cōsiderationē: vt sic de subditis dicit il-
lud Baruch. hic est liber mandatorū def. Et alibi.
hec omnia liber vite. ¶ Uel dic qz hic ē chus⁹. q̄
angel⁹ testamenti dicit. Malach. hic venit de ce-
lo p incarnationē: amict⁹ nabe. i. purissima huma-
nitate. Coronatus fuit i fridē. i. celestis diuinitate.
Pes eius dexter erat deitas: z ille apparuit sup
mare: qñ ibi siccis pedibus ambulabat. Sinister
autem est humanitas: z hic apparuit summe sup-
per terram, scilicet laborando z ambulādo. Ba-
ruch. postea in terra visus est: et cū hominib⁹ cō-
uersatus est. Et iste clamauit sicut leo per p̄dica-
tionē. postea septē tonitrua. i. vniuersitas p̄di-
catoz incepit loqui p̄dicare. Iste habet librū
sacre scripture: et ipsum alijs per inspirationem
porrigit et reuelat zc.

Capitu. xij. Textus.
Et datus est mihi calamus similis vir-
ge. Moralitatum Cap. xij.

Omni dato si

bi calamo mensura ad mo-
dū hge dicti est Surge in-
quit, metire tēplū del et alta-
re, z omnes adorātes in eo.
Atriu aut qd ē foris, nō me-
tiaris: qz datū est gētib⁹: et
sanctā ciuitatē calcabūt mē-
sibus quadraginta duob⁹.

¶ Iste est xp̄s in iudicio: qz ibi dabit calam⁹ mē-
sure p̄tatis iudicarię: et rigoris iustitię z eq̄tatē.
mēditatib⁹ qbus ipse mēsurabit z iudicabit meri-
ta singuloz: tēplū ecclesie altare religiōis, z do-
rātesqz in eis. i. oēs fideles calamo discretionis
metiet: quāta sit in eis lōgītudo spei vel longani-
mitatis, p̄funditas humilitatis, latitudo chari-
tatis, altitudo p̄teplatiōis, et sublimitas virtutū.
Atriu qd est foris, significat ecclesiā et collegium
dānatoz, maxime infidelū: qz non sunt de domo
ecclesie. Illi non metient: qz nulla diciturū dimen-
sionū in eis inuenit: z ipsi iā iudicati reputant: qz
qz nō crediderit, iā iudicat⁹ est: sed gentib⁹. i. sine
lege viuentib⁹ demonibus dabunt ad calcandū,
et p̄petuo cruciādū: qui gētes. i. demones calca-
būt, et affligēt ecclesiam et ciuitatē sanctā quantū
poterūt: et maxie tpe Antichristi: qz mensib⁹ quas
draginta duob⁹. i. tribus annis cū dimidio ad-
uerlus ecclesiā p̄ualebūt, p̄s. Cōcalcauerunt

me inimici mei tota die. ¶ Uel dic qz iste mensor
est iudex vel plar⁹: qz calamo iustitię z hge dire-
ctiōis z correccionis, singuloz merita metiet: vt
sciat qz p̄mouēdi sint, z qz corrigēdi. De atrio qd
est foris. i. de mūdo z haru seculari: nō se p̄z in-
tromittere, nec de illis qz sunt foris. i. extra iuris-
dictionē suā aliquāliter p̄trectare: s; ipsos gētib⁹
sillis ad quos p̄tinet dimittere, mensurādū z gu-
bernādū. Hiere. p̄fatec vnusquisqz eos qd sub ma-
nu sua sunt. ¶ Uidit ioānes seruos duos xp̄i he-
liā z Enoch: qz p̄phetauerunt dieb⁹ mille ducentis
sexaginta: z dicit, qz isti erāt due oliue z duo cāde
labra lucētia ante dñm: z habēt p̄tatem claudere
celū ne pluat: z p̄uertendi aquas in sanguinē: et
p̄cutere terrā oi plaga: sed venit quedā bestia qz
ascendit de abyssō: et fecit h̄ eos bellā, et occidit
eos: z iacuerūt corpa eoz in medio ciuitatis: qz
sp̄ualiter dz iudoma z egyptoz: cōtra quos p̄di-
cauerunt in morte eoz, s; finaliter isti receperūt
vitā: s; ascēderunt in tēplū in nube: z timuerunt
oēs inimici eoz. ¶ Iste duo p̄phete z bestia qz est
cōtra eos: mūdanoz z religiosoz, theologoz, et
iuristaz gerūt figuram. P̄ā theologū z religiosū
boni dīcunt duo, p̄ duplicē charitatē: oliue p̄ virē
tē honestatē: cādē labra p̄ lucētē vite z doctrine
claritatē: dicunt stare in sp̄ctu dei p̄ fidē z lon-
ganimitatē. Iste em̄ p̄pheta z p̄dicat verbum
dei: z redarguit impios z mūdanoz. Iste claudūt
celū. i. sacra scripturā que celat dei sacana: qñ vo-
lunt qz plura doctrine non defluat in mūdanoz
aqua: et sciētias et scripturas virtutū in sangui-
nē. i. in sp̄uale nutrimentū qñ volūt: qz isti solū
hodie habēt celū sacre scripture in manib⁹ suis:
et apud ipsos p̄tinet predicare vel cessare: cū
pauci hodie studeāt theologia nisi ipsi. Et breui-
ter istū percutiūt, redarguūt, corrigunt, terrā. i.
terrenos p̄ctōres. Esa. Percutiet terrā hge oris
sui: z spū labioz suoz irerficiet impū. S; p̄ cer-
to bestia qz de abyssō venit. i. p̄ctōres, maxime mū-
dane sapientię p̄fessores, pugnāt cōtra istos ho-
die scz eos diffamādo, cōdēnando, z multa mala
atqz falsa eis imponendo. Alij quos aliqñ redar-
guūt, de hoc gaudent: qz vere quasi oēs mundanū
gaudent z obloquunt: qñ audiūt aliquē religiosū
sum ab aliqua bestia. i. ab aliquo malo hōie d̄ ffa-
mari: qz nō amat p̄fessōes eū qui se corripit. Ideo
multi bene iacent hodie in plera hui⁹ mūdi sine
honore quasi mortui, propter h̄mō infamias in-
iustas: qz quidē mūdus dz ciuitas sodoma. i. mu-
ta d̄ egypt⁹. i. obscura: qz mundus est mut⁹ quo
ad dei laudē: z obscurus p̄pter ignoratiōis z erro-
rē: s; finaliter in die iudicij ipsi remissēt: z in ce-
lū ascēdēt vidētib⁹ suis diffamatozib⁹ inimicis.
¶ Uel dic qz tales in iuste occisi z de p̄si in sine pa-
tescētē p̄tate resurgūt: z redēdūt ad honorē: z in
celū in dignitatē: z gloriā ascēdūt: malis gratib⁹
inimicoz suoz qz de ipozū de p̄sionib⁹ letabunt.
Uñ dz. Stabūt iusti in magna p̄tatiā aduerfus
eos qz se angustian erūt: vidētes turbabunt zc.
dicētes. hi sunt quos zc. Ecce quomodo p̄putati
sunt iter filios dei. ¶ Uel dic qz isti p̄phete signifi-
cāt aliquē bonū virū discretū: iuste regnātē i offi-
cio plature: in religiōe, ecclesia, vel in curia p̄ncipis
secularis, qz recte dz oliua p̄pter pietatē: cādē la-
bra p̄ honestatē: terrā. i. p̄dicatozē p̄curit p̄ iustit-
ie eq̄tatē. Bestia ista signat maliciosū hōiem in-
micū suū: qui qñs de abyssō. i. de statu vltz hu-
mili plebe venit: qz forte est i eadē religiōe: curia
vel ecclesia: qz insidiat eisdē. Et qd p̄ certo accēdit
qz ista bestia. i. rōnalis p̄sona pliat h̄ illos p̄phes-
tas. i. cōtra bonū iudicē vel plarū: mouet sibi iudē
s. eū apud maiores accusando: ita qz finalr ipsum
suppeditat: atqz h̄ ip̄sionē p̄ualet. Ipsūqz facit
deponi ab officio z b̄nficio: vel facit eū damuari.

Eze. 2. d
P̄s. 76. d
Baruch 4. a
Ecclesia 4. c
Aliter. Mala. 3. a
Baruc. 3. d
Moralitas
Joan. 3. c
S
P̄s. 55. a

Aliter.
Hier. 6. a
Eodē ca. a
Moralitas
Esa. 11. a
Pro. 15. b
Aliter.
Sap. 5. a
Aliter.

tpaliter: vel occidi q in platea hui mundi vel reli
gionis iacet mortuus i. sine pte de honore des
pessis: carnes eoz. i. illi qui sunt de parentela
sua vel familiaritate ipsius dispergunt p platea
i. prioratus vel couent ad litera ab eo exheres
dant: ita q cogunt p platea medicare. Et tunc
gaudent malivolis suis: imo illi quos coheres
runt z punierat, quis iuste: cōtra illud prouer.
Cū ceciderit inimic⁹ tuus ne gaudeas. Sz p cer
to sepe accidit dei iudicio: q tales iterū reuiu
scūt, z redeūt ad pseritatē: z ascēdūt in celū. i.
ad maiorē pte fuerāt dignitatē. Et tunc q de
eoz casu gasit sunt: contristant, timent, admirā
tur et stupēt: q sepe accidit, q qui letant in casu
alioy, cadūt postmodū ipsis resurgētibus, qz si
cut d: in prouer. Qui in ruina letat alteri⁹, non
erit ipuni⁹. ¶ Uel dic q isti sunt boni q a bestis
i. a principib⁹ iniquis, vel mūdī potestatib⁹ occi
dunt vel exheredant: ita q eoz carnes z filij ias
cent in plateis sine honore: sed finaliter in die iu
dicij resurgēt z in celū ascēdēt: z sui iustiores in
infernū succubent. ¶ Uel fm sensum litere expo
ne de antichristo: q de abysso. i. de diabolo ueniet
z cōtra heliā z Enoch diuicabit: z eos in hieru
salem occidet: sz tñ ipsi resurgēt z celū ascēdēt.
¶ Uel d: Johānes tēplū apertū in celo: z uisa est
arca testamētī in tēplo: z tunc facta sunt fulgura
z uoces z terremot⁹ z grando. ¶ Celū est ecclia.
Tēplū est religio. Arca testamētī est bon⁹ plat⁹,
vel quecumq bona psona ibi habitans: q ad mo
dū arce ptes z merita i se seruat. Qñ igit in tē
plo religionis apparet arca testamētī. i. bon⁹ pla
ta vel pfectus homo: tūc exinde pcedūt fulgura
bonoz operū z exemploz: splendor honeste
cōuersationis: uoces diuine laudis z alte predica
tionis: grādo aspere correctiois: z ex pte alioy
terremot⁹, timoz: z contritiois: uoces etiā con
fessiois: qz uere bonus pietatus et bona psona in
religione causat in alijs multa bona. Ps. fulgura
multiplicabit. i. bona documēta z exēpla: z cō
turbabit eos. i. peccatores uidentes audietesq.

Capitu. xij. Textus.
Et signum magnum apparuit in celo.
Mulier amicta sole: et luna sub pedib⁹
eius. Moralitatum Cap. xij.

gnum appa
ruit in celo. Mulier amicta
sole: z luna sub pedib⁹ ei⁹:
z in capite ei⁹ corona stella
rum duodecim: z erat ibi
mulier pregnās puerū ma
sculū: z clamauit, z crucia
bat parturēs. Et aliud si
gnū uisum est in celo. i. qdā
draco rufus, q insidiabat mulierē: vt deuoraret
filij eius: sz fili⁹ ei⁹ raptus est ad deū: z mulier fu
git in solitudinē: z draco proiect⁹ est in terrā.
¶ Ista mulier est aīa beata: que a deo desponsat.
Sol qz semper lucet, significat gloriā eternam: q
in ppetuo nō mutat. Luna significat mundi ppe
ritatē mortale, mutabile z defectibile: q facilliter
eclipsatur. In celo igit aīa beata mulier. i. cōsū
dei pīs amicta sole z tegit. i. terrena claritate.
Luna. i. mortalis uita z mutabilis pseritatis
sub pedib⁹: z qz ipsam iam superauit z eā uilipē
dit z calcatur. In capite aut ei⁹ est corona duode
cim stellarū. i. duodecim gaudioy. In quodam
sermone qdā exponēs coronā illius mulieris di
cit q corona duodecim stellarū in patria erit me
morā sine obliuione: ratio sine diuinitate: uolū

tas sine p̄turbatōe: impassibilitas sine corruptiōe:
corporis claritas sine offuscatione: carnis agili
tas sine retardatōe: corpis subtilitas sine obuia
tiōe. Itē octaua erat diligere. primū sicut seipm.
Nonā erat uidere proximū in oī p̄tute diligere se
sicut seipm. Decima deū p̄fecte diligere plus q̄
seipm. Undecima diligere seipm tantūmodo p:
pter deū. Duodecima uidere deū diligētē seipm
q̄ homo dilgat seipm. Ista ueteris est pregnās
qz filiū masculū. i. xp̄m habet in se per dilectionē
z deuotionē. Sed p certo draco magn⁹ diabol⁹
q̄ plurimū ei inuidet: sed ipse nō p̄ualet: qz ipse
fuit de celo proiect⁹ z in terrā cecidit. Ideo san
ctos qui sunt in patria, ledere nō ualebit. ¶ Uel
dic q̄ hec mulier est uir p̄fect⁹: q̄ dicit mulier quas
si mollis aer. Ar dico ppter scitē puritatē: mol
lis per pietatē: z benignitatē: et iste sole. i. clara
sagaci discretione, vel conuersationis honestate
amictur: z luna idest mutabilis prosperitas sub
pedibus eius uilipendit z calcatur: z in capite ei⁹
i. in mente illius, duodecim stelle. i. duodecim ar
ticulti fidei, firmiter z tenaciter radicati tenentur.
¶ Apoc. 12. 2. Afferens fructus uo decim p̄ mentes sin
gulos. Ista ueteri⁹ dicit pregnās: qz uere tales
in ytero cōscientie cōtinent filiū masculū. i. bonū
z firmū ppositū: qd summe cupit parere z demō
strare p bonoz operū executionē z complemē
tū. Ideo dicit. Mulier cū parit, tristitia habet: sz cū
peperit nō meminit pressurē sue ppter gaudij.
Sed qñ draco rufus. i. maliciosus z uenenosus
z infamis diabolus uidet talē mulierē. i. bonam
psonā bono pposito impregnātā, z bona opa pa
rere cupientē: uere ipse insidiat ei p̄ malas suas
suggestionēs: ipse nitit deuorare z annihilare: z
ppositi sui partū impedire, ne exeat ad bonum
op⁹. Sed uere mulier ista nihilominus dz pare
re: z suū bonū ppositū adimplere: z illud dz deo
cōmittere: qz part⁹ eius dz esse rapt⁹ apud deū
i. ad laudē z gloriā dei ordinatur: z ipse dz in de
sertū religiois uel pnie fugere. Et sic draco dia
bolus cadet z ipm nō poterit superare. Ps. Ecce
elongauit fugiēs: z mās in solitudine. ¶ Uel dic
q̄ ista mulier est ecclesia: q̄ anti quit⁹ habuit solē
i. christū z bona spūalia. pro uestimento. Luna. i.
mutabilis mūdī pseritas sub pedib⁹ ei⁹ erat. i.
cōtempta z calcata: qz p certo tūc sola spūalia el
gebant atqz diligebantur: caduca uero z lunaria
sp̄nebant: z hoc maxime i principio, qñ ipsa ha
bebat in capite coronā duodecim stellarū. i. duode
cim aplos: qz in capite. i. in principio ipsam co
ronauerūt: z sic stellis duodecim ornauerūt: sz
cut de ciuitate noua dicitur in Apoc. Qd habe
bat p portis duodecim margaritas. Tūc igit dra
co. i. diabolus uel tyāni nō potuerūt impedire,
quā pareret populum fidelisū p̄dicādo z cōuertē
do: z quā acqreret bona p̄talia pro xp̄o paupe
res nutriendo. Uerūtāme qz uidet iam hodie eō
uerfo amicta luna: z solē sub pedib⁹ eius tenere
i. tpalia diligere, z spūalia calcare. Ideo timēdū
est ne ipsam draco istidās possit deuorare. ¶ Uel
dic q̄ talis draco significat malos tyrannos et
principes seculares: q̄ ecclesie uel p̄one, si quā
pregnatem uiderint. i. diuitem, insidiānt: ipm qz
capere conant: quap̄pter multos fugerēt cō
pellunt: sicut ad literam p̄t de subditis tyranno
rū. Ps. Draco ille quem tu formasti ad illudendū
ei. ¶ Michael et draco p̄tabant in celo: sz uincē
te michael, draco proiect⁹ est cū angelis suis in
terrā: habēs irā magnā, sciēs qm modū cū t̄p̄sa
bet. Draco aut uidēs se p̄iectū, secut⁹ est mulie
rē q̄ peperit masculū: sz dz quāsi mulieri date sūt
due ale aquile magne: vt uolaret in desertū locū:
vt alax certo tpe. Et tunc uidēs draco fugere mu
lierē: misit post ipsam ex ore suo fluuū magnū
vt faceret

B
Pro. 24. 3
Pro. 17. 9
Aliter.
Aliter.
Ca. 4. b
Moralitas
C
Ps. 17. b

Aliter.
E
Apoc. 12. 2
Jo. 16. c
Ps. 54. 4
Aliter.
Apo. 11. f
Aliter.
Ps. 103. c
Ca. xij. b
5

Morali
tas.
D

vt faceret ipsam a flumine trahi: sed terra adius
uit mulierē: et aperuit terra os suum et absorbit
fluuiū. Et iratus est draco cōtra mulierē: quia vidit
quod ei nocere nō poterat: et habuit facere p̄ illū. cum
his de femine eius q̄ custodiebant mandata dei.
Draco iste significat diabolu: q̄ cū pugaret in
principio sū michaēle et angelis eius bonis: p̄tra
dicendo et superbiēdo fuit in terrā dānatus et re
probat⁹: et in aere caliginoso inclusus: vbi p̄ cer
to frā et inuidiā, desperationē et tristitiā magnā
h̄t. Mulier ista est humana natura fragilis et de
bilis vltra modū. Quā igit videt se projectū: inui
det mulierē. i. humane nature: et id statim p̄secutus
est eam in p̄sona a de eue. Tū ex dei benignitate
finaliter dante sunt isti mulieri: q̄ humane nature:
ale due. i. duo sacramēta. s. baptismus et penitētia
quib⁹ mediātib⁹ p̄t volare vsq; ad solitudinē
et locū secreti paradisi: vt ibi alaf eterne glie vo
luptat⁹: et id statim q̄ hō videt hunc fluuiū: ter
ra d̄z enim adiuuare. i. memoria terrestretatis et
mortalitatis nostre: vel asperitas penitētie et in
firmitas humanitatis nostre. ¶ Uel terra. i. bea
ta virgo p̄ eo orando: q̄ p̄ certo si ista terra ap
riat os suū p̄ confessionē. i. diuini auxilij implora
tionē: statim flumen tentationū erit absorptum:
nec p̄ hoiez p̄ualebit. p̄s. Aperta est terra et deglu
tuit dathan. ¶ Uel d̄z q̄ terra significat timorē
dei: q̄ p̄ certo multū iuuat peccatorē. p̄s. Terra
retrahit et quieuit. ¶ Uel d̄z q̄ mulier est bonus
et simplex homo: cui diabolus insidiā et inuidet:
quādo videt q̄ in hoc seculo innocētā et iustitiā
seruat: et de multis criminibus eū tentat: et cōtra
eum multimode p̄eliat. Id ipse debet assumere
alas boni p̄positi: vt alas aquilinas clare discre
tionis et alte contemplationis: et volare et fugere
vsq; ad solitudinē religiōis: et ibi nutriri pabulo
deuotiois d̄z. Et si draco diabolu mittat post ipm
fluuiū tentatiois: vel sibi offerat fluuiū carnalis
et temporalis delectatiois: terra. i. corpus suū. p̄
p̄riū adiuuet. s. sustinēdo penā et mace rationē cul
turam penitentis: et maxime aperiendo os p̄ con
fessionem, orationē et laudē. ¶ Uel si vis solitudo
significat paradisu: vbi debet volare p̄ deside
rium et affectū. ¶ Uel die q̄ mulier p̄gnās est bo
nus et simplex subdit⁹: p̄gnās plenus et diues.
Draco rufus est princeps s̄i vel p̄elat⁹ vel iudex
causidic⁹: maliciosus, rapax venenosus. Iste igit
draco quādo videt iuxta se aliquā mulierē p̄
gnantem. i. aliquā simplicē p̄sonā plenā diuitijs
temporalibus: statim insidiā ei: et cogitat modos
et vias, quō ab ista ferū suū. i. diuitias et facultates
extorqueat et acquirat: easq; deuoret et mādu
cet: fraude, malicia vel rapina: sed quō sit q̄ ista
mulier. i. iste hō bonus habet aliquas alas. i. ali
quos amicos vel defensores: q̄ ipm portant et sus
stinēt: et quibus mediātib⁹ iste quō fugit et euadit
man⁹ istius impij draconis. Et quādo videt se ei
nō posse nocere: tūc mittit post eū flumen ex ore,
idest impetum minarū, accusationū et impositio
nū: q̄ imponit sibi multa crimina: et accusat eum
apud maiores: vt sic faciat eū trahi ad suū p̄pos
itū et iclinari. Hic. Absorbuit me quasi draco, im
plet ventrē suū. Et tūc non h̄t remediū, nisi terra
aperiat os suū. i. aduocati vel aliqui aduatores
testes vel defensores ipm. p̄prio ore excusent: et
fluuium accusationū extirpēt. Sepe in accidit,

q̄ q̄ draco. i. maliciosa p̄sona, videt se non posse
nocere mulieri, idest alicui p̄one cōtra quam h̄t
contra rationē: q̄ filius nō d̄z portare iniquitatē
patris, nec pater iniquitatē filij. Uel dicat litera
q̄ mulier quōq; in quadā a dracone. i. a luxurioso
venenoso, qui ipsam, rogat de malo: que statim
d̄z fugere, et vitare consortiū suū: et si ipse mittit
post eā fluuiū. i. leones vel fluuiū. i. mollicie ver
boz donoz: vere ipsa terra d̄z eā inuare. i. p̄side
ratio mortis et terrestretatis p̄prie: d̄z hec oia
resutare. Et dicit q̄ ista mulier est quōq; amica so
le. i. generis claritate et luna sub pedibus eius. i.
q̄ ois defectus et rusticitas est sub eamihl horū
est in ea: vel etiā patria vel ciuitas est ei subiecta
s̄z coronata stellis. i. amicis et parentibus soli th
remediū est fugere, et terre. i. vilitatis n̄se misē
riā cogitare. ¶ Uel d̄z q̄ mulier est bon⁹ et p̄fect⁹
platus, habēs solē discretionis, calcās lunā spe
ritatis, coronat⁹ et associatus stellis. i. bonis et ho
nestis p̄sonis, claris, nobilib⁹ et discretis. Dra
co est aliquis maliciosus subdit⁹: quē ipse h̄t, ve
nenatus et bugosus. Quā igit mulier ista. i. platus
d̄z parere. i. aliq; d̄nificū alicui p̄cedere: statim fit
p̄liū et cōtentio in celo ecclesie vel religiōis: inter
draconē et michaēle. i. inter bonos et ambiciosos.
¶ Draco. i. maliciosus subdit⁹, cupit istū fetū.
i. b̄nificū deuotore et obtinere. S̄z q̄n iste fetus ra
piat a deo. et ex dei volūtate alicui bono cōcedit: et
draco ambiciosus eijcitur in terrā. i. dimittit in sta
tu infimo: nec p̄noceat: tūc draco iste irascit⁹ et
mulierē. i. p̄tra platus: et facit cōtra eum p̄spiratio
nes et compellit eū fugere. i. adire curiā romanā
vt ibi tueat. Exēplo dauid quē filius suus amb
tiosus cōpulsit fugere in desertū: tūc iste draco.
i. subdit⁹ abditosus, immittit cōtra eū fluuiū. i.
accusationē criminalis impositiois: quē nisi ter
ra. i. deus vel beata virgo vel firmitas sue verita
tis, sanctitatis et iustitie adiuuerit: vel terra. i. ad
uocatorū sagacitas donis et p̄ribus b̄n cultura ore
suo excusaerit et fluuiū istaz accusationū abfor
tuerit: vel terra. i. terrenoz donoz multiplicitas
cōfouerit, p̄ certo in magno periculo erit. Et tūc
draco iste videns se nō posse sibi nocere: illos de
femine suo et familiares p̄ posse p̄sequit et inua
dit. Ezech. Leoni gentium assimilauit te.

Ex. 18, c
Aliter

Aliter

C

Ezech. 32, 3

Capitu. xiiij. Textus.
Et vidi de mari bestia ascendere habentē
capita septē. Moralitatū La. xiiij.

Adit Joannes be
stia ascendere de mari, habentē cornu
septē, et capita decē: et sup caput ei⁹
noia blasphemie. Ista bestia similis
erat vno q̄ntū ad pedes: quib̄ habebat
pedes viij, caput paradi, os leonis: et loq̄bat grā
dia, et blasphemias in deū et in sc̄dōs. Et draco q̄ dē
dedit ei p̄tātē maximā, intātū q̄ null⁹ erat in ter
ra q̄ poterat ei resistere: et sic fecit bellū sc̄dōz de
uicit eos: et blasphemias loq̄bat p̄ illos q̄ in celo
habitāt. Et data est ei p̄tās sup oēm pplm, tribū et
linguā: et numerati sunt vniuersi: et adorauerunt
draconē, q̄ p̄tātē dedit bestie. Ista in bestia finali
ter mista est in stagnū ignis ardētis sulphuris.
¶ Ista bestia ē balliu⁹: q̄ dicit bestia: q̄n vastia: q̄
tales solēt vastare oia bōa subditoz. Mare signi
ficat statū humilē, pauperē et auarū. Bestia ascen
dēs de mari est balliu⁹, officialis vel aduocat⁹,
q̄ venit ex humili et vili plebe et paupere statu: q̄
sez tū ascendit quōq; p̄ualitū, q̄ acq̄rit plura ca
pita, idest plura officia et dignitates. habet et plu
ra cornua. i. magistrōs, adiutores familiares: per
Mora. Setto.

Moralitas

p̄s. 54. b
p

Aliter

p̄s. 105. e
Aliter
p̄s. 75.
Aliter

Aliter
Aliter

hier. 51. d

B

D

Moralitas

Ab. i. c. 1. a.

quorum virtutem omnes alios corrumpit et in-
uadit. Abac. Cornua in manib' ei' ante facie ei'
ibit mora. Tales sunt similes p'do p crudelitatem,
quar' ad corp' intentiois. Pard' em est asal p'
ceps ad sanguine: sic isti no gaudet nisi qn pos-
sunt occidere, vel officiu suu crudeliter exercere.
Eia. Dan' v're plene sunt sanguine. It' sunt siles
v'lo p luxuria, q'ru ad pedes affectiois. Vtus
em dicitur summe dulcedine mellis. Sic no amor
z affectio istoz no e nisi ad mel. ad dulcedine lu-
xurie z carnalitat'. Ca. Mel z lac sub ligna tua.
It' sut siles leoi p' supbia z iactantia vanitate, q'ru
ad os locutiois. Leo em est asal supbissimu: z os
ei' semp fetet. Sic isti semp hnt os. i. verba leoni-
na, supbia z luxuriosa, autetica, iactantia, minaria
ac vana, fetida z luxuriosa. Ps. Os tuu abuda-
uit malicia. It' no tales loquuntur gradia, iactan-
do blasphemias, et deu z scotos mentedo: v' co-
tra scotos. i. p'tra bonas p'sonas et simplices p'mi-
nando. Saccuando. Job. Os meu implebo increpa-
tioib'. S. q' d' p' certo tales hnt draconem qui dat
eis p'tates. i. aliquos malu p'ncipes et magistr' cu
quo sunt in seruitio, et a quo dependet eoz p'tas
p'ncipalis. vel aliquos p'stariu magnum in curia
p'ncipis vel p'lati, q' eos sustinet: intm q' nullus
p'or eis resistit: et mo popul' et lingua. i. oia g'na
hominu timent et adorat etia tales draconem et
p'ncipes, q' eis dat hmoi p'tates. Et breuiter ip'si
faciunt bellu p'tra scotos. i. cu bonis simplicibus et
pauperib' z ite. Mico em sunt i terra: q' sez sine
terrena prosperitate viuunt, ip'osq' superat z vin-
cunt: co'tra illos etia qui sunt in celo. i. in statu res-
ligiois vel ecclesie: vel in celo. i. in statu dignita-
tis z excellentie. Blasphemias. i. accusationes et
murmurationes ip'e p'loquunt. Et finaliter tot'
popul' mirat: tota p'ria loquit de eoz gloria et
maiestate, excellentia z p'tate. S. z caueat ne ac-
cidat illis sicut isti bestie, q' finaliter posita sunt i
stagnu ardentis ignis z sulphuris. Sic no isti i
tormenta infernalib' p'bucent eternaliter: z sic vi-
dem' tales sepe igne tribulatiois coburi p'atr
et etia deo iudice ad miseriam veniunt finaliter.
Ps. Uidi ip'su, super exaltatu: et ecce trahit et non
erat. Raro em p'ingit, q' q' de nihilo veniunt ad
sanct' prosperitate, finaliter no decidat in inforn-
nu penalitate. Uel dic q' ista bestia est clericus
etiam. Raro em p'ingit, q' q' de nihilo veniunt ad
sanct' prosperitate, finaliter no decidat in inforn-
nu penalitate. Uel dic q' ista bestia est clericus
etiam. Raro em p'ingit, q' q' de nihilo veniunt ad
sanct' prosperitate, finaliter no decidat in inforn-
nu penalitate.

Esai. 1. d
E

Casi. 1. c
Ps. 49. c

Job. 23. a

F

Ps. 36. g

Aliter

Aliter

Dasi. 7. b

S

Job. 6. b

i respectu omniu hominu: z fecit omnes habitates
in terra, pulillos, magnos z liberos, seruos, pau-
peres z diuites adorare bestia prima: z porare
imaginem ei', z numeru nois ei', z characterem be-
stie in manu dextera, z in frons' eoz. In fine ta-
men p'ma bestia et scda misse sunt in stagnu ignis
ardentis z sulphuris, sicut dr infra. xix. Ista autez
bestia habebat cornua sicut agn': z loq'bat sicut
draco. (Prima bestia e antichrist' sicut dictu est.
Et ista scda bestia significat suos ministros pseu-
do pphetas: q' cu magna p'ate christianos sedu-
cent: falsa miracula et signa faciunt: oia homi g'na
ad eu couerrent: et ip'm facient ab oib' credi deū:
et h' honorari nome ei' et reuereri: z characteres
eius. i. imagines potetie sue per impellione in fro-
te. i. in mente tenaciter retineri. habebit etiam
cornua agni. i. facta benignitate: z loquent sicut
draco p' aperta crudelitate: q' alios bla'diendo
sicut agn': alios sicut draco seducendo.
Finaliter tñ cu magistro suo ignis incendijs cre-
mabunt. Ezech. Ignis z sulphur sup eos, et sup
populu eius. Uel dic q' prima bestia q' a draco:
ne habet p'tatem, est mal' iude r' pnceps vel p'lat'
habens plura capita. i. plures dignitates vel ca-
stra: a dracone. i. diabolo simonace introduct'
s. in exercitu bonoz z maloz. Scda bestia signi-
ficat ipoz iudices et balliuos: q' ab ista bestia p'
ma recipiunt p'tatem siue auctoritatez. Isti igni ha-
bent maximam in hoc mudo p'tate, et faciunt p'di-
gia et signa in terra: q' p'e dato q' isti ascenderut
a terra. i. a statu infimo, paupere et hūili nati ple-
benipi m' faciunt edificia, turres z p'dia, et alia mul-
ta magna: ita q' de opib' q' isti faciunt, alij uident
dicere illud, Dañ. Signa et miracula facta sunt
apud me. Isti faciunt ignes descendere in terras:
q' ignes rapine z excoicationis, vsuere auaricie
faciunt pullulare: q' per eoz suggestioes z accu-
sationes, p'ncipes z p'lati suos depradant: z eos signe
rapine deuorat z inflamant, dicentes illi Luce.
Ignem ueni mittere i terram: z q' uolo nisi ut ardeat.
Et breuiter isti seducunt oēs habitates i terra.
Et quare hoc: q' ipsi habent cornua: sicut agn',
et loquunt sicut draco. Cornua em q' sunt i p'ima
pte et caput bestie, significat introitus et ingres-
sum et principiu ipoz: q' p' certo in comib'. i. in
principio officij, sui ipsi uident benignissimi sicut
agn'. S. vere i fine q' ali quādiu fuerit i officio, et
reuerent, ip'si loquent sicut draco. i. crudeliter
et autentice populū cu mudo accusando, et ad
modum draconis omnes patriā uenendo. Uñ
popul' p'ot dicere. Absorbuit me quasi draco: im-
pleuit ventrez teneritudine meo. Et breuiter, in
tota terra vbi p'sunt, no remanet seru nec liber.
Inec religiosus nec secularis, nec diues nec pau-
per, nec magn': quin istoz p'pulsioib', malicie et
inuentioibus oporteat ip'sam p'ma bestia. s. p'nci-
pē vel p'latū adorare, et munera z emēdas da-
re, vel alias honorare. Isti em faciunt p' tuas ex-
citioes, q' omnes alij ueniāt, honorēt z adoret
p'ncipes z p'latos. s. munera offerendo, subuetio-
nes p'stado, z emēdas in debite corrigēdo: z imas-
gines eoz. i. ip'oz vxores, filios, filias z nepo-
tes atq' secretarios eoz uide. No est em q' se abscō-
dara calore talis. Uñ Job. Paru' z magn' ibi
sunt, seru' et liber. S. finaliter ista bestia p'ma. s.
pnceps mal': z bestia scda. s. mali balliu eorum:
igne z sulphure uarent, et in inferno perpetuo
cruciabunt. Eccl. Uincta carnis impij, ignis
z p'mis. Uel dic q' p'ma bestia, cui null' p'ot re-
sistere, est pctm luxurie: que facit homine bestia:
lem: vel mulier luxuriosa z luxuriosa. Isti em pec-
cato pauci resistūt. Nā luxuria vel luxuriosa z
pulchra mulier p'lat' z scotos: z deuicit eos multo-
ties sicut p'z i salomōe. Eccl. No ē ma-

Apoc. 19. b

Moralis
tas.

Ezech. 18. g
Aliter

Dasi. 3. g

Luce. 1. f
S

b'ief. 1. d

Job. 1. e

Eccl. 7. b
Aliter

Eccl. 1. 9. b

licia sup' malicia mulieris. **Secunda bestia** significat vetulas maquerellas: q' seducit habitates in terra suis s'bis. Et hoc p'ty: q' ipse sunt sicut agnus, d'u blandiendo benigniter iuenculas alloquitur. Et sicut draco, i. insidiado: venando: decipiendo: inquit p' eas alle ad peccatu' trahunt. Et breuiter q' oes habitates in terra: feru'liberi: & seculares: & religiosi: diuites & pauperes: obediunt prime bestie. i. pcto luxurie: vel aliter meretrici mulieri: & q' oes adorēt imaginem ei'. i. ipsi' pulchritudine. Illud pater: q' feremō quasi oes hōes portat in frontib' suis. i. in app'arētia characteris istius bestie. i. impressiones luxurie. i. gest' dicta & facta. Et ita ad literā multū sunt q' portat ipsorū noia in vestib' suis. i. ipsarū imagines vel signa: vel etiā imaginē & characterem habent in fronte: inquit i' gerūt mēbra sue pulchritudinis in aīo vel in corde. Numerū etiā nois sui deferūt: inquit nomē suū in lris scriptū secū gerūt. Psal. Uerū tamē in imagine p' transit homo. Ideo tam prima q' secūda bestia. i. tam luxuria vel mulier luxuriosa, q' sua vetera: signis et sulphuris fetoribus finaliter in inferno cōburent. Psal. Ignis sulphur & spirit' pellarū pars calicis eorum. **Uel** dic q' secūda bestia est detractor: cuius conuua. i. exterior: fastus est ad modū agni. i. humilis: & benignus: ipse tñ loquitur sicut draco detrahendo: ita q' ignem discorde die et rixe generat.

Capitulum xiiij. Textus.
Et vidit: et ecce agnus stabat super montem sion. **Moralitatum Cap. xv.**

Vidit Johannes

supra montē sion agnū stantē: & in conspectu ei' centū quadraginta quatuor milia habentia nomē ei', et nomē p'ris ei' scriptum in frontib' eorū. Et audita est vox in celo quasi aquarū multarū: et audiuit tā q' vocē tonitrui magni: et sicut vocē citharedorū citharizantium in citharis suis ante sedē agni. Et cantabāt canticū nouū in conspectu agni et q'no: aīaliū, & viginti quatuor sentorū. Et dicit q' isti sunt qui cū mulierib' nō sunt cōmquinati: q' empti sunt de terra: et sequunt agnū quocūq' ierit: & in quoz ore nō est inuentū mendaciū. **Iste** agnus significat hōes nites & humiles, & benignos: q' p' certo debēt esse cōstituti sup' montē ecclesie vel religionis. i. in excellentia dignitatis: q' semp sunt alijs tales pferendi. Isti igit debēt habere secū in societate plura genera hōim. i. aīalia plena oculis ante, & retro. i. viros discretos clericos clare videntes. Itē seniores. i. laicos maturos & honestos, ac mox vniu'state fulgētes. Itē citharistas. i. cantores: deu' et sanctos laudātes: & caritū nouū. i. diuinū officii cōcīnētes: & multa milia aliorū. i. bonoz subdiro-rū. **Eccli.** Viri iusti sint tibi cōiue. Et isti debent h'fe cōs'rationes quatuor: q' nomē p'ris eorū. i. vire' nois christiani debet scribi in frontib' eorū. i. in apparētia eorū p' honestā puerfationē. Agnū etiā. i. bonū plātū suū debēt sequi p' imitationē: nec debēt cū mulierib' cōmquinari p' luxurie fetiditate: & a terra debēt esse epti p' auaricie contēptū & abominationē: & in ore eorū nō debet inueniri mēdaciū p' aliquā malā locutionē. **Eccli.** Nolite mēteri: vellet' oē mēdaciū. Et tales p' certo. i. discreti & ecclesiastici & maturi: & in dei laudib' eleuati: & veritate iussulti, et a terre auaricie empti et segregati: sunt digni esse in conspectu agni. i. in conspectu bonoz platorū in diuersis officijs p'mo

ti. Et maxime oē mēdaciū in ore ipso: nō est inuentū: & vt viri veraces & sine macula: quales p'culdubio decet esse seruitores platorū et quozū: cūq' magnaturū. **Uñ** in psal. dicit. Non habitabit in medio dom' mee q' facit supbia: q' loquitur iniqua, nō direxit i' conspectu oculoꝝ meoz. Oculi mei ad fideles terre vt sedeāt meci: ambulātes in via im' maculata hic mihi ministrabat. Ecce quales debēt stare ante thronū & in officijs platorū. **Apoc.** In conspectu throni amici sunt istos albis: & palme in manib' eorū. **Uel** dic q' agn' est christ' q' ad occisionē ducit' est. Mons sion significat celestudinē paradisi. Sion em' interpretat' specula: q' in paradiso de' specular. **Iste** secū h'z q'no: aīalia. i. quoz euāgelistas, & viginti quatuor seniores. i. vniu'sitate p'fari charū / p'phetarū. Itē cū tharistas. i. chorū angeloz & archangeloz deū cōtinue laudantū & dicentū illud ps. Cārate dño caritū nouū. Et qd' p' certo isti oēs q' hnt in frontib' .i. in mētib' suis nomē dei p'ris, & fidē trinitatis scriptā & impressā: & marie q' sine macula, sine mēdacio, sine mulierū cōtagio p'ferat: digni sunt esse in conspectu dei sursum in paradiso: & maxime qñ empti sunt de terra. i. de terrena cupiditate: q' vere tales sequunt' & sequi pnt agnū christum quocūq' ierit. i. vsq' ad altitudinē paradisi. **Mat.** Sequar te mag' quocūq' ieris. Sequunt' em' boni christi p' oēs vias p'fectionis ipm imitādo: tandē sequunt' eū in paradiso: ipm contēplādo. **Uñ** dicit. Sequimini eū quocūq' introierit. **Uel** dic q' agn' est ignar' inueniens plāt' q' vere multū tales stant hodie supra montē sion, scz in statu regimini: & in excellentia dignitatis: q' hodie dato q' in religioe & ecclesia sint multa aīalia oculata. i. multi viri discreti, multi seniores pulchri: sicut tñ sic, q' qñq' in throno. i. in dignitate & platiōe nō ponūt hodie tales: s'z magis agni. i. iuuenes & ignari hodie fauore p'cio & p'ce occupāt ecclesiasticas dignitates. **Esā.** Dabo pueros principes eorū. **Eccles.** Audi stultū i dignitate sublimi. Et ideo qd' faciūt isti: Certe ipsi ponūt suos in diuersis p'bedis & bñficijs ecclesie: ac multa milia eoz q' portāt nomē p'ris sui. i. q' sunt de parētia sua & suo p'et de p'ria et familia circa ipm. Et ita audif maxima multitudo citharistarū. i. adulatorū / q' citharis. i. nouis linguis nō cessant nos carica resonare. Et breuiter qñ tales plati sunt sic in thronis & in plationib' in digne p'mori: nolūt habere secū nisi adultores. i. malas p'fonas: & suis nois, familiarib' & amicis replēt' totā sanctā ecclesiā dei. **Dicit** em' illud Cañ. Cōuenite amici mei et bibite: ita q' tales conuocando vident' dicere illud Esā. Accedite huc. **Uidit** Johannes angelū volantē p' mediū celū: habentē euāgeliiū eternū: vt euāgelizaret sedētib' sup' terrā. Et clamauit voce magna, dicēs. Timete dñm q' fecit celū et terrā, & mare et fontes aquarū: q' appropinquat iudiciū ei' hora. **Iste** est p'dicator: q' debet dici angelus. i. nūcius dei: p'ris q' durus et angelicus debet esse. **Isti** em' traditū est euāgeliiū. i. officii p'dicadū: vt doceat et informet sedētes sup' terrā. i. peccatores qui in hoc mūdo sup' terrā. i. in amore terrenozū quiescunt. **Unde.** Illuminare hys q' in tenebris et in umbra mortis sedēt: ad dirigēdos pedes nostros in viā pacis. **Isti** aut' dicit, q' ipsi tñ meāt dñm, et adorēt eū qui fecit celū. i. ecclesiam trīphantē: et terrā. i. ecclesiā militantē: que sepe teritur tribulacionib': mare fluctuosum. i. statū secularē: fontes aquarū. i. status et cōpētus regulariū, vbi aqua dulcis deuotionis inuenitur. **Hic.** Quis nō timebit te o rex gentiū? Summa inferio p'dicatorū d'z esse, q' impūmāt timorē diuini in cordib' audientium, ex eplo Tobie. Ratio autē assignat' quare timere debent: q' appropin-

B
Psal. 100. b
Psal. 138. b
Psal. 10. b
Aliter.
Psal. 93. a
et 97. a
Matth. 8. c
Marc. 14. b
Aliter.
Esā. 3. a
Eccles. 10. b
Cañ. 5. a
Esā. 17. a
Eodē ca. b
Moralitas.
D
Eccles. 9. b
Eccles. 7. b
Luc. 5. b
Hic. 10. a

Psal. 100. b
Apoc. 7. c
E
Aliter.
Esā. 3. c
Psal. 93. a
et 97. a
Matth. 8. c
Marc. 14. b
Aliter.
Esā. 3. a
Eccles. 10. b
Cañ. 5. a
Esā. 17. a
Eodē ca. b
Moralitas.
Luc. 5. b
Hic. 10. a

Liber XXXIII Moralitatum Ca. XV

1. Reg. 2. b
Eodē ca. b
Moralitas
Hieſ. 5. a
Eodē ca. b
Moralitas
Eze. 23. c
Tren. 5. a
Pſ. 48. b
Eodē ca.
Moralitas
A
Iohē. 3. c
Aliter.
Mat. 13. f
Aliter.
B

quabit hora iudicij vbi implos cōdenabit dñs. Iudicabit fines terre. ¶ Quidā angelus clamauit q̄ babilon ciuitas magna cecidit: q̄ de vino sue fornicationis potauit oēs gētes. ¶ Iste angelus significat oēs predicatores: q̄ p certo oēs clamāt: z a pncipio clamauerūt babilon. i. mundum plēnū cōfusione cecidisse: z a statu virtutis a pncipio corruisse: z vino. i. consolatione sue fornicationis. i. sue pſperitatis pctōres inebriatos fuisse. Uñ hieſ. De vino furoris ei⁹ biberūt gētes: id cōmore sunt. ¶ Clamauit quidā angel⁹ q̄ quicūq; adorauerit bestia z imaginē ei⁹: z accēperit characterē ei⁹: potōbit eū bibere de vino furoris dñi: z cruciabitur igne z sulphure in cōspectu angelozū z agni: z fumus eius in secula ascēdet: nec habebit requiē die ac nocte. ¶ Angelus iste ē sacra scriptura vel cōmunitas sanctorū. Ista em̄ p̄dicat z clamat: q̄ illi q̄ adorāt z honorāt bestia. i. mala mulierē bestialē luxuriosas: z q̄ ei⁹ imaginē. i. pulchritudinē venerant: q̄ etiā characterē. i. imp̄tationē sui amoris retinēt atq; seruāt: tales dico calicē furoris. i. vindictę dei et suā austerā sententiā potabūt. Ezech. Calicē furoris dñi bibisti: z potasti illū vsq; ad feces. i. vsq; ad eternā dñationē. Et igne z sulphure cremabunt. i. erūt in ardore z fetore in hoc mōdo per culpā z finaliter in inferno p penā. Et fum⁹ eoz. i. eozū infamia ppetuo ascēdet: z ppetuo ipsozū dolor z gemitus nō requiescet. Tren. Lassus nō dabit requies. Ad istam em̄ luxuriosus qui est infatuatus: de imagine z pulchritudine mulierū: semp est in igne z in angustia labore z infamia: z finaliter in perpetuo dolore z tristitia. Pſ. Laborabit in eternū. ¶ Ulla est nubes cādida in celo: z sup eā similis filio hois: z habebat coronā aureā in capite: z falcē acutā in manib⁹: et dictū est ei a quodā angelo q̄ ipse mitteret falcē suā: z meteret meses terre: qm̄ maturauit: z misit falcē suā: z messuit terrā. ¶ Per nubē q̄ de vaporibus terrenis z aqueis cōstituit: intelligit corp⁹ humanū de terra z aqua. i. de carne z sanguine cōstitutū. Angelus qui est in nube cādida: est bonus prelat⁹: vel angelus qui in nube corporis habet candorem castitatis. Iste habet coronam auream. i. excellentiam dignitatis. habet falcē in manu sua. i. aciem rigoris iudiciarie potestatis: sed alius angel⁹. i. alie p̄sone bone collegi sui: qui habet zelū ecclesie vel religionis: debet stimulare q̄ ipse mittat falcē suā. i. q̄ ipse exerceat iustitiā z rigorē. suū: z q̄ terrā. i. subditosterrenos z auaros metat z abscindat atq; castiget. Uñ p certo qm̄ ipsi vidēt malos in patria abūda re: ipsi debēt dicere z cōsultare ipsi pncipi vel p̄lati illud Iohē. Mittite falces vestras: qm̄ maturauit messis. ¶ Uel dic q̄ hic est xp̄s: q̄ in nube cādida. i. in purissima virgine fuit vsus. Iste enim habet coronā aureā. i. regiā maiestātē z honoris dignitātē. ¶ Falcē etiā acutā. i. rigoris austeritātē. Quādo igitur in iudicio messis terre. i. reprobōzū multitudo maturauerit. i. satis creuerit: tunc verō ad instinctum angelozū mar tyrum z sanctorū: z p eozū ministris: ipse mittet falcē suā. i. emittet vindictā sui rigoris z sue iudiciarie potestatis: z calcabit z euellēde mundo messem terre. i. collegiū reprobōzū. Mat. Mittet fili⁹ hominis angelos suos: z colligēt de regno eius oīa scandala. ¶ Uel dic q̄ iste est mal⁹ p̄lat⁹: q̄ in nube cādida. i. i cādore mūdane glorie cōuersat q̄ cū falce acuta austerē correctionis z crudelitatis: ad vocē alterius angeli. i. ad vocē angelozū suozū balliuozū: calcāt z colligūt messem terre. i. bona terre z subditozū suozū: quos exco-riāt z p̄dant. Dicūt em̄ mali angeli z balliui domini sui: qm̄ occasione nocēdi adiuuenerunt.

Mitte falcē tuā tuā z mete: qm̄ venit hora vt metat: qm̄ maturauit messis. Uñ satis cito post sequeſ. Mitte falcē tuā et vindemia botros vinee terre. Et hoc maxime dicūt qm̄ vident rufficos pullulasse. Uñ de talib⁹ dicit Ioh. Alij laborauerūt: z vos in labores eozū introiſtis. ¶ Uidit Ioh. ānes quendā angelū exire de tēplo: habentē falcē acutā: z venit alius angel⁹ de altari: qui habebat potestātē sup ignē: z clamauit voce magna ad aliū angelū. Mitte falcē tuā: z vindemia botros vinee terre: qm̄ mature sunt vte ei⁹. Et misit falcē suā: z vindemiauit vineā terre: z misit in lacū dei magnū: z calcāt: est lacus extra ciuitatem: z exiuit sanguis de lacu vsq; ad frenos equozū per stadia mille sexcenta zc. ¶ Angelus est christus: qui de templo paradisi in die iudicij veniet. Iste em̄ angel⁹ habebit falcē acutā. i. potestatem acui rigoris et iudiciarie potestatis: qua peccatores atrociter defalcabit. Secundus angelus significat angelos dei ministros: q̄ tunc temporis erunt executores sue sententię: z ideo isti dicūtur habere potestatem super ignem: qz ignis est ardor diuine iustitię: et per eozū ministerium exercetur. Dicūt etiā iste angel⁹ venire de altari. i. ab ista sede maiestatis diuine: a qua accipiat potestātē. Iste igitur angelo secūdo z in exercitu angelozū clamāte et ministrāte veniet fili⁹ dei angel⁹ testamenti: et mittet falcē iustitię suę in vineā terre: id est in collegiū hominū terrenozū: qui dicuntur vinee: qz alios inebriāt dicitis: factis suis malis: vino scz in quo est luxuria. Botros istos. i. molles z teneros peccatores mittet in lacum dei magnū: id est in infernum: vbi erūt calcati z depressi: et sanguis. id est pena et damnatio illius lac⁹ inferni attinget vsq; ad equos id est vsq; ad carnales peccatores: z vsq; ad frenos equozū: id est vsq; ad illos qui eos frenāt et regunt: scz mundi pncipes z rectores: qm̄ in sanguine eterne dñationis erūt peccatores tā subditi q̄ magni. Ideo dicūt Iſa. Cōgregabunt in cōgregatione vnius factis in lacū: z claudēt sibi in carcere. ¶ Uel dic q̄ primus angel⁹ significat pncipes z tyrānos: qui p certo omni die de tēplo: id est de amore tēpli ecclesie fugiunt z recedunt. Iſti dicuntē habere falcē acutā. i. potestatem puniendi z auctoritatem iurisdictionis. Secundus angelus significat talis balliuus et officiales qui vere de altari veniūt: z tales nō diligūt nec missam: nec altare: imo exinde fugiunt et recedūt. Ideo dicunt ex altari venire nō ad ipsum ire. Secundus scz angelus clamat ad primū: id est balliuus malus clamat z cōsulit prelato: pncipi vel tyrāno: q̄ ipse mittat falcē sue potestatis in vineā terre: id est in terrā sibi subiectā: et in patria sua: z hoc certe vt ipse per rapinā accipiat z colligat botros vinee: id est bona tēporalia subditozū: dicēs cum sezelat illud q̄ in libris Regū dicūt. Surge posside vineā naboth. Et isti secūdi angeli: id est p̄lati balliui et cōsiliatores: dicuntē habere potestātē super ignem: et super ardorem auaritię et rapinę: qz ad hoc tenentur a pncipi bus: vt alios igni inflāment et moleſten Dañ. fluius igneus rapid⁹ usq; egrediebatur a facie eius. Ideo ad eozū instinctū et cōsiliū: ipsi primi angeli falcant et spoliant terrā suā: et botros: id est bona tēporalia subditozū: et mittunt in lacum: id est in hospitij suum: z ipsum exinde calcant: z replēt: ita q̄ sanguis. i. h̄mōi actiōis z crudelitatis infamia necesse est q̄ exeat z appeat: z qm̄ perueniat vsq; ad frenos equozū: z vsq; ad

Ioh. 4. c
Eodē ca. d
Moralitas
C
Tren. 4. d
Esa. 24. d
Aliter.
D
3. Reg. 21. d
Dan. 7. c

superiores mundi principes et rectores: sed ad regē vel ad papā, q̄ alios dirigūt et frenant: inq̄tū sub diti sic depressi cogunt appellari, et ralla crudelitates superioribus intimare. ¶ Uel dic ad litterā: q̄ hodie sanguis subditorū vsq̄ ad frenos equorū puenit: inq̄tū phalerati equi de bonis istoz emunt, et inq̄tū pompe dñoz ad expensas istius sanguinis deducunt. Ita q̄ istis p̄r dicit illud Esa. Manus vestre plene sunt sanguine.

Capitulum xv. Textus.
Et vidi aliud signū in celo magnū et mirabile. Moralitatum Capitulum xvi.

Idic Joannes mar

Mare vitreū igne mixtū: et eos q̄ vicerunt bestia eius: et numerū nois eius scātes supra mare, habētes citharā: ubi: et canbāt canticū moysi et agni. ¶ Mare istud significat eterne glorie voluntatē. Et dicit mare ppter inerbauitibīlē abundantia. Dicit vitreū, ppter claritatē inoffuscabilē. Dicit mixtū igne, ppter charitatem inextinguibilē. In tali igit̄ mari, in eterne glorie claritate: videntur finaliter illi q̄ vicerūt dñū viuere, bestiam, i. diabolu, q̄ oia vastat: seu filiu eius, idest peccatū superbie: et imaginē eius, idest mulierē et fictionem luxurie: et numerū nominis eius, i. numerationē peccatū vel peccatū auaricie. Tales dico erunt in isto mari. In affluētia glorie sempiternę: et ibi carabūt cāricum moysi, i. canticū veteris testamēti, et canticū agni et euangeliū. Moyses vero et agnus, i. christus fuerūt duo legislatores: et quo pendēt lex et prophete. Iō tunc quelibet aīa beata poterit dicere de isto mari illud Ezech. Perfecti decoris ego sum et in corde sita. Ecce vero q̄ ista tria nō vicerūt: sed acceperūt nomē, imaginē et numerū, i. supbia, luxuriā et auariciā: in stagno ignis, i. inferno ponent: et in ipso ppetuo comburent. Unde. Qui accēperūt charactē bestie, et numerū nominis eius.

Capitulum xv. Textus. c.
Et post hec vidi: et ecce apertū est tēplū tabernaculi. Moralitatum Capitulum xvij.

Vertum est tem

Tēplū tabernaculi testimonij in celo. Et exierūt septē in angeli habētes septē plagas de tēplo vestiti lapide mundo et candido, amicti circa pectora zonis aureis: et dedit eis vnū ex quatuor alalibus septē phialas aureas plena iracūdia dei viuētis: et tūc impletū est tēplū dei fumo a maiestate dei et virtute: et nemo poterit introire in tēplū, donec consummarent septē plage angeloz istoz. ¶ Isti septē angeli significant vniuersitatem p̄ncipalium, et virtū p̄ncipalium: qui de tēplo ecclesie vel religiois in mūdū erūt et mittuntur. Isti habent septē plagas: q̄ audiuntur suis posunt inferre plagā et dolore cōtrididit p̄ septē virtū capitalibus q̄ fecerūt. Et isti vestiti sunt lapide, i. duricia et firmitate ppositi: q̄ lapis, i. cōstātia, et esse mīda ab oīa puritate, cādida et casta. Isti debet esse cincti zonis aureis circa pectus: q̄ circūz cireca pect⁹ dñi habere zonā aureā: idest euangeliū, et charitatis vinculū: q̄ ipsos d̄z stringere et cingere p̄ vano de suat cogitat⁹. Barum em̄ rubet et cunctis metallis est p̄ciosus et sic significat rubore charitatis, q̄ oibus supere minet. Apocalip. p̄cincti ad mammillas zona au-

rea, isti igit̄ septē acipiūt phialas aureas, idest predicationes: que sunt phiale ad perandū et inebriandū auditores: hoc ab vno de quatuor alalibus, idest de quatuor euangeliis, et euāgelicis eorundē predicationibus: vt puta q̄ de euāgelio vel scriptura debēt predicatoris accipere thema suū. Iste autē phiale ira dei dicitur plene: quia in predicationibus doctorū et in scriptura de ira et iusticia diuina sit mentio: tunc tēplū dei, idest locus vel ecclesia vbi predicat, fumo implet et obcurtate: q̄ quilibet sit fumosus et turbidus de statu proprio, q̄n audit predicationē, et dei vindictā et irā imminere: que sibi in phiala p̄ pinat: q̄ tunc nescit homo vtruz amoret vel odio dignus sit. Un̄ Esa. Impleta est domus dei fumo: et hoc a maiestate dei p̄siderata et annūciata. Tūc em̄ nemo p̄t intrare templū dei: quia tunc homo existimat se nō posse, nec debere intrare tēplū paradisi, videns irā dei et rigorē sue iusticie q̄ ubi parat. Et sic homo timidus et fumidus necesse h̄z recurrere ad deum: requirere salutē nō ex proprijs meritis, sed ex dei largitate. Apostolus. Dominus dei est non ex operibus: alioquin non esset gratia. ¶ Uel dic q̄ isti angeli significant balliuos et officiales qui in templo, idest in domibus principum conuersantur: tales enim hodie sunt in vti vestibus mundis et candidis: et ad litterā lapidibus et margaritis sunt ornati, et zonis aureis circumamicti. Tales habēt plagas nouissimas: q̄ vsq̄ ad nouissimū ipsi per rapinas vulnerant sedditos q̄bus presunt. Isti habent phialas plenas ira dei. Phiala q̄ est vas plenu liquore significat conscientias et voluntates talium iniquoz: que pro certo plene sunt veneno malicie et iracūdie: q̄ per rapinas oēs inuenciant et decipiant. Et ideo templum impletur fumo: q̄ verē tēplum domus principū et platorū sunt hodie plene fumo, i. infamia, propter istorum nequicias et rapinas. Baruch. Nigre sunt facies eoz, et de fumo q̄ in domo sit. Nemo aut poterat intrare templū, donec consummarentur plage istorū angeloz: q̄ verē nullus potest intrare domū principum, nec fieri de familia sua: nisi velt esse talis angelus, scz qui consummet et p̄ficiat plagas istas, aliosq̄ plaget et vulneret p̄ rapinas. ¶ Uel dic q̄ isti sunt demones: qui habēt plagas tribulationū et phialas et pocula tentationum: quibus mediantibus fumo obcurtatis et error ignorantie et peccati generātur in templo cōscientie: et sic impletur hoies ne insret in templū paradisi. ¶ Uel dic q̄ templū est ecclesia: que p̄ certo hodie est plena fumo, i. omnimoda vanitate, infamia vel ignorantia et obcuritate: vel fumo qui lacrymas inducit, i. tribulationū amaritudinē et dolore. Angeli isti sunt mali spūales vel ecclesie stici viri: q̄ habent phialas plenas ira dei, i. cōscientias plenas virtū et peccatis habēt etiā isti angeli plagas nouissimas et grauissimas: q̄ isti suis malis exēplis lagāt et vulnerāt totū mūdū. Breuiter igit̄ sic fit hodie, q̄ nullus p̄t intrare tēplū eccleie ad bñficia obtinēda: nec p̄sumant sup eū plage multas: q̄ nullus hodie p̄mouet q̄n tribulationes plurimas et ab ipsis malis ecclesiasticis patiat. h̄z em̄ hodie ibi vir igre dit: nisi plaga simonie et adulationis vel violētia erga eum consummatur. Zach. Que sunt he plage in manibus tuis: et dicit. Hie plagatus sum in domo eoz q̄ diligunt me. ¶ Primus angelus effudit phialam suā in terra: et factū est vultus eorum et pestimū hoibus q̄ habēt caracterem bestie, et in eos q̄ adorauerūt imaginem eius. ¶ Iste angelus est xp̄s: dicit angelus testamēti: et p̄p̄rius malis. p̄mogenit⁹ in multis fratrib⁹. Ap̄ta. Phiala eius est sententia et iusticia. Bestia est diabol⁹. Character quē ipse impunit, est: peccatum. Ima

Miter

Esa. d

Moralitas

Eze. 17. a

Apo. 15. d

Moralitas

S

Apo. c. c

Ecclesia: Ita. g. a. Ita. g. b

Ephē. 2. b

Baruch. 6. c

Aliter.

Aliter

Zach. 13. c

Ca. xv. a

Moralitas Rom. 8. f

rantiam et errorem. Et ideo sepe accidit, qd pre des-
 peratione: isti fremunt contra deum lingua suis
 & dentibus blasphemado, nō curant amplius pe-
 nitere. Unde dicit, **W**edit ei dñs locū penitentie: et
 ipsa nō vult penitere a fornicatione sua. **U**el dic
 qd sedes est iudex vel platus: in quē pro certo cū
 angelus. i. adulator effudit phialā adulationis
 sue, statim fit totum regnū vel collegiū tenebro-
 sum seu turbatū: qd ad vocē adulatorū mali pla-
 ti et iudices turbant & destrunt suam terrā. Et
 ideo hoies pre dolore et murmuratione mandu-
 cant et denotant linguas de eo loquēdo. **U**el
 angelus est christus in iudicio: qd phialā sue sen-
 tentie sup sedē. i. sup plidētes in thronis huius
 seculi fulminabit: et tunc totū regnū bestie. i. to-
 tum collegiū reproborū in cuius bestia diabolus
 antichristus regnabit: fit tenebrosū: qd in
 infernalib⁹ tenebris recludent: ubi pre dolore et
 desperatione linguas ppilas masticabūt, deū et
 sacros blasphemabūt: & pre oblatione de ma-
 gis cōmissis nūq̄ penitebūt. **E**xt⁹ angel⁹ effu-
 dit phialā suam in flumine euphrate: et siccauit
 aquas ei⁹. **V**t pararet viā regib⁹ ab ortu solis: &
 tūc vidit Johānes exire de ore draconis, & bestie
 pseudo. pphete, tres spirit⁹ immūdos ad modū
 ranarū: qd sunt spirit⁹ demoniorū facientes signa:
 et isti spirit⁹ pcedūt ad reges tot⁹ terre cōgre-
 gare eos ad plū, ad diē magnū dei omnipotentis: &
 congregati sunt in monte qd dicit hermagodon. i.
 mons furū vel mons globosus. Et tūc dī: qd bea-
 tus qui vigilat & qui custodit vestimentū suū, ne
 nudus ambulet: & videat turpitudinē ei⁹. **I**ste
 angelus est diabolus, eurates frugifer est reli-
 gio: qd solebat fruges et fructus bonorū operū et
 virtutū facere. Diabolus em̄ cū phiala sue tenta-
 tionis siccat hodie a flumine religionis: aquas
 ei⁹. i. aquā cōpunctionis & cōpassionis. Ideo res-
 ges qd sunt ab ortu solis. i. pfecti viri, qui in ortu
 gratiarū & virtutū altos regib⁹ et docēt, in pelsū
 cōgregant: qd vere reges & plati maiores & pro-
 uecti, qd sunt in ecclesia vel religione: sunt hodie
 pliantes adinuicē. i. discordes et diuisi: qd quibet
 vult apparere magis q̄ soci⁹ suis, ideo quilibet
 facit sectā suā: qd totū accidit p siccationē et des-
 fecit aquarū cōpunctionis et deuotionis. Si em̄
 isti semp durarēt: semp siliū ecclesie cōcordarēt, et
 nūq̄ disreparēt. **P**sal. Abierūt in sicco flumina.
 Sed quomodo fit ista buga seu cōtētio ecclesie?
 Nā dracones. i. detractores maliciosi: bestie em̄.
 i. rudes viles & monstruosi: pseudo prophete. i.
 hypocrite ficti et superstitiosi tales dico mittunt
 hodie de ore suo multos spirit⁹ immūdos. i. mul-
 ta verba iniusta et praua in modū ranarū: qd ista
 verba vident esse rane per clamorē improbe lo-
 quacitatis. Nam maliciosus emittit verbū adu-
 lationis: propheta falsus hereticus vel hypocri-
 ta verbū deceptionis et fictionis. Et sic fit qd iste
 rane. i. ista malorū mala verba currūt hodie vsq̄
 ad ortū solis. i. circū quas. Et ideo fit qd per ver-
 ba stōrū adulatorū detractorū et simpliciu hypo-
 critarū: reges terre, id est multe bone perio-
 ne qui altos deberēt regere/diuidunt et prelan-
 tur: et sibi iniucē publice vel secreta aduersant.
Ecclia. 28. d. **S**urro et bilinguis maledictus zc. Et
 ideo visis tot tribulationibus/beatus est qui nō
 facit, ac tenet se de vna parte/nisi q̄stum de alia:
 sed custodit vestimēta sua. i. qd tenet se clausum &
 inuolutum: ne nudus ambulet. i. ne nude appa-
 reat turpitudō suarū malarū affectionum vel
 aliorū vitiorū: quia vere in omni casu maxima
 beatitudo est: quādo homo se tenet ita clausum
 & vestitum atq̄ celatū, qd nudus atq̄ manifestus
 non appareat: et qd turpitudō suorū actū & vi-
 tiorum: et nuditas. i. paupertas bonorū que in

ipso est: nemini ostendat se. Unde dicitur. **C**ircū-
 da tibi vestimēta tua: et sequere angelum. **U**el
 dic qd eurates est homo qui fruges gratiarū et
 virtutū debet habere. **I**ste igit per phialā dia-
 bolice tentationis siccat ab humore deuotio-
 nis et cōpassionis: et ideo vere cōmptis aquis
 deuotionis et lachrymarū/statim preparat viā
 regibus terre. i. capitalib⁹ vitij & peccatis: que
 in eius cōscientia cōgregantur: nisi per diuersos
 motus et affectus et cogitatus cōtrarios plian-
 tur. **P**sal. Reges terre congregati sunt zc. **B**ea-
 tus igitur qui vigilat. i. sollicitus est de virtute:
 et qui vestimentū virtutū custodit: ne post mor-
 tem nudus appareat coram deo. **U**el dic qd ve-
 stimentū est virtus honestatis: que omnia coope-
 rit et celat: quā boni et mali debent custodire, ne
 turpitudō suarū cōceptionum appareat circū-
 quas. Quia sicut dicitur in proverb. Infelix est
 qui perdidit palliū zc. **S**eptimus angelus
 effudit phialam suam in aere: et exiit vox ma-
 gna de templo. **E**t facta sunt fulgura/tonitrua
 et voces: & terremotus factus est magnus: qua-
 lis antea non fuit. **E**t tunc fracta est ciuitas ma-
 gna in tres partes: et ciuitates gentium cecide-
 runt. **B**er clarus & limpīdus significat statum
 clericorū literatorū, qui sunt clari per subtilita-
 tem scientiarū et discretiorū. In istis igitur effu-
 dit angelus sathane phialam venenatarū tenta-
 tionum: et phialā, id est poculum prosperitatis
 temporalis & voluptatis. **E**t tunc pro certo vox
 de templo audita est: quia ad literā dicit, qd quā-
 do procurante diabolo pumo fuerunt dati redi-
 tus ecclesie: audita est vox in aere, dicens, hodie
 effusum est venenū in ecclesia dei. **E**t quare vene-
 num: quia tunc in statu clericorū & religiosorum
 audiri ceperūt & videri fulgura: que ledunt ocu-
 los malorū eximiorū et tonitrua litium & tur-
 bationum: voces infamiarū et contentionū: ter-
 remotus tribulationum/rapinarū/inauasionum.
Et breuiter tota ciuitas et magna et sancta, sca-
 licet ecclesia, diuisa fuit in tres partes: quia ibi
 est vna pars que sequitur superbiā et vanita-
 tem. **A**lia luxuriam et carnalitatem. **A**lia auaris-
 ciam et cupiditatem. **I**ste sunt tres lancee infire
 in corde. **A**bsalon. i. peccatoris: & ideo sequit ter-
 tium, qd ciuitates gentiū ceciderunt. **E**st em̄ cons-
 neniens qd clericis concidentibus et delinquenti-
 bus ciuitates. i. status gentiū et personarū secu-
 larium, per eorū mala exempla et vitia corumq̄
 pantur, et facilliter cadāt in peccatū. **I**deo dicit
Tresh. Quomodo sedet sola ciuitas plena popu-
 lo zc. **U**el dic qd aer est prelatus ecclesie vel res-
 ligious alicuius, et clarus excellentia vel digni-
 tate. **Q**uando igit talis est imbutus phiala dia-
 bolica. i. malicia et iniquitate: tunc in templo res-
 ligious vel ecclesie audiuntur voces magne lia-
 tum/contentionū/detractionū/appellationum.
Uidentur etiam ibi fulgura. i. mala exempla que
 ab ipso et malis subditis ostendunt. **I**tem toni-
 trua iactantie et blasphemie & cōminationes quas
 tum ad subditos. **E**t vltra hoc terremotus tri-
 bulationum et oppressionum: quia tales verbis
 cōminationibus et oppressionibus grauāt subs-
 ditos et innocentes: & maxime illos qui non sunt
 de parte sua. **I**deo ciuitas ecclesie vel religio-
 nis diuiditur in plures partes/per particulari-
 tatem et plures sectas: et ex hoc sequitur casus
 ciuitatis gentiū, id est destructio seculariū po-
 pulorum: qui per exempla eorū decipiunt et cor-
 ruunt in profundum. **U**nde **L**uc. **O**mnē regnum
 in se diuisum desolabitur: et domus supra domū
 cadet. **U**el dic qd talis angelus cum sua phia-
 la est detractor: vel adulator: cum sua locutio-
 ne venenosa: a quo, scilicet aer societatis inficit;

S
Apo. 2. f
Alter.

Alter.

Co. xv. c

D
Moralitas.

Psal. 4. d

B

Ecclia. 28. d

Zec. 1. b

Psal. 47. a

B

Puer. 27. c
Cap. xvij. d

Moralitas.

C

Tresh. 1. a
Alter.

Luc. 11. c

Moralitas.

C. p. xv. d et lis. i. discordia et diuisio generat zc. Factu est qd babylon illa magna ciuitas venit ad memoriam ante dñm yf dare illi calix vini indignationis ire ei. Tunc em ois insula fugit: z montes non sunt inueni. Et sequit, qd grado magnus sicut talerū defecit de celo sup hoies: z blasphemauerūt deū ppter plagā grandinis: qz est magna facta z vehemēt. Babylō q interpretatā cōfuso/significat mundū: vbi omnia sunt cōfusa et male ordinata: qz peiores sunt meli? p moti meliorib? . Iste em venit in memoriā aī deū: qz hodie ppter peccata mundi/ necesse est qd de? potet hoies vino indignationis sue. Illud aut vinū est dñatio vel tribulatio. hodie em nō inuenit insula. Iste? pfect? religiōis: qz sez marī sicut insula. i. penitētia z amaritudinē circūdet. hodie nō inuenit mōs. i. vir alte preplariōis. Quid igit? pro certo inuuit grado rapine z exactionis qtu ad superfores: blasphemia z iuratio desperatio nis z tristis desolatiois qtu ad inferiores. Vñ dicif. Oēs mōtes z insule de loco suo moti sunt.

Moralitas

q quātum glorificauit se in delictis suis, tantū datū est ei tormentū et luctus: et q vna hora venērunt plage eius, scz luctus/mors/fames z ignis: quia magnus inquit dominus qui indicabit eā. Deserū est mundus iste, vbi pauca bona crescant. Mat. Desertus est locus hic. Mulier ista significat aduocatos et sapientes ceteros huius mudi: qui dicunt mulier, quasi mollis aer: quia in delictarū mollicie sunt nutriti. Et dicunt meretricē: qz tales more meretricis semper diligūt non personam meliorem, sed largiōē donatorum. Ezech. Cunctis meretricibus dantur mercedes. Cum ista igitur mulier, id est mudi sapientibus fornicantur reges terre: et principes habet cum istis sua colloquia: et cum eis associantur: etiam omnes habitatores terre indigent vino prostitutionis, id est sua fallaci sapientia, discriptione et astutia. Hierc. Calix aureus babylon in manu domini: de vino eius biberunt gentes: ideo cōmote sunt. Et sequitur q ista mulier, id est sapientes: sedent z principantur super aquas, id est super populos multos: quia aque super quas mulier sedet, populi sunt et tribus, et lingue. Infra eodē dicitur, q ista mulier principaliter sedebat super vnam bestiam coccineā: quia tales semper habent vnam bestiam, i. vnum magistrū vel prelatum cui principaliter imitunt: qz principaliter ipsos fouet z sustinet cui principaliter famulantur: et quē principaliter consulunt atqz regunt. Et pro certo ista bestia, i. mali principes z fautores talū iniquorū, dicitur coccineā, rubei z infamati. Dicitur etiam bestie: quia vere quasi omnes sunt bestiales, luxuriosi, hebentati z ignorantēs. habent etiam plura capita, id est plura castra, predia et homagia: plura etiā cornua et plures ballinos, et collaterales sibi in diuersis officijs adherentes: quibus mediantibus multos teruos suos cornu percutiunt atqz ledunt.

Moralitas, Mat. 14. b

Ezech. 16. b

hierc. 17. a

Apo. 6. d
Aliter.

Eccl. 4. 2. d

Deut. 25. 2

Amos. 3. b

W. 1. 7. a

Aliter.

Uel dicit, qd grado magn? quasi talerū defecit de celo. Iste grado significat pntē z eternā dñationē que infertur hominib? ppter peccatū: quia merito hec patimur: qz peccauimus in fratrem nostrū: ideo venit sup nos tribulatio. Sed iste grado est sicut talerū qd est pond? z mēsurā Circa qd est notādū q tribulatio q nūc infertur vel in futuro/ pēderata est a deo/ mēsurata z limitata sicut demerita psonarū. Ideo dicitur: talerū a talis. Quia qualis culpa/ talis pena. Unde dicit. Secūda mēsurā delicti erit z plagarū modus. Et ille venit de celo sup homines/ id est a sursum a dei ordinatiōe/ bona z iusta/ qz nobis ignota: qz nō est malū in ciuitate qd non fecerit dñs: vt dicitur in Amos. Sed sequit vñ terribile. i. qd hoies blasphemauerūt deū ppter grandines: qd dato q peccatores videant se iuste pati ppter peccata sua/ z videāt deū in se offensus sibi ppositū non emendatur/ nec ad deū conuertunt: sed magis deū suis factis z verbis irritant et blasphemant. Quod maxime erit verum de dñatis qui erunt in suis malicijs obstinati. Unde dicit hierc. Domine vulnerasti eos et non doluerunt: attriuisisti eos, z renouerunt accipere disciplinam. Uel exponē de die iudicij: vbi babylon. i. mundus a deo cōdemnabit: et grandine, id est eterna damnatione punietur: et vbi mons et insula ad literam non inuenit: quia tota terra erit plana.

E

E

Zach. 1. b

puerb. 10. b

psal. 71. b

Capitulum xvij. Tertius. Et venit vnus de septē angelis q habebant septē phialas. Hora. Ca. xvij.

L Dannes sublatu in desertū, vidit mulierem meretricem: cum qua fornicati sunt oēs reges terre: z oēs habitates in terra, biberūt de vino prostitutionis sue: qz sedebat sup aquas multas. Et vidit q mulier sedebat sup vnam bestiam coccineā, plenam nominib? blasphemie, habentē cornua decē. Et erat mulier circumdata cocco purpureo, aureo z lapide psciofo z margaritatis: z habebat in manib? suis vas aureū, plēnū abominatione et immūdicia fornicationis sue: z in fronte ei? erat scriptū, Babylō magna, mater fornicationū z abominatonū terre. Et vidit mulierē ebriam de sanguine martyrum Iesu: et mtrasi sūt oēs de muliere et bestia que portabat eam: sed cōmuniter dicit q bestia ista ascēdit de abyssō, et ad interitū vadit.

De muliere autē dicit infra capitulo sequēti:

Apo. 18. b

1. Cor. 3. b

1. Cor. 13. b

corruptiones, fraudes, malicias & rapinas. Apostolus. Qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt. Et maxime apparent ebrii sine sensu: quod ceteri in morte desunt talibus sensus etc. Psal. Turbari sunt & moti sunt sicut ebrius: & ois sapientia eorum demorata est. Ista mulier, id est iste persone hodie tanta gloria temporalis pollent quod ois homines admirantur de eorum prosperitatibus. Sed vere dolorosus sequitur sibi finis: quod dicit quod bestia que eos portabat, id est mali principes talium, fautores de abyssu venerunt: et in interitum vadunt de abyssu. id est diabolica inspiratione, vel simoniacam promotione, vel violenta oppressione, fuerunt facti principes vel plati. Juxta illud Osee, Ipsi regnauerunt sed non ex merito: principes extiterunt, sed non per spiritum meum: et in interitum mortis eterne necesse est eos ire. Muller etiam, iniquus iudeus, balliuus vel officialis, vel quicumque malus sapiens, vltimus seu diues: quantum in vita sua se glorificauit aut in deliciis fuit: tantum traditur sibi in inferno tormentis & luctus. Unde dicit. Gloriam eius in ignominiam mutabo. Nam in vna hora, scilicet in puncto mortis corporalis venient plaga eius. id est eterna damnatio, fames sine saturatione, luctus sine consolatione, mors sine curatione, ignis sine extinctione. Fuerunt enim in hac vita famelici per auaricia, lugubres per tristitia, mortui per pigritia, ingrati & inflammati per iracundiam. Ideo merito eis infigitur perpetua fames, luctus mors & ignis. Et hoc quod magnus est dominus qui ipsos iudicat & condemnat. Unde dicit. Quatuor iudicia mea pessima: gladium, fames, bestia & pestilentia mittam in hierusalem. Cuius die ad istam, quod ista meretrici luxuriosa quod moratur super aquas delicias: que fornicat cum regibus, id est clericis & religiosis quod habet alios regere: cuius vino, id est cuius fallacitate, quasi ois habitatores terre vel patrie imbunt: & tales sunt induti auro et purpura, & ceteris preciosis, vt magis illiciant intuentes: & in frontibus talium per certo scribitur nomen vni: quod vere quilibet potest legere in fronte. In apparetia istarum quod ipse sunt babylon. id est digne confusione: matres & nutrices fornicationum & abominacionum. Unde hierie. Frons mulieris meretricis facta est tibi & noluit erubescere. Ista etiam mulier quando quod habet vna bestia quod portat eas. id est aliquam verulam maquerellam, que est eius consiliaria: quia communitate tale opus non fit nisi mediante aliquo fauore. Et ista per certo est plena nominibus blasphemie: quod tales mediatrices habent nomen vile turpe & infame, finaliter autem bestia & mulier, id est meretrix & mediatrix vadunt in interitum mortis: & quantum habuerunt hinc de gloria & deliciis, tantum habebunt ibi de tormentis. Unde dicit. Secundum multitudinem glorie eius est multiplicata ignominia eius. Vidit iohannes mulierem super bestiam equitantem: illa bestia habebat decem cornua: sed dicitur quod illa cornua occiderunt mulierem illam fornicariam, & desolatam eam fecerunt, & carnes ipsius comederunt, & ipsas ignibus cremauerunt. Ista mulier sicut iudeus, aduocatus, fornicarius & variatus: sed acceptor munerum & personarum: qui a bestia, id est a malo prelato sustinetur & fouetur. Sed vere accidit quod cornua istius bestie, id est filii & successores istius prelatis vel principis ab eo quod oriuntur, odunt & psequuntur illam mulierem, id est tale malum patris sui consiliarium in isto dei iudicio operante, ipsum iuxta sua demerita punientem: quod ois depauperant & denudant, & faciunt desolatam: & carnes eius, id est viros & filios post eius decessum comedunt per rapinas: & eos comburunt, & per diuersas tribulationes cruciant & affligunt. Sepe enim accidit quod illos quos patres dilexerunt, filii psequuntur: & carnis sue temporalis substantie satiantur.

tur. Cuius die quod mulier est diabolus vel antichristus: a quo reges, id est mundi rectores & maiores fornicantur & merguntur per peccata: quia iste est qui super aquas mundane prosperitatis sedet et pernerit. Ista equitat bestia, id est hominem peccatorum rem bestialiter & carnaliter: quod pro certo fit conatus per superbiam & elationem. Sicut etiam habens plura capita per oblationem & per ceruicostitatem. Dicitur etiam coceniens per sanguinam carnalitate. Iste etiam equitat diabolus: & ducit illum per luctus deliciarum diuitiarum, sicut & arbitrium voluntatis. Ista est mulier diabolus vel antichristus, habebat in manu sua poculum aureum, id est sacra scripturam quam ipse optime exponit. Verumtamen ipsa tunc erit plena immundicia & abominacione, perueria & heretica expositione. Cuius poculum est diabolica tentatio qua diabolus inebriat peccatores. Ideo dicitur babylon mater fornicationum & abominacionum: quod diabolus est mater oim malorum. Ite tunc & bestie sue, id est peccato: sibi obedierit dabit interitum, factus ignis & luctus. Job. Luctus fecit nec restituit.

Capitulum xviii. Textus.
Et post hec vidi alium angelum descendentem de celo. Moralitatum La. xix.

Vidit Iohannes

quendam angelum descendentem de celo, habentem claritatem dei: & terra illuminata est a claritate eius. Qui clamauit vocem magna. Cecidit cecidit babylon ista magna: & facta est habitatio demoniorum, & ois spiritus mundi & volucris immunde: & cum ea fornicati sunt ois reges terre: & mercatores de virtute diuitiarum eius, diuites facti sunt. Et iso phuluit alia vox quod venit de celo, dicens. Exite de ea popule meo, ne particeps sitis delictorum eius: & de plagis eius non captiatis: quod puenert ad celum peccata eius: recordatus est dominus iniquitatum eius. Angelus significat christum vel perfectos viros predicatores de celo. Celestis ordinatio puenert. Ipsi pleni sunt claritate, id est lucida discretione: vel claritate, id est apparetia. Iste tota terra, id est tota patria illustrabitur claritate suorum exemplorum & documentorum. Luc. Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis sedent. Iste igitur clamat alta voce: quod babylon, id est mundus cecidit & corruit a statu & rectitudine vitatus: facta est hodie habitatio demoniorum, id est crudelium anarorum & raptorum: spiritus imundi, id est imundorum, luxuriosorum: & ois volucris imunde, id est sublimium & supborum: quod sicut dicitur. Ois quod est in mundo, aut est cupiditatis carnis: aut ocularum, aut supbia vite. Nam reges terre & mundi principes, quod alios habent regere: vel et clerici & religiosi cum ista ciuitate, id est cum mundo fornicant, sicut & omnes fecerunt, & de eius negociis se occupado. Mercatores igitur & operarii in ista ciuitate, lucris & deliciis sunt diti per auaricia. Et iso sicut phuluit. Exite de ea: sed ipsa puenert in metaliter: vel re igne intrado corporaliter: & ne sitis participes eius vitium ne plaga ipsi & danatibus pericatis quod peccata eius ad celum ad deum ascenderit: ita quod necesse his de recordari iudicium eius: & has rigore iusticie videre. Erat etiam mulier meretrix & circudata auro et lapidibus preciosis, & diuitijs istius: sed ipsi reges terre fornicabant: & de eius diuitijs negociatores terre & tabant: quod tanta gloria pollebat quod ipsa dicere videbat. Sed eo vi regina, & vidua non fuisset: luctus non videbo. Sed dicitur, quod quantum se glorificauit & in deliciis fuit: tantum deruit interitum & luctus. Nam vna hora venerunt iste plaga, luctus, mors: factus est ignis, & igne est succensa. Et dicit ibi quod res

1. Thes. 5. b. Psal. 106.

Osee. 8. a

Osee. 4. b. b

Eze. 4. 8. Aliter

hierie. 3. a

1. Mach. 1. c. Eode. c. a

Moralitas

Aliter

D

Moralitas

Luce. 1. 5

1. Jo. 2. c

Eode. c. b

ges qui cum ea fornicati sunt, & mercatores qui
 ex ea sunt vitati plaxerunt et doluerunt de lon-
 ge cum steterunt: pro timore videtes fumū incen-
 dis eius, & dixerūt: Ue, ve: ciuitas illa magna que
 amicta erat purpura et bysso, et cocco, deaurata
 auro, et lapide precioso, et margaritis: quoniaz
 in vna hora desinitur fuit tāte diuitie. ¶ Mulier
 ista vel ciuitas significat ecclesiā vel religionem:
 q̄ dicitur mulier quasi mollis aer. Ista debet eē
 mollis per benignitatem: aer etiam per conscien-
 tie puritatem. Dicitur ciuitas quasi ciuiū vnitas
 per cōcordiā. Ista dudū amicta erat bysso, id est
 castitatis puritate. Purpura, id est martirij si-
 ne cōstanti stabilitate. Cocco, id est ardenti cha-
 ritate. Auro, id est sapientie & caritate. Argēto,
 id est eloquentie venustate. Margaritis, id est,
 sanctoꝝ virorū et bonoꝝ multiplicitate. Lapide
 precioso, i. omnimoda sanctitate. Iō tūc poterat
 dicere. Sedeo vt regina: vidua nō sum. Quā vere
 ecclesia & religio antiquū? sedebat, quiescebat,
 regnabat, et principabatur: et hoc q̄ vidua tūc
 non erat: q̄ tūc erat despōsita viro proprio suo,
 scz deo vel bono plato: ideo nō patiebatur luctū
 nec desolationē Sed quid? pro certo hodie pōt
 dicere ecclesia v̄ religio illud. Vidua mulier ego
 sum: vir meus mortuū est. Quia viri ecclesie, id ē
 boni prelati mortui sunt: et ideo ista mulier ē ho-
 die fornicaria: quia reges terre, id est moderni
 prelati cum ea fornicati sunt, quia non sunt pro-
 prii viri sui: quia tot sunt vitij intenti, q̄ digni
 non sunt ei copulari, nec coniungi. Mercatores
 autem sunt illi, qui per simoniam emunt ecclesie
 beneficia v̄ dicitur. Et breuiter ita fuit, q̄ quā-
 tum habuit antiquitus ecclesia de delicijs, hono-
 re et gloria: tantum habet hodie de tribulatio-
 nibus et dolore. Nam hodie venerunt plage ei*,
 scilicet luctus per reuocationem preterite pro-
 speritatis. fames penurie, et paupertatis: q̄ ho-
 die auferūt sibi principes bona tēporalia. Mors:
 quia caret vita gratie et deuotionis. Ignis, id ē
 ardor tribulationis, vel fames auaritie, et ambi-
 tionis. Et ideo quia ecclesia sāta hodie patitur:
 reges fornicarij, mali prelati, et negotiatores, et
 simoniaci promōi in ecclesia timent hodie vidē-
 tes ecclesiam desolationem: lugent etiam et con-
 tristantur, dū desolationem ecclesie cōtemplantur.
 De longe tamen stant: quia nullus est qui ap-
 p̄linquat ad pugnam pro ecclesia, contra prin-
 cipes et tyrānos. Petrus autē a longe sequēba-
 tur: vt videret sinē. Petrus dico, id est clericus.
 Petrus tamē non fuit a longe in mēsa in cena: si-
 cut nec prelati nec clerici sunt longe, q̄n debēt ea
 pere fructū vel prebēdas etc. p̄ sal. Amici mei et
 primi mei de lōge steterūt. Et alibi Quis oderūt
 me, expugnabūt me gratis: hodie pōt dici de ec-
 clesia quod sequitur Ue, ve: ciuitas illa magna.
 Ue dico temporaliter quo ad penam. Ue dico sp̄i-
 ritualiter quo ad culpam. Ue dico ciuitas ma-
 gna: que bysso puritatis dudum fuit operta: au-
 ro sapientie, argento eloquentie, purpura firmis-
 tatis, cocco charitatis, et lapidibus omnimode
 sanctitatis. Et quare v̄? quia vere hodie desitu-
 te sunt tante diuitie. Job. Diuitias quas deo s-
 raui, et tunc me: de ventre eius extrahet eas de*.
 ¶ Uel dic q̄ ista mulier potest significare diuites
 mundi: qui fulgent auro, lapidibus et diuitijs
 in finitjs, gloria prosperitate etiam corporali: q̄
 quandoq̄ spoliant se gloria sua: et veniunt ad
 magnam paupertatem, famem, et luctus, tribula-
 tionem, infirmitatē et tormentum: et tunc reges,
 id est principes et prelati: qui prius ipsos susti-
 nebant et fouebant: et se eis cōmiserant: ab eis
 consilia petendo, vel eos gubernando: negotia-
 tores etiam, id est nos et familiares: qui ab eis

et per eos beneficia, diuitias et officia obtine-
 runt: de lōge stant: nō curantes amplius de ipso:
 nec ipsi adiutorium faciētes. Lugēt tamē & deso-
 lantur: & q̄n q̄s s̄ba lugubria dicūt: s̄ illud est to-
 tum: q̄ nullus est q̄ sibi manū porrigat ad iuti-
 cem, s̄ dicūt. Ue, ve: ciuitas illa magna. Magnū
 dānuz est, inquit: de isto infortunio. Unde illud
 Tref. Nō est qui cōsolerit eā, ex omnib* charis-
 eius. ¶ Dicit q̄ mulier meretur ciuitas babilo-
 nica, q̄n cecidit et corruit: nō habuit amplius di-
 uitas quas pri* habebat. Uñ dicit q̄ ipsa perdi-
 dit aurū et argentū lapides preciosos, margaritas,
 byssum, purpurā, coccū, sericū, lignū, thys-
 ebur, ferrum, es, marmor, cinnamomū, aromata,
 ynguētum, vinū, oleū, triticū, similia, copijs armē-
 torū, ouī, equorū, rhedarū, mācipiorū, & pomorū.
 Et breuiter dicit, q̄ oia desiderabilia sua pes-
 cesserunt ab ipsa: q̄ ipsa successit eis igni: & timue-
 runt oēs qui nauigabāt mare videntes locū in-
 cendij eius. Celum autē & sancti eius exultauerunt
 de ei* destructione: q̄ ipsos cruciauerat dum
 durabat. ¶ Ista mulier significat mūdā sapientes,
 et diuites: q̄ p̄ certo q̄n corruūt in inferno p̄ mor-
 tem: tūc isti p̄dūt oia p̄pera: p̄dunt em̄ aurū mū-
 dane sapientie, argentū eloquentie, lapides & mar-
 garitas, i. copijs amicorū. Iaz amici carnales nec
 volūt nec possunt eos iuuare. Sp̄iales, i. sc̄i q̄
 sunt in gl̄ia, ipsos p̄temūt & abhorēt. Uñ dicit.
 Omnes amici ei* spreuerūt eā: facti sunt ei inimici.
 ¶ Ite sibi nō est byssus puritatis, purpura digni-
 tatis: q̄ est vestis regū: sericū honestatis: de quo
 fuit paramēta: cocco charitatis: lignū thuris: q̄
 est impuribile cōstante & firmatatis: cessabit etiā
 sibi ebur exterioris pulchritudinis: es resonās, &
 impatientis celsitudinis: ferrū crudelitatis: mar-
 mor durū lōganimitatis: cinnamomū & ornāmē-
 ta populorū: famostratū ynguēta: & th̄. Ilenitas,
 et suauitas laudis & adulationis: vinū & oleum
 mudane solationis: similia & triticū, i. abundan-
 tia corporalis delectationis: ones, & boues, equi,
 rhede, i. abundantia tēporalis facultatis. Et bre-
 uiter omnia desideria eorū: quicquid habebāt
 de bonis gratuitis & fortuitis, i. ceta perdūt. Quā
 sicut dicit. Manū suā misit hostis, i. deus p̄ potē-
 tiam & sententiā: qui odio habet omnes peccato-
 res ad omnia desiderabilia eius: & inimici ei* ap-
 prehenderūt eam inter angustias: & plus etiam
 ipsi succensit sunt igne inextinguibili. Celi autē
 & sancti populi, et tota curia celestis de hoc non
 tristatur, sed letatur: quia diuinam sententiā ap-
 probant, de rigore iustitie deum laudant: et ma-
 xime letantur de damnatione eorū qui se et alios
 dum viuerent, cruciabant. Unde in libro Sap̄s.
 Stabant iusti in magna cōstātia aduersus eos
 qui se angustiauerunt etc. Ideo vere nos qui na-
 nigamus p̄ hoc mare magnū, debemus finire
 locum incendij istius, scz damnationem istorum
 finitū, i. infectionem suorum horribilium tormē-
 torum: et cauere ne in simile periculū incidam*.
 Quia pestiferis flagellato, sapientior erit prou-
 dus. Videntes igitur turbantur timore horri-
 bili. ¶ Uel exponē de ecclesia que videtur hodie
 quasi damnata, et quasi corruisse: & omnibus su-
 predictis videtur carere etc. ¶ Uidit Joānes an-
 gelum vnum qui habebat vnum lapidem mola-
 rem, et misit in mare dicens. Hoc imperu misset
 babilon illa magna ciuitas, et vltra non inuenie-
 tur, et vox citharedorum et musicorum non erit
 in ea: et vox mole, et vox p̄soni et p̄sonen non
 audiet amplius, lux lucerne nō lucebit in ea. ¶ Sic
 vere quando angelus christus proiecerit pecca-
 tores amarus lapidem molarem, id est durā sen-
 tentiam & pondus eterne damnationis: que ipsos
 in inferno melat & p̄teret i. tormētis, i. in die in-

Moralitas

Tref. r. a. Eodem, c. c.

6

2. Re. 14. b

Tref. r. a. 3

Mat. 18. f

Tref. r. b

p̄ 37. c p̄ 38. c

Sap. 5. a C

Job. 10. b Aliter

Pro. 19. b Sap. 5. a Aliter

Eob. c. g

Moralitas

dieq mittet: z tuc dicit fulminata sententia: baby lon. i. reptoraz congregatio imperuose et cito mittet in infernu: vbi non erit vox citiare. i. letitia alicui? canous: z vox mole. i. panis delicat? s. delectametu alicui? saporis: nec vox spoli. i. co suctio alicui? amoris: nec lux tucerne. s. splendor alicui? splendoris: qz auferet ab impijs lux sua.

Job. 38. b

Capitulum xix. Textus.

Post hec audiui quasi vocem magna tubarum multarum. Moralitatu Capitulum

D

Annata mulier

re meretricis facta est in celo le titia magna: et quatuor asata z vigintiquatuor seniores dixerunt Al eluia. Et audita est vox quasi aquaru multaru et tonitruoru diectiu alleluia. Et hoc qz iudicauit deus de muliere meretricis magna qz corrupti terraz z vindicauit sanguine feruoru suoru de manib? suis. Et dicit qz audē dicebāt deo pusilli z magni: qz regnabit de? noster in perpetuu: z venerūt nuptie: z vxor agni parauit se: z datum est ei vt cooperiat se bysso cādidō z splēdidō: qui sunt iustificaciones: et proclamatum est scriptum editum illud scilicet beati qui ad cenā nuptiarū agni vocati sunt. Sic vere qm mu ser meretricis. i. conuocatio reproborū erit dānata z iudicata in iudicio: tūc animalia quas tuoz. id est eu ange isse: seniores. id est prophete et patriarche erunt in magna letitia z consolatione. Tunc enim omnes beati alta voce dicent alleluia: et pusilli et magni laudabunt dominū: et deus similiter regnabit cū eis in eternum. An

Moralitas

Esa. 57. b

Lu. 14. d

Eodē ca. b

Moralitas

Esa. 31. b

Pē. 57. a

Esā. Saudium inuenitur in ea, gratiarum actio z vox laudis. Ipsi em beati gaudebāt de iustitie impletione, de maloꝝ damnatione, et de sua saluatione, z sanguinis cruciatu, z pene bonoru vindicatione. Tunc em erunt nuptie agni. i. cōsolatio z festiuitas sempiterna: vbi agni vxor. i. ecclesia militans, tunc triumphans erit parata z ornata dotib? anime z corporis: et opta bysso splēdidō. i. eterne glorie charitate, vt cadore puritatis iustitie z sanctitatis: z tunc verū erit decretum dei, qz beati erūt qui ad cenā agni vocati sunt: qz beatus est homo qui manducabit panē in regno dei. Uidit iohannes celū apertum. Et ecce equus albus: z qui sedebat super eum, vocabatur fidelis z verax: sed cum iustitia iudicabat z pugnabat: z oculi eius sicut flāma ignis: et in capite eius multa diademata: habens nomen scriptum qd nemo nouit nisi ipse. Et vestitus erat veste sanguine aspersa: z vocabatur nō mē ei? s. vbi dei? exercit? qz in celo sunt, seqbant eū i equis albis, vestiti bysso a bo z mūdo: z i ore ei? gladi? er vtraqz pte acut? z i ipō pcutiebat gētes: z regebat eos in virga ferrea: z habebat scriptū i femore suo. Rex regū, dñs dominatū. Et iste apprehēdit vtrāqz bestia: z misit eā i sta gnū ignis z sulphuris. Iste significat vtrūqz etū z bonū platu, pncipē seu regē. Ille em dicit habere equum album. i. corpus mundum z immaculatum acastum. Equus enim corpus significat. Unde Esa. Equi eorum caro, et non spiritus. Iste dicit eē fidelis in cōmissis, verax in promissis, iustus in iudiciis, fortis in dimicando cōtra malos z aduersarios ecclesie, z cōtra diabolu resistēdo. Pē. Iuste iudicate filij hominū. Oculi eius. i. intellect? z mens, debent esse sicut flāma ignis per clarissimā discretionem. In capite autē

i. in mente debet habere multa diademata, id est multitudine virtutum z perfectionem: quibus anima eius debet esse coronata z ornata: quia in capite eius debet esse corona stellarū duodecim supra. xij. nomē istius. i. sua perfectio, sua fama, sua bonitas debet esse tantummodo sibi, nota: qz non debet alijs ppalare: nec perfectionem suam per factantiam z hypocrisim declarare: sufficit em sibi qz solus sciat. Unde in Prover. Secretum extraneo non reueles. Et Esa. Secretum meum mihi. Uelut em. i. exterior apparetia debet esse aspersa sanguine: qz vere sanguis z penaltas z passio christi dicitur in cōuersatione cuiuslibet reducere per penitentia, z macerationem, z passiois cō passionem: vel sanguis. i. pena, labor, z miseria aliorum: dicitur per cōpassionem ipsum tingere, z ei? affectum doloribus colorare. Unde Esa. Aspersus est sanguis eorū super vestimēta mea. Et iam iste debet habere verbum dei per scripture predicationem: qz sicut verbum declarat mentē: sic iste predicando debet mentem z voluntatem cuiuslibet declarare. Et si talis fuerit: rationabile est qz exercitus celi id est collegium, conuentus, velle, patrie sibi subiecte: sequantur eum per obedientiam z imitationē: z ebre persone infirme (z imperfecte, z maxime subditi sui: qui si platu: talis fuerit sequantur eum in equis albis, id est in corporibus puris z mundis, eū imitando z obediendo. Uñ dicitur, vbi sequuntur agnum quocumqz ierit. Iste igitur debet habere gladium in ore. i. auctoritatē verborū z sententiam iudicariā bis acutam, scz vnam ad seuerè puniendum obstinatos: aliam ad benigne castigandum penitentes. Uel gladius biceps est vtrūqz testamētū: qz prelatus debet habere: z ideo talis debet putere z regere ferrea virga, id est dura correctione ferire gentes z impios sine lege viuentes. Unde ipse debet calcare toczular vini furoris dñi, hoc est dictu: qz ipse debet esse minister z executor furoris. i. diuine iustitie cōtra malos. Unde Esa. Tozular calcavi solus zc. Uel dic qz iste est Christus: cui? equus, id est beato virgo vel ppria caro fuit alba z immaculata: vestis eius: id est humanitas, fuit sanguine madidata: exercitus heli, id est angelū z christiani sequuntur eum honorando vel obedendo. Uel exercitus, id est iudei z gentes, fidem eius credendo: n equis albis, id est innovatiā baptismalē acquirēdo. Iste hz gladius. i. duram z bicipitem sententiam, scz corpus z animam condēnando: z ipse calcat z percutit frigidem z impios sine lege viuentes, patrie iudicium exequendo: z iste est fidelis, verax z iustus z verbum dei: cuius nomen null? proprie scit, nisi ipse qui habet diademata, id est dignitates infinitas: z est rex regum zc. Loquente ergo quodam angelo iohanni: iohānes voluit ipsum pronus in terra adorare: sed dixit ei angelus. Uide ne feceris, cōseru? em tunc sum z confratrū tuorū zc. Dicitur autē in Sen. qz Abraā vldens tres angelos adorauit zc. In hoc attende nobilitatē humane conditionis. Nā angelus vidēs naturā humanā deificatā verbi incarnatione: etiā ex hoc totā naturā nobilitatā timorē, noluitqz ab hōie adorari: z tūc ante Christi aduentū pmittere videbat, sicut in Abraā est ostensum: quando tres angelos adorare voluit: quod ipse permiserunt. Uidit z oīnes quēdam angelū stantē in sole: qz voce magna clamabat cunctis aubus volātibus p mediū celū: qz cōgregarētur ad cenā agni dei, vt mādncarēt carnes tribunorū z fortū equorū, z stentū in ipsis: z carnes omnū se ruorum, pusillorum z magnorum. Iste angelus est ps, qui in sole stat, id est in splendore glorie eterne: in qua veniēs ad iudiciū, apparebit facies ei? sicut sol lucet in virtute

Pro. 25. d

Esa. 24. c

Esa. 63. a

S

Apo. 14. a

Aliter

Esa. 63. a

Aliter

Eodē. c. b

Sen. 18. a

Moralitas

Eodē. c. b

Moralitas

sua Iste enim in iudicio c' amabit: et aduocabit
 vo ures celi, id est demones v'ibi conueniant
 ad cenam dei, id est ad cenam iudicii: vbi carnes
 que latent in veste, id est animas que latent sub
 corpore fortiu et tributoru/ id est impioru prin-
 cipu et superioru mequozoru. i. mulierum cotru-
 ptarum: suozu sessoru luxuriosozoru feruozu/
 id est malozoru religiosozoru: magistrozoru/ id est
 diuinaru auarozoru: pusillozoru id est malozu pau-
 peru et minoru/ perpetuo crucient et manducet.
 Unde Deutero. Dentes bestiaru mitam in eos: et
 deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Dentes
 enim et morsus aniu significant immunitate dia-
 bolice crudelitatis/ q' d' anatos lacerabis. **¶** Uel
 dic q' angel' q' sedebat in sole. i. in mundane glo-
 rie splendor est magnus pnceps vel prelat' / im-
 pius tamen et pauper qui semper secu vult ha-
 bere aues que volant per celum. i. viros super-
 bos/ crudeliter et raptos: tales facit de domo
 et familia suaz et tales malos et iniquos facit
 cum conuenire ad cenas/ festa/ conuiuia et solatia
 domus sue. Sed qd' Certe vt ipsi comedat/ ras-
 piat/ excoriet atq' vaflet carnes. i. vaflet r'pales
 substantias illozu de terra sua: magnoz, pusillo-
 roz, seruozu et tributoru. i. subditoru, vafalloz et
 fortium. i. diuitem agricolaru: qui ex fortitudi-
 ne laboru habet illud qd' habet. Et veniter tas
 les iniqui raptos et supbi no tenent in officio
 principum et magistroru, nisi vt diuitias et mune-
 ra extorqueat pro magistris: sicut nec falco mis-
 situr in r'atione p'ede qua procurat magistro
 suo. Unde dicitur. Isaac diligebat Esau: eo q' de
 venatione ei' vescebatur. **¶** Vidit ioanes bestia
 et reges terre et exercitus eozu congregatos ad
 facendum bellum cum illo qui sedebat in equo
 albo et exercitu eius: et apprehensa est bestia, et
 p'sendo propheta qui seducebat eos qui acceper-
 ant character' bestie: adorauerunt imaginem ei':
 et missi sunt in stagnu ignis ardentis et sulphuris:
 et ceteri occisi sunt gladio qui ex sedentis ore
 procedit: et omnes aues saturate sunt carnibus
 eozum. **¶** Ista bestia est diabolus, Reges terre et
 exercitus eozum familiares iudices: qui mun-
 dum regunt et ibi regnant. Et isti igitur pugnat
 et contradicunt contra sedentem in equo albo. i.
 contra christum: qui in equo albo, id est in corpo-
 re mundo habitat et moratur. Et cum exercitu
 eius, id est contra illos qui sunt boni et iusti: q'
 bonum est contra malum: et contra vitam mors:
 et contra virtu sustum peccator. Sed finaliter vere
 in morte vel in iudicio: bestia et sui reges et exer-
 citus. i. diabolus et mundi diuites cum suis imi-
 tatozibus apprehendent: et in stagno ignis: hoc
 est in abundantia infernalium tormetozum: vbi
 est ardor et ignis inextinguibilis: sulphur et fe-
 tor intolerabilis mittentur: et gladio sue diu-
 ine sententie ferietur: et ab aibus celi. i. a demoni-
 bus vorabuntur: vel ab aibus: id est ab ange-
 lis dei sententie executoribus dampnabuntur: et
 maxime pseudoprophete: et illi qui bestiam id
 est diabolom faciunt adorari: scilz illi qui alios
 incitant ad peccatum. Quia sicut dicit apostol'
 Non solum qui talla agunt digni sunt morte: sed
 etia hi q' eis talla co'sentunt. **¶** Uel dic qd' bestia
 est antichrist'. propheta significat suos ap'los.
 Reges et exercit' sunt filii sequaces et eu recipie-
 tes, qui o'es igne et sulphure, ardore, et fetore et
 gladio. i. diuine sententie rigore danabunt: et au-
 bus. i. demonib' deuorandi perpetuo exponent.

Capitulū xx. Textus.
 Et vidi angelū descēdentē de celo habē
 tem clauē abyssi. **Moralī. Ca. xxi.**

Vidit ioannes

quēdā angelū descēdēte de
 celo habētem clauē abyssi:
 et habebat cathēnā magnā
 in manu suā: et apprehēdit
 draconem serpentem anti-
 quū qui est diabolus: et liga-
 uit eū in carcere p' mille an-
 nos: et signauit sup illū ne
 seducat ampli' gētes: et post opoiet ipsum mo-
 dicū solui qn videbūt sedes: et sedebūt sup eas: et
 iudiciū datū ē illis. **¶** Serpens ille fraudulēt' est
 yfurarī' vel aduocar' vel aliq's auar' et diues
 q' ē serpētīn', tortuosus, maliciosus, venenosus
 diabol' et sathanas, id est aduersari' omnib' tri-
 butus et vicinis: q' man' ei' cōtra oēs zc. Qui
 etiā bñ h' antiqu' q' tales iniqui vt cōmunit'
 diu viuunt. Angel' testamētī christ' de celo des-
 cendit ad iudiciū in valle iosaphat et pro certo
 habebit clauē abyssi. i. potestātē claudēdi et ape-
 riēdi infernū: q' d' abyssus. i. sine byssu. i. sine cā-
 dote lucis et claritatis. Illud em claudit' bonis
 et aperit malis. Uñ d' habebit clauē mortis et i-
 ferni. Et alibi. Qui claudit et nemo aperit zc. Iste
 em h' cathēnā, id est potestātē ligādī et incarce-
 rādī, et eternis vinculis cōdēnandī. Iste finaliter
 apprehendit istos dracones et serpentes. i. istos
 auaros istāmatos, tortuosos et maliciosos pau-
 perū aduersarios et nocuos: ligabitq' i carcere
 infernali per mille annos. i. per tēpora longiora
 vsq' ad iudiciū: et signabit sup eos sigillū. i. eter-
 ne dānationis sup ipsos cōcludet: qd' null' pos-
 terit aperire. Et hoc quidē faciet qd', vt nō sedu-
 cant ampli' pauperes et vicinos: quos suis fal-
 sis consilijs, fraudib', malicijs yfuris et rapinis
 dum vinerēt seducebant. Uñ Esa. heu cecidisti
 qui vulnerabas gentes: vt dicit in ps. qd' nō re-
 linquet deus virgam peccatorum super sortem
 iustozum zc. Quando tamen iudiciū venit, id
 est sedes et throni postri fuerint: tunc tales mo-
 dico tempore soluentur: et dū corpus resumpse-
 rint, et iudex iudicauerit: tūc statim in corpore et
 anima tales iterū ad suppliciu rapiēti: et in eter-
 nis tenebris includent'. Si includerit: nemo est q'
 apiat. **¶** Uel dic q' qn christ' descēdit de celo per
 incarnationē: tūc artulit secu clauē et cathēnā. i. po-
 testātē iccludēdi et ligādī demonē et draconē anti-
 quū. i. luciferū. Qd' etiā in sua passioe fecit: vt nō
 seducat homines sicut pi'. Iste tñ iterū soluet',
 s. tēpore antichristi fm aliquos: s. illud erit mo-
 dicū. i. per tps et tēpora et dimidiū tēporis: et tūc
 vsq' ad iudiciū durabit: sed statim facto iudicio
 perpetuo erit clausus. **¶** Dicit hic q' postq' se-
 des posita fuerit, et iudiciū factū fuerit: illi q' de-
 collati sunt per testimoniū iesu, et qui non adora-
 uerunt bestiam, nec receperunt imaginem eius,
 vel characterē in frontibus suis et in manib' re-
 gnabunt cum christo per mille annos. **¶** Sic ve-
 ref. cto iudicio deco'lati ppter iesum. i. marty-
 res qui nō adorant bestia. i. q' nō obedierūt carnī
 pprie. i. virgines et cōtinētijs, qui imaginē mun-
 dane prosperitatis, nec characterem diabolice
 suggestiōis recipiūt: vt omnes sancti cōfessores
 omnes ta es p certo cū christo sunt regnaturi.
¶ Duo consummati fuerint mille anni, soluetur
 sathanas de carcere suo: et erit seducet gētes
 q' sunt sup tēuoz angulos terre. Sed et magog:
 et cōgregabit eos in p'iu: et ascēdet sup altitudi-
 nē terre, et circūbūt castra sanctorū, et ciuitatē di-
 lectam: et descendet ignis de celo et deuorabit
 eos: seductor autem cum bestia missus est in sta-
 gnū ignis et sulphuris, die ac nocte cruciādus.
¶ Magog et magog qui sunt duo montes: vel fm
 aliquos

Deut. 32. d

Aliter.

Eccl. 12. d
Eodē ca. d

**Moralis-
tas.**

Eccl. 33. b

C
Rom. 1. d
Aliter.

**Moralis-
tas.**

Eccl. 12. d

D

Apo. 1. d
Apo. 3. b

Esa. 14. e
Ps. 124. a

Job. 12. c
E
Aliter.

Eodē ca. b

**Moralis-
tas.**

Eodē ca. c

F

Moralitas.

aliquos duo castra in Syria orientali. Ultra montes rifeos: significant duos status. scilicet clericum et religionem: et qui sunt super angulos terre: significant terrenos cupidos et avaros: qui terrenis operibus semper vacant. Sathanas qui quos erit de inferno: et venit tentare fideles: iste dico erit hodie: et seducit illos qui sunt super angulos quatuor terre: gog et magog. i. illos qui in mundo et in claustris habitant: et illi qui inhiat per ambitionem et auariciam diuitiarum temporalium: et terrenis: nam tales facilliter congregantur ad prelium: quia facilliter propter teporalia surgunt prelia/lites/inurgias/discordie et appellationes. Nam tales hodie auari qui sunt quasi innumerabiles intelliguntur ascendere super terre altitudinem. i. super altissima officia, dignitates, officia claustralia vel secularia. Isti inuadunt castra sanctorum. i. bona simplicium et pauperum. et sanctorum iustorum. Ciuitatem etiam dilectam et sanctam religionem ecclesiam et aliorum status circueunt et conturbant, ipsum concludere volentes: ubi et iniurijs bonos grauatur. Nam patienter ut canes: et circuibant ciuitatem. Sed vere finaliter ignis eternus instigatur eis de celo. i. a celesti sententia et diuina: de ceptor eorum. i. diabolus: in stagno ignis cum bestia. i. cum peccatoribus ponetur, dire perpetuo cruciatus. ¶ Uel dic q sathanas et aduersarius est bilinguis verborum relator: quod seducente et obloquente: tam in gog quam in magog, id est in mundo et religione multi inuicem preliant, detrahunt et loquuntur. Isti castra sanctorum id est statum bonorum circueunt et explorando insidiant: et ciuitatem religionis et ecclesie de tractione lacerant et predeant. Sed vere finaliter super tales rebelles, detractores, litigiosos: et super sathanam, id est super huius relatorum ignis. i. eterna damnatio de celo ueniet: et eos dominus dabit, et eternis incendijs fulminabit. Unde Luce. Ignem ueni mittere in terram. ¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

¶ Uel dic q sathanas et aduersarius est bilinguis: quod seducente et obloquente: tam in gog quam in magog, id est in mundo et religione multi inuicem preliant, detrahunt et loquuntur. Isti castra sanctorum id est statum bonorum circueunt et explorando insidiant: et ciuitatem religionis et ecclesie de tractione lacerant et predeant. Sed vere finaliter super tales rebelles, detractores, litigiosos: et super sathanam, id est super huius relatorum ignis. i. eterna damnatio de celo ueniet: et eos dominus dabit, et eternis incendijs fulminabit. Unde Luce. Ignem ueni mittere in terram. ¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

¶ Uel dic q sathanas et aduersarius est bilinguis: quod seducente et obloquente: tam in gog quam in magog, id est in mundo et religione multi inuicem preliant, detrahunt et loquuntur. Isti castra sanctorum id est statum bonorum circueunt et explorando insidiant: et ciuitatem religionis et ecclesie de tractione lacerant et predeant. Sed vere finaliter super tales rebelles, detractores, litigiosos: et super sathanam, id est super huius relatorum ignis. i. eterna damnatio de celo ueniet: et eos dominus dabit, et eternis incendijs fulminabit. Unde Luce. Ignem ueni mittere in terram. ¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

ps. 58. b

Bliter.

Luc. 12. f Bliter.

Bliter.

Eod. ca. c

Moralitas.

2. Cor. 5. b

gno, id est in abundantia ignis perpetuis incendijs assignari. Unde Exodi. Qui peccauerit in me delebo illum de libro meo que scripsi etc. ¶ Uel dic q a conspectu iudicij id est a consideratione iudicij mors, id est sedus, immundus et luxuriosus: mare id est tumens et fluctuosus superbus: infernus. i. inuariabilis auarus: debent dare, yomere, et cōstreri mortuos suos. i. uitia et peccata et libros conscientiarum aperire: et a sacerdote iudicari, et pena condēdenti subire: alioquin in libro uite. i. eterne glie non scribentur: et sic igne perpetuo cremabunt. ¶ Uel dic q quoniam iudex huius mundi suos mortuos. i. suas personas accusatas: tunc vere debet facere q libri aperiant: et q singulorum merita elucescant: et sic ea debet eas iudicare. Veritatem quicquid apparet in libris. i. in libellis et aculationibus seu processibus singulorum, ipse tamē a parte sua semper debet habere librum uite. i. conscientiam bene regulatam: equitatem et mysterium cum pietate et clemētia moderatam: ut sic semerita iudicet equaliter. Et nota istud iudicij q celum et terra fugit a conspectu eius: quia uere totus mundus solet tremere in conspectu iudicij in iustitia iudicantis. Iudex enim debet esse rigidus et austerus in apparentia: mitis et benignus in conscientia. ¶ Uel dic q liber est uoluntas et amor iudicij, in quo ois iudicandus qui scriptus non fuerit per acceptationem et recommendationem et munerum presentationem: uel aliter uere necesse huius mitti in ignem et tribulationem: et sine remedio condēdant: q si quis non dederit more eorum quippiam, suscitauit super eum plium.

Exo. 23. g Bliter.

Bliter.

Bliter.

Capitulum xxj. Textus. Et uidi celum nouum et terram nouam. ¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

¶ Uel dic q talis sathanas significat maliciosos balliuos: qui non cessant contra ecclesiam principes concitare: quapropter iustus est eos in inferno igne intire. ¶ Uel dic q illi qui in claustris vel religione vacat circa temporalia negocia, facilliter preliant per discordias, et igniunt per auariciam: terram uolunt ascendere per ambitionem: castra circueunt per susceptionem et c.

Moralitas.

ps. 113. a

Eod. ca. c

Moralitas.

Eze. 8. c

Rom. 12, 3

mensura: quia non plus sapere q̄ oportet sapere. In spe etiā ne forte spes degeneret in p̄sumptione. Etiam in amore, ne forte creat terminos ad corruptionē: ideo tota ciuitas. i. totus homo d̄ esse aurum mīdū. Aurū dico: 7 id dico, q̄ lucerna ei' est agnū: quia vere claritas agnī, id est scientia debet hominem illuminare 7 illustrare per spirituales discretionē. Debet habere cor mundum: et ideo nihil coinquinatū, id est nullum vitū debet intrare in eū per opera vel cōsensus. Dicitur etiā habere templum suum: et nihil adorare, nihil credere nisi deū. Porte etiā eius scilicet volūtas 7 sensus debent esse aperte: ad recipiendū bonam doctrinā 7 bona erē pla. Uñ Zacha. Aperi libane portas tuas. ¶ Uel dic ad literam, q̄ porta debet esse aperta omnibus per hospitalitatem. Unde Job. foris non mansit peregrinus: hospitium meū viatorū parauit. Illud maxime habuit beata v̄rgo: quia semper est aperta ad recipiendū ad misericordiam peccatorum. ¶ Uel dic quod ciuitas ista est ecclesia vel religio: vbi debet esse ciuium v̄ritas: que reuera debet esse ornata virtutib⁹, debet esse munda, aurea, mēsurata: et diuinis gratijs illustrata: cuius templum et lux debet esse deus: quia nullus alterius fidem vel sapiētiā debet recipere. Cuius tamen contrarium faciūt moderni ecclesiastici audiendo leges. Semper debet esse aperta. Non clauditur enim per terminos huius vite: sed aperta est ad recipiendā fidem et penitentiam peccatorum. Unde illud predicrū. foris non mansit peregrinus 7c. Nullus coinquinatus vel simoniacus debet intrare in eam, nec ad eius officia promoueri. Sed hodie proholo: verificatur illud Treñ. Uidi gētes ingressas sanctuarium tuū: de quibus preceperas ne intrarent ecclesiam tuam. Dilata si vis sicut in precedētī capitulo. ¶ Uel expone de gloria eterna: vbi nō intrat aliquis coinquinatus: vbi est claritas indefectibilis. ¶ Ciuitas noua hierusalem quā vidit iohannes habebat murum magnum et altum: in quo duodecim erant porte: postea quilibet duodecim habuit angulos: et nomina duodecim filiorum israel in portis singulis erant scripta: erāt ciuitas in quadra posita: 7 longitudo eius tanta quāta et latitudo: latera eius erāt equalia. hic dicit etiā q̄ duodecim porte duodecim margarite: singule porte erāt ex singulis margaritis. Illā em̄ quidam angelus cū arūdine aurea mensurauerat: et in suis partibus adequauerat. ¶ Per istā ciuitatem/id est ciuium v̄ritatem, ecclesiam intelligimus. De quo ps̄. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Durus istius ciuitatis significat fidem christi, que est mur⁹ inexpugnabilis ciuitatis. Unde Luc. Ego rogavi pro te vt nō deficiat fides tua. Per duodecim portas intelliguntur duodecim apostoli: 7 quicunq̄ boni predicatores 7 prelati: qui pro eo porte dicte sunt: q̄ per eos fideles murum 7 ambitum ciuitatis/id est fidem ecclesie intrauerūt. Uñ Esa. Aperite portas iusticie: 7 ingredietur gens iusta. Margarite etiam que sunt candidi cōfessores dicti sunt: pro eo q̄ per castimoniam 7 innocentiam cāduerunt: 7 per sapiētiā spēdauerunt. Unde christus dicit porit similis homini patrifamilias: q̄ rēt bonas margaritas. Per duodecim angulos intelligimus duodecim articulos fidei: q̄ quilibet porta/id est quilibet angelus vel bonus predicator, vel prelati/duodecim angulos habet id est duodecim articulos fidei credit. Articuli v̄t o fidei anguli dicuntur: pro eo quia in ipsis scilicet in lapidibus angularibus, totius vite cōgeries cōtinetur atq̄ susinet. Unde 3osue, Elege-

runt de medio aluci duodecim lapides durissimos. Per duodecim filios israel p̄ eorum nomina intelligo fidem veteris testamētī, 7 ioin' patriarcharum: q̄ p̄ certo 7 duodecim anguli, 7 duodecim patriarcharū nomina in portis sunt, ad benediciendū q̄ duodecim apostoli 7 duodecim patriarche cū eorū sequacibus, duodecim articulos fidei crediderunt: simulq̄ in eandem fidem 2 apostoli 7 patriarche conueniunt. Ideo tam apostoli q̄ patriarche duodecim esse dicuntur: pro eo q̄ eadem fides duodecim articuloz ab ipsis creditur 7 habet. Unde in Genesi. Duodecim fratres vnus patris filij sumus. Ita enim ciuitas scilicet ecclesia, dicitur quadrata per quatuor virtutum cardinalium quadraturam: mēsurata p̄ debiti regimīnis prelaturam: dicitur adequata per debitam iusticiam 7 centurā: q̄ pro certo latera ipsius ciuitatis, id est fides debent inter se equalitatem habere: in quātum proportionabiliter debent in gradu 7 statu cōuenire inuicem. Dico igitur q̄ ciuitas muro fidei circumflecta per quatuor virtutes quadrata: ab ipso angulo testamenti arundine sue occulte dispositionis in suis personis p̄portionabiliter adequata, duodecim portas. i. duodecim apostolos cum duodecim angelis, id est cum duodecim articulis fidei habuit: in quibus etiā nomina filioz israel, id est triquozū patrum fidem continuit: 7 sic vtrāq̄ fidem noui 7 veteris testamenti simul conuenire monstrauerūt: 7 sic jeriā christ⁹ est paterfamilias: q̄ profert de thesauro suo vetera 7 noua. ¶ Uel dic q̄ ista ciuitas est anima: in qua scilicet intellectus est rex, 7 voluntas regina, populus potentie fenestine, que murum diuine gratie, et protectionis continent: 7 duodecim portas, id est duodecim apostolorum doctrinas tenet: duodecim angulos, id est duodecim articulos fidei credit: 7 nomina duodecim patriarcharum 7 sanctorum patrum nomina et exempla per imitationē ostendit. Que per quatuor virtutes est quadrata, per iusticiam adequata: per temperantiā debite mēsurata. Unde Esa. Extendetur super eam mēsurā. ¶ Uel dic q̄ angelus quem mensurat ciuitatem est bonus prelati: qui cum mensura aurea. i. mediante iustitia 7 prudentia debet ecclesiā sibi commissam 7 etiam subditos mensurare: 7 quantum proficiant vel deficiant cogitare, vt sic possit eos secundum merita in officio 7 beneficijs pmouere. ¶ Ciuitas noua hierusalē habebat in suis partibus sc̄z orientali, a quilonari, occidentali, a strali duodecim portas: q̄ sc̄z ab oriente erāt tres porte: ab occidēte similr tres. p̄debatq̄, ab australi similiter tres tres 7c. sic p̄cludebat portas duodecim 7c. ¶ Ita q̄ ista de hierusalem dicta sunt, mystice intelligi 7 aliter possunt. Sic em̄ perfectus hō moraliter habet quatuor portas. i. quatuor cardinales virtutes: sc̄z orientālē que est pars lucida: 7 hec est prudentia. Aquilonarē q̄ est pars constricta 7 solida: 7 hec est fortitudo seu cōstantia. Occidentālē que est pars frigida 7 humida: 7 hec est temperātia. Meridionalē q̄ est pars feruida, 7 hec est iustitia: q̄ p̄ certo homo iust⁹ seu ciuitas sic vel cordis religio, vel ecclesia d̄z habere prudentiā ad illuminandū tanq̄ orientē, fortitudinē ad mala sustinendū tanq̄ aquilonē, Temperantiā ad p̄seruis bñ vtendū tanq̄ occidentē. Iustitiā ad mala puniendū tanq̄ meridionalē partē feruidā 7 videntē. Uñ Eze. Apparuit rota vna sup terrā habēs quoz facies. i. quoz virtutes cardinales: sc̄z quilibet illarū ptis seu virtutū h̄z tres portas. i. tres p̄ticulares virtutes: q̄ orientālī prudētia h̄z portā sapie p̄ quā intrat notitiā supiorū. Portā sciētie p̄ quā intrat notitiā rex inferiorū. Portā p̄liū p̄ quā intrat notitiā actiū 7 agibiliū

Zach. 11, 3

Alter.

Job. 15, 3

D

Job. 1, 3

Tren. 1, 3

Alter.

Eodē ca. 1, 3

Moralitas.

Ps. 86, 3

Luc. 12, 3

Esa. 26, 3

Mat. 13, 3

3osue. 4, 3

J

Sen. 4, 1, c

Mat. 13, c

Alter

S

Esa. 41, c

Alter

Eodem, cc

Moralitas

7

Eze. 1, 3

1. Jo. 5. b exterioris. Un dicit. Tres sunt qui testimonium
 phibent in celo. i. tres sunt virtutes q̄ celesti sub-
 ministrat prudentie: vt de viro prudenti dicatur
 illud. Dauid sedet in cathedra sapientissimius
 2. Reg. 23. a ter eos. Item a quilonariis fortitudo tres silr ha-
 ber portas. i. tres alias particulares virtutes: p
 quas ingreditur ciuitatem mentis: z iste sunt hu-
 militas, spes z oratio. Spes enim atēdit ad pze-
 miū. Oratio pcurat adiutoriu. humilitas debili-
 tar aduersarium. Ihs enim tribus virtutib' ro-
 botat fortitudo mēris z corpis. Et per istas tres
 portas intrat merita domū cordis. Un de istis tri-
 bus partib' fortitudinis pōt dici illud. Irripe-
 runt tres fortes castra Philistinorū zc. Irē occi-
 dentalis temperantia habet tres portas. i. tres
 virtutes theologicas particulares: scz timorem,
 quo temperantur cordis vanitates. Abstinentiā
 qua temperantur carnis voluptates. Paupertatem
 voluntariam, qua temperant rerū supfluita-
 tes. Et sic pōt dici de tēperantia illud quod dicit
 Esa. Quod ipse apprehēdit tribus digitis molē
 2. Reg. 23. c terre zc. Item meridionalis iustitia silr habet
 A tres portas. i. habet tres speciales virtutes, scz
 liberalitatem, q̄ premiat bonos: z seueritatem, q̄
 sententiat malos z peruerfos: equitate, que iudi-
 cat iter vniuersis. Unde iustitia pōt dici illud
 Eia. 40. c atrium maius rotūdum quod habebat ordines
 3. Reg. 7. b delapid' ius sectis. Iustitia enim atrium maius
 dicitur: qz maior z vtilior ceteris virtutibus p̄-
 hiberetur. Dicit etia rotunda: qz ista dz esse plena
 et vera: et nunq̄ per fallaciam obliqua, z per dis-
 simulationem variam angulosa. Tres etiā ordi-
 nes dicuntur habere, inquantū tres partes sue
 seu virtutes debite semper debent cōcomitare.
 Iste igitur sunt duodecim partes porte, per quas
 intrat ad animam spūsanct' z gratie z virtutes:
 qz pro certo per portas prudentie intrat deus
 ad nos erudiendum. Per portas fortitudinis
 intrat ad nos rebortandū. Per portas tēperantie
 intrat ad nos mundificandū. Per portas iustitie
 intrat ad nos iustificandū. Unde Dauid in psal.
 ps. 117. c Aperite mihi portas iustitie. Et de tali triplicita-
 te dicitur illud Ecclesia. In tribus beneplacitum
 est spiritui meo. Uel dic q̄ ciuitas est ecclesia.
 Ecclesia. 25. a Porte duodecim significant fide, que duodecim
 Aliter. b articulos habet: sed iste porte in tres distingui-
 tur: p eo q̄ in quatuor plagis terre circumquaq̄
 est ecclesia seu fideles: vt trinitatis mysterium
 Aliter credatur: z fides ipsius teneatur. Uel dic q̄ ci-
 uitas est homo: qui i orietē puerit, in aquilone
 adolefcentie, in meridie iuuentutis, in occidentē
 senectutis, necesse est q̄ tres portas habeat. i. q̄
 sancte trinitatis fidem credat, vel tres portas i.
 tres virtutes theologicas: scz fidem, spem z cha-
 rritatem habeat. Uel tres portas, id est mundiciā
 cordis oris et operis gerat: vt dicat illud pre-
 dictum. In tribus beneplacitū est spiritui meo.
 Ecclesia. 25. a Noua ciuitas hierusalem multa duodenaria
 Eodē ca. d continebat. Continebat enim duodecim stadia,
 duodecim portas, duodecim angulos, duodecim
 Moralitas lapides preciosos, duodecim nomina apostolo-
 rum, duodecim nomina filiorum israel. Cum
 dictum sit quod ciuitas animam significet, scien-
 dum est q̄ per stadia que dicuntur a stando, in-
 telligitur sue persēneratē stabilitas. Per funda-
 menta que habet, intelligitur virtutū cardinaliū
 firmitas. Per portas eius intelligitur sacramen-
 torum vtilitas. Per lapides preciosos intelligit
 suarum virtutum moralium nobilitas. Per apo-
 stolorum nomina, doctrine apostolorum autorita-
 tas. Per nomina filiorum israel, sanctorum pas-
 trum z suorum exemplorum sanctitas siue boni-
 tas. Iste sunt partes ciuitatis moralis, id est ani-
 me: sine quibus non diceretur neq̄ hierusalem,

neq̄ noua: que deus spūaliter continet. hierusa-
 lem. i. pacifica: z noua, id est gratiosa z placida dz
 dici. Unde dicitur. Uidi ciuitatem sanctā, hierusa-
 lem de celo descendentem. Sed quid? In omnib'
 Apoc. 21. a istis perfectissime partib' debet numerus duos
 denarius, per quem fides catholica intelligitur
 relucere. Numerus duodenarius duodecim fi-
 dei articulos significat, quos pro certo in omni-
 bus actib' anima sancta portat: qz reuera nulla
 pars ipsius sufficiens esset, nisi ibi fidei veritas
 reluceret: qz nec porte sensuū, nec fundamēta vir-
 tutum cardinalium, nec lapides preciosi virtutū
 moralium, anguli sacramentorū, nec nomina seu
 doctrina apostolorum, nec exempla sanctorū pa-
 trum proficiunt, nisi duodenarius fidei semper
 asit. Unde dicit apostolus. Sine fide impossibile
 est placere deo. Uel dic q̄ ista ciuitas est eccle-
 sia: cuius stadia que ipsam mensurauerunt, fue-
 runt angeli: fundamēta fuerūt patriarche. Porte
 fuerūt apli. Anguli fuerunt virtutes. Lapidēs
 preciosi fuerūt virgines z confessores. Apli sunt
 prelati et predicatorēs. Filij israel sunt omnes
 fideles. In istis autē omnibus duodenarius nu-
 merus. i. fides catholica resplendit: z in ipse fi-
 dei veritas semper fuit. Uel dic q̄ iste duode-
 narius numerus est nobis stadium ad currēdū:
 Aliter. d fundamentum ad sustinendū: porta ad intran-
 dum: angulus ad fortificandū: lapis preciosus
 ad nos ditandū: apostolus ad nos docendū:
 patriarcha ad nos spūaliter generādū. Uidit
 Eodē. c. f. Joannes ciuitatem nonam, cuius platee erāt ex
 auro purissimo: perlucide tanq̄ vitrum, cui fun-
 damentum erat ornatum omni lapide preciofo.
 Ibi enim nominat duodecim lapides preciosos,
 quibus est ornatum fundamentū ciuitatis. Pri-
 mus lapis fuit iaspis. Secundus saphirus. Ter-
 tius calcedonius. Quartus smaragdus. Quintus
 sardonius. Sextus sardius. Septimus crysol-
 litus. Octauus beryllus. Nonus topazius. Deci-
 mus crysopassus. Undecimus hyacinthus. Duo-
 decimus amethystus. Uel dic q̄ ista ciuitas est aia vel
 Moralitas quilibet vir pfectus: cuius platee cōficientie de-
 bent esse auree per sanctitatem: eu vitree seu las-
 cide per sapientie claritatem. Fundamētū enim
 cordis sui debet habere duodecim ornamenta:
 duodecim virtutes figuratas in istis duodecim
 lapidibus preciosis: vt sic proprie sit illud funda-
 mentū sicut vas auri solidū, ornatū omni lapide
 preciofo. Est igitur primus lapis iaspis: q̄ phan-
 tasmata fugat, z incantatoribus resistit: neces-
 sario oculorum purgat z visum acuit. hec est fides, q̄
 Heb. 11. a est prima aliarum virtutum: quia fm apostolū.
 Sine fide impossibile est placere deo. Ista enim
 est que phantasmata, id est demonia fugat: et in-
 cantatoribus, id est hereticis obfuscat: oculum cor-
 dis, id est visum discretionis acuit atq̄ purgat.
 Eia. 54. c Unde Esa. ponam iaspidem propugnacula tua.
 Saphir'. Secundus lapis est saphirus: qui celestem ha-
 bet colorem: et fm diascoridem, virtutem letifi-
 catiuam, p quam significatur spes, que tota est
 lucida: z celestis, inquantū celestia sperat bona q̄
 etiam desolatos letificat: et ideo de hoc dicit
 dominus anime vel ecclesie. Fundabo te in sa-
 phiris. Tertius lapis est calcedonius: qui fm
 diascoridem facit vincere causas: et calefactus
 attrahit paleas: per quem intelligitur chari-
 tas, que aliarum virtutum est seruatix: que
 causas, id est tentationes vincit, et que paleas,
 id est infimos ad salutem trahit. Unde dicit Apo-
 stolus. Caritas omnia suffert. Quartus lapis
 est smaragdus qui est viridis coloris, confor-
 tans oculos: et qui visum confortat: z portanti
 sebat persuasoria verba: et diuinare volētib'us
 valet fm lapidarium, Et per istum intelligitur

heb. 11. a Aliter.

Aliter. d

Eodē. c. f.

Moralitas

Ecclesia. 10. b Iaspis.

heb. 11. a

Eia. 54. c Saphir'.

Eia. 54. c Calcedo-
nius.

1. Cor. 13. c
Smarag-
dus.

prudens: que oculos aliorum confortat, in qua
 tum delectabile est videre hominem prudentem.
 Utium intellectus servat: verba persuasoria et elo-
 quentia dat: diuinare et predicare volentes sup
 oia inuauat. Ista enim est prima cardinalium virtu-
 tum, quia homo summe debet appetere, sed pru-
 dentiam: et hoc quia sine ista cetera parum noscun-
 tur valere. Ideo bene docet Sapiens. Dicit sa-
 pientia, fortis mea es, et prudentia amica tua est vo-
 caui. ¶ Quintus lapis est Sardonius: qui luxuriam
 depellit: et hominem humilem et pudicum facit: et si-
 gnificat temperantiam: que luxuriam, id est omnem
 superfluitatem tollit: humilitatem et pudicitiam sem-
 per gignit. De qua Prosper in libro de vita cōte-
 platiua ait. Temperantia facit hominem sobrium,
 parcum, moderatum et pudicum. hec enim libidi-
 nis affectum temperat: desideria sancta multi-
 plicat, vitiosa castigat: inter nos confusa omnia
 ordinat: prauas cogitationes remouet: sanctas
 inserit: voluptates extinguunt: et totum hominem
 temperat et componit. ¶ Sextus lapis est sardi-
 us: qui sanguinei coloris est: in cuius presentia onyx
 lapis maleficus non potest nocere: timorem pellit:
 et hominem audacem facit. Iste significat fortitu-
 dinem: quia per certo iste coloris sanguinei debet esse
 in quantum proprium sanguinem fundere non solet
 timere: quinimo solet timorem pellere: et hominem
 audacem facere: et nocumētum onyx, id est tentatione
 diabolicam resistendo refrenare. Ubi Ambrosius
 libro primo de officiis de fortitudine dicit: quod
 fortitudo virtutes custodit: iustitiam seruauit:
 contra vitia est inimica: ad laborem fortis: ad
 pericula rigida et aduersa. ¶ Septimus lapis est
 Chrysolitus, ignem velocissime rapiens, qui de-
 mones fugat et terret: et timores nocturnos pel-
 lit. Et iste significat iustitiam, que igne zeli et seue-
 ritatis facilius concipit: demones, id est maleficos
 homines tollit: et timores malorum sublato, pa-
 triam securam reddit. Unde de isto lapide scilicet
 cet de iustitia in isto homine dicitur illud Dauid.
 Quod ipse vidit filium hominis: cuius corpus
 erat quasi chrysolitus. ¶ Octauus lapis est Ber-
 yllus: cuius virtus secundum Dioscoridem est contra
 pericula hostium: contra inimicum hominem inui-
 ctum facit: et inter beryllos ille qui est pallidior,
 est melior: per quem intelligitur patientia: que inter
 lites et pericula summe valet: quia sicut dicit Sene-
 ca. Cuiuslibet doloris remedium est patientia.
 ¶ Nonus lapis est Topazius, siue topasion in-
 declinabile, lapis clarissimus: quia secundum Lapidarum
 ad sanguinem stringendum, et ad aquam
 bullire non permittendum valet: omnium lapidum
 superat claritatem. Et sic iste significat castitatem:
 que est proculdubio virtus rara: quia rara auis
 in terris et nigro simillima signo: que sanguinem
 luxurie restringit: et feruorem concupiscentie con-
 pescit: et aliarum virtutum pulchritudinem ante-
 cedit. Unde dicitur. O quam pulchra est casta gene-
 ratio cum claritate. ¶ Decimus lapis est Chryso-
 passus que lux celat, et prodit obscuritas. In ob-
 scuro enim splendet: sub diuo postus eius cla-
 ritas abscondit atque pallet: et iste est humilitas que
 sub diuo, id est in hominis apparentia non querit splen-
 dere: sed in obscuro, id est in abscondito et secreto: quia
 pro certo humilitas obscuritatem querit: et omnem
 hominis presentiam, omnemque vanam gloriam sem-
 per fugit. Unde illud Matt. Intra cubiculi tui:
 et ora patrem qui in celis est, qui videt in abs-
 cōdito. ¶ Undecimus lapis est hyacinthus, qui est
 lapis secundum tempus conditionem mutans: quia
 secundum tempus est turbidum vel feruens, lapis iste
 fit serenus et turbidus. Et significat virtutem dif-
 cretionis: que secundum bona tempora et personas se
 foliet mutare: et vnam cum vno, et aliam cum alio:

nunc clara et affabilis: nunc obscura et tristabilis
 debet esse. Vel dicitur quia ista est comparatio que nouit
 cum silentibus flere: et cum gaudentibus gaudere:
 exemplo Apoli qui dicebat. Omnibus oia factus
 sum. ¶ Duodecim lapis est Amethystus, lapis
 violaceus in colore: qui secundum Dioscoridem valet con-
 tra ebrietatem: bonum confert intellectum: et homi-
 nem facit vigilem. Et iste significat sobrietatem: que
 ad licentiam ebrietati resistit: hominem vigilē et diligenter
 efficit: malas et immundas cogitationes repellit: et
 intellectum acuit. Unde Leo papa in summa. De
 abstinentia procedit caste cogitationes, rationabiles
 voluntates, salubria consilia. Per hanc enim
 caro concupiscens moritur, et spiritus virtutibus
 inouatur. ¶ Ista sunt duodecim hominis fundamen-
 ta, seu duodecim fundamenta nostre conscientie
 vel gratie, vel etiam ecclesie ornamenta, et duodecim la-
 pidum preciosorum, id est virtutum spiritualium paramē-
 ta: ita quod cuiuslibet homini sic fundato, vel ipsi ec-
 clesie sic a deo stabilita, vel etiam cuiuslibet prela-
 ti: qui est subditorum sue ecclesie fundamentum: potest
 dici illud Ezechiel. Ois lapis preciosos operimen-
 tu tuum: sardius, topazius, iaspis, chrysolitus, onyx,
 beryllus, saphirus et carbūculus, et smargdus, et
 de talibus fundamentis dicatur illud psalmi. Fun-
 damenta eius in montibus sanctis.

f
Pro. 7. a
Sardonius.

Sardius.

B
Chrysolitus.

Dauid. 10. a

Berillus.

Topazius.

Sap. 4. a

Chrysolipaf-
sus.

Matt. 6. b

Hyacinthus.

1. Cor. 9. a
Amethystus.

Ezech. 28. c

Ps. 86. a

Capitu. xxij. Tertus. Et ostendit mihi flumina aque vine splēdidum tanquam crystallum. Moralitatum Capitulum xxij.

Sicut dicitur i

Apoc. Ciuitas noua noui
 habebat templū: nec sole, nec
 luna egebat: quia ipsam do-
 minus illuminabat. Et lucer-
 na ipsi agnoscunt. Ista enim
 nullam profusam habebat no-
 ctē: porte eius nullatenus
 clauderantur: et nulli conui-
 nat aut abominatione aut mendaciu faciens il-
 luc ingrediebatur: imo canes venefici, impudici,
 homicide, seruientes idolorum, et medicata facientes fo-
 ris eieciabantur: quia ibi erat sedes dei et agnoscunt serui
 eius ad seruendum ei. ad videndum faciem eius oēs ibi
 solummodo admittentur. ¶ Ista possunt allegorice
 dici de ecclesia vel religione: quia per certo ista non debet
 habere vel querere exemplum, id est cuiuscumque hypocrisis
 vanitatem: solummodo in mundana gloria claritatem. Lu-
 nam, id est mundanā prosperitatis mutabilitatem et
 eclipsibilem facultatem: quia per certo solum deum debet ha-
 bere per lumen: et stolam agnitionis. Chrysi gratiam debet
 appetere per lucerna: quia ecclesia vel religio a deo debet
 illuminari: et accipere mundi lumen, aut gloriam
 non querere: sed lucē que christus est, solummodo affecta-
 re. Ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen
 semitis meis. Porte illi debet esse aperte: quia por-
 te eius spirituales debent esse aperte ad recipiendum pec-
 catores ad se et ad penitentiam: quia ista non debet clau-
 dere gremium penitentium: et dignos ad officia vel beneficia
 admittendum. Ubi Esa. Aperite portas: ingredietur gens iusta,
 cuius oculos veritate portae spiritus materiales ad pauperes
 sustentandum: et hospitalitatem indigentium faciendum:
 ut sic dicatur illud Job. Foris non mansit peregrinus:
 ostium meum viatorum patuit. Unde verificato ait. Porte
 patens esto, nulli claudaris honesto. Quia reuera serui dei et agnitionis
 viri iusti, debent infra portas ecclesie per motum
 nem admitti: ut ibi possint deo seruire: et faciem eius
 contemplari: et sic in psalmo. Aperite mihi portas iusti-
 tie: ingressus in eas confitebor deo: et habebat portas iusti

Apoc. 22. a

B

Allegoria.

Ps. 118. 0

Es. 1. 6. a

Job. 3. b

E

Ps. 117. c

iusti

insti intrabunt in eam. Nullus tamen immundus aut peccator: ibidem recipi debet: quoniam canes, id est infatigabiles cupidus et avarus: veneficus, id est pessiferus: immundus, id est luxuriosus: homicida, id est detractores: et malefici et idolatre, id est superstitiosi et heretici, et foriilegi debent foris extra ecclesiam impromoni relinqui. Ad enim dignum est quod tales ad fidem dei, et agni, id est ad statum ecclesiasticæ dignitatis ascendant: vel quod ad portam ecclesiæ introeant, psalmita. Quibus iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam. Cuius tamen proholo: fit hodie oppositum: quia mali per portas ecclesiæ introducuntur: boni vero et servi domini ab ecclesiæ beneficiis repelluntur. Unde dicitur. Uidi gētes ingressas sanctuarium tuum: de quibus preceperas ne intrarent ecclesiam tuam. ¶ Vel dic quod ista ciuitas est paradisi vbi nō est templum manufactum: nec sol, nec luna: quia speculum eius in eternū est deus ipsis luminare et lucerna. Ista est ciuitas, que vsq; ad finem seculi aperta habet ianuam: solo tamen seruo dei recipit: comquinatos et peccatores alios nō admittit: quia sicut Augustinus sicut nulli digno neq; gabitur: ita nulli indigno conferetur. ¶ Vel dic quod in malo significato talis ciuitas est anima peccatrix, vel ecclesia moderna: quia iam non est templum deuotionis, vbi deficit sol discretionis: vel cessat luna recte compassionis: vbi nō clauduntur porte sensuum delectabilium: nec porte beneficiorum clauduntur ambitiosus, seu munera apertantibus. ¶ Vel dic quod ciuitas est verbum insti: in quo est sedes dei et agni per gratiam: que a deo illuminatur per fidem et sapientiam: ita quod non habet noctem, id est errorem aut ignorantiam: nec querit templum, id est ecclesiasticam dignitatem nec solem, id est mundane scientie claritatem: nec lunam, id est mundane opulentiæ facultatem. Portas cordis et sensuum habet apertas: ad recipiendum res que ad salutem sunt necessarie. Aer tamen nihil comquinatum, id est nulla mala cogitatio aut affectio mala debet sibi recipi per alicuius male complacentem voluptatem. Unde illud Mat. Elegerunt bonos in vasa sua: malos autem foras miserunt. ¶ Uidit Ioānes fluuiū aque vite splendidi tanq; crystal lum in medio platee ciuitatis procedentē de sede dei viui et agni: et ex vna parte fluminis lignum vite: afferens fructus duodecim per menses singulos: reddens fructus et folia sua ad sanitatem gentium. ¶ Per istum fluuiū intelligit voluptas eterne glorie: que sariat, potat et refrigerat beatos: et que in ciuitate dei, id est paradisi de ipsa sede maiestatis diuine immediate influit. psal. Torrente voluptatis tue potabis eos: quoniam apud te est fons vite. Iste igitur fluuius eterne vite vel glorie duas habet partes, scilicet christi diuinitatem et humanitatem: quia in istis duabus pendet tota cōtemplatio beatorum: sed ex vtraque parte istius fluminis inuenit lignū vite, id est ex vna natura vitalis, perpetua et eterna: videlicet natura angelica ex parte eius diuinitatis et natura humana ex parte ipsius humanitatis. homo enim et angelus sunt duo ligna vite: que percipiunt visionē beatam: et potant flumine voluptatis eterne. Unde de quolibet beato dicitur illud psal. Quod ipse sit tanq; lignū quod plaratum est fons decurrit aqua: quod fructus sui dabit in tempore suo. Et foliū eius, id est decor eius, non defluet: ideo quecūq; faciet, semper prosperabunt. Sed pro certo ista ligna, id est beati: proferunt per menses singulos fructus duodecim. Mensis enim dicitur a mene quod est defectus: eo quod in quolibet mense luna deficit: et significat defectus huius mortalitatis vite: fructus vero ligni vite significant gaudia et premia paradisi. Oportet enim ostendere quomodo per menses singulos, id est contra duodecim defectus quos patitur ista vita: ille arbores paradisi, scilicet beati, habent duodecim fructus, id est duodecim gaudia sine premia: ita vt singuli fructus singulis mensibus: et singula premia sine gaudia singulis huius vite defectibus applicentur. Menses igitur, id est defectus nostri in hac vita sunt sex quantum ad animam: scilicet obliuio in memoria: in intellectu ignorantia: in affectu concupiscentia: dolor presertim malorum: timor futurorum, languor virtutum naturalium. Quantum ad corpus sunt alij sex: scilicet passibilitas sine sanitate: grauitas sine agilitate: obscuritas sine claritate, et plena cecitate: condensitas sine subtilitate: labor sine quiete: mors cum necessitate. Sed pro certo contra istos duodecim menses seu defectus, sancti habent duodecim fructus, id est duodecim gaudia. Et primo sex quantum ad animam: in memoria firmitatem, sine obliuionis feruore: in intellectu veritatem, sine ignotantie errore: in affectu sufficientiam, sine cupiditatis ardore: in animo voluptatem, sine tristitia vel dolore: in statu securitatem, sine dubio vel timore: in natura prosperitatem, sine desiderio vel languore. Item quantum ad corpus habebunt sanctitatem sine passibilitate: et agilitatem sine ponderositate: claritatem sine obscuritate: subtilitatem sine densitate: quietem sine turbatione: vitam sine mortis terminatione. Et sic beati quod sunt ligna vite, per singulos menses habent singulos fructus remediorum vel profectus: ita quod quehbet anima potest dici illa mulier, de qua dicitur. Signum magnum apparuit in celo: mulier amicta sole: et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum duodecim. ¶ Vel lignum vite quod sedet super oram fluminis dei sedens, est vir iustus qui super fluuiū deuotionis compassionis et cōpunctionis sedet: qui fluuius a sede dei zagni, id est inspiratione vel infantia christi pronenit: quia pro certo ille duodecim fructus solet portare, id est duodecim pietatis opera facere: et inde alios recreare, qui fructus, id est pietatis opera sunt duodecim: scilicet sex spiritualia: et sex corporalia: quod in istis versibus cōtinentur. Instrue, castiga, remitte, solate, ser, ora. Vestio, poto, cibo, recolligo, visito, condo. Ut sic de homine pio et fructuoso dicatur illud Regū: quod Abias diuinit pallium suū in duodecim partes. Pallium enim bonorum nostrorum tam spiritualium quod corporaliū in duodecim partes diuiditur: quādo duodecim pietatis opera a nobis in alios diffunduntur. Et proculdubio folia istius ligni, id est verba viri iusti ad sanitatem aliorum proficiunt, in quantum verbis talis alij boni, sunt. ¶ Vel quod illud lignum significat crucem cum suo crucifixo: quod in medio ciuitatis ecclesie sup flumū deuotionis est situm: quod pro certo per menses singulos, id est contra singulos vitiorū defectus ibi inueniuntur duodecim gratiarum, virtutum et exemplorū fructus. Mensis enim dicitur est a mene quod est defectus: et significat mundi defectus vel vitia. ¶ Est enim primus mensis in anno peccati ianuarius: qui dicitur quasi anni ianua: significans superbiam, que est initium z ianua peccatorū. Unde illud Ecclesiastici. In initio omnis peccati est superbia. Et illa pingitur cum tribus faciebus: eo quod triplex est superbia: scilicet preferre se maioribus, paribus et minoribus. Vel eo quod superbia nascitur ex tribus causis: scilicet ex eminentiis, diuitiis, et ex gratiis naturalibus. Vel istas tres facies habere dicitur: pro eo quod superbia super plures homines valere se opinat. Unde dicitur. Quatuor facies vni. Et ideo sol in aquario tūc debet esse: qui scilicet per cerna deorum dicitur fuisse: ad denotandum quod superbi summe gaudent in magnis officiis alti

Psal. 98. b

Tref. i. d

Aliter.

D

Aliter.

Aliter.

Mat. 13. f
Eodē ca. a

Moralitas
E

Psal. 35. b

Psal. i. a

Psal. i. b

f

5

Apo. 12. a

3. Reg. u. f

Aliter.

7

Januarius.

Ecc. 10. b

Ezec. 1. b

Liber XXXIII Moralitatum

februari^o. esse. ¶ **Secundus** mensis est february: dicitur a febre: quia pingitur se calefacere ad ignem: et significat defectu luxurie: qui facit ea mala desideria calefieri: et febricitari: et semper in igne concupiscentie estuare. Unde illud Ecclesiasticum: Uapor ignis urit carnes eius: et in calore fornacis coceratur. Et tunc sol in piscibus esse dicitur: quia scilicet sol est ratio luxuriosorum: in piscibus id est in carnis voluptatibus implicat. ¶ **Tertius** mensis est martius: dicitur a Marte deo belli: qui pingitur scindens vineam: et in ipso sol est in ariete: et significat iracundiam que contra homines per impatientiam mouet bella: atque vineas id est simplices scindit et ledit: et more arietis ipsos litibus et ceterationibus percussit et inuadit: verbis et verberibus et accusatiōe non modica ipsos ferit. Ecclⁱ. homo homini ferat iram. ¶ **Quartus** mensis est aprilis: ubi terra se incipit aperire: qui pingitur homo armatus: vadens ad bella super equum. Et tunc est sol in thauris: qui significat peccatum crudelitatis et seuitie: quod est semper armatum ad vindictam de aduersariis sumendam: et more thauri semper seuitiosus incidit: et terram seu patriam suam rapinis et exactionibus aliorum violere facit. Contra quos dicitur illud Ecclⁱ. Nō te extollas in cogitatiōe tua: sicut thaurus euertis domesticos tuos. Quasi dicit ibidem. Qui vindicare vult: a deo inueniet vindictam. ¶ **Quintus** mensis est maius: a madificatione pluuiarum dicitur: qui pingitur iuuenis: floribus circumseptus: significans peccatum lasciuie: quo fatui iuuenes floribus id est curiosis velutibus et moribus se adornant: et nihil aliud quam flores mundane glorie optant: et delicis carnalibus pre ceteris se madidant et humectant: dicentes: illud quod dicitur in libro Sapientie. Uno et ynguentis preciosis impleamur nos: et nō pretereat nos flos temporis. Corone mus nos ros antequam marcescant. Ideo sol tunc videtur esse in geminis: quia isti leticiam suam geminant et duplicat. ¶ **Sextus** mensis est Junius: in quo iam terra calefcit et siccatur. Et ideo praetate temporis defalcantur: quia iste cum falce secando herbam depingitur. Et sol in cancro eius medio subinfertur. Et significat peccatum paritatis et auaricie: quod est in male seruando: quod scilicet facit terram nostri cordis: per cupiditatem calefieri: et in compassionem secari: et quod herbas id est diuitias falcare et amplecti: et sibi per paritatem retineri curat: et nihil expendere: omnia autem seruat: et quod solem id est animam in cancro quod est animal retrogradum intrare facit: in quantum ipsum a celestibus ad terrana retrogradi procurat. Unde Inno. de miseria humana dicit quod auar^o nec patiens copatur: nec miseris miseret. Sequitur. Iste est qui deo perfert aurum: paradiso pponit argentum. ¶ **Septimus** mensis est Julius: in quo videtur stella que dicitur canis: et sol in leone intrat in quo maximus regnat calor: et iste pingitur quasi fegeter secas: quia tunc solet arua segetibus expoliari: significans detractionem et inuidiam: quā concomitatur canis mordens: leo ore fetens. id est mordax oblocutio: et ferida inflamatio: quia detractor et inuidus solent fegetes et virtutes et sufficientias aliorum falce sue lingue truncare: et ipsos bonis suis et honoribus spoliarē. Unde Job. Agrū nō suū demetū: et vineā ei⁹ quē vi oppreserunt: vindemiant. ¶ **Octauus** mensis est Augustus: qui dicitur ab augendo: tunc enim segetes triturantur: et grana segetum argentur: et ideo iste blada triturans et executies pingitur: et sol in signum virginis tunc mouetur: significans viciū rapine et auaricie: quod est in male acquirendo: quia auaricia nō cessat grana segetum id est diuitias pauperū per rapinas et vsuras excutere: et diuitias diuitis ad augere: et ipsos pauperes tributatiōibus tritare: et id sol id est animus talū tūc tēporis solet virginē id est sterilitatē virtutū subintrare. Unde dicit. Ephraim vitula docta diligere trituran: et ego trāsiui super pulchritudinem colli eius. Ephraim enim interpretatur augulus: et designat illos qui diuitias suas augere non cessant. Unde in Proverbijs dicitur. Calumniatur pauperem vt diuitias suas auget: dabit ipse ditior: et egebit. ¶ **Nonus** est September: in quo vina colligunt: et ideo vindemias: seu in domibus vina fundēs depingitur: et significat ebrietatem seu deliciarum voluptatem: que de vino et delicis curam gerit. De quo dicitur in Psal. Ne quod tentes estis ad bibendum vinū: et ad sectandum ebrietatem vsque ad vesperā. Et ideo tunc temporis sol intrare libras dicitur: quia isti ad nihil aliud vacant nisi ad librandū pondera dūque cui vinum preferunt: ad ipsaque vina libandū domino ventris suo. ¶ **Decimus** mensis est october: in quo semina in terrā pūciunt: ideo in forma hominis seminantis pingitur: quia tunc primos fructus per semina noua alios recuperare conantur: et significat vitium inconstantie: quod fructus bonorum operum non custodit: immo quotidie per ipsum perdit illos: et quotidie femina bonorum propositorum recuperare contendit. Ideo sol tunc in scorpiōne dicitur: pro eo quod sol id est mens talū morte scorpiōnis in cauda id est in fine: facie id est a principio diuersificari dicitur. Ita quod talibus seminariis potest dici illud quod dicitur in Leuitico. Frustra seretis sementem: que ab hostibus deuorabitur. Iste enim mensis nunquam comedit quod seminat: sicut nec homo inconstans fructum capite bono quod inchoat. Unde in euāgelio Luce dicitur. Iste homo cepit edificare: et non potuit consummare. ¶ **Undecimus** mensis est November: in quo tantū frigus viger quod porci terre et animalia clauduntur: et labor exterius impeditur. Ideo tunc quiescunt aues: et amplius si cibum habeant impingunt. Ideo in forma hominis pascentis et impinguatis suos porcos: et executientis glandes depingitur. Sol tunc signum sagittarij peragratur: significans carnalem affectionem: et ex frigore in deuotiōis portas cordis et aures claudit: vires aie taliter stringit: quod laborare per bona opera non permittit: quinimo ista facit possessores suos quieti et ocio vacare: et suos id est filios vel nepotes et censans guineos carnales diuitis et beneficijs impinguare. Ita quod solet pro istis glandibus id est pro terrenis bonis suis acquirendis plurimum laborare. Unde sol id est animus talium sagittatorum dicitur percutere: quia constat quod isti mali ecclesiastici et vsurarij ratione sue carnalis affectionis pro filiis suis ditanis: et etiam nepotibus: solent alios sagittare: et quandoque rapinis et exactionibus molestare: vt sic possent glandes bonorum temporalium excutere et habere. Unde Hieronymus. Quanta mala nos compellit faces re: carnalis affectus. ¶ **Duodecimus** mensis est December: qui corpora frigore fortitudine lesdit: qui in figura hominis potum occidentis pingitur: pro eo quod tunc temporis porci et animalia que impinguata fuerant: occiduntur. Sol etiam tunc temporis per signum capricorni vagatur. Iste igitur mensis duriciem et seueritatem significat: quod solet alios frigore et tribulatione percutere: et quoscumque porcos id est homines peccatores et iniquos sine misericordia occidere et corrigere. Sicut ad litterā p̄ in crudelibus iudicijs et p̄clatis: quod sine compassione crudeliter puniunt delinquentes: nec quacūque leui occasiōe

Osee. 10. e

p̄. 22. e
Septēber.

Esa. 5. e

D

October

Leui. 15. c

Lu. 14. e

November

E

December.

Moralitas

F

homo deliquerit, eidem miserent. De quibus dicit Seneca in libro de Clementia, Crudeles voca bo, qui puniendi cam habent. Isti igitur capricor: nidi sunt: quis dato q' quandoq' pre ceteris vitijs feriant alios: in peccatores cornu ventilare nimis auster noscuntur. Unde dicitur. Ecce hic cus captaru' veniebat impetu fortitudinis sue. Isti sunt duodecim mali menses, i. duodecim defectus humani: contra, quos, p' certo (sicut iam supra dictum est) lignum vite, i. crux cum crucifixo portat duodecim fructus, i. duodecim virtutes speciales, z duodecim bona exempla: vt singuli menses p' fructus singulos, i. singula vitia p' virtutes singulas temperent. ¶ Dico igit q' de isto ligno vite, i. cruce z crucifixo tu potes colligere contra Ianuarium, humilitatem in capitis inclinatione: q' inclinato capite emisit spiritum, id est superbia. ¶ Contra februarium, luxuriam z mortem in cutis spine perforatione, z in oculo, ad terram depressione: quia puncture timoris domini in consideratione terre, i. mortis carnis concupiscentia. Unde dicitur in Proverb. per misericordiam z fidem purgatur peccata: per timorem domini declinat omnis a malo. Mens iusti meditabitur obedientiam: os impiorum redundat malis. ¶ Contra Martium, iracundie patientiam in auris auscultatione: quia dato q' improperia multa audierit: tunc cum maledicere non male dicebat: cum patere non comminabatur. Tradebas autem iudicanti se iniuste, dicens illud ps. Ego autem tanq' surdus non audiva: z sicut mutus non aperiens os suu'. ¶ Contra Aprilem vindictam z seuitiam, collige miam in benigna lingue locutione: in hoc scz qd crucifixi orib' misericorditer indultit: dans exemplū de hoc qd ipse docuit, dicens: vt habet in euāgelio Luce. Dimitte z dimitte vobis. ¶ Contra Maium lasciviam z inanis letitie contritionem z dolorem in oris fellea z amara potatione, dicens cū Ezechia. Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine anime mee. ¶ Contra Juniu' parcitatem collige libertatem, in manu perforatione z extensione. Manus enim perforata male continet qd immittit: extensa vero alteri porrigit qd appetit. Wa igit liberaliter iuxta verbū Ecclesiastici. Non sit porrecta manus tua ad accipiendū, z ad dandum collecta. ¶ Contra Juliu' distractionis et invidie, collige charitatem in corde et lateris apertione: q' cor suum videtur tibi velle dare, dum lat' tenet apertū. Unde Bernardus. Respice vulnera pēdentis zc. Unde dicit. Maiorem charitatem nemo habet, q' vt animā suam ponat quis pro amicis suis. ¶ Contra Augustu' rapine z auaritie, collige paupertatem in corpis denudatione. Nudus enim in cruce mās: z nuditatem z paupertatem in hoc diligere nos instruxit. Iuxta illud Hiero. Nudi post nudū curramus. ¶ Contra Septembrem deliciarum z voluptatū, collige asperam, penitentiam in corporis flagellatione. Caro enim cuius non fuit in delictis sibi, sed in penis z supplicijs: dās erinde exemplum q' magis sunt diligēda aspera q' prospera. Unde Job. Consumpta est caro ei' a supplicijs. ¶ Contra Octobrem, incōstantie, collige pteuerantiam in pedis conclauatione z cōfitione. Ita enim fuit cōclauatus, q' nec iudeoz insultationibus, nec inimicor' tentationibus cruce dimittere voluit: dās exemplū pteuerandi in cruce, i. in cruciatu z la-

boze assumpto. Un Seneca. Utere officio quod semel sumpsisti: turpe est enim oneri cedere. ¶ Contra 2 Nouembrem carnalis affectionis, collige cōtēptum cuiusq' amoris superflui in discipulo: z fuga z desertioe, z in totius corporis a terra eleuatione. In quo nob' s' dat exemplū, q' circa nos per carnis affectionem non debemus amicos z nosros tenere. Unde dicit in psal. Noti mei de longe steterūt: z vim faciebāt qui querebant animam meā. Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: z dolos tota die meditabant. Quimo debemus sursum per cōtemplationē suspēsi a terra, z terrenis elenati esse. Un dicit Job. Elegit superbiū anima mea, z mortē ossa mea. ¶ Contra Decembrem nimie seueritatis z duritie, collige cōtēptionē delinquentiū in crucifixi corpis dispositione: q' iste fuit crucifixus facie ad occidentem, dorso ad orientē, dextera aut ad aquilonē, sinistra ad meridie versis. In quo datur nobis intelligi: q' ipse pie p' passionē respicit occidentales cōgelatos, i. peccatores: dorsum vero vertit ad orientales, i. ad superbos, de suis presumentes virtutibus. Dextera etiam eterne liberalitatis sue porrigit aquilonaribus, i. suis pauperibus: sinistra vero eterne aduersitatis z inimicitie minatur meridionalib' i. diuitib'. ¶ Quia iste q' esuriētes impleuit bonis, z diuites dimisit inanes: dat nobis exemplū, q' peccatores delinquentes non debemus contēnere, nec per austeram seueritatē ledere: sed eis misericorditer compari: z eos extensis brachijs per miam z penitentiam amplecti z recipere. Quia sicut ipse dicit Luc. Sandū est angelis dei super vno peccatore penitentia agente. Et sic dico q' lignum vite, i. crux vel christus cōtra duodecim mēses duodecim vitiorum, profert nobis duodecim fructus duodecim bonorū exemplorum: scz humilitatem contra superbiam: timorem cōtra carnalis concupiscentiam: patientiam contra iracundiam: misericordiam cōtra vindictam z seuitiam: cōfitionem cōtra lasciviam: liberalitatem cōtra parcitatem: charitatem cōtra inuidiam: z paupertatē cōtra auariciam: disciplinam cōtra voluptatem: perseuerantiam cōtra vagabunditatem: cōtemplationē cōtra carnalem amorem: cōpassionem contra nimie seueritatis ardorem. Lignum igitur vite protulit nobis duodecim fructus p' menses singulos. Duodecim enim hōre sunt dies. Unde supra lib. v. cap. vbi de duodecim mensib' inuenies aliter expositum.

Dan. 8. b
P' 10. 15. b
S
1. Pet. 2. d
P' 37. c
Luc. 6. f
P' 68. c. et
Mat. 27. d.
Esa. 33. c
Eccli. 4. d
Joā. 5. b
b
Job. 33. d

P' 37. c
A
Job. 7. c
Luc. 11. c
Luc. 15. b
S
Joā. 1. a

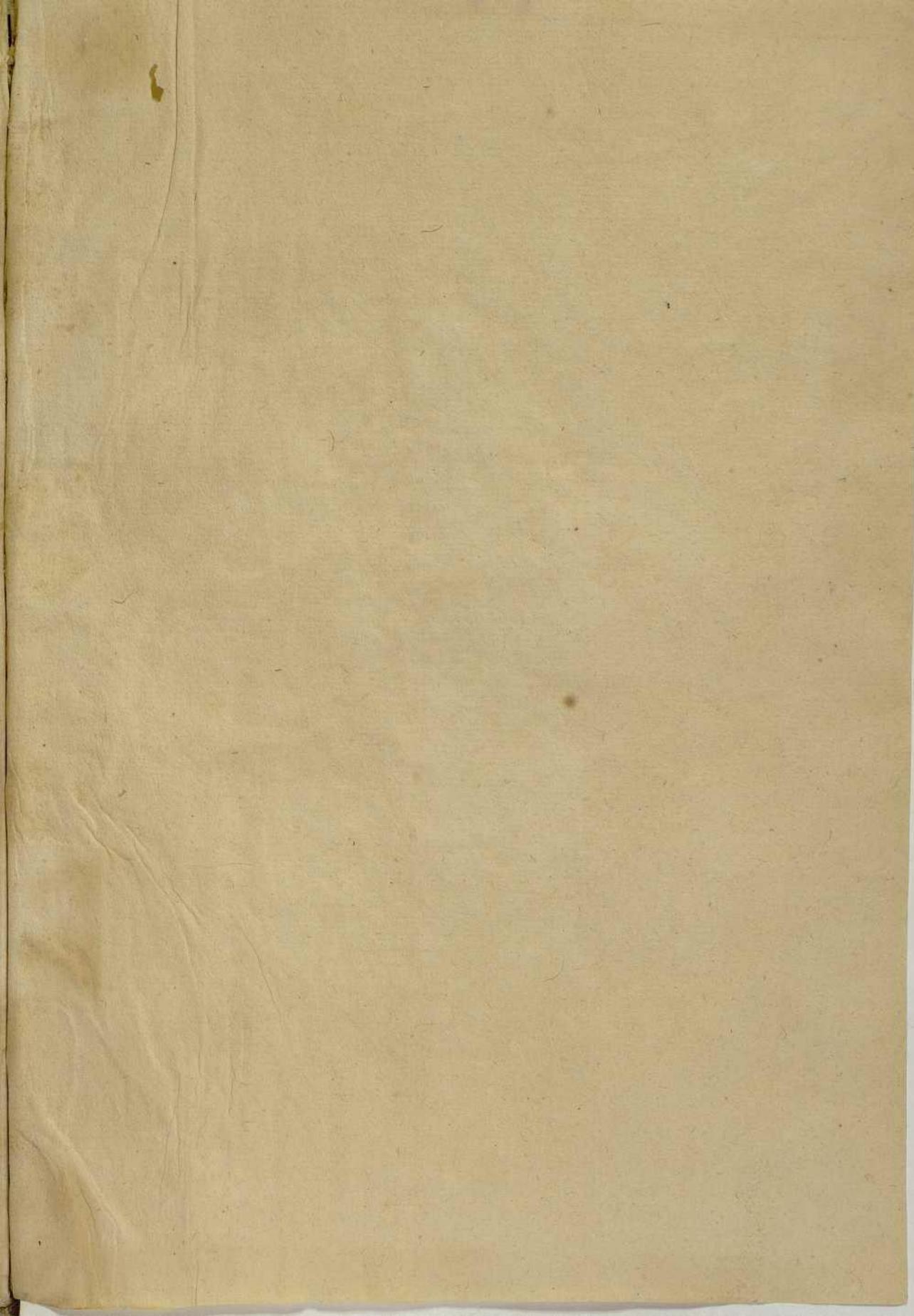
Regestum.

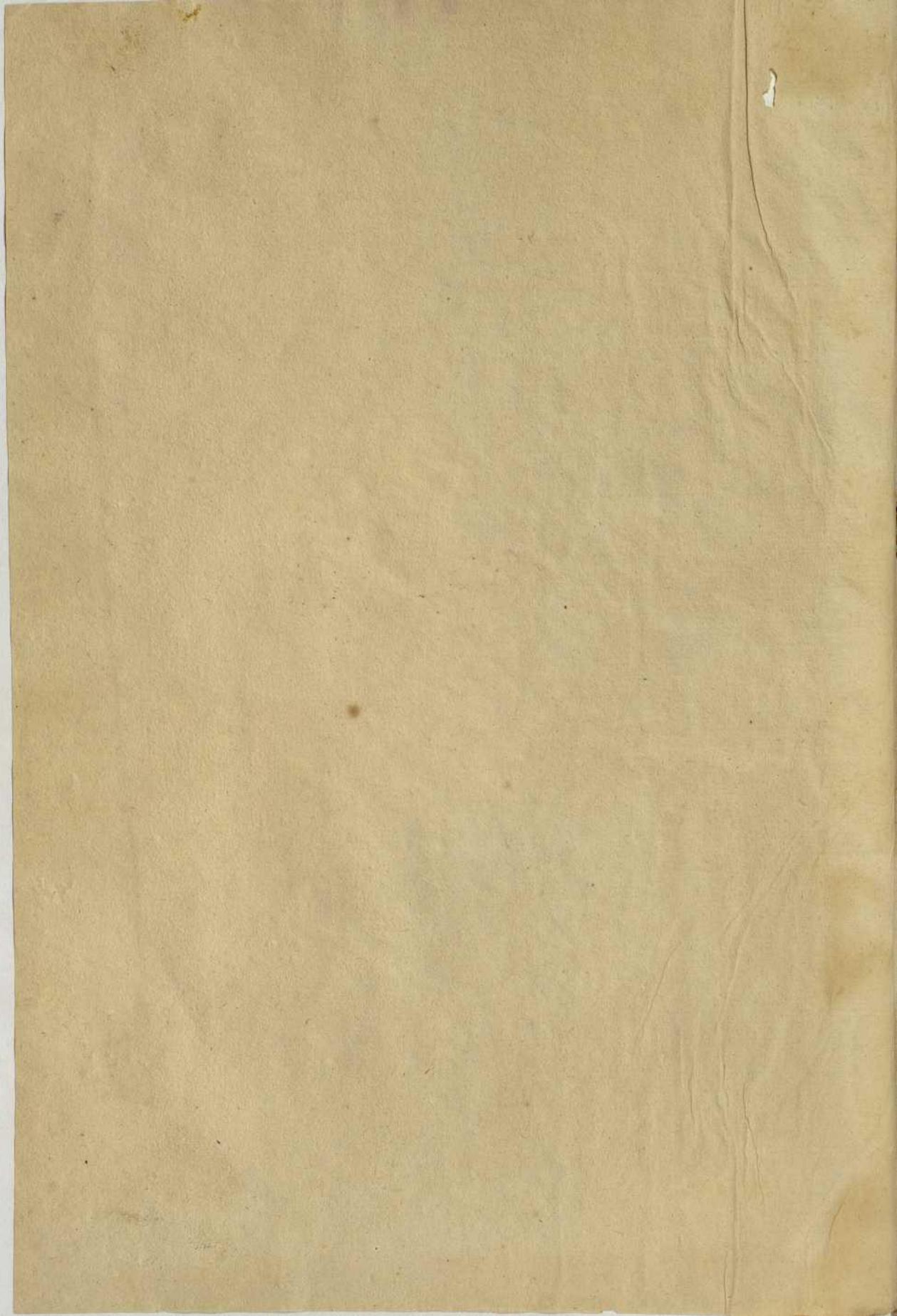
a B C D E F G H I J K L M N O P
Q R S T U X. Omnes sunt quaterni, preter
a z X qui sunt quinterni.

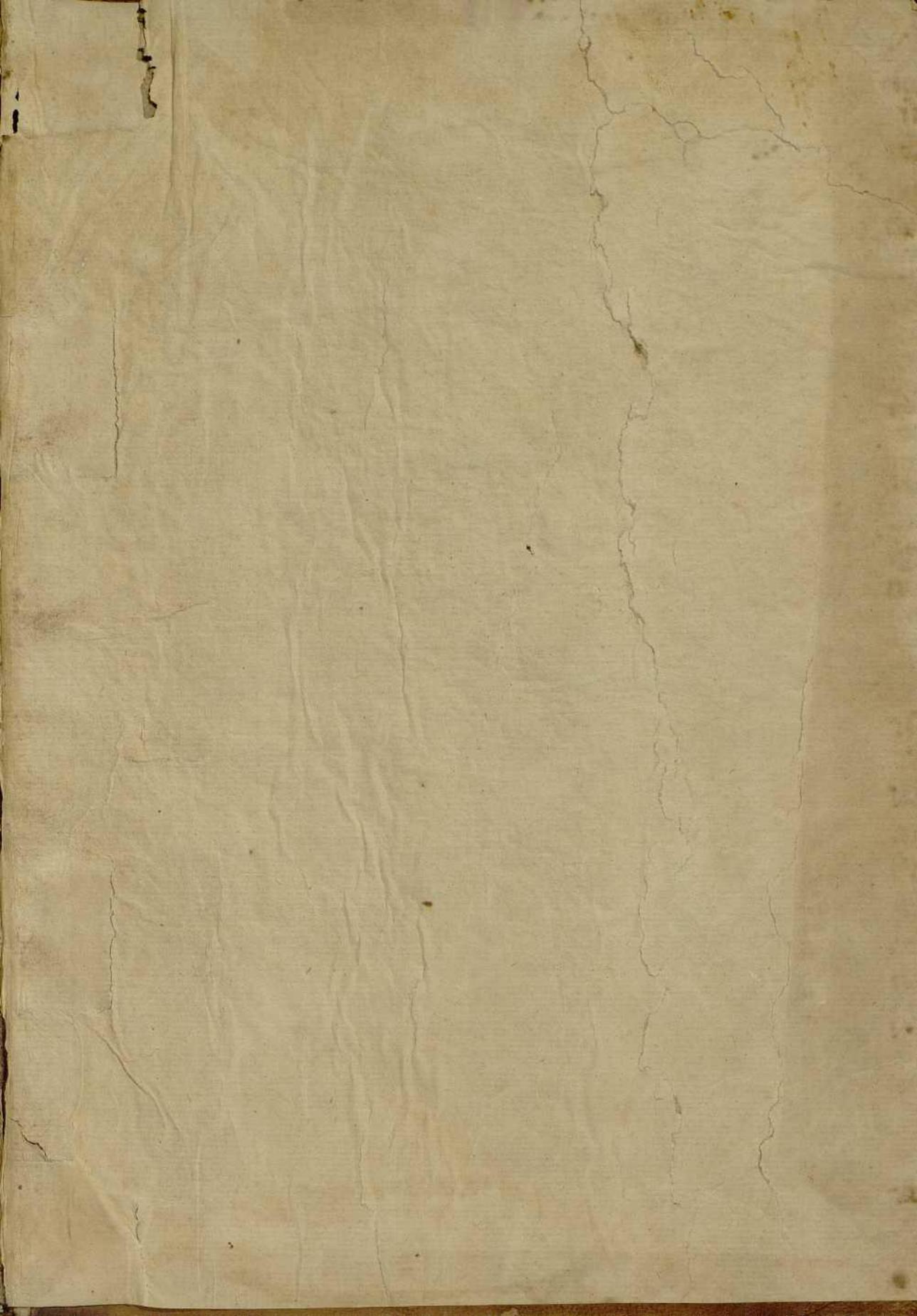
¶ Consummatum est hoc presens Moralizatio-
num Reductiozium super totam Bibliam editum
a domino Petro Berthou' pictauiensi, ordinis
sancti Benedicti, Lugduni impressum apud Ma-
thiam bonhome, Anno legis gratie Millesimo
quingentesimo trigesimo octavo, Mensis vero
Ianuarij die, xi. Ad laudem z gloriam dei beate
z gloriose virginis Marie, necnon ad profectum
christifidelium, z ad communem studium vti-
litatem.

No. *Ca*
1
C-24